

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1958

Π	Ε	Ρ	Ι	Ε	Χ	Ο	Μ	Ε	Ν	Α
Πεῖρα καὶ Ἐπιστήμη									L. Chestov	17
Ἡ Μαύρη Παναγία τῆς Πολωνίας										22
Πάνω ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Ρωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας									Claudio Grappa	27
Κατάσκοποι τῆς ἀτομικῆς ἐποχῆς									P. Devaux	33
Ἀλεξ Γκίνες									J. Barton	37
Τὰ παράδοξα τῆς Περσίας									H. Richter	44
Τὸ ἀμάρτημα τοῦ Σεπτίμιου Μπρουπ (Διήγημα)									N. H. Munro	48
Τετρασέλιδο τοῦ Χιούμορ (Σκίτσα)										53
Ὁ τολμηρὸς σπουργίτης τῆς Κίνας									S. Speight	57
Τεχνητὸ δέρμα									J. Grandpierre	61
Τὸ Πράσινο Δωμάτιο (Διήγημα)									B. Φωτιάδης	65
Ἡ «Ρεάλ Μαδρίτης»									J. Bauffret	69
Τὰ μυστικὰ τοῦ ὕπνου									J. Kerd Lagemann	72
Πολυτάραχη Αὐγῆς									Z. Φραντζή	77
Καλοκαιρινὴ Ἀνθολογία (Ποιήματα)										81
Μία ἀνώτερη γυναίκα (Διήγημα)									A. Τσέχωφ	88
Βαστίλλη, ἕνας ἀδικημένος τῆς ἱστορίας									P. A.	92
Βιζέ Λεμπρέν ("Ἐνα ἔργο τέχνης)										96
Ἡ Α. Μ. τὸ κρεβάτι									J. G. Dumont	101
Τὸ πρόβλημα (Ἀστυνομικὸ διήγημα)									Ag. Christie	107
«Οἰκία Μαξιμου»									I. H.	111
Υστερόγραφο τοῦ μηνὸς									N. M.	115
Τὰ νέα βιβλία										119

«Ἡ Μαύρη Πέννα» τῆς Agatha Christie
(ζ' συνέχεια)

Σταυρόλεξο 7. Φλυαρίες 43. Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα 60. Εἶναι σωστὰ
τὰ ἐλληνικά σας ; 90. Γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα 91. Σκόκι 122.

Τὸ ἐξάφυλλό μας : «Ὁ γυρὸς τοῦ κόσμου», Σίφνος. Τὸ παλιὸ πηγάδι ἐνὸς ἀρχον-
τικού στὸ χωριὸ Ἀρτεμόνας. Στὸ βάθος, σὰ νησάκι, κάτασπρον, τὸ Κάτω Πετάλι

*Απαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"Ἐκλογή"

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διευτὴς Τυπογραφείου : ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 527-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ :

Ἑσῶτ. Ἑτησ. 96

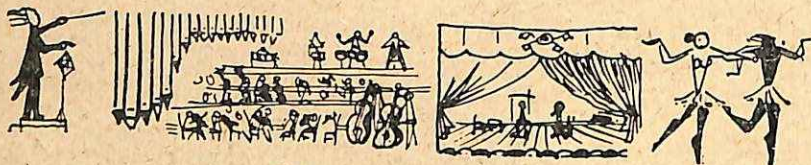
Ἑξῶτ. Ἑτησ. \$ 4.50

Ἑσῶτ. Ἑξάμ. 48

Ἑξῶτ. Ἑτησ. £ 1.6.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

1 9 5 8

ΘΕΑΤΡΑ

ΩΔΕΙΟΝ
ΗΡΩΔΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ

«Οιδίπους επί Κολωνῶ»

Σοφοκλέους

Παρασκευή 1 Αυγούστου, Κυριακή 3, Τρίτη 5, Πέμπτη 7, Τετάρτη 20, Παρασκευή 29.

«Οιδίπους Τύραννος»

Σοφοκλέους

Σάββατον 2 Αυγούστου, Τετάρτη 5, Τρίτη 19, Πέμπτη 28.

«Ιφιγένεια ἐν Ταύροις»

Εὐριπίδου

Σάββατον 9 Αυγούστου, Κυριακή 10, Πέμπτη 14, Παρασκευή 15, Κυριακή 17, Παρασκευή 22, Τετάρτη 27.

«Ιφιγένεια ἐν Αὔλιδι»

Εὐριπίδου

Τετάρτη 13 Αυγούστου, Σάββατον 16, Πέμπτη 21, Τρίτη 26.

«Μήδεια»

Εὐριπίδου

Σάββατον 23 καὶ Κυριακή 24 Αυγούστου.

«Θεσμοφοριάζουσai»

Ἀριστοφάνους.

Σάββατον 30 καὶ Κυριακή 31 Αυγούστου.

◆ Τὴν Δευτέρα, 4 Αυγούστου, συναυλία τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ Θ. Βαβαγιάννη καὶ με σολιστ τὴν Τζίνα Μπαχάουερ.

◆ Τὴν Δευτέρα, 11 Αυγούστου, συναυλία τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ Γιάσσα Χόρενστάιν.

◆ Τὴν Δευτέρα, 18 Αυγούστου, συναυλία τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ Λάσλο Σομόγκυ.

◆ Τὴν Δευτέρα, 25 Αυγούστου, συναυλία τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ Ἀνδρέα Παρίδη καὶ με σολιστ τὴν Τζιοκόντα Ντέ Βίτο (βιολί).

◆ Στις 2, 3, 5 καὶ 6 Σεπτεμβρίου συμφωνικὲς συναυλιές τῆς Φιλαρμονικῆς Ὁρχήστρας τῆς Βιέννης, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ Δημήτρη Μητρόπουλου.

Οἱ ἐπιθυμίες

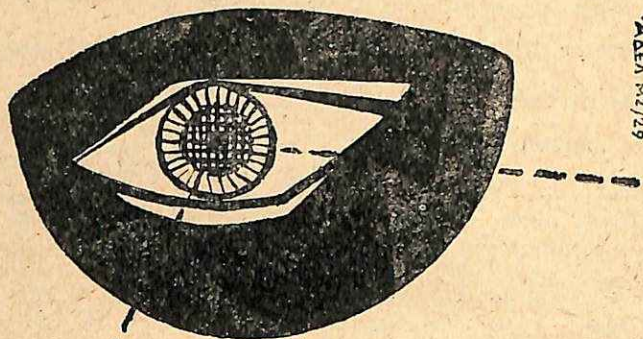
“ALERT”

διαβάζονται
στὰ μάτια

ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

ΑΔΕΛΑ 142/29

**Τὰ τελειότερα
κρύσταλλα
οί κομψότεροι
σκελετοί**

στο Τμήμα μας 'Οπτικῶν

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ
Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΩΝΙΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Σ Τ Α Υ Ρ Ο Λ Ε Ξ Ο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Σταυρός που είναι έμβλημα των αγώνων του Ντέ Γκώλ. — Δύο συνεχόμενα, ένας αριθμός.
2. Έχουν συνήθως πολλούς οι πολυκατοικίες (αίτ.). — Είναι διά πολλούς εποχή κοπώσεως.
3. Αναπτύσσεται εις βάρος του καρπού των ελαιοδένδρων. — Το « τί » σε μία νησιωτική ιδιωματική διάλεκτο.
4. Φέρνει τα αντικείμενα κοντά (δημ.). — 'Ο αδελφός του Βάν Γκόγκ. — Χειλιόφωνον, αντιστρόφως.

5. Αναφορ. αντωνυμία (αρσεν.). — Διαβόητος φασιστής. — Πενήντα πέντε.
6. Μία άλλοτε πασίγνωστη μελωδία ταγκό. — Γάλλος ηγέτης... έρυθρός.
7. Η γραφή του 835. — Γερμανός μηχανικός ιδρυτής πασιγνώστων εργοστασίων οπτικών (ένανθρος).
8. Διετέλεσε το 1950 - 1952 Πρόεδρος της Έλληνικής Βουλής. — Δέος, χωρίς αρχή και τέλος...
9. Όθεν, λοιπόν. — Μετοχή που ικανοποιεί κάθε γυναίκα (αρσ.).
10. Αρματολός εκ Δωρίδος του οποίου τα κατορθώματα εξυμνεί η δημοτική μας μουσα, ενάρθρος.
11. Σημείον αριθμητικής. — Χαλαρά (δημ. έπιρρ.), αντιστρόφως.
12. Το τελευταίο σύμφωνο. — Νότα. — Έχει ένδεκα όμοιους του.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Έχει άσπρα γένεια (κυριολ.).
2. Μετοχή βοηθητ. ρήματος. — Γραμμή σχηματιζόμενη από ήρεμούντα σκάφη. — Νότα.
3. Ωραία άνθη. — Γάλλος φιλέλλην

κατά την επανάστασιν του 1821 φονευθείς κατά την πολιορκίαν της 'Ακροπόλεως.

4. Νησίς της Βενετίας. — Ρήμα χωρισμού...
5. Κάμνουν πολλές φιλάρεσκες αντιπαθητικές.
6. Είναι τα τετράγωνα του άβακος της ντάμας... όπτικώς. — Αυτοί κατέχουν την τέχνην ενός καλού μασσαζ (άντιστρ.).
7. Την προκαλεί συχνά το σκόρδο. — Ανατολίτικο κάλυμμα της κεφαλής.
8. Γενική αντωνυμίας. — Την είχε ή φωνή του Στέντορος (γεν.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

9. Αριθμός, όπτικώς (με τρία μηδενικά). — Γαλλικός όρος του μπριτζ (άντιστρ.).
10. Πρόθεσις. — Δύο συνεχόμενα σύμφωνα του αλφαβήτου μας. — Μία διαδεδομένη στους άνδρας πάθησις.
11. Είδος ύφασματος (γαλλ.). — Μέχρι.
12. Γραμμή του διαδόχου του Ντιόρ που γρήγορα εξέπνευσεν.

I. X.

(Λύσεις στη σελίδα 126).

ΡΙΑΛΤΟ

(Κυψέλη)

Τηλ. 812.594

«Γρανίτα και χωνάκι,
Λαός και Κολωνάκι»Γιαννακοπούλου - Νικολαΐδη -
Οικονομίδη

Μουσική: Ίωσηφ Ριτσιάρδη.

Σκηνικά - Κοστούμια: Γ. Μαυρο-
μάτη.

Χορογραφίες: Γιάννη Φλερύ.

Παίζουν: Καίτη Ντιριντάουα, Πό-
πη Άλβα, Νανά Γκάτση, Άννη Ραζή,
Τζέσκα και Λάνα Μπέλλα, Νίκος
Σταυρίδης, Κώστας Χατζηχρήστος,
Άλέκος Λειβαδίτης, Γιάννης Σύλβας.Τραγουδούν: Η Λένα Παμέλα και
οι έρμηνευταί του λαϊκού τραγου-
διού Μαίρη Λίντα και Μανώλης
Χιώτης.Χορεύουν: Λίντα Άλμα - Γιάννης
Φλερύ.

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Πλατεία Κυριακού

Τηλ. 811.462

«Η μάμα»

Άντρέ Ρουσσέν

Σκηνοθεσία: Κατερίνας.

Παίζουν: Κατερίνα, Άλίκη Βου-

γιουκλάκη, Χρήστος Τσαγανέας, Τί-
τος Φαρμάκης, Νίκος Ξανθόπουλος,
Μπάμπης Κατσούλης, Κ. Ρηγόπουλος.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

«Νέα Σκηνή»

Τηλ. 26.975

«Ανθισμένη Άμυγδαλιά»

Δημ. Γιαννουκάκη

Σκηνοθεσία: Κωστή Λειβαδέα.

Σκηνικά - Κοστούμια: Βακαλό.

Μουσική: Μάνου Χατζηδάκι.

Παίζουν: Σμαρούλα Γιούλη, Άγνη
Βλάχου, Άντιγόνη Κουκούλη, Έλενα
Άπέργη, Λουίζα Ποδηματά, Κ. Άν-
τωνοπούλου, Ντίνος Ήλιόπουλος,
Διονύσης Παγουλάτος, Σπύρος Κων-
σταντόπουλος, Δημήτρης Παππάς, Δ.
Παπαγιαννόπουλος, Γ. Λευτεριώτης,
Σταύρος Ξενίδης, Θάνος Κεδράκας, Κλ.
Καραγιώργης, Άρτέμης Μάτσας, Χ.
Μπουμπουκής, Γ. Γιολλάσης, Γ. Μο-
σχίδης.ΑΓΓΛΙΚΑ διδάσκονται υπό έ-
πιστήμονος αποφοίτου Βρε-
τανικού Πανεπιστημίου παρ'
αυτῶ η και κατ' οίκον. Μέ-
θοδος ταχυτάτη. Διδασκτρα
πολύ χαμηλά. Τηλεφωνήσατε
612.256 μεταξύ 9 - 1 μ.μ. και
5 - 8 μ. μ. διὰ καθηγητήν.

ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Έκ τῆς Ἀγγλικῆς

Τηλ. 665-517

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΝΕΑ

I

ΘΕΑΤΡΟ

Η ΜΕΓΑΛΗ πρωταγωνίστρια του Έθνικου Θεάτρου Κατίνα Παξινού από θεατρικό παραγωγό της Νέας Υόρκης έλαβε το θεατρικό έργο του Βέλτε-
μαρ Κάνσεν «Ο κήπος των γλυκών» μαζί με επίσημη πρότασι του θεάτρου
του Μπροντγουαίη να μεταβή το έρχόμενο φθινόπωρο εκεί για να παίξει
στο έργο τον βασικό ρόλο της μητέρας πλάι στον διάσημο ήθοποιό Μοντγκό-
μερο Κλίφτ. Η διακεκριμένη τραγωδός έφ' όσον βρή το έργο ένδιαφέρον θα
ζητήσει άδεια από την διεύθυνσι του Έθνικου να της επιτρέψη να παίξει το
φθινόπωρο στο Μπροντγουαίη.

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μυράτ τον προσεχή χειμώνα θα εγκαταστήση τον θίασό
του στο θέατρο «Διάνα» και θα κάνη έναρξι των παραστάσεών του με το
έργο του Αύστριακου συγγραφέως Φρίτς Χοχβάλντερ «Ός έν ούρανῳ και επί
της γῆς». Το έργο αυτό είναι ένα δράμα συνειδήσεως με ήρωες τους μοναχούς
ένος Ιησουητικού τάγματος της Παραγουάης. Σ' αυτό το έργο λαμβάνουν μέρος
μόνον άνδρες.

Ο ΘΙΑΣΑΡΧΗΣ Κώστας Μουσούρης κατά την προσεχή χειμερινή περίοδο
θα συνεργασθῇ με την νέα έκλεκτή ένζενυ Άλίκη Βουγιουκλάκη, η οποία και
θα είναι η πρωταγωνίστρια του θεάτρου της Πλατείας Καρύτση. Άξιοσημείω-
τον είναι ότι στη δημοφιλή νέα καλλιτέχνίδα είχε γίνει μία πρότασι από τον
έπιχειρηματία του «Ακροπόλ» να ήγηθῇ προσωπικῶ θιάσου μαζί με τον
Άλέκο Άλεξανδράκη και μία άλλη πρότασι από τον Δημήτρη Μυράτ να
γίνη πρωταγωνίστρια του θιάσου τον οποίο θα εγκαταστήση τον χειμώνα
στη «Διάνα». Η Άλίκη Βουγιουκλάκη όμως προτίμησε τελικά να συνεργασθῇ
με τον Κώστα Μουσούρη. Επίσης ο Κώστας Μουσούρης ανήγγειλε το ρεπερ-
τόριο του θιάσου του για τη χειμερινή περίοδο 1957-58. Έτσι το θέατρο
της Πλατείας Καρύτση θα εγκαινιάση τις παραστάσεις του με την κωμωδία
του Μπέρναρ Σῶ «Πυγμαλίων». Η μετάφρασις του «Πυγμαλίωνος» έγινε
από τον Μάριο Πλωρίτη. Μετά τον «Πυγμαλίωνα» το θέατρο «Μουσούρη»
θ' ανεβάση την ούγγρικῃ αισθηματικῃ κωμωδίᾳ «Σκάνδαλο στο Γυμνάσιο
Θηλέων» του Λαντισλάς Φοντόρ. Το έργο αυτό πρωτοπαρουσίασε ο Κώστας
Μουσούρης, με τον τίτλο «Τόπο στὰ νιάτα», το 1937 και το επανέλαβε το
1944. Την πρώτη φορά, τον βασικό γυναικεῖο ρόλο είχε υποδυθῇ ἡ Άλίκη
και τη δεύτερη ἡ Έλλη Λαμπέτη, ενώ ο ίδιος εἶχεν ἐρμηνεύσει και τις δύο φορές
τον κύριο ανδρικό ρόλο. Τώρα τον ρόλο της νεαρῆς μαθήτριας θα υποδυθῇ ἡ
Άλίκη Βουγιουκλάκη και ο Κώστας Μουσούρης τον κύριο ανδρικό ρόλο. Έξ
άλλου ο Κώστας Μουσούρης εξασφάλισε το έργο της Καίτης Φρίνγκ «Γύρνα
στο σπίτι, άγγελέ μου», ένα δράμα που στηρίζεται στο μυθιστόρημα του
Τόμας Γουльф και που παίζεται με μεγάλη επιτυχία από την αρχή του έτους
στο Μπροντγουαίη. Το έργο απέσπασε τους πιο ένθουσιώδεις επαίνους της
κριτικῆς καί τιμήθηκε με τὰ δύο ανώτατα θεατρικά βραβεία της Ἀμερικῆς:
Το βραβείο Πούλιτσερ και το Βραβείο των Θεατρικών Κριτικών της Νέας Υόρ-
κης.

Η ΕΙΡΗΝΗ Παππά θα συνεργασθῇ τον έρχόμενο χειμώνα με τον Δημήτρη
Χόρν στο «Κεντρικό». Σκηνοθέτης του θιάσου Λαμπέτη - Χόρν θα είναι ο
Πῶλ Σλμπερτ. Υπάρχουν πιθανότητες επίσης με τον ίδιο θίασο να συνεργασθῇ
κατά την προσεχή χειμερινή περίοδο και ο διακεκριμένος δραματικός καλλι-
τέχνης Γιῶργος Γληνός. Ο θίασος Έλλης Λαμπέτη - Δημήτρη Χόρν, έφ' όσον
δέν έξεύρη κατάλληλο έλληνικό έργο για έναρκτήριο της προσεχοῦς χειμερινῆς

περιόδου, θα έγκαιναίσι τις παραστάσεις του στο «Κεντρικό» με την κοινωνική σάτιρα του Όστρόβσκυ «Το ήμερολόγιο ενός άπατεώνα». Τον κυριώτερο ρόλο του έργου, του Ίγκορ Ντιμήτρη Γκλουμώβ — του άπατεώνα, θα έρμηνεύσει ο Δημήτρης Χόρν. Στο «Ήμερολόγιο ενός άπατεώνα», η Έλλη Λαμπέτη δέν θα εμφανισθή, γιατί ως το τέλος Νοεμβρίου θα είναι άπασχολημένη με το γύρισμα της ταινίας των Μιχ. Κακογιάννη — Φρ. Γουέικμαν «Χαμένο Κορμί». Η Έλλη Λαμπέτη θα εμφανισθή στο δεύτερο έργο του «Κεντρικού», που θα είναι το άμερικανικό «Δυό πάνω σε τραμπάλα». Το έργο έχει δύο μόνον πρόσωπα, όπως το «Νυφικό κρεβάτι», και παίζεται τώρα στην Άμερική από τον Χένρυ Φόντα και την Ντόροθυ Μπάνκροφτ.

II

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ Συμβούλιο της Λυρικής Σκηνής αποφάσισε ν' άνεβάσει στο θέατρο της Λεωφόρου Άλεξάνδρου την άμερικανική όπερέττα «Καρουσέλ», ή όποία κατά πᾶσαν πιθανότητα θα παυχθή μέσα στον Αύγουστο. Επίσης προβλέπεται ν' άνεβασθή και το όρατόριο του Π. Πετρίδη «Άγιος Παύλος».

ΣΤΗΝ Άθήνα πρόκειται νά έλθουν οι δύο διευθυνται του Κρατικού Γραφείου Συναυλιών της Γιουγκοσλαβίας, για νά καταστρώσουν μαζί με τον διευθυντή του Καλλιτεχνικού Γραφείου Άθηνών Γ. Κουράκο το πρόγραμμα των συναυλιών που θα δοθούν στις δύο χώρες.

ΣΤΙΣ 4 Αύγουστου θα εμφανισθή ως σολιστ με την Κρατική Όρχήστρα Άθηνών στο Θέατρον Ήρώδου του Άττικού ή διάσημη Έλληνίδα πιανίστα Τζίνα Μπαχάουερ.

ΕΦΘΑΣΕ στην Άθήνα, ύστερα από μία εξάμηνη έπιτυχή περιοδεία στη Νότιο Άφρική και Λίβανο, ο έκλεκτός πιανίστας Γιώργος Θέμελης. Ο Θέμελης θα μείνη στην Άθήνα όλο το καλοκαίρι και τον Νοέμβριο θα μεταβή για δέκα εμφανίσεις στην Ίσπανία και για άλλες τέσσερες στην Πορτογαλία. Από εκεί θα πάη στην Άμερική, όπου θα εμφανισθή στα «Κονσέρ Ντανιέλ».

Η ΓΑΛΛΙΚΗ Άκαδημία εξέλεξε ως άντεπιστέλλον μέλος της τον έκλεκτον Έλληνα μουσουργό Πέτρο Πετρίδη, στην έδρα που έμεινε κενή μετά τον θάνατο του Γιάν Σιμπέλιους.

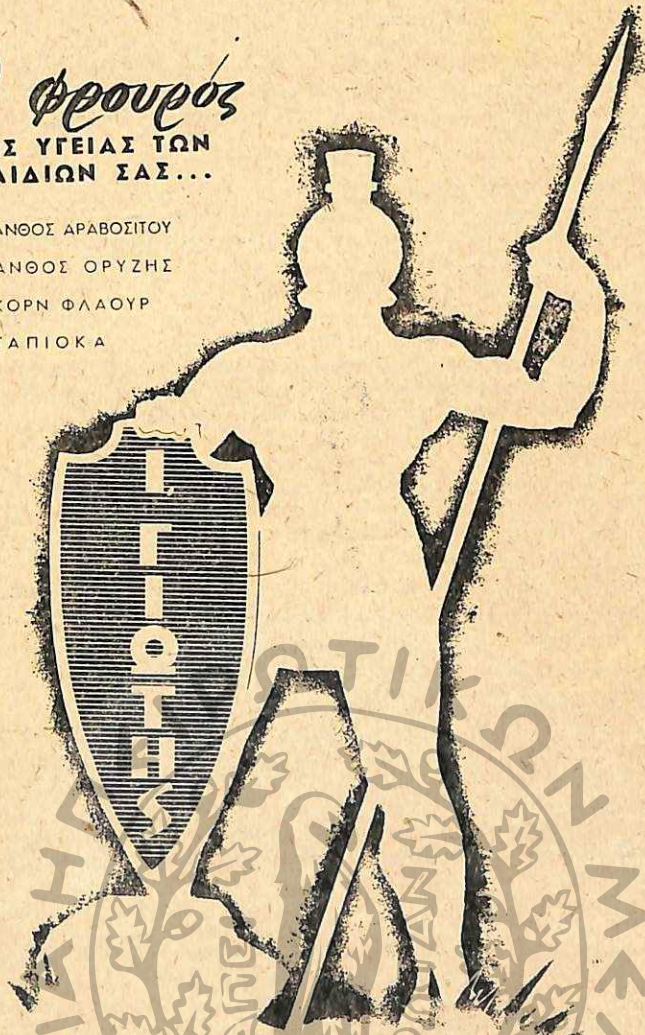
ΣΤΙΣ 10 Αύγουστου φθάνει στην Άθήνα από το Λονδίνο ή διάσημη βιολονίστα Τζιοκόντα ντε Βίτο, ή όποία θα παυχί στις 25 Αύγουστου με την Κρατική Όρχήστρα Άθηνών το Κοντσέρτο του Τσαϊκόφσκυ υπό την διεύθυνσι του άρχιμουσικού Θεοδ. Βαβαγιάννη.

ΣΤΙΣ συναυλίες της Λίμνης της Βουλιαγμένης, που ώργάνωσε το Καλλιτεχνικό Γραφείο Άθηνών, θα εμφανισθή το Όκτέττο Άθηνών με έργα Περσέλ, Μέντελσον, Σταμίτς και Σκαλκώτα. Ώς σολιστ θα συμπράξη ο εξαίρετος φλαουτίστας της Κρατικής Όρχήστρας Άθηνών Μαρίας Ρύττερς. Το Όκτέττο Άθηνών άπαρτίζεται από τους καλλιτέχνες Σπ. Τόμπρα, Χρυσούλα Γρανίτσα-Βαφειάδου, Κώστα Θωμαΐδη, Μιχ. Γαβριηλίδη, Άριστ. Βαρδάκη, Γερτρούδη Δούνια, Σ. Ταχιάνη και Τάσο Κυπραίο.

ΜΕ πρωτοβουλία του Καλλιτεχνικού Γραφείου Άθηνών ιδρύθηκε νέος σύλλογος που λέγεται «Όπερα Άθηνών». Ο νέος σύλλογος φιλοδοξεί νά καταστή ο πυρήνας κάθε έκδηλώσεως που θα άποβλέπη στην έξύψωσι του έλληνικού Μελοδράματος και στην άνάπτυξι του ενδιαφέροντος γι' αυτό. Κυρίως ο νέος σύλλογος θα φροντίζει για την άνακάλυψι ταλέντων και την

Ο Φρουρός ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΑΣ...

- * ΑΝΘΟΣ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ
- * ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ
- * ΚΟΡΝ ΦΛΑΟΥΡ
- * ΤΑΠΙΟΚΑ

Παιδικαι τροφαι
"ΓΙΩΤΗ"

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΤΡΟΦΩΝ Ι. ΓΙΩΤΗΣ & Ε. ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΙΚΤΙΝΟΥ 3

άξιοποίησι τους. Θα οργανώνη μελοδραματικές παραστάσεις στην έπαρχία και παραστάσεις ξένων λυρικών θιάσων στην πρωτεύουσα. Θα έλθη σε έπαφή με όνομαστους Ιταλικούς θιάσους Όπερας, στους οποίους θα προτείνη, κατά την μετάβασί τους στην Αίγυπτο κάθε άνοιξη και φθινόπωρο, να σταθμεύουν στην Ελλάδα και να δίνουν παραστάσεις στην Αθήνα. Στην «Όπερα Αθηνών», που τώρα άριθμεί 1.000 μέλη, θα εκπροσωπούνται ή Γενική Συνομοσπονδία Έργατών Ελλάδος, τὸ Έμπορικό και Βιομηχανικό Έπιμελητήριο και άλλοι μεγάλοι οργανισμοί.

ΜΕΣΑ στὸν Αύγουστο θα οργανωθῇ στὴ Λίμνη τῆς Βουλιαγμένης μίᾳ έκτακτη πανηγυρική συναυλία, οἱ εἰσπράξεις τῆς ὁποίας θα διατεθοῦν ὑπὲρ τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης. Ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει στὸ Καλλιτεχνικό Γραφεῖο Ἀθηνῶν.

ΔΙΕΡΧΟΜΕΝΗ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἡ Ἰσραηλινὴ πιανίστα Βάρντα Νίσου, ἡ ὁποία μεταβαίνει στὴν Ὁλλανδία γιὰ νὰ λάβῃ μέρος σὲ μίᾳ παράστασι μετὴν εὐκαιρία τῆς ἐκεῖ μεταβάσεως τοῦ προέδρου τοῦ Ἰσραὴλ Μπέν Τεβῆ, ἔκλεισε συμφωνία μετὴν Κρατικὴ Ὁρχήστρα Ἀθηνῶν γιὰ νὰ λάβῃ μέρος ὡς σολίστ σὲ μίᾳ συναυλία τὸν Μάρτιο τοῦ 1959.

III

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΝ Σεπτέμβριο θα συνέλθῃ σὲ συνεδρίασι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀπονομῆς Κρατικῶν Λογοτεχνικῶν Βραβείων. Ἡ Ἐπιτροπὴ θα συζητήσῃ γιὰ τὴν ἀπονομὴ τῶν βραβείων καὶ τῆς ἀγορᾶς βιβλίων πρὸς ἐμπλοτισμὸ Δημοσίων Βιβλιοθηκῶν.

Ἡ ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ἀθηνῶν διέκοψε τὶς ἐργασίες της γιὰ τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἀνώτατο πνευματικὸ ἴδρυμα θα ἐπαναλάβῃ τὶς ἐργασίες του στὶς 15 Ὀκτωβρίου. Ἐνὰ ἀπὸ τὰ θέματα μετὰ ὁποία θ' ἀσχοληθῇ εἶναι καὶ ἡ προκήρυξις καὶ ἔκτης λογοτεχνικῆς ἔδρας. Ὅπως εἶναι γνωστὸν, τὶς πέντε λογοτεχνικῆς ἔδρες τῆς Ἀκαδημίας κατέχουν οἱ Διον. Κόκκινος, Σπύρος Μελάς, Γ. Ἀθανασιάδης-Νόβας, Ἡλίας Βενέζης καὶ Στράτης Μυριβήλης. Ἡ ἐπίσημη ὑπόδοχή τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ Στράτη Μυριβήλη θα γίνῃ κατὰ τὴ νέα περίοδο τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀκαδημίας.

IV

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΣΤΗ Στοά τοῦ Ἀττάλου γυρίστηκε ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸ ὀπερατέρ Στρών-κιστ μίᾳ ταινία μετὴν ἀπὸ τὸν δημόσιο καὶ ἰδιωτικὸ βίο στὴν ἀρχαία Ελλάδα. Ἡ ταινία, ποὺ ἔχει τὸν τίτλο «Ὁ ρόλος τοῦ πολίτη στὴν ἀρχαία Ελλάδα», προορίζεται γιὰ τὴν ἀμερικανικὴ τηλεόρασι.

ΗΛΘΕ στὴν Ἀθήνα ὁ διακεκριμένος Ἀμερικανὸς σκηνοθέτης καὶ σκηνογράφος Πῶλ Σὺλμπερτ, ὁ ὁποῖος θα γυρίσῃ μίᾳ ταινία μετὴν τὸν τίτλο «Τὰ ἄνθη τῆς λεμονιάς». Στὸ ἔργο, ποὺ εἶναι μίᾳ σύγχρονη κωμωδία, θα πρωταγωνιστήσουν ὁ Δημήτρης Χόρν, ἡ Εἰρήνη Παππᾶ καὶ ὁ Βύρων Πάλλης.

Οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς Δ. Τραϊφόρος καὶ Δ. Βασιλειάδης διασκεύασαν τὴν ἐπικάριη σάτιρά τους «Ἐν πλῶ» ποὺ παίζεται μετὴν εὐτυχία στὸ θέατρο «Βέμπο», γιὰ νὰ γυρισθῇ σὲ ταινία.

ΤΗΝ 1η Σεπτεμβρίου θα ἔλθῃ στὴν Ἑλλάδα ὁ γνωστὸς ἀπὸ τὸν τελευταῖο πόλεμο συγγραφεὺς Κόμπτον Μακένζι, γιὰ νὰ γυρίσουν μαζί μετὴν νέῳ Ἑλληνα ὀπερατέρ Βασίλῃ Μάρο τρεῖς ταινίες γιὰ τὴν ἀγγλικὴ τηλεόρασι. Τὰ φίλμ θα ἀναφέρονται στὸν Μινωικὸ πολιτισμὸ τῆς Κρήτης, τὴν Ἀρχαία Σπάρτη, τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμο καὶ τὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνος, σὲ συνδυασμὸ μετὴν ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας.

ΣΤΗΝ Ἑλλάδα θα γυρισθοῦν δύο ταινίες ὅπου θα λάβῃ μέρος ὡς πρωταγωνίστρια ἡ Εἰρήνη Παππᾶ. Ἡ πρώτη ἀπὸ τὶς δύο ταινίες ποὺ θα γυρισθοῦν θα εἶναι μίᾳ κωμωδία, τὸ σενάριο τῆς ὁποίας ἔχει γράψῃ ἡ ἴδια ἡ Εἰρήνη Παππᾶ σὲ συνεργασίᾳ μετὴν Ἀμερικανὸ σκηνοθέτη Πῶλ Σὺλμπερτ, ὁ ὁποῖος θα εἶναι καὶ ὁ σκηνοθέτης τοῦ φίλμ. Στὰ «Ἀνθὴ τῆς λεμονιάς» ἡ «Στεφάνωσον αὐτοὺς» θα συμπρωταγωνιστήσῃ ὁ Δημήτρης Χόρν. Ἡ ἔφευτερη τοινία «9η Μαρτίου», στὴν ὁποία θα λάβῃ μέρος ἡ Εἰρήνη Παππᾶ, θα γυρισθῇ τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριο ἀπὸ τὴν «Τουέντιεθ Σέντσουρυ Φόξ» μετὴν παραγωγὸν τὸν Τζέρι Γουόλντ.

ΜΕΤΑΞΥ τοῦ κινηματογραφικοῦ ἐπιχειρηματία Σκουληκίδη καὶ τῆς ἀρμοδίας κρατικῆς ὑπηρεσίας τῆς Τσεχοσλοβακίας κλεισθήκε συμφωνία γιὰ τὸ γύρισμα ταινίας στὴν Ἑλλάδα μετὴν ἑλληνο-τσεχικὴν συμπαραγωγῇ. Ἡ ὑπόθεσις τῆς ταινίας, ποὺ ὁ προσωρινὸς τίτλος της εἶναι «Ὁ δρόμος μετὰ τὰ πετρόσπιτα», ἐκτυλίσσεται σ' ἑνὰ συνοικισμὸ λιγνιτωρύχων στὰ προάστια τῆς Ἀθήνας καὶ περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς μεταπολεμικῆς νεολαίας στὴν Ἑλλάδα, τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ νέοι ἄνθρωποι κλπ. Ἐπίσης στὸ ἔργο θα δίδονται εἰκόνες τῆς ζωῆς τῶν λιγνιτωρύχων. Σκηνοθέτης θα εἶναι ὁ Τσέχος Μάρκοβιτς. Ἡ ὑπόθεσις ἔχει γραφῇ ἀπὸ τὸν Κώστα Κοτζιά καὶ τὸ σενάριο, βάσει τοῦ ὁποῖου θὰ γυρισθῇ ἡ ταινία, θα γραφῇ ἀπὸ τὸν Κ. Κοτζιά καὶ τὸν Τσέχο σεναρίστα Μούχα.

Τὸ ἸΔΡΥΜΑ Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν ἀνεκοίνωσε ὅτι τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1959 θα διεξαχθῇ διαγωνισμὸς γιὰ τὴν ἀποστολὴν ἑνὸς ἀκόμη ὑποτρόφου στὸ Ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ μετεκπαιδευθῇ ὡς ὀπερατέρ κινηματογράφου. Δικαίουνται συμμετοχῆς οἱ ἑλληνικῆς ἐθνικότητος ὀπερατέρ, ἡλικίας μέχρι 38 ἐτῶν, ἐφ' ὅσον ἔχουν τριετὴ προϋπηρεσία.

V

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΠΡΟ μηνῶν ἡ διοίκησις τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν ἐκάλεσε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα τὴν ἐκλεκτὴ ζωγράφου Ἀγλαΐα Παπᾶ καὶ τῆς ἀνέθεσε τὴν φιλοτέχνησι ἑνὸς πίνακος μετὴν τὸ θέμα τὴν προικοδοτήσι ἀτόρων κοριτσιῶν τῆς ὑπαίθρου ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς. Ὁ πίνακας τῆς ἀγοράσθηκε ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴ Τράπεζα καὶ δωρήθηκε στὸν Βασίλειο. Παριστάνει τὸν Ἀνακτα μετὴν οὐλὴν ναυάρχου νὰ ἐπιδίδῃ μετὴν ἑνὰ χεῖρ τὸ βιβλίόριον προικοδοτήσεως σὲ μίᾳ χωρική καὶ μετὴν ὁ ἄλλο νὰ χαϊδεύῃ τὸ κοριτσάκι ποὺ κρατᾷ στὴν ἀγκαλιά της.

ΣΤΗΝ ἱστορικὴ αἰθουσα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τῆς Φλωρεντίας ἔγινε μίᾳ ἀτομικὴ ἐκθεσις τοῦ ἐκλεκτοῦ γλύπτου καὶ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν Μιχ. Τόμπρου, ὅπου παρουσιάσθηκαν 16 ἔργα σὲ χαλκὸ. Ἡ ἐκθεσις περιελάμβανε γυμνά, συνθέσεις καὶ ἄλλα ἔργα ἀπὸ τὴν παλιά καὶ τὴν καινούργια ἐργασία τοῦ ἐκλεκτοῦ καλλιτέχνη. Τὰ 16 αὐτὰ κομμάτια χύθηκαν τελευταία σὲ χαλκὸ στὴ Φλωρεντία καὶ προορίζονται γιὰ τὴ μεγάλη ἀναδρομικὴ ἐκθεσι τοῦ Μιχ. Τόμπρου, ἡ ὁποία θα γίνῃ μετὴν εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς καλλιτεχνικῆς του δράσεως. Τὰ ἔργα τοῦ κ. Τόμπρου ἐτέθηκαν ὑπὸ τὴν κρίσι ἐπιτροπῆς τοῦ τὴν προεδρία τοῦ Μαραῖνι, ἄλλοτε γενικοῦ γραμματέως τῆς «Μπιεννάλε».

Μαζί με τὰ γλυπτά του ὁ Τόμπρος ἐξέθεσε καὶ περὶ τὰ εἴκοσι σχέδια, μαν-
ρόσπρα καὶ χρωματιστά.

Ἡ ΚΡΙΤΙΚΗ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀ' Θερινοῦ Σαλὸν Νέων Καλλιτεχνῶν τῆς
Γκαλερί «Ζυγός», ἀπαρτιζομένη ἀπὸ τοὺς καλλιτέχνες Ἀγγέλο Θεοδωρόπου-
λο, Κλ. Λουκόπουλο καὶ Γιάννη Σπυρόπουλο, τὴν κριτικὴν Ἑλένη Βακαλὸ
καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα Ἀρη Κωνσταντινίδη, ἀπένειμε τὰ τρία βραβεῖα τὰ ὁποῖα
ἀθλοθετήθηκαν γιὰ τὸ ἐφετεινὸ Σαλὸν. Τὸ πρῶτο βραβεῖο τῶν 5.000 δραχμῶν
ποῦ ἀθλοθετήθηκε ἀπὸ τὸ ὑπερωκεάνειο «Ὀλυμπία» ἀπονεμήθηκε παμψηφεί
στὸν νέο ζωγράφο Δημήτρη Μυταρά ἀπὸ τὴν Χαλκίδα. Τὸ δεύτερο βραβεῖο,
ποῦ δίδεται ἀπὸ τὸν «Ζυγὸ» καὶ συνίσταται σὲ μίαν δωρεὰν ἐκθεσὶ στὴ μικρὴ
αἴθουσα τῆς Γκαλερί τὸν ἐρχόμενο Μάρτιο, τὸ πῆρε κατὰ πλειοψηφίαν ὁ ζω-
γράφος Γιάννης Κολέφας. Τὸ τρίτο βραβεῖο, ποῦ δίδεται ἀπὸ τὴ Σχολὴ ABC
καὶ εἶναι μίαν σειρὰ λιγκουαφόν στὴ γλῶσσα τῆς προτιμήσεως τοῦ νικητοῦ,
ἀπονεμήθηκε κατὰ πλειοψηφίαν σὲ μίαν νέα καλλιτέχνηδα ποῦ ἐκθέτει γιὰ πρώτη
φορὰ, τὴ Χρῦσα Ρωμανοῦ-Σταματοπούλου. Τὰ ἔργα τῶν τριῶν βραβευθέντων
καλλιτεχνῶν θὰ ἐκτεθοῦν στὸ ὑπερωκεάνειο «Ὀλυμπία», μαζί με ἔργα μὴ
βραβευθέντων, τὰ ὁποῖα ὑποδείχθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ.

VI

ΧΟΡΟΣ

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ Γραφεῖο Ἀθηνῶν στὶς 7 Αὐγούστου θὰ παρουσιάσῃ
μιά χορευτικὴ παράστασι στὴ Λίμνη τῆς Βουλιαγμένης. Στὴν παράστασι αὐτὴ
θὰ λάβουν μέρος δώδεκα στελέχη τῆς Σχολῆς Ζουρούδη.

ΤΕΣΣΕΡΑ χρόνια μετὰ τὴν τελευταία παράστασί του, ὁ χορευτικὸς ὁμίλος
τοῦ Κώστα Νίκολς ἐτοιμάζει μίαν παράστασι γιὰ τὸν χειμῶνα σὲ κεντρικὴ αἴ-
θουσα, μὲ ἐντελὸς καινούργιο καὶ ἐνδιαφέρον πρόγραμμα. Στὴν παράστασι
θὰ λάβουν μέρος εἴκοσι περίπου χορεύτριες με ἐπὶ κεφαλῇ τὴ Θεοδώρα Βλαστοῦ.

VII

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Ἐλευθερίου Βενιζέλου).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9π.μ. - 1μ.μ. καὶ 5 - 8μ.μ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

(Παλαιὰ Ἀνάκτορα).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9π.μ. - 1μ.μ.

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Πλατεῖα Κολοκοτρώνη).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9π.μ. - 1μ.μ. καὶ 5 - 8 μ.μ. Σάββατο ἀπόγευμα
κλειστή.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Ὁπίσθεν Εὐαγγελισμοῦ).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9π.μ. - 1μ.μ. καὶ 5 - 8 μ.μ. Σάββατο ἀπόγευμα
κλειστή.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Σταδίου 29).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9.30π.μ. - 1μ.μ. καὶ 6 - 9μ.μ.

VIII

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ

(Τοσίτσα - Μπουμπουλίνας - Πατησίων τηλ. 663-391).

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 8π.μ. - 2μ.μ. Τὶς Κυριακὲς 9π.μ. - 1μ.μ. Τὴ Δευτέ-
ρα κλειστό.

BYZANTINO ΜΟΥΣΕΙΟ

(Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 22, τηλ. 71-027).

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 8π.μ. - 2μ.μ. Πέμπτη καὶ Κυριακὴ εἴσοδος ἐλευ-
θέρα. Σάββατο κλειστό.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

(Κουμπάρη 1, τηλ. 611-617).

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 9.30π.μ. - 1.30μ.μ. καὶ 4.30μ.μ. - 7.30μ.μ. Κυ-
ριακὴ καὶ Τρίτη ἀπόγευμα κλειστό. Δευτέρα εἴσοδος ἐλευθέρα.

ΣΤΟΑ ΑΤΤΑΛΟΥ - ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 9π.μ. - 1μ.μ. καὶ 5 - 8μ.μ. Κυριακὲς 9π.μ. - 1μ.μ.
Πέμπτη καὶ Κυριακὴ εἴσοδος ἐλευθέρα.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ

(Ζάππειο Μέγαρο).

Προσωρινὴ ἐκθεσις : Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 10π.μ. - 1μ.μ. καὶ 5 - 7.30μ.μ.
Τρίτη πρωὶ κλειστή. Δευτέρα ἀπόγευμα εἴσοδος ἐλευθέρα.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ.

(Εἴσοδος ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας).

Ἀνοικτὸ Δευτέρα 9π.μ. - 12. Εἴσοδος ἐλευθέρα. Τετάρτη καὶ Σάββατο
δικαίωμα εἰσόδου.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 9.30π.μ. - 1.30μ.μ. Κυριακὴ κλειστό.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

(Παλαιὸ Τζαμί - Πλατεῖα Μοναστηρακίου).

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 9π.μ. - 2μ.μ. Τετάρτη καὶ Κυριακὴ κλειστό.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Λεωφόρος Ἀμαλίας 38).

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς : 9π.μ. - 1μ.μ. Κυριακὲς 10π.μ. - 2μ.μ. Τρίτη καὶ
Σάββατο κλειστό.

ΙΧ

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΚΔΡΟΜΩΝ «ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΖΩΗ»

Βασιλίσσης Σοφίας 9, Τηλ. 615-779.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Σάββατο - Κυριακή 2 - 3 Αυγούστου 1958 : α) ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ (Λουτρακίου). Αναχώρησις από τα γραφεία μας 5 μ.μ. του Σαββάτου για Λουτράκι - Περιοχώρα - Βουλιαγμένη. Ύπνος στο υπαίθρο. Τρόφιμα και νερό μαζί μας. Επιστροφή την Κυριακή βράδυ γύρω στις 11 μ.μ. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 55. Μη μέλη : Δρχ. 60. β) ΑΓ. ΟΡΟΣ με το δ/π « Σεμίραμις » από Σάββατο μ.μ. μέχρι Δευτέρας π.μ.

Κυριακή 3 Αυγούστου : γ) ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Αναβύσσου). Αναχώρησις από τα γραφεία μας 8 π.μ. για την παραλία Αγ. Νικολάου κοντά στην Ανάβυσσο, πηγαίνοντας από το νέο παραλιακό δρόμο. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 40. Μη μέλη : Δρχ. 45. δ) ΖΟΥΓΚΛΑ. Συγκέντρωσις 7.45 π.μ. στην άφεταιρία γραμμής Ραφίνας (έναντι ανδριάντος Β. Κωνσταντίνου) για ομαδική αναχώρησις. Έξοδα άτομικά.

Τετάρτη 6 Αυγούστου : α) ΣΟΥΝΙΟΝ (άπογευματινή). Αναχώρησις από τα γραφεία 4.30 μ.μ. με αυτοκίνητο από το νέο παραλιακό δρόμο. Επιστροφή στην Αθήνα γύρω στις 11.30 μ.μ. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 35. Μη μέλη : Δρχ. 40.

9 - 18 Αυγούστου : ΚΑ.Ι.ΜΑΚΤΣΑΛΑΝ - ΒΙΤΣΙ. Το Όρειοβατικό Τμήμα οργανώνει ανάβασι στα 2 αυτά Μακεδονικά βουνά με αναχώρησι από Αθήνας το Σάββατο μ.μ. 9 Αυγούστου. Πλήν των όρειοβατών δεκτοί και τουρίσται.

Σάββατο - Κυριακή 9 - 10 Αυγούστου : α) ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑ (Αίγινας). Αναχώρησις το Σάββατο από τον Πειραιά με το άπογευματινό της γραμμής για την Αίγινα και εν συνεχεία με το λεωφορείο για Αγ. Μαρίνα. Διανυκτέρευσις στο υπαίθρο. Πιθανά έξοδα συμμετοχής (πλήν λεωφορείου) : Μέλη : Δρχ. 36. Μη μέλη : 40.

β) ΘΑΣΟΣ - ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ. Με το τουριστικό δ/π « Σεμίραμις » από Σάββατο μ.μ. μέχρι Δευτέρα πρωί.

Κυριακή 10 Αυγούστου : γ) ΑΙΓΙΝΑ - ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑ. Αναχώρησις από τον Πειραιά 7.40 π.μ. με δ/π της γραμμής για την Αίγινα. Μετάβασις με το λεωφορείο στην Αγ. Μαρίνα προς συνάντησι της ομάδος του Σαββάτου. Πιθανά έξοδα συμμετοχής (πλήν λεωφορείου) : Μέλη : Δρχ. 36. Μη μέλη : Δρχ. 40.

δ) ΚΟΚΚΙΝΟ ΛΙΜΑΝΑΚΙ. Συγκέντρωσις 7.45 π.μ. στην άφεταιρία γραμμής Ραφίνας (έναντι ανδριάντος Β. Κωνσταντίνου) για ομαδική αναχώρησις. Από τη Ραφίνα οι εκδρομείς θα πεζοπορήσουν έως το Κόκκινο Λιμανάκι. Παραμονή εκεί έως το απόγευμα για μπάνιο και ανάπαυσι και επιστροφή το βράδυ διά των ιδίων μέσων. Έξοδα άτομικά.

Τετάρτη 13 Αυγούστου : α) ΠΑΧΗ (Μεγάρων). Αναχώρησις από τα γραφεία μας 4 μ.μ. με αυτοκίνητο για το επίνειο των Μεγάρων, το χωριό Πάχη. Επιστροφή στην Αθήνα γύρω στις 11.30 μ.μ. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 30. Μη μέλη : 35.

Πέμπτη - Κυριακή 14 - 17 Αυγούστου : α) ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ. Όρειοβατική.

Παρασκευή - Κυριακή 14 - 17 Αυγούστου : β) ΚΥΜΗ - ΠΑΡΑΛΙΑ. Αναχώρησις από τα γραφεία μας 3.30 π.μ. με αυτοκίνητο για Σκάλα Ώρωπου - Ερέτρια - Αλιβέρι - Κάραβο. Μπάνιο και γεύμα. Το απόγευμα θα προχωρήσωμε για Κύμη - Παραλία, όπου θα παραμείνωμε για 2 διανυκτερεύσεις στο υπαίθρο. Όσοι επιθυμούν μπορούν να κοιμηθούν υπό στέγην με τη σχετική επιβάρυνσι. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 85. Μη μέλη : Δρχ. 95.

Παρασκευή 15 Αυγούστου : γ) ΠΟΡΤΟ ΡΑΦΤΗ. Αναχώρησις από τα γραφεία μας 8 π.μ. με αυτοκίνητο για Πόρτο Ράφτη. Για την επιστροφή αναχώρησις 7.30 μ.μ. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 35. Μη μέλη : Δρχ. 40.

Σάββατο - Κυριακή - Δευτέρα 16 - 18 Αυγούστου : δ) ΠΑΡΟΣ - ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ. Με το δ/π « Σεμίραμις » από Σάββατο μ.μ. μέχρι Δευτέρα πρωί.

Κυριακή 17 Αυγούστου : ε) Μ. ΠΕΥΚΟ - ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ. Αναχώρησις από τα γραφεία μας 8 π.μ. για Μ. Πεύκο. Θα περάσωμε απέναντι με βάρκες και θα μείνωμε στην πευκόφυτη παραλία για μπάνιο. Πιθανά έξοδα συμμετοχής (με τα λεμβουχικά) : Μέλη : Δρχ. 35. Μη μέλη : Δρχ. 40.

Τετάρτη 20 Αυγούστου : α) 64ον χλμ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ (άπογευματινή). Αναχώρησις από τα γραφεία μας 4.30 μ.μ. με αυτοκίνητο για την παραλία λίγο πρό των Αγ. Θεοδώρων. Μπάνιο εκεί και παραμονή έως το βράδυ. Επιστροφή στην Αθήνα γύρω στις 11.30 μ.μ. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 35. Μη μέλη : Δρχ. 40.

Σάββατο - Κυριακή 23 - 24 Αυγούστου : α) ΛΕΓΓΑΙΝΑ. Αναχώρησις από τα γραφεία μας 5 μ.μ. του Σαββάτου για Λεγροινά. Βραδυνό μπάνιο, δείπνο και διανυκτερεύσεις στο υπαίθρο. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 40. Μη μέλη : Δρχ. 45.

Κυριακή 24 Αυγούστου : β) ΛΕΓΓΑΙΝΑ. Αναχώρησις 8 π.μ. με αυτοκίνητο για Λεγροινά. Οι εκδρομείς θα ενώσουν με την ομάδα του Σαββάτου και θα περάσουν την ημέρα τους μαζί. Αναχώρησις 7 μ.μ. για επιστροφή. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 40. Μη μέλη : Δρχ. 45. γ) ΒΑΡΚΙΖΑ. Συγκέντρωσις 7.45 π.μ. στην άφεταιρία (παρα το αγάλμα Βύρωνος) για ομαδική αναχώρησις. Έξοδα άτομικά.

Τετάρτη 27 Αυγούστου : α) ΛΟΥΤΣΑ. Αναχώρησις 4 μ.μ. με αυτοκίνητο από τα γραφεία μας για τη Λούτσα. Επιστροφή στην Αθήνα γύρω στις 11.30 μ.μ. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 25. Μη μέλη : Δρχ. 30.

Σάββατο - Κυριακή 30 - 31 Αυγούστου : α) ΣΑΡΑΝΤΑΠΗΧΟ (νυκτεπορεία). Αναχώρησις από τα γραφεία μας 5 μ.μ. με αυτοκίνητο για Ευλόκαστρο - Μεο. Τρίκαλα. Αφού δεπνήσωμε θα ξεκινήσωμε για τη νυκτερινή πορεία μας προς Σαραντάπηχο περνώντας από το χωριό Καρύα.

Με το αυτοκίνητο θα προχωρήσωμε έως την παραλία του χωριού Τράπεζα όπου θα μείνωμε για μπάνιο, γεύμα και ανάπαυσι. Αναχώρησις από την Τράπεζα για επιστροφή 6 μ.μ. με μία ενδιάμεση στάσι. Συμμετοχή περιορισμένη. Ενδείκνυται ύπνόςακκες. Αρβυλά απαραίτητα. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 110. Μη μέλη : Δρχ. 120.

Κυριακή 31 Αυγούστου : β) ΣΚΙΝΙΑΣ. Αναχώρησις από τα γραφεία μας 8 π.μ. με αυτοκίνητο για Ν. Μάρη - Σκινιά. Πιθανά έξοδα συμμετοχής : Μέλη : Δρχ. 40. Μη μέλη : Δρχ. 45. γ) ΝΤΑΟΥ - ΖΟΥΓΚΛΑ. Συγκέντρωσις 7.40 π.μ. στην άφεταιρία λεωφορείων Ραφίνας (έναντι ανδριάντος Β. Κωνσταντίνου) για ομαδική αναχώρησις. Έξοδα άτομικά.

Τί νέοι ποὺ φάσαμεν ἐδῶ...

Τί νέοι ποὺ φτάσαμεν ἐδῶ, στὸ ἔρμο νησί, στὸ χεῖλος
τοῦ κόσμου, δῶθε ἀπ' τ' ὄνειρο καὶ κεῖθε ἀπὸ τὴ γῆ!
Ὅταν ἀπομακρύνθηκεν ὁ τελευταῖος μᾶς φίλος,
ἦρθαμε ἀγάλλι σέρνοντας τὴν αἰωνία πληγή.

Μὲ μάτι βλέπουμε ἀδειανό, μὲ βῆμα τσακισμένο
τὸν ἴδιο δρόμο παίρνουμε καθέννας μοναχός,
νιώθουμε τ' ἄρρωστο κορμί, ποὺ ἐβάρυνε, σὰν ξένο,
ὕποκωφος ἀπὸ μακρὰ ἢ φωνή μας φτάνει ἀχός.

Ἡ ζωὴ διαβαίνει πέρα στὸν ὀρίζοντα σειρήνα,
μὰ θάνατο, καθημερινὸ θάνατο καὶ χολή
μόνο γιὰ μᾶς ἡ ζωὴ θὰ φέρει, ὅσο ἂν γελᾷ ἡ ἀχτίνα
τοῦ ἡλίου καὶ οἱ αἰῶνες πνέουνε. Κ' εἴμαστε νέοι, πολὺ

νέοι, καὶ μᾶς ἄφησεν ἐδῶ μιὰ νύχτα, σ' ἓνα βράχο,
τὸ πλοῖο ποὺ τώρα χάνεται στοῦ ἀπείρου τὴν καρδιά,
χάνεται καὶ ρωτιόμαστε τί νάχουμε, τί νάχω,
ποὺ σβήνουμε ὅλοι, φεύγουμε ἔτσι νέοι, σχεδὸν παιδιά;

Τὸν Ἰούλιο, καὶ συγκεκριμένα στίς 21, συμπληρώθηκαν τριάντα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ αὐτοκτόνησε στὴν Πρέβεζα ὁ Κώστας Καρυωτάκης. Σπάνια γεγονόσ συντάραξε τόσο ἔντονα τὴν πνευματικὴ μᾶς ζωὴ ὅσον αὐτὸς ὁ ἐκούσιος θάνατος, ποὺ ἐρχόταν σὰν τραγικὸ ἐπιστέγασμα μιᾶς πικρῆς, ἀπαισιόδοξης ζωῆς καὶ σὰν ἐπισφράγις τῆς εἰλικρίνειας ἐνὸς ποιητικοῦ ἔργου ποὺ εἶχε ἀναπτυχθῇ μὲ ἀπόγνωσι καὶ σαρκασμὸ γιὰ κάθε τι ποὺ ὑπάρχει στὴν ἀνθρώπινη μοῖρα. Ὁ Καρυωτάκης γεννήθηκε τὸ 1896 στὴν Τρίπολη καὶ σὰν δημοσίος ὑπάλληλος ἔζησε βαθύτατα καὶ στὴν δευτέρη μορφὴ τῆς τὴν ἀνία πολλῶν κλειστῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων. Τὸ ἔργο του ἔχει ἕναν ἐντελῶς προσωπικὸ χαρακτήρα καὶ στάθμη, μὲ τὴ νοσηρότητα, τὴ θανατοφιλία καὶ τὸν «μποθαρισμό» του, μιὰ διλογισμένη σχολή γιὰ τὰ Γράμματά μας. Τίτλοι τῶν ποιητικῶν συλλογῶν του εἶναι: «Ὁ πόνος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πραγμάτων», «Νηπενθῇ» καὶ «Ἐλεγεῖα καὶ σάτιρες». Τὰ Ἀπαντά του ἐκυκλοφόρησαν τὸ 1938.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

ΠΕΙΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τοῦ

LEON CHESTOV

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν παραδέχεται τὴν πείρα στὴ συνολικότητά της καὶ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ τὴν παραδεχθῇ. Πετᾶει πάνω ἀπὸ τὸ κατὰστροφω ἀμέτρητα ἀτομικὰ συμβάντα, σὰν νὰ ἦταν αὐτὰ σαβούρα ἐοχλητική καὶ ἀχρηστή. Καὶ δὲν παραδέχεται μέσα στὴν περιοχὴ της, παρὰ μόνο τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα ποὺ ἐπαναλαμβάνονται μὲ κάποια κανονικότητα καὶ δίνει ἰδιαίτερη σημασία στίς περιπτώσεις ἐκεῖνες, ὅπου τὸ φαινόμενο μπορεῖ νὰ παραδεχθῇ τεχνικά, κατὰ τὸ θέλημά μας. Μὲ ἄλλα λόγια, παραδέχεται μονάχα τὴν ἐπιστημονικὴ πείρα.

Ἡ ἐπιστήμη μᾶς ἐξηγεῖ τὴν κίνησι τῆς γῆς καὶ τίς ἐποχές, ἐπεὶδὴ ὑπάρχει ἐδῶ κάποια κανονικὴ διαδοχή. Ἐὰν ἀγενῶ τὸ φαινόμενο τοῦ κεραυνοῦ, χάρις στὴν ἠλεκτρικὴ μηχανή. Μὲ λίγα λόγια, ἡ περιοχὴ τῆς ἐπιστήμης ἀπλώνεται, ἐν ὅσῳ παρατηρεῖται μέσα στὴ φύσι μιὰ κανονικὴ διαδοχή. Τί γίνεται ὅμως μὲ τὰ ἀτομικὰ συμβάντα, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἀναπαραχθοῦν

Ὁ φιλόσοφος Λέων Σεστόφ εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα, σβησμένα τώρα, ἐλεύθερα μεγάλα πνεύματα ποὺ γέννησε ἡ Ρωσία τῶν νεωτέρων προεπαναστατικῶν χρόνων.

Πεθαμένος ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, αὐτὸς καὶ ὁ Μπερντιάεφ, ἀποτελοῦσαν στὰ μετεπαναστατικά χρόνια τὴ φωτεινὴ δύαδα ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ ὑποτάξῃ ἡ ρωσικὴ ἐπανάστασι.

Ὁ Σεστόφ διακρίνεται γιὰ τὴν πρωτοτυπία τῆς σκέψης, τὴν δευτεριότητα τῆς παρατήρησης καὶ τὴ σταθερότητα τῶν ιδεῶν, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀδιαλλαξία μὲ τὴν ὁποία ὑπεστήριξε τίς ιδέες του. Μυαλὸ λαγαρό, μάτι κοφτερό, φιλόσοφος μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξης. Εἶχε τὸ σπάνιο προσῆν νὰ εἶναι ἓνα μυαλὸ καλλιερημένον, ποτισμένο στὰ νάματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, γεμάτος ὅμως ἀπὸ νουτισκοπάθεια, χαρακτηριστικὸ αὐτοῦ τῆς ρωσικῆς ψυχῆς.

Ἐγραφε κάμποσα ἔργα, ποὺ μερικὰ ἔχουν περάσει τὰ σύνορα τῆς πατρίδας του, μεταφρασμένα τώρα σὲ πολλὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσες. Τὰ γραμμάτια του ἔχουν παγκοσμιότητα.

Ἐνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα, φημισμένα ἔργα του εἶναι καὶ τὸ «Sur les confins de la vie» (Στὰ σύνορα τῆς ζωῆς), ἀπ' ὅπου εἶναι παρμένο τὸ παρατιθέμενο κείμενο.

μέ τεχνικό τρόπο ; "Αν υποθέσουμε ότι όλοι οι άνθρωποι ήταν τυφλοί και ότι ένας μόνο μπορούσε ν' αοιζή για μιὰ στιγμή τὰ μάτια του, έτσι πού ν' αὐτὸ ἔργο, πού εἶναι ἡ δημιουργία, ἡ ἐπιστήμη δὲν θὰ λογάριζε αὐτὴ του τὴν ἀνακάλυψι. Καί μ' ὅλα ταῦτα ἡ μαρτυρία ἐνὸς μονάχα διορατικοῦ πλάσματος ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὴ μαρτυρία ἑκατομμυρίων τυφλῶν. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ κάποτε νὰ αἰσθανθῇ μιὰν ἀληθινὴν ἐσωτερικὴν φῶτισιν. Κι ἂν ἀκόμα αὐτὸς ὁ φωτισμὸς βασιτοῦσε λίγα μόνο δευτερόλεπτα, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀποσιωπήσουμε γιὰ τὸν μοναδικὸ λόγον ὅτι ἕνα τέτοιον φαινόμενο δὲν συμβαίνει σὲ κανονικὰ περιπτώσεις ; Καί ὅτι δὲν μπορεῖ αὐτὸ τὸ φαινόμενο νὰ ἐπαναληφθῇ κατὰ τὸ θέλημά μας ; Ἡ ἐπιστήμη δὲν παραδέχεται γιὰ ἀληθινὰς, παρὰ τίς κρίσεις ἐκεῖνες πού μποροῦν νὰ ἐλεγχθοῦν ἀπὸ τὸν καθένα καί σὲ κάθε στιγμή. Δὲν εἶναι λοιπὸν σωστὸ πῶς ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας τῆς ;

Ἡ πείρα ἡ ἀνθρώπινη εἶναι πολὺ εὐρύτερη ἀπὸ τὴν « ἐπιστημονικὴ » καὶ τὰ ἀτομικὰ μοναδικὰ συμβάντα μᾶς λένε περισσότερα ἀπὸ κείνα πού ἐπαναλαμβάνονται κανονικά. Ἡ ἐπιστήμη εἶναι πολὺ χρήσιμη. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πάνω στὸ θέμα αὐτό, ἀλλὰ δὲν διαθέτει καί ποτέ δὲν θὰ ἀποκτήσῃ ἀλήθειες. Δὲν μπορεῖ ἀκόμα νὰ ξέρῃ οὔτε τί εἶναι ἀλήθεια καί περιορίζεται στὸ νὰ ἐπισωρεύῃ κρίσεις ὑποχρεωτικὰς γιὰ ὅλους. Φαίνεται λοιπὸν

πῶς ὑπάρχουν καί πῶς πάντα ὑπῆρχαν κάποιοι τρόποι ὅχι ἐπιστημονικοὶ γιὰ τὴν ἀιζητήσιν τῆς ἀλήθειας, πού μᾶς ὁδηγοῦν, ἂν ὅχι στὴ γινῶσι τῆς, τουλάχιστον ὡς τὸ κατ'ὄφλι τῆς. Ἀλλὰ οἱ σύγχρονοι μεθοδολογίες μᾶς ἔχουν σὲ τέτοιο βαθμὸ δυσφημῆσει αὐτοὺς τοὺς τρόπους, πού δὲν μπορούμε πλέον νὰ τοὺς πάρουμε στὰ σοβαρά.

Οἱ ἀστρολόγοι, οἱ ἀλχημιστές, οἱ μάντιες καί οἱ μάγοι περνοῦσαν ἰσχυρὰς ὁλόκληρες βυθισμέναι στοὺς διαλογισμοὺς των. Ποιὸς μᾶς ἔδωσε τὸ δικαίωμα νὰ λέμε πῶς ἄδικα χάναιε τὸν καιρὸ τους ; Ἐπειδὴ δὲν ἀνακάλυψαν τὴ φιλοσοφικὴ λίθον πού ζητοῦσαν ; Μπορεῖ τὸ πρόβλημα γι' αὐτοὺς νὰ μὴν ἦταν ἡ εὑρεσι τῆς λίθου. Ἡ λίθος μπορεῖ νὰ ἦταν μόνο τὸ πρόσχημα καί ἡ ἐξήγησι τῆς παράξενης καί ὑποπτης ἀπομόνωσής των, ἐξήγησι προσωρισμένη γιὰ τὴν ικανοποίησιν τοῦ πλήθους τῶν μὴ μεμνημένων. Ἄν ὁ ἀλχημιστὴς ἢ ὁ μάντις εἶχαν δηλώσει ἀνοιχτὰ ὅτι οἱ ἔρευνες τους δὲν ἀπέβλεπαν σὲ σκοπὸ χρησιμοσὶν τὴν ὁλότητα, πῶς θὰ μπορούσαν νὰ δικαιολογήσουν τὴσχόλη τους ; Ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ φαίνωνται χρήσιμοι ἢ φοβεροί, γιὰ νὰ προστατεύωνται ἀπὸ τὴν ἐνοχλητικὴν περιέργειαν τῶν ἀνθρώπων. Καί μεταχειρίζονταν τὸ ψεῦδος συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα, ἄλλοτε διεγείροντας τίς ἐλπίδας τοῦ πλήθους καί ἄλλοτε κἀνοίγας τὸ πλῆθος νὰ τοὺς φοβᾶται. Ἀλλὰ οἱ ἀλχημιστές, οἱ ἀστρολόγοι, οἱ μάντιες καταγίνονταν καί ἐργαζόνταν σὲ ἔργο ἀσφαλῶς σπουδαῖο, μὰ πού

εἶχε ἕνα μόνο ἐλάττωμα: δὲν ἦταν κοινωνικό. Ἦταν τὸ προσωπικό ἔργο τους. Δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ μιᾶ κανεῖς γιὰ τίς προσωπικὰς του ὑποθέσεις. Καί, πράγμα παράξενο, ὁ ἄνθρωπος συχνὰ διστάζει νὰ βγάλλῃ κρίσεις γιὰ τὰ πλέον ἀσήμαντα ζητήματα. Καθένας μας ὥστόσο ξέρεῖ κάποιες στιγμὲς πού, ξεπηδώντας ἀπὸ δὲν ξέρω πού, μιὰ ἀπόφασιν ἢ μιὰ ἀνέκρουσιν τὴν ἔσπαζον καί δεσπάζον στίς κρίσεις μας. Ἐκεῖνος πού χθὲς ἀκόμα ἦταν σιωπηλὸς καί συνεσταλμένος, εἶναι σήμερον εἰς τοίμος νὰ ὀρθωθῇ ἐμπρὸς σ' ὅλον τὸν κόσμον καί νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν προσωπικὴν του γνώμην ἐμπρὸς σ' ὅλους τοὺς ζωντανούς καί ὅλους ὅσοι εἶχαν ποτὲ ζήσει στὸν κόσμον. Καί ἀναρωτιέται κανεῖς: Ἀπὸ πού ἔρχεται αὐτὴ ἡ πεποίθησι καί τί σημαίνει ; Εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴ δικαιολογήσουμε μὲ τὰ κοινὰ παραδεγμένα. Ἄν ὁ ἐρώμενος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀγαπημένη του ἀξίζει νὰ θυσιάσῃ γι' αὐτὴν τὴ ζωὴν του, ἂν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος εἶναι πεπεισμένος πῶς ἡ Ἀμερικὴ τῶν ὀνείρων του εἶναι τὸ μόνο πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ζῇ, ποιὸς θὰ πῇ σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι οἱ κρίσεις τους, πού κανεῖς σημειωτέον δὲν συμβαίνει, δὲν μποροῦν νὰ λογαριαστοῦν σωστές ; Θὰ βρεθοῦν βέβαια πολλοί: θὰ μπορέσουν ὅμως νὰ τοὺς πιστέψουν ;

Ἡ σύγχρονη φιλοσοφία καί οἱ ἱππότες τῆς κακῆς ὥρας ἔχουν ἀπόλυτη ἀγάπη ἀπὸ τὴ συγκατάθεσιν καί τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πλήθους. Ὅλες οἱ κρίσεις ἔχουν

δικαίωμα νὰ ὑφίστανται καί, ἂν πρόκειται νὰ ὑπάρχουν πρόνομια, ἡ προτίμησι πρέπει νὰ δοθῇ ἀκριβῶς σὲ κεῖνες πού δὲν μποροῦν νὰ ἐλεγχθοῦν καί νὰ γίνουν μὲ αὐτὸ ὑποχρεωτικὰς γιὰ ὅλους. Ἄν ἡ συνήθεια τοῦ ἀντικειμενικοῦ ἐλέγχου ἔχη σκοτώσει σὲ τέτοιο σημεῖον τὴ φυσικὴν μας αἰσθαντικὴν ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς ζωῆς, ὥστε νὰ μὴν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη οὔτε στὴν ἀκοή οὔτε στὴν ὄρασί μας καί νὰ βασιζόμαστε περισσότερο στίς ἐνδείξεις ὀργάνων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὴ θέλησί μας, τότε κατὰ συνέπειαν δὲν μᾶς μένει νὰ κάνουμε τίποτε. Ἄς ἐπιμεινουμε στὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἡ τέλεια γινῶσι. Ἄν ὅμως διατηροῦμε μάτι δυνατό καί αὐτὴ εὐαίσθητον, ἄς ἀφήσουμε τὰ ὄργανα καί τίς συσκευές, ἄς λησμονήσουμε τὴ μεθοδολογίαν καί τὸν ἐπιστημονικὸν δονικωτισμὸν καί ἄς προσπαθῶμε νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτὸν μας. Τότε θὰ ξεμάθουμε νὰ βλέπουμε τὰ πράγματα ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, ἀλλὰ θὰ ἔχουμε μάθει νὰ βλέπουμε πράγματα πού οἱ ἄλλοι δὲν τὰ διακρίνουν. Θὰ ἔχουμε μάθει, ὅχι νὰ σκεπτόμαστε, ἀλλὰ νὰ προφέρουμε ἐπὶ ὁδὸς καί νὰ ἐπικαλούμαστε, μὲ ἀγνωστα λόγια, δυνάμεις νέες καί ὠραιότητα ἀνέκρουσιν.

Τὸ ἐπαναλαμβάνω πῶς οἱ ἀστρολόγοι, οἱ ἀλχημιστές καί οἱ μάντιες δὲν περιφρονοῦσαν μάταια τὴν πειραματικὴν μέθοδον, ἡ ὁποία, ἐδῶ πού τὰ λέμε, δὲν εἶναι μία ἐφεύρεσι τῶν νεωτέρων τάχα χρόνων, παρὰ ὑπάρχει ἀπ' ὅτου ὑπάρχει στὸν κόσμον ἡ ζωὴ. Τὰ

ζώα πειραματίζονται κι αυτά, μόνο που δεν συνθέτουν δοκίμια αναγωγικής λογικής και δεν υμνολογούν τη σκέψη τους. 'Η άγελάδα που έκαψε τὰ χεῖλη της δοκιμάζοντας ένα ζεστό ποτό, θὰ πλησιάζῃ στοῦ ἐξῆς μὲ πρόφύλαξι τὸ τάσι της. 'Ετσι στήν πραγματικότητα ἐνεργεῖ καὶ ὁ πειραματιστής πού ἀκολουθεῖ κάποια μέθοδο. 'Αλλὰ συχνὰ τὸ ἐνστικτο ἐρχεται νὰ βοηθήσῃ τὰ ζῶα, ὅταν ἡ πείρα δὲν ἀρκεῖ. Καὶ ἡ δική μας πείρα, σ' ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι τάχα ἐπαρκής; Καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς προσφέρει ἐκεῖνο πού πάνω ἀπὸ κάθε τὶ μᾶς χρειάζεται; 'Η ἐπιστήμη, καθὼς τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα, ἃς χρησιμεύσῃ στίς ἀνάγκες τῆς καθημερινῆς ζωῆς. 'Η φιλοσοφία, ἃς ζητᾷ ὑποχρεωτικές

ἀλήθειες. 'Εξῶ ὅμως ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα, τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν φιλοσοφία, ὑπάρχει ἀκόμα ἡ περιοχὴ τῆς γνώσης. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλων τῶν ἐποχῶν, ὁ καθένας μὲ προσωπικὴ του ζημία καὶ κίνδυνο, προσπαθοῦν νὰ εἰσχωρήσουν σ' αὐτήν. 'Εμεῖς οἱ ἄλλοι, ἄνθρωποι τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, θὰ ἐγκαταλείψουμε τάχα θεληματικὰ τὰ κυριαρχικά μας δικαιώματα καὶ θ' ἀρκεσθοῦμε στήν ἀναζήτησι χρήσιμων ἀληθειῶν ἀπὸ φόβο τῆς κοινῆς γνώμης; 'Η μήπως, γιὰ νὰ μὴ φανοῦμε πάρα πολὺ ἄθλιοι, θὰ δεχθοῦμε νὰ βάλουμε στὴ θέσι τῆς φιλοσοφικῆς λίθου τὴ σύγχρονη μεταφυσική, πού προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ τὸ φόβο της γιὰ τὴν πραγματικότητά κάτω ἀπὸ σπουδαιοφανῆ ὀρολογία;

◆ Μία κυρία κάθεται στὸ τραῖνο δίπλα σ' ἓνα μεθυσμένο. Ταχτοποιεῖται στὴ θέσι της καὶ ἀνοίγει ἓνα χάρτη τῆς Μαντζουρίας. 'Ο μεθυσμένος κοιτάζει τὸ χάρτη, σκέφτεται λίγο καὶ τῆς λέει: — Εἴσατε βέβαιη, κυρία, ὅτι δὲν πήρατε λάθος τραῖνο;

Pourquoi Pas?

◆ Ποτὲ μὴν τρέχετε πίσω ἀπὸ τὸ καπέλο σας — οἱ ἄλλοι θὰ εἶναι ἐνθουσιασμένοι νὰ τὸ κάνουν. Γιατί νὰ τοὺς στερήσετε αὐτὴ τὴ χαρά;

Mark Twain

Οἱ θρυλικὲς περιπέτειες
μῆς βυζαντινῆς εἰκόνας

Ἡ Μαύρη Παναγία τῆς Πολωνίας

Στὸ «Λαμπερὸ Βουνό» τῆς Τσεστόχοβα, στήν Πολωνία, σ' ἓνα γραφικὸ ὕψωμα, ὑπάρχει ἓνα πελώριο μοναστήρι, γνωστὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο. 'Εκεῖ μέσα φυλάσσεται ἓνα ἀπὸ τὰ περιφημότερα εἰκονίσματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, βυζαντινῆς τέχνης, ἡ «Μαύρη Παναγία», πού οἱ ὀρθόδοξοι Πολωνοὶ τὴν ὀνομάζουν «Βασίλισσα τῆς Πολωνίας».

Κάθε χρόνο, ἀπὸ τίς 15 Αὐγούστου ἕως τίς 6 Σεπτεμβρίου, χριστιανοὶ ἀπὸ διάφορα μέρη προστρέχουν στὸ θαυμάσιο αὐτὸ μοναστήρι, γιὰ νὰ προσκυνήσουν στήν ἐκκλησία τῇ μαυρισμένη ἀπὸ τὰ χρόνια καὶ τὸ λιβανωτὸ Παναγία, πού τὴν θεωροῦν θαυματουργή. Τίς τρεῖς βδομάδες πού κρατᾷ τὸ πανηγύρι, ἓνα πλήθος συγκεντρώνεται ἐκεῖ μὲ τὴ βαθεῖα πίστι ὅτι ἡ Παναγία θὰ θεραπεύσῃ ἢ θὰ πραγματοποιήσῃ ἐπιθυμίες καὶ ἀνάγκες.

Ἡ θαυματουργὴ αὐτὴ Μαύρη Παναγία προέρχεται ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ εἶναι δλοφάνερα βυζαντινῆς τέχνης. Ἡ ἱστορία εἶναι περίεργη καὶ πρόκειται νὰ θεωρηθῇ μᾶλλον θρησκευ-

τικὴ παράδοσι, μὴ ἀπὸ τίς μύριες ἐκεῖνες θρησκευτικὲς παραδόσεις πού πλημμυρίζουν τὴ χριστιανικὴ 'Εκκλησία καὶ πού δημιουργήθηκαν στὰ χρόνια τοῦ Μεσαίωνα, ὅταν ἡ ἐκμετάλλευσι τῆς θρησκείας ὠργιάζε εἰς βάρος τῶν εὐπίστων.

Λέει λοιπὸν ἡ παράδοσι ὅτι ὁ ἄνδρας τῆς Μαρίας 'Ιωσήφ, ξυλουργὸς τὸ ἐπάγγελμα, δουλεύοντας στὸ μαγαζί του, εἶχε φτιάξει μόνος του ἓνα τραπέζι ἀπὸ κυπαρισσόξυλο. Στὸ τραπέζι αὐτὸ δειπνοῦσε ἡ Ἁγία Οἰκογένεια, δηλαδὴ ὁ 'Ιωσήφ, ἡ Μαριάμ καὶ ὁ μικρὸς 'Ιησοῦς. 'Αλλ' ὁ Χριστὸς γρήγορα ἀποχωρίστηκε ἀπὸ τοὺς δικούς του, κατὰ θεῖα ἐντολή, γιὰ ν' ἀφοσιωθῇ στήν ἀποστολικὴ ζωὴ του. 'Όταν σταυρώθηκε καὶ ἐξαφανίστηκε ἡ Θεῖα Οἰκογένεια, ἡ Παρθένα μάννα τοῦ 'Ιησοῦ Μαρίας κατέφυγε στὸ σπίτι τοῦ Ζεβεδαίου, πατέρα τῶν δύο ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, τοῦ 'Ιωάννου καὶ τοῦ 'Ιακώβου. 'Ετσι καὶ τὸ πρόχειρο οἰκογενειακὸ τραπέζι, πού ἔφτιαξε ὁ ξυλουργὸς 'Ιωσήφ, μεταφέρθηκε στὸ

σπίτι του Ζεβεδαίου. Ο Άγιος Λουκάς, μαθητής του Ζεβεδαίου, που σύχναζε στο σπίτι κι έβλεπε τη Μαριάμ συντριμμένη από τον πόνο του χαμού του παιδιού της, θέλησε να διαιωνίση την υπέροχη γλυκειά μορφή της. Κάθισε λοιπόν μπροστά της και πάνω στο τραπέζι που έτρωγαν την εξωγράφησε.

Αυτό λέει η παράδοσι για το πώς έγινε η εικόνα.

Άλλα οι κατοπι ές περιπέτειές της δεν είναι λιγώτερο παραμυθένιες. Γιατί η παράδοσι βεβαιώνει ότι οι πιστοί χριστιανοί, για να μην αφήσουν την εικόνα να βεβηλωθῇ από τους έχθρους της θρησκείας, που στα πρώτα χρόνια βρισκόταν πάντα υπό διωγμό από τους Ιουδαίους και τους ειδωλολάτρες της Ρώμης, την έκρυψαν στην Παλαιστίνη για τρείς ολόκληρους αιώνες, μέχρις ότου η μητέρα του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Μεγάλου, η Αγία Ελένη, κατά θεία φώτισι, ηγηράινοντας ταξίδι στους Αγίους Τόπους, την βρήκε στη Γαλιλαία και την πήρε, μαζί με το τίμιο ξύλο του Σταυρού του Χριστού, στην Κωνσταντινούπολι. Μόλις έγινε γνωστή η ανακάλυψι, η εικόνα της Παναγίας θεωρήθηκε από τους πιστούς ένα από τα κειμήλια της Όρθοδοξίας και απ' όλα τα μέρη τρέχαν να την προσκυνήσουν. Από τότε το εικόνισμα απόκτησε μεγάλη φήμη και ό λαός του απέδιδε θαυματουργές ιδιότητες.

Από την εποχή όμως αυτή, μπαίνουμε πιά στο σταθερό ιστορικό έδαφος, και σε γεγονότα που αφορούν στις σχέσεις του Βυζαντίου με τη Ρωσία.

Κατά τον 10ο αιώνα, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία περιούσε δύσκολες ημέρες, γιατί οι Ρώσοι, λαός βάρβαρος ακόμη και ειδωλολάτρης, έκαμαν επιθέσεις κατά του Βυζαντίου θέλοντας να το κατακτήσουν. Κατά το 989 μ. Χ. ο γενναίος και άγριωπός τσάρος Βλαδίμηρος κατώρθωσε, με δυνατά στρατά, να πάρη από το Βυζάντιο τη Χερσώνα (τη σημερινή Οδησό) και, θάρρεμένος από τις επιτυχίες του, έστειλε άγγελιαφόρους στους συναυτοκράτορες Βασίλειο (που άνωμάστηκε αργότερα Βουλγαροκτόνος) και Κωνσταντίνο, διατάζοντας τα ακόλουθα :

« Κυρίευσα την περίφημη πόλιν σου. Αν δεν μου δώσετε γυναίκα την αδελφή σου, θα κάμω την Πόλιν σου σαν τη Χερσώνα. » Και συμπληρώνοντας τα λόγια με έργα, ο βάρβαρος τσάρος διέταξε τα πλοία και το στρατό του να τραβήξη επιθετικά κατά της Κωνσταντινουπόλεως.

Οι Βυζαντινοί τρομοκρατήθηκαν, γιατί ταυτόχρονα οι Βούλγαροι άπειλούσαν να προχωρήσουν στη Μακεδονία. Μπροστά λοιπόν στον κίνδυνο του όλεθρου, η άρτια Βυζαντινή πριγκίπισσα Άννα — σ' ένα Ίφιγένεια — έπρεπε να θυσιάσθῃ για την πατρίδα της.

Δεν ήταν η πρώτη Βυζαντινή πριγκίπισσα που περιούσε το Βόσπορο για να πάη, θύμα της ανάγκης, σε βάρβαρες χώρες. Πολλές παντρεύτηκαν αρχηγούς λαών βαρβάρων και φύγανε για τη Γερμανία, τη Βουλγαρία, τη Δαλματία, τη Βενετία, για να σώσουν την πατρίδα τους που κινδύνευε. Ο Βυζαντινός αυτοκράτορας Ηράκλειος έφτασε στο

σημείο να δώση σε γάμο την κόρη του στον Ιουδαίο βασιλέα των Χαζάρων, για να τον κάμη σύμμαχό του. Άλλωστε οι Βυζαντινές πριγκίπισσες που ξενιτευόταν δε ζούσαν πολύν καιρό: πέθαιαν γρήγορα, από το κλίμα ή από τη βάρβαρη ζωή που υποχρεώνονταν να κάνουν.

Η χειρότερη έξορσι για τις Βυζαντινές πριγκίπισσες ήταν ο δρόμος που τις έφερνε στη Ρωσία. Για τουτό ο συναυτοκράτωρ Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος είχε άπαγορεύσει τους γάμους Βυζαντινών θυγατέρων με Ρώσους. Και όμως η πολιτική ανάγκη έμελλε και αυτόν ακόμη το νόμο να άκυρώση και η Έλληνοπούλα πριγκίπισσα, που είχε συνηθίσει να ζῇ μέσα στον πολιτισμό, άναγκάστηκε να φύγη στη Χερσώνα και να παραδοθῇ, θύμα μᾶλλον παρά σύζυγος, στο βάρβαρο τσάρο Βλαδίμηρο.

Είναι ευνόητη η ταραχή και η συγκίνησι που κυρίεψε την όμορφη πριγκίπισσα Άννα, όταν έμαθε την καταδικαστική απόφασιν.

Οι σύγχρονοι Βυζαντινοί ιστορικοί άποφεύγουν να άφηγηθούν την ψυχική της όδυν. Άρκοῦνται να άφέρουν ότι λίγες μέρες μετά το γάμο της, άρρώστησε βαριά και ότι σώθηκε σαν από θαύμα απ' την άρρώστεια.

Οι συναυτοκράτορες θέλησαν να μειώσουν τη θλιβερή έτύπωσι που θα γεννούσε στο Βυζάντιο λαό η θυσία της άγαπημένης του πριγκίπισσας. Γι' αυτό άπάντησαν στον τσάρο ότι εύχαρίστως θα του έδιναν γυναίκα την Άννα, αν δεχόταν να προσέλ-

θη στο Χριστιανισμό και να βαπτισθῇ. Ο ποιηρός πάλι Βλαδίμηρος, ξέροντας πόση έπιρροή θα είχε στο βάρβαρο ρωσικό λαό το γεγονός ότι θα συγγένευε με τη Βυζαντινή πριγκίποπούλα, εύχαρίστως δέχτηκε την πρότασιν να γίνη χριστιανός και να βαπτισθῇ. Ο συγγραφέας του «Χρονικού του Νέστορα» διηγείται τις ακόλουθες λεπτομέρειες του γάμου του τσάρου με την Έλληνοπούλα πριγκίπισσα :

« Η βασιλοπούλα, γράφει, δεν ήθελε να απέλθῃ. «Θά υπάγω, έλεγε, εις δουλείαν έν μέσω έθνικών. Προτιμώ να άποθάνω έδώ. » Οι άδελφοί τότε τῆς είπον : « Διά σου ο Θεός θέλει καλέσει εις μετάνοιαν το ρωσικό έθνος και σώσει την ελληνικήν αυτοκρατορίαν από σκληρού πολέμου. Βλέπεις πόσον κακόν έπροξένησεν η Ρωσία εις τους Έλληνας και πόσον θα προξείηση εάν δεν απέλθῃς. »

Με τη βία λοιπόν, καθώς λέει ο Ρώσος χρονογράφος, έδέχτηκε τη βλιβερή τύχη που την περίμενε η Άννα και με άπόγινωσι άποχαίρετση το περίχρυσο παλάτι του Βυζαντίου, φεύγοντας για τη χώρα « των φοβερών βαρβάρων, των βδελυρωτέρων ανθρώπων απ' όσους έπλασε ο Θεός », όπως τους ζωγραφίζει ο Ίβν Φοζλάν, που επισκέφθηκε λίγο αργότερα τους Ρώσους.

Βασιλική πομπή τη συνώδευσε ως τη Χερσώνα, όπου την περίμενε με άγωνία ο τσάρος Βλαδίμηρος. Πρώτα βαπτίσθηκε ο τσάρος. Μαζί της η Άννα είχε πάρει και άγια λείψανα και εικονίσματα, άνάμεσα σ' αυ-

τά και τὸ περίφημο εἰκόνισμα τῆς Παναγίας.

Γιὰ γαμήλιο δῶρο ὁ Βλαδίμηρος ἐπέστρεψε στὸ Βυζάντιο τὴ Χερσῶνα ποὺ εἶχε κυριέψει. Ἐπειτα, μαζί με τὴ γυναῖκα του, πῆγε στὸ Κίεβο, ὅπου ἐδημοσίευσεν τσαρική διαταγή, ὑποχρεώνοντας ὅλους τοὺς Ρώσους εἰδωλολάτρες νὰ βαπτισθοῦν στὴν ὀρθόδοξη θρησκεία. Στὴ νέα αὐτὴ πρωτεύουσα ἔχτισε ὡραῖες ὀρθόδοξες ἐκκλησίες καὶ τίς στόλισε με ἅγια λείψανα καὶ εἰκονίσματα ποὺ ἔφερε μαζί της ἡ τσαρίνα Ἄννα ἀπὸ τὸ Βυζάντιο. Γιὰ τὴν Παναγία ἰδίως ἔφερε Βυζαντινοὺς ἀρχιτέκτονες καὶ τῆς χτίσανε μιὰ ὡραία ἐκκλησία, ὅπου ἀποθέσανε τὸ εἰκόνισμα τῆς πονεμένης μάννας τοῦ Χριστοῦ ποὺ εἶχε ζωγραφίσει ὁ Ἅγιος Λουκάς.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη τὸ Βυζάντιο θριάμβευε. Γιατὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ τοῦ αὐτοκράτορα Ρωμανοῦ τοῦ Β' καὶ τῆς ὡραίας Θεοφανοῦς ἦτανε κύριοι ὁλόκληρης τῆς Εὐρώπης. Τὰ δύο παιδιὰ του, ὁ Βασίλειος καὶ ὁ Κωνσταντῖνος, ἦσαν αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, ἡ πριγκίπισσα Ἄννα ἔγινε τσαρίνα τῆς Ρωσίας καὶ ἡ ἀδελφὴ Θεοφανῶς ἦταν αὐτοκράτειρα τοῦ Ἱεροῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους τῆς Γερμανίας, ποὺ ξαπλωνόταν σ' ὅλη σχεδὸν τὴ Δυτικὴ Εὐρώπη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ὁ δέκατος αἰώνας εἶναι περίοδος δόξας.

Ἡ τσαρίνα Ἄννα πέθανε στὰ 1011, τέσσερα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν ἄντρα της. Καὶ πέθανε περὶ φανη καὶ εὐχαριστημένη, γιατί, θυσιάζοντας τὴν περιφανὴ γλὼσση τῆς Βυζαντινῆς Αὐλῆς, κατώ-

θωσε νὰ ὠφελήσῃ τὸ Βυζάντιο καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὴν εἰδωλολατρικὴ Ρωσία σὲ χώρα πολιτισμένη καὶ χριστιανική.

Τὶ ἀπόγινε τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας τοῦ ζωγράφου Λουκά ; Δυστυχῶς δὲν ἔχουμε καμιὰ σχετικὴ πληροφορία καὶ δὲν ξέρουμε πῶς ἀπὸ τὸ Κίεβο, ποὺ τὸ τοποθέτησε ὁ τσάρος Βλαδίμηρος, βρέθηκε στὰ πολωνικά βουνὰ τῆς Τσεστόχοβα. Ἐτσι περιοριζόμαστε στὶς παραδόσεις ποὺ ἀκολουθοῦν τὴ « Μαύρη Παναγία », ὅπως εἶναι πιά γνωστὴ, στὸ δρόμο της.

Ἡ παράδοσι λέει ὅτι, ἄγνωστο πῶς, τὸ εἰκόνισμα αὐτὸ ἔφτασε στὰ χροῖνα τοῦ Μεσαίωνα στὰ χέρια τῶν πριγκίπων τῶν Ὀππελν, βασιλέων τῆς Πολωνίας, ποὺ τὸ τιμοῦσαν καὶ τὸ σέβονταν καὶ τὸ τοποθέτησαν σὲ εἰδικὸ παρεκκλήσιο στὴν πύργου τοῦ Μπέλτσκι. Παρ' ὅλη ὁμως τὴν προφύλαξι, τὸ εἰκόνισμα κινδύνεψε νὰ καταστραφῇ κατὰ τίς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις ἀνάμεσα στοὺς Πολωνοὺς καὶ τοὺς Τατάρους. Σὲ μιὰ μάχη ἕνα ἐχθρικό βέλος πέρασε ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ παρεκκλησίου καὶ καρφώθηκε στὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας. Οἱ χριστιανοὶ κατάλαβαν τότε ὅτι δὲν ἦταν πιά δυνατό νὰ μένῃ ἐκτεθειμένη ἡ εἰκόνα στὶς βεβηλώσεις τῶν βαρβάρων. Τότε ἕνας ἄγγελος παρουσιάστηκε στὸν ὕπνο τοῦ βασιλιᾶ Βραδισλάου καὶ τὸν διέταξε νὰ χτίσῃ ἕνα μοναστήρι πάνω στὸ βουνὸ Γιάνσνα Γόρα (τὸ « Λαμπερὸ Βουνὸ ») καὶ ἐκεῖ νὰ τοποθετήσῃ γιὰ προσκυνήματα τὴν εἰκόνα τοῦ θεόπνευστου ζωγράφου Λουκά. Ὁ βασιλιάς συγκινημένος ἔσπευ-

σε νὰ ἐκτελέσῃ τὴ θεϊκὴ διαταγή. Κι ἀπὸ τότε τὸ βουνὸ ἐκείνο ἔγινε τόπος προσκυνήματος. Μύρια θαύματα βεβαιώνουν οἱ Πολωνοὶ γιὰ τὴ « Μαύρη Παναγία », ποὺ πολλὰς φορὲς προστάτεψε τὴν Πολωνία ἀπὸ ἐχθρικὲς ἐπιδρομές.

Ὁ διάσημος Πολωνὸς μυθιστοριογράφος Σιέγκεβιτς, ποὺ φημίζεται γιὰ τὸ « Κβὸ βάντις », περιγράφει τὴν πολιορκία τῶν Σουηδῶν. Ὅταν ὁ βασιλιάς τῆς Βιέννης, τὸ 1863, ἐπῆγε στὸ

μοναστήρι τοῦ « Λαμπεροῦ Βουνοῦ », γονατιστὸς παρακάλεσε τὴν Παναγία νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴ νίκη. Καὶ ἡ « Μαύρη Παναγία » εἰσάκουσε τὴ δέησί του. Οἱ Τοῦρκοι κατατροπώθηκαν μπροστὰ στὰ τεῖχη τῆς Βιέννης καὶ ἡ Εὐρώπη σώθηκε ἀπὸ τὴν τουρκικὴ κατάκτησι.

Ἡ Μαύρη Παναγία ἔγινε ἡ μεγάλη εἰκόνα τῆς Πολωνίας καὶ ὅλοι τὴ λατρεύουν καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν προστασία της.

♦ "Ὅταν ξυπνῶ, μοῦ φαίνεται πῶς δὲν ἔχω τίποτε νὰ κάνω. Ὅταν πέφτω τὸ βράδι νὰ κοιμηθῶ, εἶμαι βέβαιος πῶς δὲν ἐτελείωσα οὔτε τίς μισὲς ἀπὸ τίς δουλειές μου.

L. Bromfield

♦ Ζητώντας ἕνα δῶρο πρωτότυπο γιὰ τὰ γενέθλια τῆς ἀδελφῆς μου, διάλεξα μιὰ φόρμα γιὰ τὴν πλάξ με τὰ πιὸ θαυμαστά μέρη τοῦ κόσμου ζωγραφισμένα ἐπάνω.

Σὲ λίγο πῆρα, με πολλὰς εὐχαριστίες, τὸ ἀκόλουθο γράμμα :

« Ἀγαπημένη μου ἀδελφούλα,

Μπορῶ θαυμάσια νὰ δεχθῶ κολλημένη στὸ στήθος μου τὴν ἐπιγραφή « Ὑψος 4810 μέτρα », ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ συνηθίσω στὴν ιδέα ὅτι τὰ ὀπίστιά μου εἶναι τὸ « Μαργαριτάρι τοῦ νοτίου ἡμισφαίου. »

E. E.

Ο Έρωτας δριαμβεύει

ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ

«Να είστε ευτυχισμένοι
γιατί αγαπιέστε.»

CLAUDIO GRAPA

Τὸ βράδι ἔπεφτε πάνω στὴ Βερόνα. Ὅταν μὲ υποδέχτηκε στὴν πόρτα τοῦ κήπου τοῦ Μπιαντέγκο ἕνας ἄθροπος, μοῦ εἶχε πῆ: «Εἶμαι ὁ Ἔττορε Σολιμάνι, ὁ φύλακας τοῦ τάφου.»

Ἦταν ψηλός, λεπτός, μὲ πολὺ νεανικὸ πρόσωπο παρ' ὅλα του τὰ ἄσπρα μαλλιά. Σιωπηλοὶ περπατήσαμε μαζὶ ἀνάμεσα στοὺς πυκνόφυλλους θάμνους. Στὴν ἄκρη τοῦ δρομάκου, ἔξι σκαλιὰ σκαλισμένα στὴν πέτρα ὁδηγοῦσαν σὲ μιὰ κρύπτη ποὺ μόλις φωτιζόταν. Στὸ κέντρο τῆς κρύπτης ἦταν μιὰ σαρκοφάγος ἀπὸ σκούρο μάρμαρο μὲ μιὰ σύντομη ἐπιγραφή: «Ἐδὼ ἀναπαύεται ἡ Ἰουλιέττα.»

Χωρὶς νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι, ὁ Ἔττορε Σολιμάνι ἄρχισε νὰ μιλά μὲ φωνὴ χαμηλὴ καὶ σοβαρὴ:

— Ἦταν ἕνα βράδι τοῦ Μαΐου σὰν κι αὐτό. Ὁ Ρωμαῖος Μοντέγος καὶ ἡ Ἰουλιέττα Καπουλέτου εἶχαν ὁρίσει νὰ συναντηθοῦν σ' αὐτὸ ἔδω τὸ μέρος.

Ἐκεῖνος ἦταν 17 ἐτῶν καὶ ἐκείνη μόλις 16. Αγαπιόνταν μὲ μιὰν ἀγάπη τρελλή. Ἀλλὰ οἱ οἰκογενεῖές τους, μὲ τὸ μῖσος ποὺ τίς χωρίζε, τοὺς εἶχαν καταδικάσει νὰ βλέπωνται μόνο μυστικά. Καὶ ἐπειδὴ κουράστηκαν νὰ ζοῦνε ἔτσι, ὁ Ρωμαῖος ἐκεῖνο τὸ βράδι θὰ συναντοῦσε τὴν Ἰουλιέττα γιὰ νὰ φύγῃ μαζὶ της κρυφά. Ἐξ αἰτίας μιᾶς παρεξήγησης, ὁ Ρωμαῖος δὲν ἔφτασε τὴν ὥρισμένη ὥρα. Νομίζοντας πὼς τὰ σχέδιά τους εἶχαν ἀνακαλυφθῇ, ἡ Ἰουλιέττα ἀπελπισμένη ἤπια τὸ δηλητήριο ποὺ εἶχε πάντα μαζὶ της. Μὴ θέλοντας νὰ ζήσει χωρὶς ἐκεῖνη, ὁ Ρωμαῖος σκοτώθηκε πάνω στὸ κορμὶ της. Ὁ θρόλος ἄρπαξε τὴ διπλὴ αὐτοκτονία τους. Μερικοὶ εἶδαν σ' αὐτὴν μιὰ δικαιολογία τῆς ἀνικανότητάς τους. νὰ ἀγαπήσουν. Ὁ ἔρωτας εἶναι μιὰ τρέλλα, λένε, καὶ τὸ νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ ζήσει ἕνα μεγάλο ἔρωτα εἶναι ἕνα δειρὸ παράλογο. Τί σημασία δμως ἔχουν οἱ χλιαρὲς καρδιές καὶ οἱ ἀναποφάσιστες ψυχές; Γιὰ μένα, ὅστερ' ἀπὸ πέντε αἰῶνες, ὁ τραγικὸς θάνατος τοῦ Ρωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας εἶναι

μιὰ φωνὴ διαμαρτυρίας ποὺ καταδικάζει τὴν τύφλωσι, τὴ δυσπιστία, τοὺς ταπεινοὺς ἀνταγωνισμοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀποθεώνει αὐτοὺς ποὺ ἀγαπιοῦνται, ποὺ θὰ ἀγαπηθοῦν μιὰ μέρα. Αὐτοὶ μόνο λογαριάζονται γιὰ μένα καὶ ἔζησα γιὰ νὰ τοὺς γνωρίσω, νὰ τοὺς μιλῶ, νὰ τοὺς γράφω, νὰ τοὺς λέω: μὴν καθεύετε ποτὲ τὰ ὄπλα, προβάλλετε τὴν ἀγάπη σας καὶ θὰ βρῆτε σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ τὴν εὐτυχία ποὺ στειρήθηκαν οἱ ἐραστές τῆς Βερόνας.

Πρὶν ἀπὸ δέκα μέρες εἶχα θελήσει ἀπὸ τὸ Μιλάνο νὰ κανονίσω μιὰ συνάντησι μὲ τὸν Ἔττορε Σολιμάνι τηλεφωνικῶς· ἀλλὰ ὁ Ἔττορε Σολιμάνι δὲν ἔχει τηλέφωνο. Τοῦ γράφουνε καὶ ἀπαντᾷ πάντα. Κανένα ἀπὸ τίς δεκάδες τὰ γράμματα ποὺ λαβαίνει κάθε μέρα, ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν ἔρχεται, ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη ἢ τὴν Ἀνδαλουσία, δὲ μένει χωρὶς ἀπάντησι. Καὶ ἡ ἀπάντησι εἶναι πάντα γραμμένη μὲ τὸ χερί του, μὲ θαυμάσια καλλιγραφία.

— Γράφω μὲ φτερό χίνας, μοῦ εἶπε. Ἐχὼ μείνει ἕνας ἀνθρώπος τῆς Ἀναγέννησης. Πιστεύω στὴ δύναμι τῆς ὑποβολῆς τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρα.

Κοίταξα μὲ περιέργεια αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ποὺ στοὺς καταλόγους τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Δήμου τῆς Βερόνας δὲν εἶναι παρὰ ἕνας ἀσήμαντος ὑπάλληλος, ἐνῶ γιὰ ἀναρίθμητα ζευγάρια, σ' ὅλο τὸν κόσμον, εἶναι ὁ αἰώνιος γραμματέας τοῦ ἔρωτα. Γιατί ἄραγε αὐτὸς μέσα σὲ τόσους; Ποιὸ νὰ

ἦταν τὸ μυστικὸ ποὺ τὸν ὠδήγησε ἐδῶ;

Προχώρησε μπροστὰ μου σὲ ἕνα καμαράκι δίπλα στὴν κρύπτη. Ἦταν ἐπιπλωμένο μὲ ἕνα τραπέζι ἀπὸ ἄσπρο ξύλο καὶ τρεῖς καρέκλες.

— Πρὶν ἀπὸ πενήντα χρόνια, ἄρχισε νὰ λήῃ ὁ Ἔττορε Σολιμάνι, ἡ Βερόνα εἶχε ξεχάσει. Τίποτα δὲ ζοῦσε ἀπὸ τὸ ὠραῖοτερο ἐρωτικὸ ρομάντσο τοῦ κόσμου, οὔτε ἕνας τάφος. Καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ ζευγάρι, ποὺ τὴν ὑπαρξί του δὲν τὴν παραδέχονταν τότε καλὰ-καλὰ, μιὰ οἰκογένεια μόνον εἶχε διατηρήσει τὴ μνήμη του σὰν πολὺτιμη κληρονομιά...

Πρὶν ἀπὸ τέσσερες αἰῶνες, ἕνας ἀπὸ τοὺς προγόνους μου εἶχε γίνῃ συνένοχος τοῦ Ρωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας καὶ στὸ δικό του σπίτι, στὴν ὁδὸ Κάτελλα 27, συναντιόνταν οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν ἕνας Σολιμάνι, ὁ Γκιουζέππε Σολιμάνι. Καὶ ἀπὸ τότε τὸ σπίτι ἐκεῖνο ἔμεινε ιδιοκτησία τῆς οἰκογένειας Σολιμάνι. Ἐκεῖ γεννήθηκα καὶ γώ.

Ὁ Ἔττορε σόπασε μιὰ στιγμή. Πῆγε καὶ ἀνοίξε μιὰ ντουλάπα καὶ ἔβγαλε μιὰ μπουκάλια μὲ ἕνα κιτρινωπὸ ποτὸ καὶ μοῦ γέμισε ἕνα ποτήρι.

— Ὁ πατέρας μου, συνέχισε, βρῆκε στὰ ἀρχεῖα τοῦ μοναστηριοῦ τῶν Καπουτίνων τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὅτι ὁ Ρωμαῖος καὶ ἡ Ἰουλιέττα εἶχαν πιῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ ποτὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ ἀδελφὸς Λορέντζο τοὺς εἶχε ἐνώ-

σει μυστικά. Ὁ πατέρας μου ζή-
ησε ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς νὰ ξανα-
βροῦν τὴ συνταγὴ τοῦ ποτοῦ.

Μὲ μιὰ ἐπίσημη κίνησι πού
τὴν μιμήθηκα κι ἐγώ, ὁ Ἔττορε
ἔβρεξε τὰ χεῖλη του μὲ τὸ ποτὸ
τῶν ἑραστῶν.

— Δὲν θὰ ἀγνοῖτε αὐτὸ πού
ἰσχυρίζονται μερικοὶ ψυχολόγοι,
εἶπε. Κατὰ τὴ γνώμη τους, τὰ
πρῶτα λόγια πού ἀρχίζουν νὰ
ἀκοῦνε τὰ μικρὰ παιδιὰ δημιουρ-
γοῦν μιὰν ἀτμόσφαιρα ἐσωτερι-
κῇ, ἓνα εἶδος μουσικῆς πού δὲν
τὴ συνειδοτοποιοῦν, ἀλλὰ ποὺ
τοὺς μένει σὲ ὅλη τους τὴ ζωὴ
ἓνα φόντο παθητικὸ ἢ τρυφερό.
Στὸ σπίτι μου δὲν ξέραμε παρὰ
ἓνα μόνο παραμῦθι. Καὶ στὸ πα-
ραμῦθι αὐτὸ ἀκουγόταν πάντα
ἓνα ὄνομα : Ἰουλιέττα.

Ὡς τὰ ὀκτώ μου χρόνια αὐτὸ
τὸ ὄνομά δὲν ἦταν τίποτ' ἄλλο
γὰ μένα ἀπὸ μιὰ γνώριμη ἡχώ.
Μιὰ μέρα, ὥστόσο, τοῦ ἔδωσε
ζωὴ μιὰ συνταρακτικὴ πραγμα-
τικότητα. Δουλεύοντας στοὺς ἐγ-
καταλειμμένους κήπους τοῦ Μπι-
αντέγκο ὁ πατέρας μου μὲ κάτι
ἄλλους μαζί, ἀνακάλυψε τὸ λη-
σμονημένο τάφο τῆς Ἰουλιέττας.

Καὶ ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη
ξύπνησαν ἀπὸτομα πάθη πού τὰ
νόμιζε κανεὶς σβησμένα γιὰ πάν-
τα. Μερικοὶ ἔβλεπαν ἀκόμη στὸ
θάνατο τῆς Ἰουλιέττας καὶ τοῦ
Ρωμαίου τὸν ἐξιλασμό ἐνὸς κα-
ταραμένου ἔρωτα. Οἱ πῶ φανα-
τικοὶ μάλιστα θέλησαν νὰ ρίξουν
τὴ σαρκοφάγο στὸ ποτάμι. Ὁ
πατέρας μὲ μερικοὺς φίλους κα-
τάφερε νὰ τοὺς ἐμποδίσει νὰ
μποῦνε στὸν κῆπο. Κάθε μέρα
τὸν ἀκολουθοῦσα στὴν πόλι. Στε-

κόταν καὶ μιλοῦσε στὰ σταυρο-
δρομία. Ὁ ἀπλὸς ἐκεῖνος ἄνθρω-
πος εὗρισκε λόγια πού δὲν τὰ
εἶχα ἀκούσει ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα
του, γιὰ νὰ ὑμνήσῃ τὴ μνήμη τῶν
νεαρῶν ἑραστῶν. Σὲ λίγες ἐβδο-
μάδες εἶχε κερδίσει τὴ μάχη.
Γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὸν τάφο τῆς
Ἰουλιέττας, ἔχτισε αὐτὴ τὴν κρύ-
πτη μὲ τὰ χεῖριά του.

Ὁ Σολιμάνι σηκώθηκε καὶ
μοῦδειξε μιὰ ἡμερομηνία σκα-
λισμένη σὲ μιὰ πέτρα πάνω ἀπὸ
τὴν πόρτα : « Ἀπρίλιος 1903. »

— Ἡ νίκη αὐτὴ τοῦ πατέρα
μου στάθηκε γὰ μένα ἡ ἀρχὴ
μιᾶς καινούργιας ζωῆς. Ἄφησα
τὶς μπάλles, τὰ περιπετειώδη βι-
βλία, ὅλα μου τὰ παιχνίδια. Οἱ
φίλοι μου παίζανε ἀκόμη τοὺς
Ἰνδιάνους καὶ πιστεύανε στὶς
περιπέτειες τῶν ἡρώων τοῦ Ἰου-
λιου Βέρν, μὰ ἐγὼ δὲν ἐπαιρνα
μέρος στὰ παιχνίδια τους. Ἀρ-
χισα νὰ φαντάζωμαι πραγματικὰ
τὴν παρουσία τοῦ Ρωμαίου καὶ
τῆς Ἰουλιέττας στὸ σπίτι μας.
Ἐφτασα νὰ συλλογίζωμαι πὼς θὰ
εἶχαν ἀφήσει κάποιον κάποιον γραμ-
μα, ἓνα μήνυμα προσωρισμένο γιὰ
κάποιον πού θὰ ἐρχόταν ἔπειτα
ἀπ' αὐτοὺς, ἴσως γιὰ μένα. Καί,
μόλις φεύγανε λίγο οἱ γονεῖς μου,
ἀρχίζα νὰ μετακινῶ τὰ ἐπιπλα
καὶ νὰ ψάχνω τὶς χαραμίδες.
Μῆρες ἔφαχνα, ἀλλὰ μάταια. Τὸ
σπίτι ἀρνιόταν νὰ μοῦ ἀποκαλύψῃ
τὸ μυστικὸ του. Ἡ μουνια ἔτοιμος
νὰ ἐγκαταλείψω τὸν ἀγῶνα. Ὁ
ἥλιος τότε ἦρθε νὰ μὲ βοηθήσῃ.
Μιὰ φευγαλέα ἡλιαχτίδα, ἓνα
κρύο χειμωνιάτικο πρωῒν, στὸ
τῆλα, φώτισε μιὰ ἴσια καὶ λεπτὴ
γραμμὴ πού χάραζε τὸ μάρμαρο.

Μὲ δυνατό χτυποκάρδι ἄγγιξα
διστακτικὰ τὴ γραμμὴ καὶ ὕστερα
πίεσα τὸ μάρμαρο. Κατάπληκτος
εἶδα τὸ κομμάτι τῆς πέτρας νὰ
ὑποχωρῇ, νὰ κἀνὴ μιὰ στροφὴ
καὶ νὰ ἀποκαλύπτῃ μιὰ στενὴ,
βαθεῖα κρυψώνα.

Γλίστρησα μέσα ἐκεῖ τὸ χέρι
μου καὶ ἔβγαλα ἓνα μικρὸ κοντά-
κι ἀπὸ σκουρο ξύλο, πού τὸ ἄνοιξα
προσεκτικὰ. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ
καλύμματος ἦταν δύο ἀρχικὰ
πλεγμένα μαζί : « Ρ.Ι. » Στὸ βά-
θος λίγα ξερά φύλλα καὶ μερικοὶ
σπόροι. Γιὰ μερικὰ λεπτὰ ἔμεινα
μαγεμένος ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψί
μου, σὰν νὰ ἦταν κανένας ἀνεκτί-
μητος θησαυρός.

Τί λουλούδια νὰ εἶχε ἄραγε
μέσα αὐτὸ τὸ κοντί; Ἀνυπόμονα,
χωρὶς νὰ πῶ τίποτα σὲ κανένα,
περίμενα νὰ ἔρθῃ ἡ ἄνοιξη. Καὶ
ἓνα βράδι, μόλις ἔπεσε ἡ νύχτα,
πῆγα καὶ ἔσπειρα τοὺς σπόρους
μου σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ κήπου τοῦ
Μπιαντέγκο. Ἐπὶ ἓνα μῆνα δὲ
φάνηκε νὰ φυτρῶνῃ τίποτα. Ἰσως
οἱ σπόροι νὰ ἦταν νεκροὶ πιά.
Κι ὅμως ἓνα μαγιάτικο πρωῒν
φάνηκε ἓνας μίσχος λεπτὸς καὶ
σὲ λίγο ἄνοιξε τὸ πρῶτο λουλούδι.
Ἦταν ἓνα «μὴ μὲ λησμόνει», τὸ
ἄνθος τῆς Ἰουλιέττας. Γιὰ νὰ μοῦ
μεταδώσῃ τὸ μήνυμά της, μοῦ
εἶχε φυλάξει ἀπὸ ὅλα τὰ λουλού-
δια ἐκεῖνο πού διατηρεῖ τὴν ἀνά-
μνησι.

Ὡστόσο ὁ Ἔττορε Σολιμάνι
ἔμελλε νὰ δῇ κάτι παραπάνω ἀπὸ
ἓνα μήνυμα σ' αὐτὴ τὴν ἐκλογὴ
τῆς μοίρας. Εἶδε μιὰν ἀποκάλυψι,
πού σφράγισε ὅλη του τὴ ζωὴ :
ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη εἶναι ἀθάνατη.

— Κι ἀφοῦ ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη
εἶναι ἀθάνατη, λέει, γιατί νὰ πε-

θάνῃ κανεὶς ἀπὸ ἔρωτα ; Σὲ κάθε
ἀμοibaῖο ἔρωτα ὑπάρχει ἡ ἐπι-
τακτικὴ ἀνάγκη τῆς ζωῆς. Καὶ
δὲν εὗρισκα νὰ ὑπάρχῃ κανένα
ἐμπόδιο, δὲν διέκρινα καμιὰ αἰτία
πού θὰ μπορούσε νὰ ὑπερισχύσῃ
μπροστὰ σ' αὐτὸν τὸ νόμο. Γι'
αὐτὸν τὸ λόγο ἴσως ἐρωτεύτηκα
πολὺ νέος, ἀλλὰ ἐρωτεύτηκα μιὰ
φορὰ μόνο καὶ γιὰ πάντα.

Σὲ τρία χρόνια ὁ Ἔττορε καὶ
ἡ Φραντσέσκα Σολιμάνι θὰ γιορ-
τάσουν τοὺς χρυσοὺς τοὺς γά-
μους. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ τῶν πενήν-
τα ἐτῶν, πού τὴν ἐπένευσε ἡ τρα-
γωδία τῶν δύο νεαρῶν ἑραστῶν,
δικαιώνει κάθε μέρα περισσό-
τερο τὸν Ἔττορε στὸ ἔργο του.

Ὅταν διαδέχτηκε τὸν πατέ-
ρα του, ὁ Ἔττορε πῆρε τὴν ἄδεια
ἀπὸ τὸ Δῆμο τῆς Βερόνας ν'
ἀνοίξῃ τὸν τάφο στὸ κοιό.

— Στὴν ἀρχή, ὁμολογεῖ, δὲν
ἐρχόταν κανεὶς. Ὑστερα, μιὰ μέ-
ρα, ἦρθε ἓνα παράξενο ζευγάρι.
Ἐκεῖνη ἦταν ἡ ὠραιότερη γυναίκα
πού εἶδα στὴ ζωὴ μου καὶ στηρι-
ζόταν μὲ ἀγάπη στὸ μπράτσο
ἐνὸς ἀντρός πού ἦταν ψηλὸς καὶ
λεπτὸς, εἶχε ξανθὰ γένεια καὶ
φοροῦσε μιὰ μακριὰ μαυρὴ κά-
πα. Ἦρθαν ὡς τὸν τάφο. Ἐμει-
ναν ἀρκετὴ ὥρα σιωπηλοί. Ὑ-
στερα, ὅταν μὲ εἶδε ἐκεῖνος, μὲ
ρώτησε :

« Θὰ μπορούσαμε νὰ ἀφήσουμε
ἐδῶ ἓνα δείγμα τῆς ἐπισκέψεώς
μας ; »

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ δὲν ἤξερα
τί νὰ πῶ. Ἡ μουνια μόλις εἴκοσι
ἐτῶν. Ὑστερα ἔφερα ἓνα σχολικὸ
τετραδίο καὶ τοὺς τὸ ἔδωσα.
Ὅριστε...

“Ανοιξα στήν πρώτη σελίδα και διάβασα :

«Εἶθε νὰ ζήσουμε στήν υπόλοιπη ζωή μας μιὰν ἀγάπη ὅμοια μ' αὐτήν πού γνώρισαν ὁ Ρωμαῖος καί ἡ Ἰουλιέττα στή νιότη τους.»

Καί πιό κάτω δύο ὑπογραφές :

«Γκαμπριέλε ντ' Ἀννούτσιο καί Ἐλεονώρα Ντοῦζε.»

Ἦτο ἀπό τήν ἐκθαμβωτική φλόγα πού εἶχε λυώσει τόν Ρωμαῖο καί τήν Ἰουλιέττα στήν πυρετώδη ἀτμόσφαιρα τῆς Ἰταλίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡ Βερόνα εἶχε πέσει σέ μιὰ νάρκη. Καί στίς ἀρχές τοῦ αἰῶνα μας δέν ἦταν παρά μιὰ κοιή ἐπαρχιακή πόλι. Λίγους μῆνες μετὰ τήν ἐπίσκεψι αὐτή, ὁ Ἔττορε Σολιμάνι ἔκανε τήν πόλιν νά συνειδητοποιήσῃ τόν συναισθηματικό της πλούτο, τή δύναμι τοῦ τάφου καί δημιούργησε τή λατρεία του.

— Τό 1920, μοῦ εἶπε, δέν ὑπῆρχε ζευγάρι στή Βερόνα πού μπορούσε νά παντρευτῇ χωρὶς νά ἐρθῃ πρῶτα στόν τάφο τῆς Ἰουλιέττας νά κάνῃ τόν ὄρκο τῆς αἰώνιας ἀγάπης. Ὁλη ἡ μαγεία τοῦ παρελθόντος εἶχε ἀναστηθῇ. Τήν αὐγή τῆς τελευταίας Κυριακῆς τοῦ Μαΐου ἐρχονται ἀπό τίς γύρω ἐξοχές καροτσάκια γεμάτα «μὴ μὲ λησμονεῖ». Γιὰ μιὰ ἐβδο-

μάδα, μὲ ἔμβλημα τὸ ἀνθάκι τῆς Ἰουλιέττας, ἡ πόλι πανηγυρίζει τὴν γιορτὴ τοῦ Ἐρωτα, πού ἄλλοτε συναγωνιζόταν τὴν ὅμοια γιορτὴ τῆς Βενετίας.

Ἀκολούθησα τὸν Ἔττορε Σολιμάνι σέ μιὰ ἐξέδρα τοῦ κήπου καί ἀπὸ ὅλη τὴν πολιτεία ἤκουσα νὰ ἀνεβαίνει ἓνας ρυθμικὸς ἤχος σφυριῶν.

— Ἀκοῦτε τοὺς χρυσοχόους πού δουλεύουν; μοῦ εἶπε ὁ Σολιμάνι. Ἐτοιμάζουν τὰ λεπτὰ χρυσὰ φύλλα ἀπὸ ὅπου θὰ κοποῦν τὰ συμβολικὰ δαχτυλίδια τῆς Ἰουλιέττας πού φορᾶνε ὅλοι οἱ ἐρωτευμένοι στίς γιορτὲς αὐτές. Εἶναι μιὰ παράδοσι πού εἶχε χαθῇ τὸν 15ο αἰῶνα. Τώρα γιὰ ἓνα μῆνα ἡ Βερόνα ζῇ γιὰ νὰ γιορτάσῃ τὸν Ἐρωτα.

Ἀλλὰ γιὰ τὸν Ἔττορε Σολιμάνι κάθε μέρα εἶναι γιορτὴ, γιατί κάθε μέρα τοῦ προσφέρει μιὰ καινούργια συνάντησι μὲ τοὺς ἀναρίθμητους φίλους του, γ' ὥστούς καί ἄγνωστους σ' ὅλο τὸν κόσμον.

— Εἶτε ἐδῶ ὅταν τοὺς μιλῶ, εἶτε ὅταν τοὺς γράφω, λέει, δέν παύω νὰ θυμίζω στίς βασανισμένες καρδιές τὸ μυστικὸ νήημα πού μοῦ δίδαξε ὁ ἔρωτας τοῦ Ρωμαίου καί τῆς Ἰουλιέττας : « Εἶστε εὐτυχισμένοι ἀφοῦ ἀγαπίεστε ! »

Τὸ χρῆμα δέν κάνει τὴν εὐτυχία, λέει ἡ Μαρί Σαντάλ, ὥστόσο στενοχωριέται κανεὶς πιό ἀνετα μέσα σέ μιὰ καντιλλάκι.

ΙΣΟΤΟΠΙΑ

Κατάσκοποι τῆς ἀτομικῆς ἐποχῆς

Τοῦ PIERRE DEVAUX

Copyright «Ἐκλογῆς

Στὸ Παρίσι ἐγίνε τελευταῖα μιὰ συγκέντρωσι ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας πού εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ παραστοῦν μάρτυρες μερικῶν περιέργων ἀποκαλύψεων. Πρόκειται γιὰ τὰ περίφημα ραδιενεργὰ ἰσότοπα πού εἰσέβαλαν πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια στὴν ἱατρικὴ μὲ τὸ ἐπώνυμο «φωτεινὰ φάρμακα» καί πού παράγονται σήμερα σὲ ἀφθονία ἀπὸ τίς ἀτομικὲς στῆλες, ὅχι μόνο στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καί τὴν Ἀγγλία, ἀλλὰ καί στὸ Γαλλικὸ Κέντρο Πειραμάτων τοῦ Σακλαί.

* * *

Οἱ ὅροι ραδιενεργὰ στοιχεῖα καί ἰσότοπα παρουσιάζονται συχνὰ στόν Τύπο καί παίρνουν μέρος στίς καθημερινές μας κουβέντες.

Ἡ ὕλη, ὅπως ξέρομε, ἀποτελεῖται ἀπὸ μικρότατα σωματίδια, τὰ ἄτομα. Κάθε ἄτομο ἔχει διάταξι ἀνάλογη μὲ ἐνὸς ἡλιακοῦ συστήματος, μὲ τὰ ἀρνητικὰ ἠλεκτρόνια στὴ θέσι τῶν πλανητῶν νὰ γυρίζουν γύρω ἀπὸ ἓνα θετικὸ κεντρικὸ πυρῆνα. Ὁ πυρῆνας δέν ἀποτελεῖται ἀπὸ

μιὰ ἀδρανῆ μάζα, ἀλλὰ ἀπὸ ἓνα συνδυασμὸ ἀρκετὰ μυστηριώδη θετικῶν πρωτονίων καί ἀρνητικῶν βέβαια νετρονίων.

Ὡστε ἡ φύσι τῆς ὕλης εἶναι πραγματικὰ ἠλεκτρικὴ, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ συνολικὴ φόρτισι τῶν πρωτονίων καί τῶν πλανητῶν ἠλεκτρονίων εἶναι ἴση, ἡ ὕλη στὴ συνήθη τῆς κατάστασι εἶναι οὐδέτερη.

Ὅλα τὰ πρωτόνια τοῦ σύμπαντος εἶναι ταυτόσημα — τουλάχιστον μὲ τίς σημερινές θεωρίες — καί ὁ ἀριθμὸς τῶν πρωτονίων χαρακτηρίζει τὴ χημικὴ σύστασι ἐνὸς σώματος. Τὸ ὕδρογόνο λ. χ. ἔχει ἓνα μόνο πρωτόνιο, ἐνῶ τὸ ἥλιον ἔχει δύο καί τὸ οὐράνιο 92, καὶ αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸ πιὸ περίπλοκο ἀτομικὸ «οἰκοδόμημα» πού ὑπάρχει ἀπὸ μόνο του στόν κόσμον.

Συχνὰ εἶναι δυνατό νὰ προσθέσουμε νετρόνια σὲ ἓνα πυρῆνα, ἀλλὰ αὐτὸ δέν ἀλλάζει τὴ χημικὴ σύστασι τοῦ σώματος. Ἀν στὸ μοναδικὸ πρωτόνιο τοῦ ὕδρογόνου προσθέσουμε ἓνα νετρόνιο, θὰ ἔχουμε πάλι ὕδρογόνο, ἀλλὰ θὰ εἶναι βαρὺ ὕδρογόνο ἢ δευτέριο. Μὲ ἓνα ἀκόμη νετρόνιο, θὰ ἔχουμε πάλι

υδρογόνο, αλλά αυτή τη φορά πολύ βαρύ, το τρίτιο.

Αυτά είναι ισότοπα και μερικά από τα ισότοπα αυτά είναι ραδιενεργά. Έτσι, το περίφημο «άνθραξ 14» εκπέμπει μια αδύνατη ακτινοβολία, ενώ το κλασσικό «άνθραξ 12», που είναι σκορπισμένο παντού στη φύση (και περιλαμβάνει δύο λιγώτερα νετρόνια), είναι έντελως αδρανές.

Ανιχνεύοντας με τη βοήθεια ενός μετρητού Γκάιγκερ ή ενός θαλάμου ιοντισμού την ακτινοβολία του εκπέμπει ένα ραδιενεργό ισότοπο, μπορούμε να το παρακολουθήσουμε στις ρίζες ενός φυτού, στο σώμα ενός εντόμου, στο πετρέλαιο που κυκλοφορεί στο έσωτερικό ενός αγωγού, ακόμη και στα όργανα του ανθρώπινου σώματος ή σε μια μάζα τηχομένου χάλυβος.

Ίδού μερικά παραδείγματα :

Στά εργοστάσια.

Ένας μεταλλικός σωλήνας παρουσιάζει σημεία διαβρώσεως στο έσωτερικό.

Είναι σημαντικό, για λόγους ασφαλείας, να γνωρίσουμε το πάχος που μένει στο σωλήνα. Μια μέθοδος «διαθλάσεως δι' ανάκλασεως» μάς επιτρέπει να εκτιμήσουμε αυτό το πάχος με τη βοήθεια ενός ραδιενεργού ισότοπου επάνω σε έναν διαβαθμισμένο πίνακα.

Σε μια ύψικαμι, ο πάλι οι εργάτες μπορεί να υποψιάζονται ότι τα πυρίμαχα τουβλά που σχηματίζουν το τοίχωμα του χώρου που γεμίζει με το

λυωμένο μέταλλο, έχουν λεπτύνει επικίνδυνα. Τι θα κάνουν οι μηχανικοί; Να σταματήσουν τη λειτουργία της ύψικαμίνος αποκλείεται: μια ύψικαμίνος που κρυώνει είναι πια χαμένη.

Και εδώ πάλι θα βοηθήσει η ραδιενέργεια. Για να γίνει αυτό, αρκεί, όταν κατασκευάζεται αυτός ο χώρος, να χρησιμοποιηθούν ώρισμα τουβλά που να περιέχουν ένα ραδιενεργό ισότοπο. Η ραδιενέργεια πάλι αυτή δεν μειώνεται ούτε επιβραδύνεται από την τρομερή θερμότητα που συνεπάγεται η κατεργασία του μετάλλου. Αντίθετα, θα ελαττωθή σημαντικά όσο φθείρονται τα τουβλά. Ένας ατομικός ανιχνευτής λοιπόν μπορεί να μάς πληροφορήσει απ' έξω για τη στερεότητα του τοίχου.

Στα μηχανουργεία, στα εργοστάσια λεβήτων, τα ισότοπα αντικαθιστούν σήμερα τα δύσχρηστα μηχανήματα ακτίνων Χ. Χωρίς να κοπεί λ.χ. ένας χοντρός σωλήνας, μπορούμε να μάθουμε αν υπάρχει στο έσωτερικό καμιά λεπτή ρωγμή που θα μπορούσε να προκαλέσει καταστροφή.

Στη λειτουργία των αυτομάτων ελασματουργείων με λαμαρίνες είναι σημαντικό να γίνεται συνεχώς μέτρηση του πάχους της λαμαρίνας με ένα ειδικό διαβήτη, αλλά η δουλειά αυτή είναι κοπιώδης. Τώρα πια αρκεί να τοποθετηθεί στο πέρασμα της λαμαρίνας μια μικρή φόρτησις ισότοπων, που η ακτινοβολία τους επηρεάζει, μέσα από το μέταλλο, ένα φωτοηλεκτρικό κύτταρο ενωμένο, με ένα κατάλληλο ηλεκτρονικό σύστημα, με τις μη-

χανές που ρυθμίζουν τους κυλίνδρους. Έτσι μπορεί άμέσως να διορθωθεί οιαδήποτε μεταβολή του πάχους της λαμαρίνας.

Στη γεωργία.

Στη γεωργία οι υπηρεσίες που προσφέρουν τα ραδιοϊσότοπα είναι αναρίθμητες. Στον τομέα κυρίως της καταπολεμήσεως των εντόμων, στον αγώνα εναντίον των κρυφών ασθενειών και στη χρησιμοποίησι των λιπασμάτων οι νέες μέθοδοι έκαναν θαύματα.

Σε ποιά στιγμή πρέπει να ρίξει κανείς ένα λίπασμα ή ένα έντομοκτόνο σε φυτά με πλατεϊά ή στενά φύλλα, που η φυσιολογία τους διαφέρει πολύ; Ός τώρα οι περισσότεροι γεωργοί έχουν για οδηγό τους την απλή πείρα. Τα ραδιοϊσότοπα ήρθαν να μάς υποδείξουν τις περιπτώσεις όπου πρέπει να χρησιμοποιήσουμε στα φύλλα ψεκασμό με σκόνη — και σε ποιά σημείο της αναπτύξεως του φυτού — ή τις περιπτώσεις όπου, αντίθετα, τα φάρμακα πρέπει να διοχετεύονται με το πότισμα.

Στη Χαβάνη η παραγωγή ζαχαροκάλαμου αυξήθηκε κατά 50% με τη χρησιμοποίησι ανιχνευτών με ραδιοϊσότοπα, που επιτρέπουν τον καθορισμό του καλύτερου τρόπου παροχής των λιπασμάτων.

Οι ακτινοβολίες που εκπέμ-

πονται από τα ισότοπα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αγρονομία και για θεραπευτικούς λόγους, όπως π.χ. για να αποφεύγεται η δημιουργία πατάτες ή για να παρεμποδίζεται η ζύμωσι στα σιλό των δημητριακών.

Στην ιατρική.

Όσο για την εφαρμογή των ραδιενεργών στοιχείων στην ιατρική, και εδώ γίνεται με διττό σκοπό. Τα ισότοπα που εισάγονται άβλαβώς στον υπό παρατήρησι ασθενή «στεγάζονται» κατ'έκλογην σε ώρισμένους ιστούς και έτσι επιτρέπουν τη θεραπεία. Σε περίπτωση λ.χ. καρκίνου στον θυρεοειδή, μπορούμε να βρούμε αν έχουν γίνει μεταστάσεις σε άλλα όργανα με την παρακολούθησι στο αίμα των κυττάρων που έχει εγκαταλείψει το καρκινοπαθές όργανο.

Στο θεραπευτικό τομέα τα ραδιοϊσότοπα μπορούν να δράσουν έντονα είτε εξωτερικά, όπως με την περίφημη «βόμβα κοβαλτίου», είτε έσωτερικά, με τη λήψι τροφών που περιέχουν ραδιο-στοιχεία. Οι γιατροί διαθέτουν σήμερα μια εκτεταμένη κλίμακα ισότοπων με διάφορη ισχύ και διάρκεια, πράγμα που επιτρέπει να γίνονται τομηρές θεραπείες και μειώνει τους κινδύνους στο ελάχιστο.

♦ Πείρα : Αυτό που αποκομίζει κανείς προσπαθώντας να αποκτήσει κάτι άλλο.

‘Η « Ζέτα » θα αλλάξει το κλίμα της Σιβηρίας.

Ενα μεγάλο σχέδιο αλλαγής του κλίματος της Σιβηρίας και άλλων παγωμένων περιοχών με τη χρησιμοποίησι των θερμών νερών του Ειρηνικού έχει γοητεύσει τη φαντασία των Ρώσων επιστημόνων.

‘Ο πρώτος υπαινιγμός για το θερμοπυρηνικό αυτό σχέδιο έγινε από ένα Ρώσο επιστήμονα λίγους μήνες πριν.

Οί Ρώσοι έχουν πεισθή ότι η ατομική και θερμοπυρηνική δύναμι, όπως θα είναι μια μέρα ή δύναμι της περίφημης « Ζέτα », μπορεί να αντικαταστήσει το κάρβουνο και το πετρέλαιο. Πρόκειται για πηγές δυνάμεως τόσο μεγάλες, ώστε με τη βοήθειά τους θα μπορέσουμε να αλλάξουμε την όψη της γης όπως δεν το είχαμε ποτέ φανταστή στην προατομική εποχή.

‘Ο ‘Αρκάντι Μπορίζοβιτς Μορκίν, μιλώντας από το ραδιοφωνικό σταθμό της Μόσχας, αποκάλυψε πως οι Ρώσοι επιστήμονες σκέπτονται να κατασκευάσουν ένα γιγαντιαίο φράγμα που θα κλείνει τον Βερίγγειο Πορθμό.

‘Ο πορθμός έχει πλάτος 56 μίλια στο στενότερο σημείο του που χωρίζει την ‘Ασία από την ‘Αμερική. Καθώς αποτελεί έναν κρίκο έπαφής μεταξύ του Ειρηνικού και του ‘Αρκτικού, ένα φράγμα θα μπορούσε να ελέγχει αποτελεσματικά τη ροή των υδάτων από τον ένα ωκεανό στον άλλο.

‘Η κατασκευή ενός φράγματος θα ήταν η μεγαλύτερη τεχνική επιχείρησι του ανθρώπου.

‘Ο Βερίγγειος Πορθμός είναι σχετικά άβοθής, φθάνοντας στο μεγαλύτερο βάθος του τα 180 πόδια. Το μήκος όμως του φράγματος θα είναι κάτι που ως τώρα δεν ξανάνιμε.

Τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο για μια εποχή όπου ο άνθρωπος σχεδιάζει να πάρη στα χέρια του δύναμι άπεριόριστη δεσμεύοντας την ενέργεια που κρύβεται στο υδρογόνο του θαλάσσιου νερού.

‘Όταν γίνη το φράγμα, λένε οι Ρώσοι, ο βομβαρδισμός του παγωμένου ‘Αρκτικού με το θερμό νερό του Ειρηνικού θα είναι εύκολος και οι αφιλόξενες ακτές που σήμερα κλείνονται από τους πάγους, θα αλλάξουν όψη.

Πόση αλήθεια έχει αυτή η σκέψι, δείχνει η επίδρασι του Γκάλφ Στρήμ, του θερμού ρεύματος που διστρέχει τον ‘Ατλαντικό σε μήκος 4000 μιλίων και αλλάζει το κλίμα της ‘Αγγλίας που αλλιώς θα ήταν αφάνταστα ψυχρότερο.

Το ρωσικό σχέδιο θα εφοδίαζε τις βόρειες περιοχές της ‘Ασίας και της ‘Αμερικής με ένα τεχνητό Γκάλφ Στρήμ που θα έφθανε ως τη Γροιλανδία και τις χώρες της Βορειοδυτικής Ευρώπης.

‘Η άνοδος της θερμοκρασίας και κατά ελάχιστους μόνο βαθμούς θα επέφερε τεράστιες μεταβολές στο κλίμα των Σκανδιναβικών χωρών και της ‘Αγγλίας, που στο νότιο τμήμα της θα θύμιζε χώρα υποτροπική.

Το Γκάλφ Στρήμ μεταφέρει πάνω από 500 φορές περισσότερο νερό από ότι ο ‘Αμαζόνιος. Κάθε ώρα της ημέρας 100.000 εκατομμύρια τόννοι ζεστού νερού ρέουν από τον κόλπο του Μεξικού μέσα στον ‘Ατλαντικό. Καθώς κινείται προς την Ευρώπη το ρεύμα φθάνει σε πλάτος τα 300 μίλια και ρέχει με ταχύτητα τριών μιλίων την ώρα. ‘Η θερμότης που μεταφέρει σε κάθε ώρα είναι περισσότερη από όσην θα μάς έδινε ή καύσι 2.000.000 τόννων κάρβουνου.

‘Ενα παρόμοιο ρεύμα χρειάζεται και στον ‘Αρκτικό.

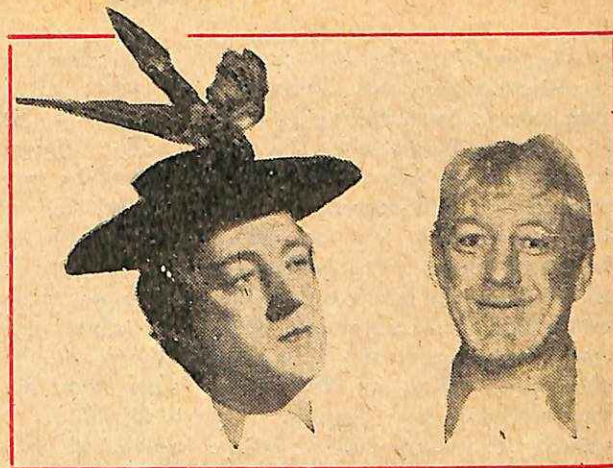
Το σχέδιο σχετικά με τον Βερίγγειο Πορθμό είναι σχέδιο του αιώνα του ατόμου το οποίο πριν από δέκα χρόνια ακόμη θα έθεωρείτο γελοίο. ‘Η δύναμι που θα χρειαζόταν για να κινηθή το νερό στις ποσότητες που αναφέραμε είναι αφάνταστη.

‘Ωστόσο σήμερα διαθέτουμε την ατομική ενέργεια. ‘Επί πλέον έχουμε την κατοπληκτική μηχανή, ΖΕΤΑ που έβαλε στα χέρια του ανθρώπου νέα δύναμι.

‘Ο ήθοποιος

με τα χίλια

πρόσωπα

‘Αλεκ Γκίννες

Το υ

JACQUES BARTOU

Την πρώτη φορά που τηλεφώνησα στο σπίτι του ‘Αλεκ Γκίννες, μια ‘Ιρλανδέζα καμαριέρα μου απάντησε με μια προφορά φρικτή ότι ο κύριός της δεν ήταν εκεί. Τη δεύτερη φορά ένας υπηρέτης Γιαπωνέζος μου έδωσε την ίδια απάντησι με μια φωνή τρεμουλιαστή απ’ το ουίσκι. Την τρίτη φορά ένας θαλαμηπόλος με προφορά γνήσιου Λονδρέζου « κόννευ » και πομπώδες ύφος μου είπε τα ίδια. ‘Όταν επί τέλους κατάφερα να εισδύσω στο σπίτι του Γκίννες, μάταια αναζήτησα την καμαριέρα, τον υπηρέτη, τον θαλαμηπόλο. Κα- νείς. Μόνος του ο Γκίννες, για να απαλλαγή από τους ενοχλη- τικούς, πλάθει όλη την ημέρα διάφορους φανταστικούς ρόλους. ‘Αν είχα τηλεφωνήσει ξανά, θα

άκουα ασφαλώς ένα Σκωτσέζο σωφέρ, ένα μάγειρο Κινέζο ή μια μοιραία γραμματέα, να μου απαντούν πάντα πως δυστυχώς ο κύριος Γκίννες δεν ήταν εκεί.

Αυτό είναι το ρεφραίν της ζωής του. ‘Ο κ. Γκίννες δεν είναι ποτέ εκεί. Για κανέναν. Ούτε για τον εαυτό του, θα έλεγε κανείς. Υπάρχουν μόνο τα χίλια πρόσωπα που έχει παίξει κατά καιρούς εδώ και είκοσι χρόνια και με τα όποια ταυτίζεται τόσο τέλεια, ώστε δεν ξέρει κανέναν ποτέ που να αναζητήση τον ίδιον.

« ‘Ο ‘Αλεκ είναι... ανώνυ- μος, λέει ένας φίλος του, όπως ή ‘Αγγλία είναι... νησί. Αυτό ακριβώς όμως αποτελεί τη δύ- ναμί τους. »

Υπάρχουν ήθοποιοί που δεν μπορούν να κάνουν ένα βήμα

χωρίς να αναγνωριστούν και, όποιοδήποτε ρόλο και αν παίζουν στη σκηνή, είναι πρώτα απ' όλα οι ίδιοι. Αντίθετα ο Γκίννες, που είναι ένα από τα δέκα «εμπορικά» όνόματα του κόσμου, ο Γκίννες για τον οποίο λένε πως έκανε για την αγγλική διπλωματία όσα και ο Ουίνστον Τσώρτσιλ, είναι ο άνθρωπος που φόρεσε στο πρόσωπό του την άσχημια του Ντισρέλι, την ευγένεια του «Αμλετ, τη μακάβρια μορφή του «Δολοφόνου κυριών», που μπορεί να διασχίσει τις ούρες των θεατών που συνωθούνται για να δουν μια ταινία του χωρίς να τον αναγνωρίσει κανείς.

* * *

Πριν από λίγο καιρό ώργαζώθηκε στο ξενοδοχείο Σαβόι του Λονδίνου μια μεγάλη δεξίωση, για να δοθεί το βραβείο Όσκαρ που κέρδισε για τη δημιουργία του στην ταινία «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι». Για μια τέτοια τελετή άλλοι ήθοποιοί θα έδιναν καμιά δεκαριά χρόνια της ζωής τους ίσως και, πάντως, θα φρόντιζαν να κάνουν αίσθητη την άφιξή τους. Ο Γκίννες έφθασε άρκετά καθυστερημένος και αφού τσακώθηκε με το θυρωρό, που δεν τον άφηγε να μπηγεί γιατί τον πέρασε για αλήτη. Και με το δικιο του, γιατί ο Γκίννες ήταν κακοντυμένος και αξέριστος, ακριβώς όπως εμφανίζεται στην ταινία που γυρίζει τώρα στο Λονδίνο, από ένα μυθιστόρημα του Τζόυς Κάρυ. Και, όπως κατά καιρούς ταυτίζεται απόλυτα με

τους ρόλους του, έτσι και η άπονομή του Όσκαρ τον βρήκε ταυτισμένο με έναν αλήτη.

Το πρόσωπό του το έχουνε συγκρίνει τότε με «χλωμό αμύδαλο», τότε με «στεγνή πουτίγκα», τότε με «ουδέτερο ζώνη». Η φωνή του είναι τόσο ήσυχη, τόσο μαλακιά, που δεν είναι κανείς ποτέ βέβαιος αν την άκουσε. Το βάδισμά του είναι τόσο διακριτικό, ώστε τον αγκαλύπτει κανείς δίπλα του χωρίς να τον έχει ακούσει να έρχεται. «Όσο για τις σκέψεις του, αυτές, όπως λέει ένας από τους σκηνοθέτες του: «Είναι ένα από τα καλύτερα προστατευμένα μυστικά της σύγχρονης εποχής» ο Γκίννες είναι ένα Ουίβερ με μορφή ανθρώπου!»

* * *

Νά όμως που έρχεται το θαύμα του ήθοποιού: κλεισμένος στο καμαρίνι του, μπροστά στα βαζάνια του μακιγιάζ του, στα μολύβια των φρυδιών, στο «Ημερολόγιο» του Άντρέ Ζίντ, στο μπουκάλι το ούισκυ, στην μπρούτζινη προτομή της γυναίκας του και στη φωτογραφία του γιου του, ο Άλεξ Γκίννες, σαν ένας αθέατος θεός που παίρνει ανθρώπινη μορφή, υπόκειται σε μιάν άπιστευτη μεταμόρφωση. Πριν από ένα λεπτό δεν ήταν τίποτα. Τώρα ο «Αμλετ, ο Ριχάρδος ή ο Ρωμαίος διαγράφονται στη λευκή σελίδα του προσώπου του. Μια άλλη φωνή μιλεί με το στόμα του. Οι κινήσεις του δίνουν μορφή στο ρόλο. Σηκώνεται και αρχίζει να περπατά. «Δεν μπορεί κανείς να

γνωρίσει αληθινά ένα πρόσωπο, αν δεν περπατήσει σαν κι αυτό.» Έτσι ο Άλεξ Γκίννες εξαφανίζεται για να εμφανιστεί μπροστά μας ο αιώνας πρίγκιπας της Δανίας.

Η προτίμησι αυτή, να μπαίνει στο περιθώριο, να ανωνυμοποιείται, ή επιθυμία να χάνεται πίσω από τους ρόλους του, είναι τόσο ζωηρή στον Γκίννες, ώστε σπάνια μιλά στο πρώτο πρόσωπο.

«Έγινα ήθοποιός, είπε κάποτε, για να ξεφύγω από τον εαυτό μου.»

Έδώ υπάρχει ασφαλώς κάποια μυστική πληγή, ένας κρυφός πόνος, που κρύβεται πίσω από την ειρωνεία, την ευγένεια, την απέραντη μετριοφροσύνη της ζωής του, αλλά που εμφανίζεται πάλι στον πυρήνα όλων των ρόλων του και που οι καλύτεροι φίλοι του μαντεύουν.

«Ο Γκίννες έχει, λέει ένας φίλος του, ένα καταπληκτικό αίσθημα απουσίας, απουσίας ταυτότητας. Είναι σπάνιο να βρή κανείς άνθρωπο που ζήσει τόσο στενή σχέση με το μηδέν.»

Το περίεργο είναι πως η έλλειψι αυτή ταυτότητας του Γκίννες είναι κάτι επίσημο. Η γέννησί του, το 1914, στη συνοικία Μαίρυλμπον του Λονδίνου, φαίνεται πως δεν έχει δηλωη ποτέ. Και πριν από ένα μήνα ο ήθοποιός για πρώτη φορά έδωσε μερικές λεπτομέρειες για τα πρώτα παιδικά του χρόνια.

«Ο πατέρας μου, είπε, ήταν 64 ετών όταν γεννήθηκα. Ήταν διευθυντής μιας τράπεζας. Ένας άνθρωπος άρκετά πλούσιος, κομψός, με άσπρα μαλλιά. Η μη-

τέρα μου λεγόταν Άγνη. Τον πατέρα μου τον είδα πολύ λίγες φορές. Με μάθανε να τον λέω «θείο», αλλά νομίζω πως πάντα ήξερα ποιος ήταν.»

Ο μυστηριώδης αυτός πατέρας δυστυχώς πέθανε, όταν το παιδί ήταν πολύ μικρό. Η μητέρα του, αναζητώντας πάντα δουλειά, μετακόμιζε συνεχώς και ο μικρός Άλεξ, χωρίς γονείς, χωρίς φίλους, σερνόταν από πόλι σε πόλι και γνώρισε πολύ γρήγορα τη μοναξιά. Τότε άρχισε να μασκαρεύεται, να φτιάχνει μακέτες θεάτρου και να παίζει ρόλους σε φανταστικά έργα. «Μου άρεσε, λέει, να ξεφεύγω από τον εαυτό μου όσο πιο συχνά μπορούσα.»

Τελειώνοντας το κολλέγιο Ρόμπορου 18 ετών, αναγκάστηκε, πάντα μόνος, πάντα χωρίς συγγενείς, να αντιμετωπίσει τη ζωή. Ονειρευόταν τη σκηνή, ξόδευε το μεγαλύτερο μέρος από ό,τι κέρδιζε για να αγοράσει εισιτήρια θεάτρου και δούλευε σε ένα διαφημιστικό γραφείο για μια λίρα τη βδομάδα. Έμενε σε μια σοφίτα και ζούσε με τσάι και το φθηνότερο φαγητό. Την εποχή εκείνη έπαθε μια καταστροφή. Για να εικονογραφήσει μια ρεκλάμα του γραφείου, ο Γκίννες είχε παραγγείλει ένα κλισέ και είδε ξαφνικά να μπαίνουν στο γραφείο τέσσερες άνθρωποι κουβαλώντας με κόπο ένα τεράστιο δέμα. Κρύβοντας το πρόσωπό του, κατάλαβε πως, κατά λάθος, αντί να δώσει τις διαστάσεις του κλισέ σε εκατοστά, τις είχε δώσει σε πόδια και έτσι, αντί για ένα κλισέ 10 πόντων, του έφεραν κλισέ ενός

μέτρου. Παρ' όλο πού δέν τόν άπολύσανε γιά τό λάθος, ό Γκίννες θεώρησε τόν έαυτό του έκτεθειμένον και παραιτήθηκε. Τότε, έγκαινιαζοντας μιá διαίτα με ένα ποτήρι γάλα, ένα μύλο και μιá τηγανίτα κάθε μέρα, άποφάσισε νά άφοσιωθή στό θέατρο. Κάθε βράδι πήγαινε στό "Όλντ Βικ στό ύπερώο.

Τέλος μιá μέρα, συγκεντρώνοντας όλο τó θάρρος του, ζήτησε νά δή τόν Σέρ Τζών Γκίλγουντ. "Ο μεγάλος Σαιξπηρικός ήθοποιός έμεινε έκπληκτος βλέποντας μπροστά του ένα ζωντανό σκελετό, με μαλλιά φουντωμένα και βλέμμα τρελλό. Πάντως τόν συμπάθησε. « Θá σ' άσ προσλάβω στην καινούργια σαιζόν, είπε, αλλά είστε τρομερά αδύνατος. Βάζω στοίχημα πώς δέν τρώτε καθόλου! » Και έβγαλε από την τσέπη του ένα χαρτονόμισμα τών 20 λιρών. "Ο "Άλεκ δέν δέχτηκε τήν προσφορά. « Δέν βρίσκομαι σέ άνάγκη », είπε και έφυγε με άξιοπρέπεια.

« Βγαίνοντας κόντεψα νά πέσω χάμω ξερός », όμολογει τώρα. "Ωστόσο, γεμάτος έλπίδες, άρχισε νά δουλεύη σάν κομπάρσος σ' ένα θέατρο. "Η τέχνη του νά μεταμορφώνεται έκανε θαύματα. Για δυό λίρες τή βδομάδα έπαιζε καμιά φορά και τρείς ρόλους στό ίδιο έργο: έναν Κινέζο μάγειρο, ένα Γάλλο πειρατή και έναν "Αγγλο ναυτικό.

"Ο Γκίλγουντ, όταν άνοιξε ή σαιζόν του "Όλντ Βικ, άνέθεσε στόν Γκίννες τó ρόλο του "Όλρικ στόν « "Άμλετ ». Κατάπληξι έκανε ή άδυναμία του. Και από κείνη τή μέρα δέν έ-

μεινε ίσως ποτέ χωρίς δουλειά. "Επαιζε όλο τó ρεπερτόριο του Σαιξπηρ κοντά στόν Λάωρενς "Ολίβιε και τόν Τάυρον Γκάθου. "Από τó γάλα και τά μύλα πέρασε σιγά - σιγά στους χυμούς, στά φρούτα, στά λαχανικά. Καί, όταν μπόρεσε νά προσφέρη στόν έαυτό του μπιφτέκια, θριάμβευσε στό βασικό ρόλο σέ μιá παράστασι του « "Άμλετ » με μοντέρνα κοστούμια.

« Τώρα είμαι άρκετά εύχαριστημένος, έλεγε όταν τόν συνέχαιραν. Τρώω όσο θέλω. » "Ωστόσο οί κριτικοί έκαναν τήν παρατήρησι πώς ό Γκίννες, παρουσιάζοντας έναν "Άμλετ συγκλονιστικό, έμοιαζε με ένα παιδί πεινασμένο, χαμένο στό χάος.

Πάντως τó χάος δέν ήταν μόνο στή σκηνή. Στις 3 Σεπτεμβρίου 1939 κηρύχτηκε ό πόλεμος και ό νέος ήθοποιός κατατάχτηκε στό ναυτικό.

"Ωστόσο ό Γκίννες δέν θα ήταν Γκίννες, άν έκανε τόν πόλεμο σάν τούς άλλους. "Όταν διηγήται τίς πολεμικές του περιπέτειες, γίνονται ένα μίγμα παραλογισμού, έξωφρενισμού και άθέλτητου ήρωϊσμού, σάν κι αύτόν πού θαδινε άργότερα στους ρόλους του. "Όταν άέλαβε τήν κυβέρνησι ενός σκάφους, άρχισε νά περιδιαβάξη στην "Αδριατική και νά άνεφοδιάξη με όπλα και τρόφιμα τούς Γιουγκοσλάβους παρτιζάνους. "Αλλά ό Γκίννες πού σπάνια κοιτάζε τó χάρτη δέν ύποπτευόταν ποτέ πώς ύπάρχαν τόσα νησιά κατά μήκος τών Γιουγκοσλαβικών άκτών. « "Η μέθοδος πλεύσεως πού έφήρμοζα, λέει, ήταν καθαρή μαντεία. » "Ωστόσο από τή ναυα-

χίδα τόν έβλεπαν με τρόμο νά κινήται άνάμεσα στα νησάκια σάν ύπνοβάτης και, στό τέλος, του έστειλαν με όπτικό τηλέγραφο ένα « έξαιρετικώς έπείγον » μήνυμα. "Ο Γκίννες κοίταζε άτάραχος τó σήμα πού έλεγε άπλά: « Πρός "Εβραίους, 13,8. » "Ανοίγοντας τή Βίβλο του πλοίου στό χωρίο αυτό, ό Γκίννες διάβασε: « "Ιησους Χριστός χθές και σήμερα ό αυτός και εις τούς αιώνας. »

"Η άπόβασι του Γκίννες στή Σικελία ήταν άκόμη πιό καταπληκτική. "Όταν δόθηκε ή διαταγή τής έπιθέσεως, ύπήρχε τόση σύγχυσι στίς όδηγίες του Ναυαρχείου, ώστε ό Γκίννες βρέθηκε στό έχθρικό έδαφος μιá ώρα πριν από τίς ύπόλοιπες δυνάμεις. Μόνος σέ μιá σικελική άκτή, ενώ οί "Ιταλοί στρατιώτες, όπλισμένοι ως τά δόντια στά όχυρά τους, έκαναν πώς δέν τόν έβλεπαν, πήγαινε πάνω - κάτω κοιτάζοντας τó ρολόϊ του, ενώ από μέσα του έβραζε. "Όταν έφτασε επί τέλους ό ναύαρχος, ό Γκίννες του είπε εύγενικά: « Μιá τέτοια καθυστέρησι μπορεί νά περνάη σέ ένα θέατρο έπιχειρήσεων στή Μεσόγειο, αλλά σέ ένα θέατρο του Λονδίνου δέ θα τή συγχωρούσαν. »

Τό ψυχρό αυτό χιούμορ, τήν περιφρόνησι κάθε συμβατικότητας, τήν άφ' ύψηλου ειρωνεία, τήν έκανε τώρα ό Γκίννες παγκόσμια σπεσιαλιτέ του άγγλικού κινηματογράφου. "Όταν γύρισε στην "Αγγλία, είχε τεράστια έπιτυχία σέ μιá ταινία όπου έκανε τó πρωτοφανές κατόρθωμα νά παίξη δέκα διαφορετικά πρόσωπα, μεταξύ τών όποιων μιá σουφρα-

ζέτα και δυό βαβούς ρόλους, πού ό ένας ήταν ένας ζωγραφικός πίνακας! Σήμερα ή ταινία αύτή έγινε θρυλική και πολλοί τήν βλέπουν δυό και τρείς φορές. Τό ίδιο θαύμα έπαναλήφθηκε με τόν « "Ανθρωπο με τó άσπρο κοστούμι », με τόν « Δολοφόνο κήρυων » και με τόσες ταινίες πού άνεβάσανε τó όνομά του στους ούρανους. Αυτό δέν έμπόδισε έναν "Αγγλο δημοσιογράφο νά τόν ρωτήση, όταν γύριζε από τήν "Αμερική όπου είχε παίξει μιá σαιζόν: « "Εχετε έρθει ξανά στην "Αγγλία; »

Και ό Γκίννες, με ένα λεπτό χαμόγελο, του έμπιστεύτηκε ψυχρά σ' αύτί: « Πριν από πέντε μήνες... »

Τό μυστήριο αυτό τó καλλιιεργεί συστηματικά. Τό 1938 παντρεύτηκε τήν ήθοποιό Μέρουλα Σάλαμαν, πού τήν είχε γνωρίσει πριν από τρία χρόνια, όταν παίξανε και οί δυό στό έργο « Νώε », εκείνος τó ρόλο ενός λύκου και εκείνη τó ρόλο μιáς τίγρης. "Εχουνε ένα γιό 46 ετών και ζουνε σέ μιá μικρή βίλλα του Χάμμερσμιθ, τόσο διακριτικά, ώστε οί γείτονές τους δέν ξέρουν ότι πρόκειται γιά τόν « Γκίννες τόν ήθοποιό ». Μιá πελούζα με καταπράσινη χλόη και μερικά ζώα άρκούν γιά νά συμπληρώσουν τήν εύτυχία του: έχει μιá γάτα του Σιάμ, ένα σκύλο, βατραχάκια και έναν παπαγάλο, πού αλλάζει φωνή με τήν ίδια εύκολία πού τήν αλλάζει και ό κύριός του. Μπορεί νά φωνάξη: « Κλείστε τó ραδιόφωνο! » με φωνή γριάς γεροντοκόρης ή νά άπαγγείλη τó γνω-

στό Σαϊξπηρικό μονόλογο : « Νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ... »

* * *

Γιὰ τὸν Σαϊξπηρ ὁ κύριός του ἔχει πραγματικά μερικὲς πολὺ προσωπικὲς ιδέες. "Ὅταν διηύθυνε τὸ "Ολντ Βικ γιὰ μιὰ σαιζόν, ἔδωσε μιὰ παράστασι τοῦ "Αμλετ μὲ καινούργια ἐρμηνεία. "Ἐπαιξε τὸ ρόλο μὲ γένεια καὶ παρουσίασε τὸν πρίγκιπα τῆς Δανίας σὰν ἓνα γέρο δξύθυμο, στρυφνὸ καὶ πονηρό. Ἦταν μιὰ βραδιά ἄνευ προηγούμενου. Καὶ ὁ "Αλεκ, κάθε βράδι, ἀτάραχος, μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως, χαιρετοῦσε τὸ κοινὸ καὶ διαβαζε ἀπὸ τὴ σκηνὴ μὲ φωνὴ σαρκαστικὴ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὶς πικρόχολες κριτικὲς τοῦ Τύπου.

Ἦταν ἴσως ἡ μόνη ἀποτυχία τῆς καριέρας του, ἀλλὰ δὲν τὸν στενοχώρησε πολὺ. Οἱ ταινίες του εἶχαν παντοῦ μεγάλη ἐπιτυχία. Καὶ σὲ ὅλες σχεδὸν ἔπαιζε ρόλους διπλοῦς, ὅπως γίνεται καὶ στὴ ζωὴ του. Στὴν ταινία « Ἡ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ Κβάιν », μιὰ ὑπερπαραγωγὴ προωρισμένη γιὰ κοινὸ διεθνὲς μὲ μεγάλα ἀγγλικά, ἀμερικανικά καὶ ἰαπωνικά ὀνόματα ἡθοποιῶν καὶ σενάριο γαλλικὸ, δημιουργεῖ ἕναν τύπο μοναδικό, ποὺ ἐπισκιαρίζει

ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὁ συνταγματάρχης Νίκολσον εἶναι ἕνας παλιὸς στρατιωτικὸς, ἡρωϊκὸς καὶ πεισματάρης, ποὺ ἐννοεῖ νὰ κἀν πόλεμο σὰν τέλειος τζέντλεμαν, φθάνοντας στὰ ὅρια τοῦ παράλογου. Καὶ ὁ ρόλος αὐτὸς θὰ τοῦ θύμιζε ἀσφαλῶς τὶς πολεμικὲς του περιπέτειες στὴ Σικελία.

Ὡστόσο ὅλος ὁ θόρυβος ποὺ γίνεται γύρω του δὲν τὸν συγκινεῖ πολὺ. "Ὅπως χθὲς δεχόταν τὶς κακοτυχίες, ἔτσι σήμερα δέχεται τὶς ἐπιτυχίες, πάντα μὲ τὴν ἴδια ἀπρόσωπη μετριοφροσύνη.

"Ἐχω συνείδησι μιᾶς ἀλλαγῆς, λέει ὅταν τοῦ μιλοῦνε γιὰ τὴν ἐπιτυχία του, μὰ κανεὶς δὲν ξέρει ἂν εἶναι γιὰ καλὸ ἢ γιὰ κακό. »

Καὶ σὰν γιὰ εἰρωνεία, αὐτὸς ὁ τόσο διακριτικὸς, ὁ τόσο ἀνώνυμος ἡθοποιός, εἶναι ἐκεῖνος ποὺ τὸ ὄνομά του ἐμφανίζεται πρὸ συχνά σὲ ὅλους τοὺς τοίχους τῆς Ἀγγλίας, τὸ ὄνομα ποὺ φωτίζεται κάθε βράδι σὲ ὅλες τὶς προσόψεις τῶν κτιρίων τοῦ κεντρικοῦ Λονδίνου. Δὲν εἶναι βέβαια ἀκριβῶς τὸ ὄνομα τοῦ "Αλεκ, ἀλλὰ τὸ ὄνομα μιᾶς μπύρας. Δὲν ἔχει σημασία. Ἡ ἀπάντησι εἶναι ἡ ἴδια : « Γκίνες : σᾶς κάνει καλὸ ! »

♦ Ὁ κόλαξ εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ διαβάξει καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὴ σκέψι μας. Μᾶς λέει ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ σκεπτόμαστε.

Eng. D.

ΦΑΥΑΡΙΟΣ

•

♦ Ἡ σύζυγος : Πάρε αὐτὸ τὸ μπουκάλι μὲ τὸ τονωτικὸ τῶν μαλλιῶν στὸ γραφεῖο σου.

Ὁ σύζυγος : Γιατί, χρυσή μου ; Δέ μοῦ πέφτουν τὰ μαλλιά μου !

Ἡ σύζυγος : Τὰ δικά σου ὄχι· ἀλλὰ τῆς γραμματέως σου ὅπωςδήποτε !

Weekend

♦ Ὁ μικρὸς εἶχε καταντήσει ἐκνευριστικὸς μὲ τὴ φασαρία ποὺ ἔκανε καὶ ἡ μητέρα του ἦταν ἀπελπισμένη μαζί του.

— Τόμμου, τοῦ φώναξε σὲ μιὰ στιγμή· πῶς θὰ πᾶς, παιδί μου, στὸν Παράδεισο, ἂν ἐξακολουθήσης νὰ κάνης ἔτσι ;

— "Α, μαμά ! Θὰ ἀνοιγοκλείνω τὴν πόρτα συνέχεια, τόσο ποὺ ὁ Ἅγιος Πέτρος θὰ βαρεθῇ νὰ μ' ἀκούη καὶ θὰ μοῦ πῇ : Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Τόμμου ! Ἡ μείνη ἔξω ἢ ἔμπα μέσα !

Up

♦ "Ενας γιατρὸς παραπονιόταν στὸν ὑπάλληλο τοῦ γκαράζ γιὰ τὸ λογαριασμὸ.

— Ἐσεῖς οἱ μηχανικοὶ πληρώνεστε περισσότερο κι ἀπὸ μᾶς !

— Γιατί ὄχι ; Ἐμεῖς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ μαθαίνουμε κάθε χρόνο κι ἀπὸ ἓνα καινούργιο μοντέλο, εἶπε ὁ ὑπάλληλος. Ἐνῶ ἐσεῖς δουλεύετε στὸ ἴδιο μοντέλο ἀπὸ κτίσεως κόσμου !

Famous Fables

♦ "Ενας κάου-μπόυ κι ἕνας πρωτευουσιάνος κάθονταν σ' ἕνα μπάγκο τοῦ σταθμοῦ καὶ περίμεναν τὸ τραῖνο. Ὑστερα ἀπὸ σιωπὴ μερικῶν λεπτῶν, γυρίζει ὁ πρωτευουσιάνος καὶ λέει στὸν κάου-μπόυ :

— Μὲ συγχωρεῖς· μήπως σοῦ βρίσκεται κανένα τσιγάρο ;

Ὁ ἄλλος βγάζει καὶ τοῦ δίνει.

Ὁ πρωτευουσιάνος τὸ γυρίζει κάμποση ὥρα στὰ χέρια του καὶ λέει πάλι στὸν κάου-μπόυ :

— Μήπως ἔχεις σπέρτα ;

Βγάζει ὁ κάου-μπόυ ἕνα σπέρτο, τοῦ ἀνάβει τὸ τσιγάρο καὶ τοῦ λέει :

— Ἀπ' ὅ,τι βλέπω, ἐσὺ μόνο συνήθειες ἔχεις !

Fred Busher

Σήμερα λέγεται 'Ιράν και είναι μιὰ χώρα
μὲ περισσότερο πετρέλαιο παρά χρυσάφι.

Τὰ παράδοξα τῆς Περσίας

Τῆς HARVENA RICHTER

Ολοι στὴν Περσία εἶναι ποιη-
ταὶ, λένε στὸ Ταμπρίζ.
Μόνο πού σήμερα τὴν ὀνομάζουν
'Ιράν, ὄνομα πού πραγματικά
δὲν ἔχει τίποτα ἀπὸ τὴ λάμψη
τοῦ τυρκουάζ καὶ τοῦ χρυσοῦ,
τίποτα ἀπὸ τὶς καμῆλες καὶ τοὺς
θησαυροὺς, τὰ βουνά καὶ τὶς ἀλ-
μυρὲς λίμνες τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Ἡ Περσία, ἐπιμένουν, δὲν
εἶναι παρά μιὰ ἐπαρχία τοῦ 'Ιράν.
'Εκεῖ ὅμως βρίσκεται ἡ ἀντίθεσις
ἀνάμεσα στὸ παλιὸ καὶ τὸ και-
νούργιο : Ἡ Περσία τῶν παρα-
μυθιῶν καὶ τὸ σύγχρονο 'Ιράν,
ὅπου μᾶλλον οἱ ἀγωγοὶ τοῦ πε-
τρελαίου εἶναι γεμάτοι χρυσάφι
καὶ ὄχι τὰ σεντούκια τῶν χαλί-
φδων.

Ὡστόσο ἡ Περσία τοῦ μύθου
δὲν ἔχει τελείως
χαθῆ. Γι' αὐτὸ ὁ
πάρχουν ἀκόμη
ποιητὲς στὴν Περ-
σία. Καὶ ὁ ταξι-
διώτης ποὺ μαζεύει
ὅ,τι πιὸ ὁμορφο καὶ
πιὸ σπάνιο βρίσκει
στὸ δρόμο του καὶ
ἀπαρνιέται τὶς ἀ-
νέσεις τῆς Δύ-
σεως γιὰ τὸν μι-
ναρὲ τῆς Ἀνατο-

λῆς, μὲ τὴν πατροπαράδοτη βρῦσι-
γιὰ τὸ πλούσιμο τῶν ποδιῶν, θὰ
ἀνακαλύψῃ ἔχνη τοῦ παλιοῦ με-
γαλείου τῆς χώρας.

Ἴσως νὰ εἶναι τὰ μεγάλα ὄψη-
Ἴσως ὁ ἀέρας, φορτωμένος τὸ κα-
λοκαίρι μὲ σκόνῃ καὶ ζέστη πού
στὸ τέλος μοιάζει σὰν σφυρηλα-
τημένο χρυσάφι, καὶ καθαρὸς τὸ
χειμῶνα τόσο, πού νὰ ξεχωρίζῃ
κάθε γαλάζιο ἀτομὸ του, ἴσως νὰ
εἶναι ἀπλῶς ἡ ψυχαιγωγία πού
δίνουν οἱ νέες σκηνὲς καὶ τὰ
πρόσωπα.

Ἐκεῖνοι ὥστόσο πού γυρίζουν
ἀπὸ τὴν Περσία νιώθουν σὰν νὰ
εἶχαν ἀναρριχηθῇ σ' ἓνα πολὺ
ψηλὸ βουνό. Εἶναι τὸ αἶσθημα
πού ἔχει κανεὶς ὅτι γυρίζει ἀπὸ
κάπου μακριὰ — ψηλὰ στὸ διά-
στημα καὶ πίσω
στὸ παρελθόν.

Ἐπειδὴ ἡ μία
εἶναι τὸ παλιὸ
καὶ ἡ ἄλλη τὸ
καινούργιο καὶ ἐ-
πειδὴ ὁ ταξιδιώ-
της ἀφήνει τε-
λευταῖο τὸ Σιράζ,
μὲ τὰ τριαντάφυλ-
λα, τὰ ἐρείπια καὶ
τὶς βρύσες του,
σκέπτεται πρῶτα

τὸ Ταμπρίζ καὶ τὴν Τεχεράνη. Τὸ
Ταμπρίζ εἶναι ἡ παλιὰ πρωτεύ-
ουσα, ἡ Τεχεράνη εἶναι ἡ νέα.

Στὸ Ταμπρίζ, ἀμαξάδες μὲ
φαγωμένα ἄλογα καὶ παλιὲς βι-
κτώριες σὲ περνοῦν ἐπιδέξια ἀπὸ
τοὺς στενοὺς δρόμους, διώχοντας
τοὺς μωαμεθανούς μὲ τὰ σαρίκια,
τὶς φοβισμένες γυναῖκες καὶ τὰ
παιδιά μὲ τὰ ξυρισμένα κεφάλια.

Στὴν Τεχεράνη κυκλοφορεῖς
μὲ μικρὰ ἀγγλικά ταξί. Οἱ λεω-
φόροι στὴ σύγχρονη πρωτεύουσα
εἶναι φαρδεῖες καὶ οἱ πρεσβεῖες
βρίσκονται στὸ
βάθος μεγάλων
κήπων μὲ ψηλοὺς
τοίχους, μὲ φον-
τάνες καὶ τριαντα-
φυλλίες πού θυμί-
ζουν παραμύθια.

Ἀντὶ νὰ φοροῦν
chuddar, οἱ κοπέ-
λες περνοῦν, ψηλό-
λιγνες σὰν νεαρές
ἱτιές, μὲ εὐρωπαϊ-
κὰ ρούχα, πού τὰ
ὑφάσματά τους τὰ πούλανε στὰ
παζάρια μὲ τὴ γυάδα.

Ὅταν πάῃ κανεὶς στὴν Τεχε-
ράνη μὲ ἀεροπλάνο ἀπὸ τὴν Ἀθή-
να ἢ τὴν Ἀγκυρα, περνώντας
πάνω ἀπὸ τὶς μεγάλες σειρὲς τῶν
τουρικῶν βουνῶν ἢ τῶν κοιλά-
δων, δὲν εἶναι προετοιμασμένος
γι' αὐτὸ πού θὰ ἀκολουθήσῃ.
Ὡρες ὁλόκληρες διασχίζεις ἓνα
παράξενο τοπίο, ὅπου βλέπεις
λίμνες ξερὲς νὰ γυαλίζουν κατὰ-
λευκες στὸν ἥλιο καὶ ὅπου τὰ
μικρὰ χωριά χάνονται σὰ λόφοι
μυρμηγκιῶν τριγυρισμένοι ἀπὸ
πράσινο μέσα σὲ ἀπέραντες ἐρη-
μικὲς ἐκτάσεις.

Ὅταν πλησιάζῃς στὴν Τεχε-

ράνη, τὰ ἄγρια βουνὰ ὑψώνονται
πάνω στὶς μεγάλες ἐρήμους, μὲ
πράσινα σχέδια, σὲ μακριὲς σει-
ρὲς καὶ χωράφια μὲ λάσπινους
τοίχους καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κανένα
ἀρχοντικό μὲ τὴ φοντάνα του.

Ὅστερα ἀπὸ τὴν ἐρημο καὶ τὰ
βουνά, σοῦ φαίνεται ἀδύνατο ὅτι
μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μιὰ σύγχρονη
πόλι. Ὡστόσο νὰ ἡ Τεχεράνη μὲ
τὰ ἀγάλματα, τὰ πάρκα καὶ τὴν
κοσμοπολιτικὴ τῆς ἀτμόσφαιρα.
Μὲ τὰ ξενοδοχεῖα τῆς καὶ τὶς
γερμανικὲς, γαλλικὲς καὶ ἰταλι-
κὲς πανσιόν, πού
τῆς δίνουν ἓνα ἐ-
λαφρὸ μεσογειακὸ
ἀέρα.

Ὡστόσο, ἀν προ-
χωρήσῃς ἓνα τε-
τράγωνο πὺρ κεῖ,
μπαίνεις στὸν περ-
σικὸ κόσμο, ὅπως
μπαίνεις χωρὶς πα-
πούτσια στὸ τζα-
μί. Ὁ κόσμος τῆς
Δύσης χάνεται πα-

τὰς σὲ χαλὰ περνᾷς κάτω ἀπὸ νέα
ταβάνια, ἀπ' τὸν θαυμάσιο γυ-
ναικεῖο, τοξωτὸ καὶ θολωτὸ κό-
σμο τῆς Ἀνατολῆς, μὲ τὶς περι-
πλοκές διακοσμῆσεις του, τὶς γε-
μάτες σιλουέτες, μὲ τὰ γαλάζια
χρώματα πού διεσπύουν παντοῦ.

Σὲ πολλὰ τζαμιά δὲν ἐπιτρέ-
πεται νὰ μῇ κανεὶς, στὰ παζάρια
ὅμως ἡ εἴσοδος εἶναι πάντα ἐλεύ-
θερη. Μακριὰ ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς,
σκονισμένους δρόμους βρίσκεσαι
στὶς ἀλλέες τοῦ Ἀλῆ Μπαμπά,
δροσερὰ ὑπόγεια πού φωτίζονται
ἀπὸ τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

Διάδρομοι μὲ μῆκος καὶ δέκα
μίλια περνοῦν κάτω ἀπὸ ὀροφὲς
πού μοιάζουν μὲ σειρὰ μικρο-

σκοπικῶν τζαμιῶν, μὲ τὰ ἐνθετα τοῦβλινὰ σχέδιά τους, τοὺς θόλους καὶ τὰ τόξα, ποὺ ἐπαναλαμβάνονται χωρὶς τελειωμό. Τὸ γεγονός ὅτι εἶναι σὲ κλειστὸ χῶρο τοὺς δίνει ἓνα τόνο μυστηρίου.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ χαθῇ στὸ παζάρι — μέσα σὲ μιὰ λεωφόρο ὅλο παπούτσια, μὲ 100 ὅμοια μαγαζιά, τὸ ἓνα δίπλα στὸ ἄλλο, ἢ σ' ἓνα δρόμο μὲ χρυσὰ κοσμήματα, ἓνα διάδρομο μὲ μπαλωματῆδικα, μιὰ μεγάλη αἶθουσα ποὺ ἀνοίγει σὰν μέσα σὲ σπήλαιο καὶ εἶναι γεμάτη μὲ προβιὲς περσικῶν προβάτων ἢ σωροὺς ἀπὸ πολύχρωμα διπλωμένα περσικὰ χαλιά. Ἡ ὥρα εἶναι τρεῖς. Βρίσκεσαι στὴν Τεχεράνη ἢ στὸ Ταμπρίζ καὶ δὲν ἔχει σημασία, γιατί τὰ παζάρια εἶναι παντοῦ τὰ ἴδια. Ἡ ζέστη ὀργιάζει ἔξω στὸ δρόμο. Εἶναι ζέστη μὲ τὸ χρῶμα τοῦ θαμποῦ χρυσαφιοῦ καὶ τῆς σκόνης. Παιδιὰ καταβρέχουν τὸ δρόμο γιὰ νὰ καθήση ἡ σκόνη καὶ νὰ δροσίση ἡ ἀτμόσφαιρα.

Μέσα στὴν ἀγορὰ ὑπάρχουν λίγοι καταστηματάρχες. Εἶναι ἡ ὥρα τῆς περσικῆς σιέστας — τοῦ ἀπογευματινοῦ ὕπνου — καὶ τὰ περισσότερα φῶτα εἶναι σβηστά. Ἕνας πωλητὴς χαλιῶν ροχαλίζει ξαπλωμένος ἐπάνω σ' ἓνα ἀπὸ τὰ χαλιά του. Ἕνας ἀργυραμοιβὸς μισοκοιμᾶται πάνω σὲ σωροὺς ἀπὸ πολύχρωμα χαρτονομίσματα.

Στὴ μέση τῆς ἀγορᾶς βρίσκεται ἓνα κοπάδι πρόβατα καὶ ὁ ἔμπορος-βοσκός ὁ ἀγοραστής πιάνει τὸ μαλλὶ τους καὶ ὁ βοσκὸς κοινᾶ τὴ χοντρή οὐρὰ ἐνὸς ζώου γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀξία του.

Στὸ βάθος τοῦ διαδρόμου

εἶναι ἓνα μαγαζὶ ποὺ φτιάχνει μπακίρια, μιὰ σκοτεινὴ τρύπα ποὺ φωτίζεται ἀπὸ μιὰ ἀκτῖνα φῶς καὶ τὶς σπιῆδες τοῦ μετάλλου ποὺ ξεπηδᾶνε σὰν διάττοντες ἀστέρες ἀπὸ τὸν τόρνο. Ἐδῶ βασιλεύει ὁ κρότος τοῦ τόρνου, ποὺ διαμορφώνει καὶ λειαίνει τὸ μέταλλο. Στὰ ράφια ὑπάρχουν τὰ γυαλιστερά χάλκινα σαμοβάρια.

Ἀκολουθεῖ ἡ ἀγορὰ τῶν σχοιγιῶν, τῶν σπάγγων, τῶν τενεκῶν καὶ ἡ λεωφόρος μὲ τὶς μακρότριχες κατσικίσιες βελόντες.

Ἐτοῦτο τὸ ἐμπόριο, τὴν ὥρα τῆς σιέστας σταματᾷ. Βλέπει κανεὶς τοὺς μοναχικοὺς τουρίστες καὶ τὶς μουσουλμάνες μὲ τὸ φερετζέ. Σὲ κανένα μαγαζὶ δὲν ὑπάρχει γυναίκα πωλήτρια. Ἡ ἀγορὰ εἶναι ὁ κόσμος τῶν ἀνδρῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν.

Ἡ ἀγορὰ εἶναι παλιὰ ὅσο καὶ ἡ Τεχεράνη, ἡ ἀρχὴ ὥστόσο τῆς ἀγορᾶς τοῦ Ταμπρίζ χάνεται στὴν προϊσλαμικὴ ἐποχὴ. Τὸ κτίριο τουλάχιστο βρίσκεται ἐκεῖ χίλια καὶ ἀκόμα περισσότερα χρόνια.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς διαδρόμους εἶναι καινούργιοι. Ἄλλοι εἶναι καπνισμένοι ἀπὸ τὶς φωτιὲς τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔζησαν ἐκεῖ αἰῶνες ἢ ἀπὸ τὶς πυρκαϊές. Καὶ στοὺς ψηλοὺς πλίθινους θόλους φωλιάζουν περιστέρια.

Κάτω ἀπὸ τὶς ποικίλες στέγες ὑπάρχει τὸ παλιὸ καὶ τὸ καινούργιο. Βλέπεις ἀρχαῖα φυσερά, μεγάλα σὰν ἀνθρώπους, καὶ φθηνὰ μοντέρνα γυαλικά. Μεταξωτὰ ὑφάσματα γιὰ σαρὶ ἀπὸ τὶς Ἰνδίες, μάλλινα κασμη-

ρια ἀπὸ τὴν Ἀγγλία, τσίτια ἀπὸ τὴν Ἀμερική.

Μπαίνει κανεὶς στὴ μικρὴ χωρὶς ἀπαιτήσεις ἀψιδωτὴ εἴσοδο σὰν στὴν πόρτα μιᾶς σπηλιάς, καὶ μπορεῖ νὰ βγῇ ὥστερ' ἀπὸ ὧρες σὲ ὅποιοδήποτε σημεῖο τοῦ Ταμπρίζ. Χάνεσαι μέσα σὲ ἓνα μακρὸ περίπλοκο διάδρομο καὶ μπορεῖ, ἂν ξαναπᾶς δέκα φορὲς στὴν ἀγορὰ, νὰ μὴν τὸν ξαναβρῇς. Ἐδῶ φωλιάζει ἡ μυστηριώδης Ἀνατολή, καὶ μόνον αὐτὸ θὰ βρίσκης στὰ σίγουρα κάθε φορά.

Ἄν πάη κανεὶς στὸ Ταμπρίζ μὲ ἀεροπλάνο, χάνει τὰ καραβάκια μὲ τὶς καμῖλες, τὸν πάνοπλο φρουρὸ ποὺ καβάλλα στ' ἄλλογο τὰ φυλάει ἀπὸ τοὺς ληστές, τὶς πόλεις μὲ τοὺς γαλαζίους κούμπδες τῶν τζαμιῶν.

Χάνει ἀκόμα τὴ σιωπὴ τῆς ἐρήμου, τὸ αἶσθημα τοῦ πολι-

τισμοῦ, ποὺ διπλώνεται σὰν περσικὸ χαλὶ γιὰ ν' ἀφήσῃ νὰ φανοῦν τὰ πρωτόγονα σχέδια ποὺ βρίσκονται ἀπὸ κάτω. Δὲ βλέπει τὰ ἀρνιά τῶν Καβάβ, ποὺ τ' ἀγοράζουν καὶ τὰ τρῶνε ἀπὸ τὴ σούβλα μαζί μὲ ἀγγούρια καὶ ντομάτες, κάτω ἀπὸ ἓνα δέντρο στὴν ἄκρῃ τῆς πόλης. Μὲ τὰ Καβάβ πίνουν τὸ ἐθνικὸ ποτό, ἓνα ἀραιωμένο γιαούρτι, ποὺ οἱ Ἴρανοὶ λένε ὅτι εἶναι ἓνα καὶ ἓνα γιὰ τὰ παχειὰ φαγητά.

Ἡ γηραιὰ Περσία τῶν ἀντιθέσεων ὑπάρχει πάντα. Ὡστόσο ἡ λεπτὴ ἰσορροπία δὲν θὰ κρατήσῃ πολὺ. Οἱ πρωτόγονοι πλακόστρωτοι δρόμοι ἀσφαλτοστρώνονται. Οἱ νομάδες πείθονται νὰ ὀργώσουν τὴ γῆ. Κι ὅσο ὑπάρχει ἀκόμα κάτι ἀπὸ τὴν παλιὰ Περσία, ἴσως ἀξίζει νὰ τὸ ἀπολαύσῃ κανεὶς.

◆ Δυὸ Πολωνοὶ πρόσφυγες περνοῦνε ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ Χένρυ Φόρντ, τοῦ νεώτερου.

— Ἄν εἶχα τὰ λεπτὰ του, λέει ἀναστενάζοντας ὁ ἓνας, θὰ ἤμουν αὐτὸς πλουσιώτερος ἀπ' αὐτόν.

— Πολὺ ἐξυπνο αὐτὸ, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. Ἄν εἶχες τὰ λεπτὰ του θὰ ἦσουν πλούσιοι ὅσο αὐτός.

— Καίμενε, διαμαρτύρεται ὁ ἄλλος. Ἐσχινᾷς ὅτι θὰ ἔκανα καὶ μαθήματα πολωνικῆς γλώσσας.

Τὸ ἀνομολόγητο ἀμάρτημα

ΤΟΥ ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ ΜΠΡΟΥΠ

Ποιὸς καὶ τί μέρος λόγου εἶναι ὁ κ. Μπρούπ; ρώτησε ξάφνου ἡ θεία τοῦ Κλόβις.

Ἡ κυρία Ρίβερσετζ, πού ψαλίδιζε τὰ μαραμμένα τριαντάφυλλα καὶ δὲν σκεφτόταν τίποτα ἰδιαίτερα, βιάστηκε νὰ συγκεντρώσῃ τὴν προσοχή της. Ἦταν ἀπὸ κείνες τῆς παλιᾶς μόδας οἰκοδόμοι, πού θεωροῦν ὑποχρέωσί τους νὰ ξέρουν κάτι γιὰ τοὺς προσκαλεσμένους τους κι αὐτὸ τὸ κάτι πρέπει νάῃ τιμητικό.

— Νομίζω ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τὸ Λέιτον Μπάζαρντ, παρατήρησε σὰν προκαταρκτικὴ ἐξήγησι.

— Στὴν ἐποχὴ μας πού τὰ ταξίδια εἶναι γρήγορα καὶ ἀνετα, εἶπε ὁ Κλόβις, σκορπίζοντας μὲ τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου του ἓνα συννεφάκι μύγες, τὸ ὅτι ἔρχεται ἀπ' τὸ Λέιτον Μπάζαρντ δὲν ὑπονοεῖ κατ' ἀνάγκη ἐξαιρετικὴ δύναμι χαρακτήρος. Τὸ μόνο πού θὰ μπορούσε νὰ σημαίνει εἶναι ἀπλῶς ὅτι δὲν τὸν χωράει ὁ τόπος. Ἄν πάλι ἡ ἀναχώρησί του ἀπὸ κεῖ ἦταν συνέπεια κάποιας φασαρίας ἢ μιᾶς διαμαρτυρίας γιὰ τὴν ἀθεράπευτη καὶ ἀνάληπτη κουρότητα τῶν ἐντοπίων, αὐτὸ θὰ μᾶς ἔλεγε κάτι γιὰ τὸν ἀνθρώπο καὶ τὴν ἀποστολή του στὴ ζωὴ.

— Μὰ τί δουλειὰ κάνει; ρώτησε μεγαλόπρεπα ἡ κυρία Τρόυλ.

— Ἐκδίδει τὴ «Μηνιαία Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρησι», εἶπε ἡ οἰκοδόμοισα. Εἶναι βαθὺς γνώστης τῶν ἱερῶν σκευῶν, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ νάρθηκος καὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ βυζαντινοῦ τυπικοῦ στὴ σύγχρονη λειτουργικὴ καὶ τὰ παρόμοια. Ἴσως εἶναι λιγάκι μονοκόμματος καὶ πε-

ριωρισμένος σ' ἓναν τομέα, ἀλλὰ μιὰ καλὴ συντροφιά χρειάζεται λογιῶ-λογιῶ χαρακτήρες. Τὸν βρίσκετε μήπως πληκτικό;

— Αὐτὸ μπορῶ νὰ τὸ παραγνώρισω, εἶπε ἡ θεία τοῦ Κλόβις. Ἐκεῖνο πού δὲν τοῦ συγχωρῶ εἶναι οἱ ἐρωτοτροπιῆς τοῦ μὲ τὴν καμαριέρα μου.

— Γιὰ τὸ θεό, κυρία Τρόυλ! ἀναφώνησε σαστισμένη ἡ οἰκοδόμοισα. Τί ἀλλόκοτη ἰδέα! Σὰς διαβεβαίω, οὔτε ὄνειρεύτηκε κάτι τέτοιο ὁ κ. Μπρούπ!

— Τὰ ὄνειρα τοῦ κ. Μπρούπ μοῦ εἶναι τελείως ἀδιάφορα. Ἐκεῖνο πού μ' ἐνδιαφέρει εἶναι ὅτι ὁ ὕπνος του εἶναι μιὰ ἀδιάκοπη ἀδιακρισία, ἀνάρμοστες ἐνέργειες στὶς ὁποῖες εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ περιπλακῇ ὅλο τὸ ὑπηρετικό προσωπικό. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἔχετε ἀντιρρήσεις γι' αὐτό, εἶμαι βέβαιη.

— Μπορεῖ νὰ κάνετε λάθος, ἐπέμνε ἡ κυρία Ρίβερσετζ. Ὁ κ. Μπρούπ εἶναι ὁ τελευταῖος πού θάκανε κάτι τέτοιο.

— Εἶναι ὁ πρῶτος πού ἔκανε κάτι τέτοιο, καθ' ὅσο ξέρω, καὶ ἂν ὁ λόγος μου ἔχει κάποια πέρασι, θὰ εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος.

— Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ φαντασθῶ πῶς ἓνας ἄνθρωπος πού γράφει τόσο συναρπαστικά καὶ κατατοπιστικά γιὰ τοὺς νάρθηκες καὶ τὴ βυζαντινὴ ἐπίδρασι μπορεῖ νὰ συμπεριφερθῇ τόσο ἀνάρμοστα, εἶπε ἡ κ. Ρίβερσετζ. Τί ἀποδείξεις ἔχετε γιὰ τὴν πρᾶξι του; Δὲν ἀμφισβητῶ τὰ λόγια σας, φυσικά, ἀλλὰ δὲν πρέπει

νὰ τὸν καταδικάσωμε χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσωμε.

— Εἴτε τὸν καταδικάσωμε εἴτε ὄχι, τὸν παρακούσαμε. Τὸ δωμάτιό του βρίσκεται δίπλα στὸ μπουντουάρ μου καὶ δυὸ φορές, πού θὰ νόμιζε ὅτι ἔλειπα, τὸν ἀκούσα νὰ λή ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά τοῦ τοίχου: «Φλόρι, σ' ἀγαπῶ!» Αὐτοὶ οἱ τοῖχοι ἀπάνω εἶναι πολὺ λεπτοί: σχεδὸν καὶ τὸ ρολοὶ πού χτυπᾷ ἀπὸ δίπλα μπορεῖς ν' ἀκούσης.

— Φλωρεντία λέγεται ἡ καμαριέρα σας;

— Φλορίντα.

— Τί παράξενο ὄνομα γιὰ καμαριέρα!

— Δὲν τῆς τῶσσα ἐγώ. Ὅταν τὴν προσέλαβα, ἦταν βαπτισμένη. — Θέλω νὰ πῶ, πρόσθεσε ἡ κυρία Ρίβερσετζ, ὅτι ὅταν παίρνω στὴν ὑπηρεσία μου κοπέλες μὲ ἀκατάλληλα ὀνόματα, τὶς φωνάζω Τζέην. Τὸ συνηθίζουν γρήγορα.

— Ὑπέροχο σύστημα! εἶπε ψυχρὰ ἡ θεία τοῦ Κλόβις. Δυστυχῶς συνήθισα κι ἐγὼ νὰ μὲ φωνάζουν Τζέην. Κατὰ σύμπτωσι, ἔτσι λέγομαι.

Ἐκοψε τὶς χίλιες-δύο συγγνώμες τῆς κυρίας Ρίβερσετζ παρατηρώντας ἀπότομα:

— Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἂν ἐγὼ φωνάζω τὴν καμαριέρα μου Φλορίντα, ἀλλὰ ἂν ἐπιτρέπεται νὰ τὴν φωνάζῃ Φλόρι ὁ κ. Μπρούπ. Πιστεύω ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο.

— Μήπως ἐπαναλάμβανε τὰ λόγια κανενὸς τραγουδιοῦ; εἶπε μὲ κάποια ἔλπιδα ἡ κυρία Ρίβερσετζ. Ὑπάρχουν ἓνα σωρὸ γελοῖα ρεφραῖν μὲ ὀνόματα κοριτσιῶν, πρόσθεσε γυρίζοντας στὸν Κλόβις, σὰν νάταν αὐθεντία σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο. «Μὴ μὲ λές Μαρί...»

— Δὲν μοῦ πέρασε ποτὲ τέτοια σκέψι, τὴ βεβαίωσε ὁ Κλόβις. Ἐν πρώτοις, ξέρω πῶς λέγεστε Ἐριέττα. Κι ἔπειτα δὲν γνωρίζομαστε τόσο πολὺ, ὥστε νάχω μαζί σας αὐτὴ τὴν οἰκειότητα.

— Θέλω νὰ πῶ πῶς ὑπάρχει ἓνα τραγουδάκι μὲ τέτοιο ρεφραῖν, βιάστηκε νὰ ἐξηγήσῃ ἡ κυρία Ρίβερσετζ. Κι ἔπειτα ἐκεῖνο τὸ «Ἡ Δώρα, ἡ Δώρα γύριζε μιὰ ὥρα» καὶ τὸ «Τζούλια, εἰσα μούρλια» κι ἓνα σωρὸ ἀπὸ δαῦτα. Ἀσφαλῶς δὲν ταιριάζει στὸν κ. Μπρούπ νὰ τραγουδάη αὐτές

τὶς ἀηδίες, ἀλλὰ ὥς τοῦ καταλογίσωμε ὑπὲρ τοῦ τὴν ἀμφιβολία.

— Τὸ ἔκανα κιόλας αὐτό, εἶπε ἡ κυρία Τρόυλ, ὥς τὴ στιγμὴ πού ἔπεσαν στὰ χέρια μου καὶ ἄλλες ἀποδείξεις.

Σφράγιστε τὰ χεῖλια μὲ τὴν ἀποφασιστικότητά τοῦ ἀνθρώπου πού ἀπολαμβάνει τὴ μακάρια βεβαιότητα ὅτι θὰ τὸν ἱκετέσουν νὰ τὰ ξανανοῖξῃ.

— Καὶ ἄλλες ἀποδείξεις! ἐπανέλαβε ἡ οἰκοδόμοισα. Μὰ πέστε μου!

— Καθὼς ἀνέβαινα πάνω μετὰ τὸ μπρέκφαστ, ὁ κ. Μπρούπ περνοῦσε κείνη τὴ στιγμὴ μπρὸς ἀπὸ τὸ δωμάτιό μου. Μὲ τὸν φυσικώτερο τρόπο τοῦ κόσμου, ἓνα κομματάκι χαρτί ἔπεσε ἀπὸ ἓνα πακέτο πού κρατοῦσε καὶ στάθηκε στὸ κατώφλι μου. Ἦμουν ἔτοιμη νὰ τοῦ φωνάξω: «Κάτι σὰς ἔπεσε», ἀλλὰ ξάφνου, δὲν ξέρω γιατί, ἀποτραβήχτηκα καὶ προχώρησα μονάχα ἀφοῦ κλείστηκε στὸ δωμάτιό του. Βλέπετε, νόμισε ὅτι σπανίως βρίσκομαι στὸ δωμάτιό μου τέτοια ὥρα, ἐνῶ ἡ Φλορίντα εἶναι πάντοτε μέσα καὶ συγχυρίζει. Σήκωσα λοιπὸν τὸ ὄθωο χαρτάκι.

Ἡ κυρία Τρόυλ σταμάτησε πάλι, γεμάτη αὐτοϊκανοποίηση. Ἡ κυρία Ρίβερσετζ ἄρχισε νὰ ψαλιδίξῃ μὲ μανία τὴν πιὸ κοντινὴ τῆς τριανταφυλλιά, ἀποκεφαλίζοντας ἓνα θαυμάσιο μπουμποῦκι πού μόλις ἀνοίγε.

— Καὶ τί ἔγραφε τὸ χαρτί; ρώτησε.

— «Φλόρι, σ' ἀγαπῶ!» Ἦταν γραμμένο μὲ πολὺ βί κι ἀπὸ κάτω, σβησμένο μὲ μιὰ γραμμὴ, ἀλλὰ εὐανάγνωστο: «Στὴ μουσμουλιά σὲ καρτερῶ!»

— Ὑπάρχει μιὰ μουσμουλιά στὴν ἄκρη τοῦ κήπου, παραδέχτηκε ἡ κυρία Ρίβερσετζ.

— Πάντως φαίνεται εἰλικρινής, μουρμούρισε ὁ Κλόβις.

— Τέτοιο σκάνδαλο καὶ κάτω ἀπὸ τὴ στέγη μου! φώναξε ὀργισμένη ἡ κυρία Ρίβερσετζ.

— Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί τὰ σκάνδαλα γίνονται χειρότερα κάτω ἀπὸ τὶς στέγες, παρατήρησε ὁ Κλόβις. Πάντοτε θεωροῦσα ἀπόδειξι τῆς ἀνωτερότητας τῆς γάτας, τὸ ὅτι διαπράττει τὰ σκάνδαλά της πάνω στὰ κεραμίδια.

— Τώρα πού τὸ σκέφτομαι, ἀρχίσε ἡ κυρία Ρίβερσετζ, βλέπω ὅτι

υπάρχουν ώρισμαμένα πράγματα σχετικά με τον κ. Μπρούπ, που ποτέ μου δεν τα κατάλαβα. Το εισόδημά του, π.χ. Παίρνει διακόσιες λίρες το χρόνο μονάχα σαν αρχισυντάκτης της «Εκκλησιαστικής Επιθεωρήσεως» και, όπως ξέρω, η οικογένειά του είναι φτωχή και ο ίδιος δεν έχει άλλη περιουσία. Ωστόσο, καταφέρνει να κρατάει ένα διαμέρισμα κάπου στο Ουέστμινστερ. Κάθε χρόνο ταξιδεύει στο Έξωτερικό, είναι πάντα καλοντυμένος και δίνει ωραίες δεξιώσεις. Δεν μπορείς, φυσικά, να τα κάνεις όλ' αυτά με διακόσιες λίρες!

— Μήπως γράφει σε άλλες εφημερίδες; ρώτησε η κυρία Τρούλ.

— Όχι. Βλέπετε είναι ειδικευμένος αποκλειστικά στη λειτουργική και την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, ο τομέας του είναι μάλλον περιορισμένος. Κάποτε δοκίμασε να γράψει στο «Σπόρτινγκ» ένα άρθρο για τις εκκλησίες στα περίφημα κέντρα κυνηγιού της Άλεπου, αλλά δεν το βρήκαν αρκετά ενδιαφέρον και δεν το δέχτηκαν. Όχι, δεν καταλαβαίνω πώς κατορθώνει και ζη τόσο άνετα μ' αυτά που γράφει.

— Πιθανόν να πουλάει πλαστούς νάρθηκες στους Αμερικανούς συλλέκτες, παρατήρησε ο Κλόβις.

— Πώς μπορεί να πουλήσει νάρθηκες; είπε η κυρία Ρίβερσετς. Αυτό είναι αδύνατο!

— Όπωςδήποτε και αν ενισχύη το εισόδημά του, διέκοψε η κυρία Τρούλ, μία φορά δεν επιτρέπεται να περνάει τον καιρό του έρωτοτροπώντας με την καμαριέρα μου.

— Φυσικά, συμφώνησε η οικοδόσποινα. Αυτό πρέπει να σταματήσει άμέσως. Δεν ξέρω όμως τί πρέπει ακριβώς να κάνω.

— Βάλτε σαν πρώτο μέτρο ένα συρματόπλεγμα γύρω απ' τη μουσουλιά, πρότεινε ο Κλόβις.

— Δεν νομίζω ότι το χιούμορ έχει να προσθέσει τίποτα σε μία τόσο έντονη κατάστασι, είπε η κυρία Ρίβερσετς. Μία καλή καμαριέρα είναι θησαυρός...

— Σας βεβαιώνω, δεν ξέρω τί θ' απογίνει χωρίς τη Φλορίνα μου, παραδέχτηκε η κυρία Τρούλ. Έχει βρή το μυστικό των μαλλιών μου.

Έγώ τα έχω από καιρό εγκαταλείψει. Θεωρώ τα μαλλιά όπως και τους συζύγους: έφ' όσον εμφανίζονται δημοσία μαζί, δεν ενδιαφέρουν οι διαφωνίες στο σπίτι. Χτύπησε νομίζω το γκόνγκ για το γεύμα.

✱

Ο Σεπτίμιος Μπρούπ και ο Κλόβις έμειναν μόνοι στο καπνιστήριο μετά το φαγητό. Ο πρώτος φαινόταν μάλλον παραγμένος και σκεπτικός. Ο δεύτερος τον παρατηρούσε προσεκτικά.

— Τί είναι το Ιοργ; ρώτησε ξαφνικά ο Σεπτίμιος. Φυσικά δεν έννοω το καμiónι, αυτό ξέρω τί είναι. Άλλά νομίζω ότι υπάρχει ένα πουλί που λέγεται κάπως έτσι: είναι ένα είδος παπαγάλου.

— Φαντάζομαι, θά έννοείτε το Ιοργ με ένα «r», είπε νωχελικά ο Κλόβις. Σ' αυτή την περίπτωση όμως δεν σάς κάνει.

Ο Σεπτίμιος Μπρούπ ανακάθισε κάπως ξαφνιασμένος.

— Τί θέλετε να πείτε ότι δεν μου κάνει; ρώτησε με κάποια έκδηλη άνησυχία στη φωνή του.

— Δεν ομοιοκαταληκτεί με τη Φλόρι, εξήγησε κοφτά ο Κλόβις.

Ο Σεπτίμιος άνασηκώθηκε, στο πρόσωπό του ζωγραφιζόταν ή αγωνία.

— Πώς το ανακαλύψατε; Θέλω να πω, πώς ξέρετε ότι έψαχνα να βρω όμοιοκαταληξία για τη Φλόρι; ρώτησε άπτόμα.

— Δεν το ξέρω, είπε ο Κλόβις. Άπλως το υπέθεσα. Άπό τη στιγμή που σκεφθήκατε να μεταβάλετε το πεζότατο καμiónι σε άπαλόφτερο κάτοικο των τροπικών δασών, κατάλαβα πώς πρέπει να γράφετε κάποιο συνέτο, και ή Φλόρι είναι το μόνο γυναικείο όνομα που ριμάρει με το Ιοργ.

Ο Σεπτίμιος φαινόταν ακόμα άνησυχος.

— Νομίζω ότι ξέρετε περισσότερα, είπε.

Ο Κλόβις γέλασε ήρεμα, αλλά δεν μίλησε.

— Πόσα ξέρετε; ρώτησε με άπόγνωσι ο Σεπτίμιος.

— Τη μουσουλιά στην άκρη του κήπου, είπε ο Κλόβις.

— Νά, νά! Το ήξερα πώς κάπου

μου έπεσε. Άλλά κάτι πρέπει να υποπτευθήκατε και άπό πρίν. Άκούστε, μάθατε το μυστικό μου. Δεν θά με προδώσετε όμως, έτσι; Δεν ντρέπομαι γι' αυτό, αλλά δεν ταιριάζει στον αρχισυντάκτη της «Εκκλησιαστικής Επιθεωρήσεως» ν' άσχοληται άπροκάλυπτα με τέτοιες δουλειές.

— Έτσι λέω κι εγώ, παραδέχτηκε ο Κλόβις.

— Βλέπετε, συνέχισε ο Σεπτίμιος, κερδίζω έντιμα ένα σωρό λεπτά απ' αυτή τη δουλειά. Άλλιώς θά μου ήταν άδύνατο να ζήσω μόνο άπό την «Εκκλησιαστική Επιθεωρήσι».

Τώρα ο Κλόβις ήταν περισσότερο ξαφνιασμένος απ' ό,τι στην άρχή της κουβέντας τους. Ο Σεπτίμιος. Είχε όμως μεγαλύτερη ικανότητα να κρύβη την κατάπληξί του.

— Θέλετε να πείτε ότι κερδίζετε λεπτά άπό τη... Φλόρι; ρώτησε.

— Όχι ακόμα άπό τη Φλόρι, είπε ο Σεπτίμιος. Στ' άλήθεια, δεν ντρέπομαι να όμολογήσω ότι μ' αυτή τη Φλόρι είχα ένα σωρό δυσκολίες. Υπάρχουν όμως ένα σωρό άλλες.

Το τσιγάρο του Κλόβις έσβησε.

— Αυτό είναι τρομερά ένδιαφέρον, είπε άργά.

Και μετά, με τις έπόμενες λέξεις του Σεπτίμιου Μπρούπ, ξαφνικά φωτίστηκε.

— Υπάρχουν ένα σωρό άλλες. Όπως π. χ.: «Κοραλία με τα κοραλίνια σου χειλάκια — είμαστε τα δυό άγνά περιστεράκια.» Αυτό ήταν μία άπό τις πρώτες μου επιτυχίες, κι ακόμα είσπραττω συγγραφικά δικαιώματα. Κι έπειτα εκείνο το «Έσμεράλδα, σαν σε πρωτόδα», και το «Ξαυθή Τερέα, πόσο άγαπώ τα νάζια σου». Γνώρισαν και τα δυό άπίστευτο σουζε στο μεγάλο κοινό. Κι έπειτα ένα μάλλον άπαισιο, συνέχισε ο Σεπτίμιος, κοκκινίζοντας άφάνταστα. Μου έφερε όμως περισσότερα κέρδη απ' όλα τ' άλλα μαζί.

Πεταχτή Λουκίτσα
με την αυθάδικη μυτίτσα.

Φυσικά, τα σιχαίνονται όλα. Άρχίζω να γίνωμαι μισογύνης εξ αίτίας τους, αλλά δεν μπορώ να παραγνωρίσω την οικονομική πλευρά του ζη-

τήματος. Ταυτόχρονα, όπως αντίλαμβάνεσθε, ή θέσι μου σαν αυθεντίας στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική και στα λειτουργικά ζητήματα θά κηλιδωνόταν, γιά να μην πω ότι θά καταστρεφόταν καθ' όλοκληρία, αν μαθευόταν πώς εγώ είμαι ο δράστης της «Κοραλίας με τα κοραλίνια χειλάκια».

Ο Κλόβις συνήλθε αρκετά, γιά να ρωτήσει με φιλική, αν και κάπως τρεμάμενη φωνή, ποιά ήταν ειδικά ή δυσκολία του με τη Φλόρι.

— Όσο κι αν προσπάθησα, δεν μπόρεσα να ταιριάσω τους στίχους, είπε πένθυμα ο Σεπτίμιος. Βλέπετε, πρέπει να βάζεις ένα σωρό συναισθηματικές και ζαχαρένιες εξάρσεις σε σύντομους στίχους και ταυτόχρονα να εξελίσσεται και μία υπόθεσι. Είτε πρέπει ν' άνιστορής παλιές εύτυχίες, είτε να προφητεύς μία μελλούμενη εύδαιμονία γιά κείνη και γιά σένα. Άκούστε, ως ποΰμε, αυτό:

Όμοψη μικρούλα Νόρα,
ζύγωσε ή ευλογημένη άρα:
κι όσα οικονομάω τώρα,
είναι γιά σέ, μικρούλα Νόρα.

Είναι ένα τόσο κοιμισμένο βαλσάκι, κι ώστόσο μήνες όλόκληρους δεν άκουγες τίποτ' άλλο να τραγουδάνε και να σφυρίζουν στο Μπλάκπουλ και στις άλλες έργατικές πολιτείες. Έδω πιά ή αυτοκυριαρχία του Κλόβις πήγε περίπατο.

— Με συγχωρείτε, χαχάνισε, αλλά δεν μπορώ να συγκρατηθώ σαν συλλογίζομαι τη σοβαρότητα του άρθρου σας γιά την τοπική εκκλησία και τις σχέσεις με την πρωτοχριστιανική λατρεία, που είχατε την καλώς ή κακά διαβάσετε χθές.

Ο Σεπτίμιος άναστέναξε.

— Βλέπετε τί θά γίνει, είπε, μόλις ό κόσμος μάη ότι είμαι ο δράστης αυτών των άξιοθρήνητων δακρυβρεκτων τερατογυρημάτων. Θά χαθή ή έκτίμησι του γιά το σοβαρό έργο της ζωής μου. Τολμώ να πω ότι γνωρίζω περισσότερα άπό τον καθένα γιά τα λειτουργικά σκεύη και έλπίζω κάποτε να δημοσιεύσω μία μονογραφία πάνω σ' αυτό το θέμα. Θά είμαι όμως δακτυλοδεικτούμενος, ό άνθρωπος που τα τραγουδάκια του τάχουν στο στόμα τους όλες οι τραγουδίστρες των λαϊκών κέντρων.

‘Απορείτε λοιπόν γιατί μισώ την Φλόρι, τη στιγμή που παιδεύομαι να της ταιριάξω ζοχαρμένους στίχους;

— Γιατί δεν αφήνετε ελεύθερα τα αισθήματά σας; Νά γίνετε δηκτικός. Ένα ρεφραίν σαρκαστικό θα ήταν τέτοια καινοτομία, που θα γνώριζε άκαριαία επιτυχία, φτάνει να είναι γραμμένο με ελίκρινεια.

— Δεν το σκέφτηκα αυτό, είπε ο Σεπτίμιος. Φοβάμαι όμως πώς δεν μπορώ να ξεφύγω από την πεπατημένη και ν’ αλλάξω το στυλ μου.

— Δέ χρειάζεται ν’ αλλάξετε το στυλ σας καθόλου, είπε ο Κλόβις. ‘Απλώς αντιστρέψετε τα αισθήματά σας και διατηρήστε την ίδια κούφια φρασεολογία. Φτιάχτε σεις τα κουπλέ και σκαρώνω εγώ το ρεφραίν, που νομίζω είναι και το σπουδαιότερο. Θά μοιραστούμε τα συγγραφικά δικαιώματα και σ’ υπόσχομαι να κρατήσω το στόμα κλειστό για το ένοχο μυστικό σας. Στά μάτια του κόσμου θα εξακολουθήσετε να είσθε ο άνθρωπος που αφιέρωσε τη ζωή του στη μελέτη των νοσθηκών και της βυζαντινής λειτουργικής. Μονάχα που και που, τις ατέλειωτες χειμωνιάτικες νύχτες, όταν ο άνεμος θα ούρλιαζε μονότονα στις καμινάδες και η βροχή θα χτυπάει στα τζάμια, θα σ’ συλλογίζομαι σαν δράστη της «Κοραλίας με τα κοραλίνια χεϊλάκια». Φυσικά, αν έσεϊς, από εγγνωμοσύνη για την εχεμυθείά μου, σκοπεύετε να μου προσφέρετε ένα ταξιδάκι αναφυχής ως την ‘Αδριατική ή σε όποιοδήποτε έξ’ ίσου ενδιαφέροντα τόπο — πληρώνοντας κι όλα τα έξοδα — εγώ δεν πρόκειται ν’ άρνηθώ.

‘Αργότερα, εκείνο το απόγεμα, ο Κλόβις συνάντησε στον κήπο τη θεία του και την κυρία Ρίβερετς.

— Μίλησα στον κ. Μπρούπ για την Φ., τούς άναγγειλε.

— Είσαι σπουδαίος! Και τί είπε; ρώτησαν με μιά φωνή οι δυο κυρίες.

— Στάθηκε μαζί μου απόλυτα ελίκρινης και τίμιος, μόλις είδε ότι

ήξερα το μυστικό του, είπε ο Κλόβις. Φαίνεται ότι οι σκοποί του ήταν σοβαροί, αν και κάπως ανάρμοστοι. Προσπάθησα να του άποδείξω πόσο άσυμφορο ήταν αυτό που έπεδίωκε. Μου είπε πώς ζητούσε την κατανόηση και φανταζόταν, θαρρώ, πώς η Φλορίντα θα του την χάριζε. ‘Αλλά του υπέδειξα πώς υπάρχουν δεκάδες καλοαναθρεμμένες νεαρές ‘Αγγλιδούλες, με άγνη καρδιά, ώστε να κατορθώσουν να τον κατανοήσουν, ενώ η Φλορίντα είναι η μοναδική γυναίκα στον κόσμο που έχει μάθει τα μαλλιά της θείας μου. Αυτό φαίνεται ότι τον κλόβισε, γιατί δεν είναι τόσο εγωιστής, αν τον καλοπροσέξη κανείς; και, όταν του θύμισα τα εύτυχισμένα παιδικά χρόνια του ανάμεσα στις μαργαρίτες του Λέιτον Μπάζαρντ (φαντάζομαι να φυτρώνουν κι εκεί μαργαρίτες), κατασυγκινήθηκε. ‘Οποσδήποτε, μου έδωσε το λόγο του πώς θα διώξη τη Φλορίντα από τη σκέψι του και δέχτηκε να πάη ένα ταξιδάκι στο ‘Εξωτερικό για να την ξεχάση. Θά τον συνοδεύσω ως τη Ραγούζα. ‘Αν η θεία μου είχε την καλωσύνη να μου προσφέρει μιά ώραια καρφίτσα για τη γραβάτα μου, που θα την διαλέξω εγώ, σαν άναγνώρισι της πραγματικά μεγάλης έκδουλευσης που της έκανα, δεν πρόκειται να την άρνηθώ. Δεν είμαι εγώ από κείνους που νομίζουν ότι, έπειδη βρίσκονται στο ‘Εξωτερικό, μπορούν να ντύνονται όπως κι όπως.

Λίγες εβδομάδες αργότερα όλο το Μπλάκπουλ και οι άλλες εργατικές πολιτείες τραγουδούσαν ένα ρεφραίν που σημείωνε άναμφισβήτητο σουξέ:

“Αντε ξεφορτώσου με, Φλόρι, με το ξεπλυμένο μάτι το χαζό. Κρίμα να σ’ το λένω, Φλόρι, μ’ αν σε παντρευτώ, μ’ όλο πουμαι φρόνιμο άγόρι, λόγο τιμής, θε να σ’ το πώ, θα σε γκρεμίσω απ’ το μπαλκόνι, (Φλόρι, αν σε παντρευτώ!

Το γέλιο είναι ζωή

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

ω

Σημεία των καιρών...

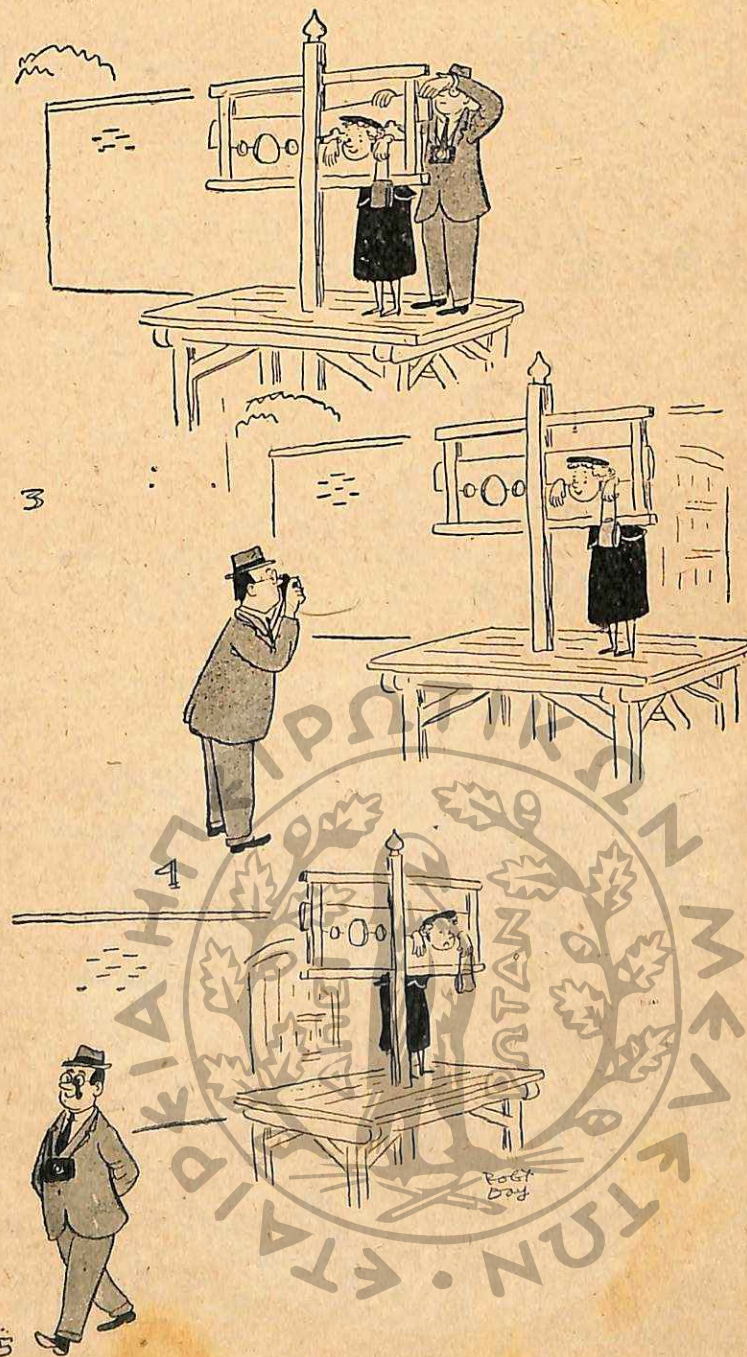
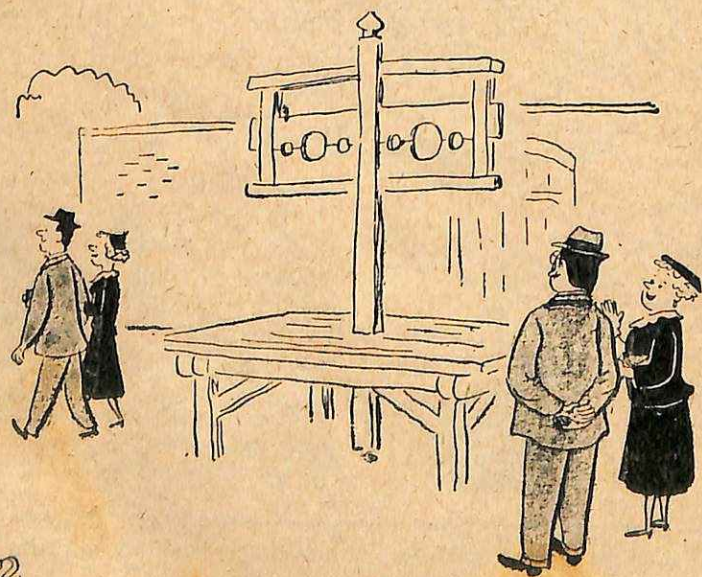
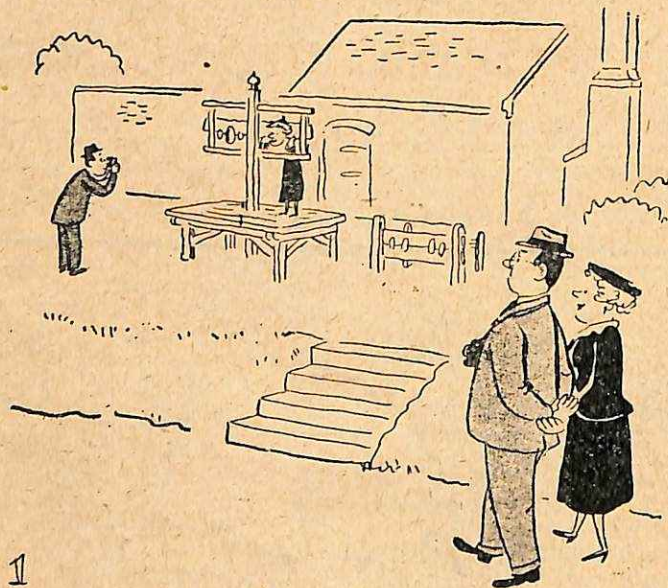

— Είμαι πραγματικά εύτυχής που αγαπās και σ’ το πινάκλ! Θά περνάμε εύτυχισμένα βράδια!...

♦ Γεροντοπαλληκαρο ‘Ο άνδρας που μπορεί να έχη μιά γυναίκα στο νού του — καμιά όμως στο... σβέρκο του.

E. D.

Η ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ...

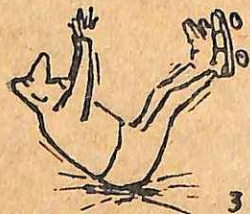

1

2

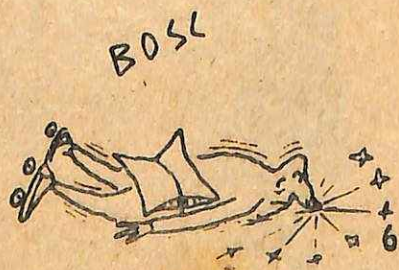
3

5

4

6

ΤΟ ΜΟΙΡΑΙΟΝ...

Πολύ μικροσκοπικό ήταν το
όπλο που χρησιμοποίησε ο
καλλιτέχνης του Πεκίνου
έναντίον των κομμουνιστών

Ο τολμηρός σπουργίτης της Κίνας

Του SELWYN SPEIGHT

Αυτή είναι η ιστορία του Τσι Παϊσί, του μεγαλύτερου Κινέζου καλλιτέχνη του αιώνα, και ενός σπουργίτη που κάποτε ζωγράφιζε.

Ο Τσι πέθανε τώρα τελευταία στο Πεκίνο, 96 χρόνων, γεμάτος τιμές. Οι φιλότεχνοι όλου του κόσμου τον πένθησαν. Ωστόσο ο σπουργίτης του ζή και μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα ζήσει όσο και η ανθρωπότητα.

Στη Δύση δεν υπάρχει το αντίστοιχο του Τσι Παϊσί, που μόνο ο Πικασσό ίσως να πλησιάζει περισσότερο, χωρίς να φτάνει στο ύψος του.

Ο γέρο Τσι ήταν περισσότερο από πρύτανης των καλλιτεχνών του μισού κόσμου: ήταν ένας σπουδαίος σατιριστής της κοινωνίας, που έλεγε ό,τι είχε να πει με τη δουλειά του. Οι κυβερνήσεις τον πρόσεχαν, και μάλιστα οι κομμουνιστικές κυβερνήσεις.

Ός τώρα τελευταία τον έβλεπε κανείς μερικές φορές στο Πεκίνο, ένα καμπουριασμένο γε-

ροντάκι, ψηλό για Κινέζο, με μακρύ, αραιό γένι.

Μέσα στα τράμ, τα αυτοκίνητα, τα αμάξια που σέρνουν άνθρωποι και στον πολυθρόνο κόσμο με τα κινέζικα ρούχα, το θέαμά του ήταν ασυνήθιστο, τόσο για τους Κινέζους, όσο και για τους Ευρωπαίους.

Φορούσε μια μαύρη ρόμπα και ένα παράξενο καπέλο και γενικά ντυνόταν με τη μόδα της τελευταίας περιόδου της Αυτοκρατορίας των Μαντσού, που οι σύγχρονοι Κινέζοι έχουν ξεχάσει.

Μετά την επανάστασι, η κινεζική κομμουνιστική κυβέρνηση τον έσωσε από τη φτώχεια, τον έστειλε σε άλλες χώρες της Ασίας ως ανεπίσημο πρέσβη της, συγκέντρωσε τα έργα του και γενικά τον πρόσεξε πολύ. Οι Ρώσοι του έδωσαν το Βραβείο Ειρήνης του Στάλιν. Όλη η φασαρία ήταν λίγο εκπληκτική — ως την ώρα που ανακάλυπτε κανείς πράγματα σαν τον σπουργίτη του.

Οι κάτοικοι της Κίνας είχαν κηρύξει τον πόλεμο στα σπουργίτια της χώρας, με τέτοιο υπερβολικό φανατισμό, που δύσκολα μπορεί να τον καταλάβει κανείς όταν δει σε κομμουνιστική χώρα.

Κάποιος υπάλληλος υπολόγισε ότι ο σπουργίτης δεν προσφέρει τίποτε στην ευημερία του κράτους, ότι με το σιτάρι που τρώει θα τρεφόταν μια μεγάλη πόλη, πράγμα σπουδαίο για ένα τόπο που απειλείται πάντοτε από λιμό.

"Ετσι, με λίγα λόγια, κηρύχτηκε ο σπουργίτης έχθρος του λαού. Άνδρες με σφενδόνες κατέστρεφαν στα δένδρα τις φωλιές του και τα παιδιά τον κυνηγούσαν ανελέητα. Τα σπουργίτια, άλλοτε γιγώρισμα της ζωής του Πεκίνου, εξαφανίστηκαν όπως οι μύγες, που κι αυτές είχαν καταδικαστή με τον ίδιο τρόπο.

Ο Τσί Παϊσί όμως αγάπησε τα σπουργίτια. Είχε ζωγραφίσει χιλιάδες απ' αυτά και μπορούσε να παρατηρήσει κανείς στα 1956, όπου κι αν πήγαινε στην Κίνα, ότι υπήρχαν παντού ανατυπώσεις των σπουργιτιών του Τσί, κυρίως ενός τολμηρού μικρού σπουργίτη φτιαγμένου με λίγες πινελιές. Όπως συνήθως, η ζωγραφιά του Τσί ήταν διαφορετική.

«Είμαι ένα μικρό πουλάκι», έλεγε ο σπουργίτης του Τσί, «αλλά ξέρω καλά ποια τροφή είναι καλή για μένα και ποια είναι καλή για το μεγάλο γεράνο.»

Στην Κίνα, όπου οι κομμουνιστές αξιωματούχοι προσπαθού-

σαν να αναδιοργανώσουν τα πάντα και υπόσχονταν ένα χρυσό μέλλον, αυτό ήταν μια τσουχτερή κοινωνική σάτιρα.

Δεν ξέρω αν ο Τσί Παϊσί ζωγράφιζε το σπουργίτη την εποχή του κομμουνιστικού καθεστώτος. Όσο κι αν η δημόσια επίδειξή του μ' αυτόν τον τρόπο εκείνη την εποχή ήταν χαρακτηριστικό παράδειγμα του κινέζικου χιούμορ και της κινέζικης προσπάθειας να μπουν οι κυβερνήτες στη θέση τους.

Ο Τσί Παϊσί είχε κάνει το ίδιο πράγμα και άλλοτε... Όταν οι Γιαπωνέζοι κατέλαβαν το Πεκίνο, έπαψε να ζωγραφίζει γαρίδες όπως συνήθιζε και ζωγράφιζε μόνο καβούρια — στρατιώτες καβούρια. Όπου πήγαινε κανείς εκείνη την εποχή στο Πεκίνο, έβλεπε να εκτίθενται τα καβούρια του Τσί. Ήταν πλάσματα επιθετικά, που προχωρούσαν πάντοτε σε ομάδες, πολύ σκούρα, με πεταχτές μαύτες τρίχες. Αυτό φαινόταν κάπως γελοίο. Οι Κινέζοι κορόιδευαν τα καβούρια — και τους στρατιώτες — και έκαναν υπομονή.

Τα παιδικά χρόνια του Τσί ήταν δύσκολα. Πήγε στο σχολείο μόνο έξι μήνες. Στα όχθια του χρόνιου ήταν γελαδοβοσκός, στα 11 περιόδων ξυλουργός. Τη φήμη του την απόκτησε σιγά-σιγά, με την τέχνη του, γιατί ζωγράφιζε κάθε τι που έβλεπε. Ήταν διάσημος, όχι μόνο για τις γαρίδες, τα καβούρια, τα κοττόπουλα και τα σπουργίτια του, αλλά και για τα τοπία του.

"Όταν άρχισε να γεράν, ζωγράφιζε πολύ γρήγορα και τελείωνε το πιο λεπτό έργο — όπως

π. χ. την άμυδρή σιλουέτα των γαρίδων μέσα στο νερό — σε λίγα λεπτά. Στη μακρά ζωή του ζωγράφιζε χιλιάδες πίνακες.

Μια φορά που επιθεωρούσε τα έργα του σε μια μεγάλη έκθεση στο Πεκίνο, σταματούσε κάθε λίγο, γελούσε και έλεγε: «'Αλήθεια, εγώ το ζωγράφισα αυτό; 'Αναρωτιέμαι πότε! »

"Όταν μπορούσε, κυκλοφορούσε πάνω σε ένα μεγάλο φορείο που το σήκωναν γεροί υπηρέτες. Αυτό ήταν πραγματική αίρεση στην κομμουνιστική Κίνα, όπου τα φορεία είχαν χαρακτηρι-

στη ως προσβολή της αξιοπρέπειας των εργατών.

Πριν από ένα και πλέον χρόνο κάλεσαν ξένους ζωγράφους να επισκεφθούν μιαν άλλη έκθεση έργων του Τσί. Στον τοίχο υπήρχαν πολλά σημεία κενά. Στο κάθε κενό μια σημείωσι πληροφορούσε το κοινό: «'Ο χώρος αυτός έχει κρατηθῆ για το τάδε έργο του Τσί Παϊσί, που σήμερα ανήκει στην τάδε πινακοθήκη, μουσείο ή ιδιωτική συλλογή του 'Εξωτερικού.»

Με άλλα λόγια, οι Κινέζοι έννοούσαν ότι θέλουν να τα πάρουν όλα πίσω!

♦ Καλεσμένος σ' ένα δείπνο, ο Τζώρτζ Μπέρναρντ Σω είχε βαρεθεί ν' ακούει τις φλυαρίες και τις καυχησιολογίες με τις οποίες ο διπλάνος του προσπαθούσε να τον καταπλήξει.

— Εξέρετε, του λέει σε μια στιγμή ο Σω σαν ν' ανακάλυπτε κάτι σπουδαίο, μεταξύ μας δεν υπάρχει τίποτε άγνωστο.

— 'Αλήθεια; λέει ένθουσιασμένος ο συνομιλητής. Δηλαδή;

— Λοιπόν, συνεχίζει ο Σω, έσείς φαίνεται να ξέρετε τα πάντα εκτός από το ότι είστε ανυπόφορος! "Ε, αυτό το ξέρω εγώ!

Boston Star

♦ — Οι άνθρωποι είναι θεότρελλοι, λέει μια μύγα στη φίλη της.

— Γιατί; ρωτάει εκείνη.

— Εοδεύουν ένα σωρό λεπτά για να φτιάξουν ένα ταβάνι και ύστερα περπατάνε στο πάτωμα!

Coronet

Ποιὸς δὰ βρῆ τὰ ωερισσότερα

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο πού ἐπιδίδωκει ἡ ἀσκήσι αὐτή, πού εἶναι συνάμα μιὰ διδακτική διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησι μόνον ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 225 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἕνα παράδειγμα, μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῆ.

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
1	7	6	5	2	10	8	10	7	2	6	4
Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω
8	9	4	3	9	3	5	8	8	9	10	10

Βαθμολογία

1)	Ε	*	*	*	*	*	Λ	Ο	Σ	=	
2)	*	*	*	*	*	Ο	Ι	Ο	Σ	=	
3)	*	*	*	*	*	Ε	Ι	Ο	Ν	=	
4)	*	*	*	Ο	*	*	Γ	Ο	Σ	=	
5)	Α	*	*	*	*	*	Τ	Ο	Σ	=	
6)	*	*	*	*	*	Ο	Ν	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

Ἐναντίον τοῦ ἐκζέματος

Ἐνα Βοηθητικὸ Δέρμα

Τοῦ JEAN GRANPIERRE "Copyright «Ἐκλογῆς»

Πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες ἕνας Γερμανὸς φίλος μου, διευθυντὴς ἑνὸς σπουδαίου ἐργοστασίου τεχνητῶν χρωστικῶν ὑλῶν, μὲ κάλεσε στὸ σπίτι του, ὅπου ἔμεινα κατὰπληκτος ὅταν εἶδα τὴ γυναῖκα του, ἀμέσως μετὰ τὸ φαγητό, νὰ ψεκάξῃ τὰ χέρια της μ' ἕνα βαπτοριζατέρ. Τὸ ὕψος μου ρωτοῦσε πολλά.

— Στὴ Γερμανία, ὅπως καὶ στὴ Γαλλία, οἱ ὑπέρτριες εἶναι ἕνα εἶδος σπάνιο, καὶ ἐτοιμάζονται, πολὺ ἀπλό, γιὰ τὶς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ, φτιάχνοντας ἕνα προστατευτικὸ δέρμα ἀπὸ πλαστικὴ ὕλη. Ἄλλωστε στὴν κουζίνα μου δὲν ὑπάρχουν πιὰ τρόφιμα — κρέας, φρούτα, βούτυρο, λαχανικά — πού νὰ μὴν ἔχουν τὸ πλαστικὸ τους κάλυμμα. Γιατί νὰ εἶμαι ἡ μόνη πού δὲν θὰ προστατένε τὸ δέρμα της; Ἡ σκόνη αὐτὴ πού βάζω εἶναι τόσο πιὸ εὐχάριστη ἀπὸ τὰ κλασικὰ λαστιχένια γάντια!... Ἀόρατη, ἀοσμη, ἀνθεκτικὴ σὲ ὅλες τὶς οὐσίες πού χρησιμοποιοῦ γιὰ τὸν καθαρισμό. Ὅταν ἔρθῃ τὸ βράδι, δὲν ἔχω παρὰ νὰ τὴ βγάλω μὲ τὸ διαλυτικὸ τοῦ βερνικίου τῶν νυχιῶν μου...

Μοῦ ἔκανε καὶ μιὰ σχετικὴ ἐπίδειξι. Μέσα σὲ δυὸ ἢ τρία μῶλις δευτερόλεπτα τὸ παράξενο αὐτὸ κατασκευάσμα εἶχε ἐξακουτισθῇ στὸ δέρμα της σὰν ἕνα λεπτὸ διαφανὲς δέρμα πάχους 1/10 τοῦ χιλιοστομέτρου. Μὲ ἔκανε νὰ δοκιμάσω τὴν ἀπίστευτὴ ἐλαστικότητά, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει στὸ πλαστικὸ αὐτὸ δέρμα νὰ παρακολουθεῖ, χωρὶς νὰ σπάζῃ, ὅλες τὶς κινήσεις τοῦ δέρματος. «Ὁ ἄνδρας μου μὲ βεβαίω-

νει, πρόσθεσε μὲ ὑπερηφάνεια, ὅτι μπορεῖ νὰ τευνωθῇ 5000 φορές ἀπ' ὅ,τι εἶναι, καὶ ὅτι εἶναι ἀρκετὰ πορῶδες ὥστε νὰ μὴν βλάπτῃ σὲ τίποτε τὴ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἐφιδρώσεως τοῦ δέρματος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀπὸ ἕνα καὶ πλεον μῆνα πού φτιάχνω κάθε μέρα γιὰ τὰ χέρια μου αὐτὸ τὸ καινούργιο δέρμα, δὲν ἔχω πάθει οὔτε τὴν παραμικρότερη ζημιά.

— Τί εἶναι λοιπὸν αὐτὸ τὸ μαγικὸ προϊόν τῶν ἐργαστηρίων σας; εἶπα αὐτὴ τὴ φορὰ στὸ φίλο μου.

— Δὲν φαντάζομαι, μοῦ ἀπήντησε, νὰ νομίζῃς ὅτι κατασκευάσαμε αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὰ περίπλοκο προϊόν μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ γλυτώσωμε τὶς νοικοκυρὲς ἀπὸ τὰ λαστιχένια γάντια. Ἀπὸ καιρὸ οἱ δερματολόγοι ἐπωφθαλμοῦσαν μιὰ σειρά ἀπὸ τὶς πιὸ πρωτότυπες πλαστικὲς μᾶς ὕλες: τὶς ἀκρολικές ρητίνες, πού γενικὰ παρασκευάζονται ἀπὸ τὴν ἀκετόνη τὴν προερχόμενη ἀπὸ τὴν ἀπόσταξι τοῦ ξύλου. Ἡ διαφάνειά τους, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν ἀνθεκτικότητά τους, ἔκανε τοὺς εἰδικούς νὰ τὶς κυκλοφορήσουν σὲ ὅλο τὸν

κόσμο ὑπὸ ἑκατὸ διαφορετικὰ ὀνόματα, γιὰ νὰ ἀντικαταστήσουν μὲ τὸ «ὀργανικὸ γυαλί» τὰ φονικά ἄλλοτε τζάμια τῶν αυτοκινήτων. Σήμερα χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑποκατάστατα τῆς κόλλας, ὡς ἐπιχρίσματα τῶν ὑφασμάτων πού δὲν τσαλακώνουν, ὡς προστατευτικὰ τοῦ καουτσούκ ἀπὸ τὴν διαβρωτικὴ ἐνέργεια τῶν ἐλαίων. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶναι ἀπὸ τὰ

σπάνια πλαστικά υλικά που δέχεται θαυμάσια ο ανθρώπινος οργανισμός. Πριν από λίγο επίσης καιρό έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούνται ως «υποκατάστατα ὀργανισμῶν», π.χ. τεχνητῶν νεφρῶν, ἡ ἀκόμη ὡς ψεκασζόμενοι... ἐπίδεσμοι!

Εἶναι γνωστὴ ἡ δυσπιστία τῶν χειρουργῶν καὶ τῶν δερματολόγων γιὰ τοὺς ἐπίδεσμούς, ὧν τῶν εἰδῶν.

Ὅχι μόνο ἐπιβραδύνουν τὴν πορεία τῆς ἐπουλώσεως, ἀλλὰ παραλύουν τὸ δέρμα ὅσον ἀφορᾷ τὴ φυσικὴ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς καὶ κυρίως τῆς ἐφίδρώσεως, τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς θερμότητος καὶ τῆς ἐκκρίσεως καταλοίπων πάσης φύσεως, λειτουργίες γιὰ τίς ὁποῖες δικαίως τὸ δέρμα ἔχει ὀνομασθῇ τὸ «τρίτο νεφρὸ» μας. Ἀναφέρονται περιπτώσεις θανάτου ἡθοποιῶν, οἱ ὅποιοι, γιὰ θεατρικοὺς λόγους, καλύπτουν ὁλόκληρο τὸ σῶμα τους μὲ ἓνα χρυσὸ βερνίκι.

Τὸ πρόβλημα ἐπίσης ποὺ ἔθεταν στὰ ἐργαστήρια πλαστικῶν ὑλῶν οἱ δερματολόγοι φαινόταν γιὰ καιρὸ τὸ ἴδιο ἄλυτο ὅπως καὶ ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου : νὰ εἰσάγουν μίαν ἀκρυλική ρητίνη, ἡ ὁποία νὰ διατηρῇ ἀπολύτως τίς κλασσικὲς ιδιότητές τοῦ εἴδους, καὶ συγχρόνως νὰ εἶναι ἀρκετὰ ἀδιαπέραστο, ὥστε νὰ προστατεύῃ τὸ ἄρρωστο δέρμα ἀπὸ τίς ἐξωτερικὲς ἐπιθέσεις, καὶ ἀρκετὰ πορώδης, ὥστε νὰ τοῦ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐσωτερικὴ του ζωὴ. Ὑστερα ἀπὸ χρόνια ἐρευνῶν, μίαν ὁμάδα Γερμανο-Σουηδῶν χημικῶν ἐφεύρε αὐτὸ τὸ θαῦμα : ἓνα τεχνητὸ δέρμα πολὺ ἀνώτερο ἀπὸ τὰ λεπτὰ φοιδωτὰ στρώματα, ποὺ εἶναι, κατὰ κάποιον τρόπον, ἡ πλαστικὴ προστατευτικὴ ὕλη ποὺ φτιάχνει συνεχῶς τὸ φυσικὸ μας δέρμα. Ἡ χρῆσις του, ποὺ διαδίδεται γρήγορα στὴν Γερμανία, πρόκειται νὰ φέρῃ ἐπανόρθωσις στὶς δερματολογικὲς θεραπείες, τόσο τίς θεραπευτικὰς, ὅσο καὶ τίς προληπτικὰς. Ἐνα παράδειγμα : ἐνέκασα μ' αὐτὴν 2.500 ἐργάτες τοῦ ἐργοστασίου μου, ὅπου ἡ προστασία ἀπὸ τὸ χειρισμὸ τεχνητῶν χρωστικῶν ὑλῶν ἀποτελοῦσε ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρότερα προβλήματα. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς ἐπιχειρήσεώς μας δὲ σημειώθηκε οὐτὲ ἓνα κρούσμα ἀπὸ ἐκείνης τίς «δερματίτιδες», οἱ ὁποῖες στὴ Γερμανία, ὅπως καὶ στὴ Γαλλία,

ἀντιπροσωπεύουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων στὶς κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους γιὰ τρούς ἔλεγε : «Γίνεται πολὺς λόγος γιὰ τίς ἀσθένειες τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἡ σκέψις πηγαίνει πρῶτα-πρῶτα στὴν ὑπερκόπῃ τοῦ μυαλοῦ ἢ τῆς καρδιάς· ξεχνοῦμε ὅμως τὸ δέρμα, τὸν πρωτοπόρο, ποὺ θυσιάζεται γιὰ νὰ προστατεύσῃ ὁλόκληρο τὸ σῶμα, τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 θῦμα τῶν ἀναριθμητῶν ἐπιθέσεων τῆς σύγχρονης ζωῆς. Οἱ δύο ἀσθένειες, ποὺ προοδεύουν σήμερα πολὺ γρήγορα, εἶναι δύο σπουδαῖοι τύποι δερματικῶν παθήσεων : αὐτὲς ποὺ ἀνήκουν στὴν ὁμάδα τῶν ἐκζεμάτων, κατὰ τίς ὁποῖες τὸ εὐαίσθητο-ποιημένο δέρμα ἐπαναστατεῖ καὶ ἀντιδρᾷ μὲ ὑπερβολικὸ τρόπο σὲ ἓνα σόκ, καὶ αὐτὲς ποὺ ἀνήκουν στὴν ὁμάδα τῶν μυκητιάσεων, κατὰ τίς ὁποῖες τὸ δέρμα ἐξηντηγμένο ὑποκύπτει σὲ μολύνσεις τοξικῶν μυκητῶν, βακτηριδίων καὶ παρασίτων πάσης φύσεως. Ἡ ἀνακάλυψις τῶν αἰτίων τῆς μολύνσεως καὶ εὐαίσθητοποίησεως γίνεται πραγματικὸ ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα.

Τίποτε δὲν μοιάζει περισσότερο μὲ ἀστυνομικὴ ἀνάκρισις ἀπὸ τὴν ἐξέτασις στὸ δερματολογικὸ τμήμα ἐνὸς μεγάλου συγχρόνου νοσοκομείου. Μία γυναίκα π.χ. παρουσιάζει ὅλα τὰ συμπτώματα τοῦ ἐκζέματος : στὸ δέρμα τῶν δακτύλων, τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ λαιμοῦ ἔχει μεγάλες κόκκινες πλάκες μὲ ὑγρὸ.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ τμήματος συμβουλευέται τὸν περίφημο πίνακα Σάνκ καὶ Σιντί, δύο ἐξαιρετικῶν Γάλλων δερματολόγων, ποὺ ἔχουν «καθίσει στὸ σκαμνί» τὸν βιομηχανικὸ μας πολιτισμὸ : ἀπὸ τὸν ἀέρα ποὺ ἀναπνέουμε ὡς τὰ φαγητὰ ποὺ τρώμε, τὰ ρούχα μας, τὰ ἐργαλεῖα τῆς δουλειᾶς μας, τὰ εἶδη τοῦ νοικοκυριοῦ, τῆς ὑγιεινῆς, τὰ καλλυντικὰ, ἀκόμη καὶ τὰ γιαιτρικὰ μας.

Καὶ τότε ἀρχίζει ἡ ἀνάκρισις : «Πότε πάθατε τὸ ἐκζεμα ; Πῶς σὰς ἦρθε ; Τί βάλσατε ἐπάνω ; Τί πιάνετε ; Τί ρούχα φοράτε ; Τί ἐσώρρουχα ; Τί μάρκα κραγιὸν τῶν χελιῶν ; Πήρατε γιαιτρικὰ γιὰ καμιά ἄλλη ἀρρώστεια ; Μήπως βάψατε τελευταία τὸ σπῆτι σας ; Μήπως χρησιμοποίησατε ἔντομοκτόνα ; Ἐκτίθεστε στὸν ἥλιο ;

Σὲ ποιά συνοικία μένετε ; κλπ.»

Ποτὲ ὅμως οἱ ἀπαντήσεις δὲν λαμβάνονται τοῖς μετρητοῖς. Ἰδοὺ ἓνας ἀσθενὴς μὲ ἐκζεμα ἀπλωμένο σ' ὅλο τὸ στήθος. Τοῦ κάνουν μίαν σειρά δερματικῶν τέστ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόνον ἓνα εἶναι θετικό : τὸ τέστ τῶν βαφῶν. «Βάφετε τὰ μαλλιά σας ; ρωτᾷ ὁ γιαιτρός. — Ἐγώ ; Τί φρίκη ! — Μήπως πιάνετε βαφὲς στὴ δουλειά σας ; — Οὐτὲ κατ' ἰδέα. Χρειάστηκε νὰ ξαναγίνουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅλα τὰ τέστ γιὰ νὰ ἀνακαλυφθῇ τὸ μυστικὸ : ἡ φίλη τοῦ ἀσθενοῦς, ποὺ ἔραφε τὰ μαλλιά της, συνήθιζε νὰ ἀκουμπᾷ τρυφερὰ τὸ κεφάλι της στὸ στήθος του...

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τί μποροῦν νὰ προκαλέσουν οἱ ἐπιδράσεις κάθε παράγοντος εὐαίσθητοποίησεως, καὶ ὅτι διαφέρουν ἀνάλογα μὲ κάθε ὀργανισμό, καταλαβαίνει κανεὶς ὅτι οἱ δερματολόγοι τῆς νέας γενεᾶς λένε ὅλοι μὲ μίαν φωνή : «Ἄντι νὰ μᾶς ἀγῆρουν νὰ πηγαίνουμε ἀπὸ τέστ σὲ τέστ, ὡς μᾶς δώσουν ἓνα μέσο προστασίας τοῦ δέρματος ἐναντίον ὧν τῶν ἐξωτερικῶν αἰτίων εὐαίσθητοποίησεως, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ὁποῖου νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν ἀμυνα τοῦ δέρματος.»

Δὲν εἶναι περισσότερο τυχεροὶ ἐκεῖνοι ποὺ πρέπει νὰ προστατεύσουν τὸ κουρασμένο δέρμα μας ἀπὸ τοὺς μύκητες, τοὺς μικροοργανισμοὺς κάθε εἴδους, τοὺς σταφυλοκοκκοὺς καὶ τοὺς στρεπτοκοκκοὺς. Κατὰ περίεργον τρόπο, φαίνεται ὅτι μίαν ἀπὸ τίς κυριώτερες ἀφορμὲς εἶναι οἱ συνθήκες τῆς ὑγιεινῆς : τὰ κοινὰ λουτρά, στὸ «χαμάμ», στὶς πισίνες, ἀκόμη καὶ στὴν ἀκροθαλασσίαν, εἶναι μίαν φοβερὴ πηγὴ μεταδόσεως μικροβίων. Καὶ τὰ πολὺ συχνὰ καὶ παρατεταμένα θερμὰ μπάνια, ὑπάρχει πάντοτε κίνδυνος νὰ καταστρέψουν τὴν τριπλὴ φυσικὴ ἐπένδυσι — ὀξεία — λίπη — βακτηρίδια — ποὺ προστατεῖται τὸ δέρμα μας. Ὁ ταχὺς πολλαπλασιασμὸς τῶν μολύνσεων τῶν ποδιῶν ὀφείλεται κατὰ τοὺς γιαιτροὺς στὸ ὅτι χρησιμοποιοῦμε ὑπερβολικά, χωρὶς ἀρκετὴ προφύλαξι, πάτους καὶ σόλες ἀπὸ καουτσούκ, ποὺ ἐμποδίζουν τὴν ἐφίδρωσι τοῦ δέρματος : ἓνας νεαρὸς στρατιωτικὸς γιαιτρός : ποὺ γύρισε ἀπὸ τὴν Ἀλγερία, μοῦ εἶπε ὅτι οἱ φελλᾶχοι, ποὺ ὑπερφανεύονται τόσο γιὰ τὰ περίφημα παπούτσια τους μὲ πέλματα ἀπὸ

καουτσούκ, ἔχουν ἀρχίσει νὰ νοσταλγοῦν τὰ «ναῖλλας» τους, τὰ πατροπαράδοτα πέδιλα. Κυρίως ὅμως ἡ ἀπερίοριστη χρῆσις ἀντιβιοτικῶν γιὰ τὴν θεραπείαν ἀσθενειῶν σχετικῶς ἐλαφρῶν τοῦ δέρματος, τῶν μυτιῶν καὶ τοῦ λαιμοῦ, καταστρέφει τὴ λεπτὴ ἰσορροπία πανίδος — χλωρίδος, βακτηριδίων — μυκητῶν, ποὺ συντελεῖ στὴν εἰδικὴ προστασία τῆς ἐπιδερμίδος μας. «Δὲν μποροῦμε πιά νὰ κρατοῦμε λογαριασμὸ — γράφει ὁ καθηγητὴς Κλώντ Λαρός — γιὰ τὰ ἐρυθρήματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν πενικιλίνη, οὕτε γιὰ τίς δερματίτιδες τῶν χειρῶν καὶ τοῦ προσώπου τῶν νοσοκόμων ποὺ χειρίζονται τὴν στρεπτομυκίνη.» Τώρα, ἀρχισε στὴν Ἀμερική — καὶ διαδίδεται καὶ στὴν Εὐρώπῃ — ἡ μέθοδος τῆς προσθήκης στὰ βακτηριοκτόνα ἀντιβιοτικά «ἀντιμυκητῶν», ποὺ σκοτώνουν τοὺς μύκητες. Καὶ ἐδῶ καταλαβαίνει κανεὶς ὅτι οἱ δερματολόγοι τῆς νέας γενεᾶς θὰ ἀτενίσαν πρὸς τὸ προστατευτικὸ παραπέντασμα, πίσω ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσαν νὰ ριχτοῦν στὴ λεπτὴ τους ἐργασία, δηλαδὴ στὴν καταστροφὴ τῶν μολυσμένων ἐστιῶν καὶ στὴν ἐπαναφορὰ τῆς ἰσορροπίας τοῦ δέρματος.

Γι' αὐτὸ δὲν ἀπόρησα καθόλου ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ ποὺ ἐπιφύλαξαν οἱ καλύτεροι Γερμανοὶ δερματολόγοι στὸ «βοηθητικὸ δέρμα» ἀπὸ ἀκρυλικὴ ρητίνη, τὸ ὁποῖο ἓνας ἀπ' οὗτους ὠνόμασε «βασίλεα τῶν πλαστικῶν 1958».

Βέβαια αὐτὸ τὸ «δέρμα» δὲν μᾶς ἀπαλλάσσει καθόλου ἀπὸ τὴ φροντίδα τῆς ἰάσεως τοῦ δέρματος δηλαδὴ ἀπὸ τὴν θεραπείαν τῆς εὐαίσθησεως τῶν ἐκζεματικῶν μολυσμένων δερμάτων καὶ τὴν ἀποκατάστασις τῆς ἀμυντικῆς τους ἰκανότητος. Τουλᾶχιστον ὅμως ἐξασφάλισαμε ὅτι δὲν ἀναλαμβάνουμε πιά ἓνα ἔργο Σισύφειο, γιὰ τὸ βοηθητικὸ δέρμα ἐμποδίζει κάθε ἐπίθεσι, κάθε καινούργια ἐξωτερικὴ μόλυνσι. Καὶ συμβαίνει συχνὰ, ἡ ἐπιδερμίδα, ὅταν παύσῃ νὰ κουράζεται ὑπερβολικά, νὰ ξαναβρίσκῃ μόνη τὴν ἰσορροπία της.

Ἐνῶς κτίστης π.χ. εἶχε τὸ κλασσικὸ ἐκζεμα τοῦ τοιμέντου : ἐκζεμα κλασσικὸ, ἀλλὰ ἀθεράπευτο, ἐκτὸς ἀν' ἐγκατέλειπε τὴ δουλειὰ ποὺ τὸν ζοῦσε λίγες ἡμέρες μὲ ψεκασμὸ ἐφθασαν γιὰ νὰ

γίνη καλά. Το ίδιο συνέβη και με μία άλλη περίπτωση πολύ οδυνηρή, ενός από τους διασημότερους Γάλλους χειρουργούς, ο οποίος έπασχε από «έκζεμα των απολυμαντικών», και είχε αναγκασθή να μὴν πιάσει στο χέρι του νυστέρι επί ένα σχεδόν χρόνο. Σουηδοί γιατροί αναφέρουν ότι με την χρησιμοποίησι αεροψεκασμού με ακρυλική ρητίνη στα έργοστάσια της χώρας τους έσημειώθηκαν πολλές θεραπευτικές καρκίνου του δέρματος.

— Υπάρχουν περιπτώσεις όπου αντεδείκνται ή χρησιμοποιήσις της ;
— Ός τώρα καμιά, εκτός σε περίπτωσης μολύνσεως της τριχωτής επιδερμίδος, όποτε ή ακρυλική ρητίνη υπάρχει κίνδυνος να ενοσήση την τριχοόπτωση. Μελετούμε τη χρησιμοποίησι του βοηθητικού δέρματος στις

βαρείς περιπτώσεις άνοικτών πληγών και έκτεταμένων έγκαυμάτων. Η χρησιμοποίησι της, ήδη από τώρα, σε μικροχειρουργικές έπεμβάσεις θα άπαλλάξη πολλές αιθουσες νοσοκομείων από βρώμικους και κάκοσους επιδέσμους. Μία άπλή πίεσι στον ψεκαστήρα και ή πληγή προστατεύεται χωρίς να παθαίνει άσφυξία το δέρμα.

Στή Γαλλία, πολλές χειρουργικές και δερματολογικές υπηρεσίες προβλέπουν την προσεχή χρησιμοποίησι της ακρυλικής ρητίνης. Ένδιαφέρει ακόμη και τις μάρκες των καλλυντικών... Ποιός ξέρει ; Ίσως στα 1959 θα βρεθούμε στις πλάζ κοντά σε λουόμενες μεμποτιλλιαρισμένη μαυρίλα, σε λουόμενες με βοηθητικό δέρμα που θα τις προστατεύη από τον ήλιο.

ΕΔΩ ΚΙ ΕΚΕΙ

♦ "Ένας Άμερικανός που περιηγόταν τη Σκωτία πρόσεξε πώς ό οδηγός του — ένας Σκωτσέζος — παρ' όλο που έκανε τρομερό κρύο, δέν φορούσε καπέλο. Όταν γύρισε στην Άμερική, του άγόρασε ένα γούνινο σκούφο με αυτιά και του τόν έστειλε δώρο.

Μετά από ένα χρόνο ό Άμερικανός γύρισε πάλι στη Σκωτία και ξαναείδε τόν οδηγό.

- Σου άρεσε ό σκούφος; τόν ρώτησε.
- Μου άρεσε, βέβαια, άπάντησε ό Σκωτσέζος, αλλά μετά τό άτύχημα δέν τόν ξαναφόρεσα.
- Τί άτύχημα; ρώτησε ό Άμερικανός.
- Νά, μιá μέρα, ένας φίλος μου πρότεινε να με κέραση ένα κρασί και δέν τόν άκουσα !

Peter Willis

♦ "Ένας ταξιδιώτης, περνώντας από τις πλούσιες πεδιάδες της Πενσυλβανίας, βλέπει ένα χωριό που ώργωνε τό χωράφι του με τό αλέτρι που τό έσερνε ένα άλογο.

- Με συγχωρείς, φίλε, λέει στο γεωργό. Στην εποχή μας έσύ όργώνεις με άλογο;
- Οι μηχανές δέ βαστούνε, άπαντάει ό γεωργός. "Όσο να κάνης να δής, έχουνε χαλάσει και είσαι υποχρεωμένος να πάρης καινούργια.
- Σάμπως ένα άλογο βαστάει περισσότερο; λέει ό ξένος γελώντας.
- Έσύ μπορεί να γελάς, του φωνάζει ό γεωργός, αλλά έτούτο, προτού γίνη άχρηστο, θα μου έχη κάνει ένα καινούργιο !

Pageant

ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΔΩΜΑΤΙΟ

Πρέπει πρώτα να είναι νύχτα, σκοτάδι. Τότε μπορώ ν' ανέβω, αλλά πολύ προσεκτικά, με τό πρόσωπο γεμάτο γκριμάτσες, για να μὴν τριξη τό πάτωμα. Πρέπει να περάσω τό διάδρομο, ν' άποφύγω έπιπλα, ν' άνοιξω και να κλείσω πόρτες, άθόρυβα σαν κλέφτης. Μά δέν πρόκειται να κλέψω, πρόκειται ν' ανέβω επάνω στη σοφίτα, τίποτ' άλλο.

Ο Γιάννης και ή Μαρίνα ρωτούν : « Πώς είναι τό δωμάτιο; Μεγάλο; Τι έχει μέσα; Πότε θα τό δούμε; » Τά ξαδέφια μου είναι περίεργα, αλλά όχι λιγώτερο από τους άλλους. Μόλις σχολάσουμε, ό Γιάννης με παίρνει από τό χέρι και άρχίζει να μου μιλά, ύποκριτικά, για πράγματα αδιάφορα και μου χώνει στην τσέπη ένα χαρτάκι διπλωμένο. Τό διαβάζω άμα μείνω μόνος. Πάνω στο χαρτί ό Γιάννης ζωγράφισε με κόκκινο μολύβι ένα « αίμοσταγές » μαχαίρι και στην άκρη, με μαύρο μολύβι, ένα κρανίο με την έπιγραφή : « Άπόψε, έγκλημα στο πράσινο δωμάτιο. Γρηγορείτε ! » Βλακείες ! Αυτά όλα, για να δημιουργηθή κάποια δήθεν συνεννόησι μεταξύ μας, που θα του παρέδιδε τά μυστικά μου και θα τόν έμποζε στην πράσινη κάμαρα. Οτιδήποτε θα έκανε για να την δή. Δέν μπορεί πιά ! Δέν βαστάει. Οι καθημερινές μου περιγραφές του έχουν γεμίσει τό κεφάλι. Ξέρω πώς είναι ή άδελφή του ίδιως που τόν σπρώχνει. Η Μαρίνα — 12 χρονών — έχει χάσει τόν ύπνο της από την περιέργεια. Μου τό είπε. Και τί με νοιάζει ! Κανείς δέν θα δή τό πράσινο δωμάτιο. Κανείς ούτε ό πατέρας, ούτε ή μητέρα, ούτε ό Γιάννης, ούτε ή Μαρίνα, ούτε κανείς ! Τά ίδια και στο σχολείο με κολακεύουν και με λόγια και με βόλους. Η ιστορία της πράσινης κάμαρας κυκλοφορεί τώρα κι ένα μήνα. Μου πρότειναν να με ονομάσουν άρχηγό, πάνω από τόν Τοβενέ, και άς με περνάει, δεκατεσσάρων αυτός, ένα χρόνο.

Με χαρτί, θα υπογράφουν όλοι, άρκει να έξηγηθώ μιá για πάντα για τό πράσινο δωμάτιο και να τό δείξω. Δέν λέω άπολύτως όχι, σουφρώνω τό μέτωπό μου και δηλώνω πώς τό πράγμα είναι πολύ δύσκολο. Γυμνα-

Τις άλλες με φώναζε ό κ. σιάρχης στο γραφείο.

— Τι είναι αυτή ή ιστορία σε παρακαλώ, για την όποια διαρκώς μιλούν οι συμμαθητές σου ; Είσαι καλός μαθητής, οι καθηγηται όμως έχουν παρατηρήσει κάποιαν ύφεσι της εργατικότητας μεταξύ των συμμαθητών σου, και φαίνεται ότι ή αίτία είναι κάποιο πράσινο δωμάτιο. Τι ή ιστορία είναι ούτή ;

"Ο Βασίλης Φωτιάδης ζει στο Παρίσι και γράφει γαλλικά. Η τελευταία συλλογή διηγημάτων του έχει τόν τίτλο « Les transparents » και κυκλοφόρησε τό 1958.

Η φαντασία του έκλεκτου διηγηματογράφου άλκεται τόσο άδιάσπαστα με την πραγματικότητα, ώστε οι φαντασιώσεις του γίνονται δεκτές χωρίς την προσάθεια του νου να ρωτήση νάν : « Είναι αυτό δυνατόν ; » Έχει ύφος άπλό, είναι πρωτότυπος και ή φαντασία του προχωρεί άσυγκράτητη.

— Δεν είναι ιστορία. Είναι ένα κρυφό δωμάτιο.
 — Άφησε τις άνοησίες...
 — Είναι στη σοφίτα, κύριε, ένα μυστικό δωμάτιο με τα παιχνίδια των νεκρών...

— Άφου είναι δωμάτιο κρυφό, να μου κάνης τη χόρι να τὸ κρατήσης για τὸν ἑαυτὸ σου. Ἀκατανόητο ἄλλως τε τὸ τόσο ἐνδιαφέρον για ἓνα δωμάτιο στὸ ὑπερῶν ! Πήγαινε !

Στὴν αὐτὴ ὑπερέντασις ἐνδιαφέροντος καί, μόλις ἐμφανίζομαι, ἀπόλυτη σιγή. Κανείς δὲν τολμᾷ νὰ μὲ ρωτήσῃ. Στὸ τέλος ὁ Γιάννης δὲ βαστά, ἡ περιέργεια τὸν τρώει.

— Σὲ ρώτησε για τὸ δωμάτιο, ἔ ; Τί τοῦ εἶπες ;
 Τότε μέσα στὴ νεκρική σιγή, μὲ τὰ μάτια ὅλων ἀπάνω μου, ἡρεμώτατος, λέω :

— Ὁ κ. Γυμνασιάρχης ἐνδιαφέρθηκε για τὸ πράσινο δωμάτιο, ἀλλὰ ἰδιαίτερα... Ἐδῶ σταματῶ καὶ ψάχνω... Ἀλλὰ ἰδιαίτερα για τὸν πορσελάνينو ζέμπρο.

Ἐνα μουρμουρητὸ ἀκολουθεῖ τὰ λόγια μου καὶ τὰ ὀρθάνοιχτα μάτια γύρω μου μὲ θαυμάζουν, καὶ σκύβω ἐγὼ — κάτι ἔπρεπε νὰ κάνω — καὶ ξαναδένω τὰ κορδόνια τῶν παρουσίων μου.

Οἱ ἐρωτήσεις τους μὲ κυνηγοῦν διαρκῶς καὶ πρέπει κάθε μέρα νὰ σκαρφίζομαι νῆες περιγραφές. Μόλις βγοῦμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἡ Μαρίνα δεξιά μου, ὁ Γιάννης ἀριστερά, ἀρχίζουν... Μὰ εἶναι δυνατόν νὰ μιλήσῃ κανεὶς για τὸ πράσινο δωμάτιο στοὺς δρόμους μέσα ! Κι ἔτσι κερδίζω καιρὸ κι ἐτοιμάζω τὶς ἀπαντήσεις για τὴν Κυριακή. Καὶ ἡ Κυριακή ἔρχεται καὶ πρέπει τότε νὰ ἐξηγηθῶ. Εἵμαστε καὶ οἱ τρεῖς στὸν καναπέ, καθὼς πέφτει τὸ βράδι. Συγκεντρώνομαι, γιατί δὲν πρέπει νὰ τὰ χάσω, καὶ κλείνω για λίγο τὰ μάτια μου νὰ δῶ καλύτερα ὅ,τι θὰ περιγράψω. Σήμερα μὲ τὴ Μαρίνα καὶ τὸ Γιάννη δοκίμασα νὰ κάνωμε σὰν κάποια ἀπογραφή τῆς πράσινης κάμαρας καὶ εἶδα πὼς τὰ ξαδέρφια μου δὲν ἔχουν ξεχάσει κανένα ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς. Ἐχουν καταπληκτικὴ μνήμη ! Πρέπει ὅμως νὰ τοὺς τὰ ξαναδιηγηθῶ ! Πρέπει νὰ ἐπαναλάβω ὅσα ἔχω πῆ για τοὺς περιέργους τοῖχους τῆς μὲ σημάδια καὶ ὑπογραφές. Διαβάζονται μόνο μὲ ἡλεκτρικὸ πυρσό, γιατί τὸ δωμάτιο δὲν ἔχει πόρτα καὶ ἀδιάπεραστο βασιλεύει ἐκεῖ μέσα τὸ σκοτάδι. Θυμίζω πὼς εἶναι ἀπέραντο ἐξ αἰτίας ὅλης αὐτῆς τῆς μαυρίλας, καὶ πὼς μπορεῖς διαρκῶς νὰ ἀνακαλύψης χίλια κρυμμένα ὀράματα. Ἐνῶ ὁ ἴδιος δὲν ξέρω ἀκριβῶς πού νὰ προχωρήσω, νὰ βρῶ τὸν ποντικὸ τὸν φυλακισμένο στὴ χρυσὴ κορόνα ἢ τὸν αὐτόματο ζέμπρο (δῶρα τοῦ αὐτοκράτορα στὴ μεγάλη μου θεία), τὸν πορσελάνينو ζέμπρο πού ἀρχίζει νὰ περπατᾷ καὶ νὰ χαμογελᾷ ἅμα πατήσης ἐκεῖ πού πρέπει... Καὶ πρέπει νὰ ξαναπεριγράψω τὶς κρυστάλλινες ρακέτες καὶ τὸ ἀμάξι τοῦ παπποῦ μου καὶ τὸ εἰδικὸ ἐπιπλὸ μὲ τὰ ἑκατὸ συρτάρια πού φυλᾷνε κάτι βόλους ἀπίστευτους, μὲ πῶλεις ὁλόκληρες μέσα, μικροσκοπικές, χιονισμένες πολιτείες !

Ἡ Μαρίνα πάει νὰ σκάσῃ.
 — Καὶ τί μ' αὐτὸ, ἀφού δὲν μπορεῖς νὰ πάρης ἓναν νὰ μᾶς τὸν δείξης !...
 κι ὕστερα τὸν ξαναβάζεις στὴ θέσι του πάλι !

Χαμογελῶ. Δὲν καταλαβαίνει, τῆς λέω, πὼς ὅλα τὰ πράγματα αὐτὰ εἶναι, ὅλα, ἱερὰ ! Κανείς δὲν μπορεῖ νὰ τ' ἀγγίξῃ, νὰ τοὺς ἀλλάξῃ θέσι, οὔτε νὰ τὰ δῇ ! Εἶναι ἡ θέλησι τῶν νεκρῶν. Καὶ ἐξηγῶ μὲ τί φόβο καὶ τύψεις παραβαίνω τὴ θέλησί τους.

Σκοτεινιάζει γύρω καὶ εἵμαστε στριμωγμένοι οἱ τρεῖς στὸν καναπέ καὶ ἡ φωνή μου ἔχει, δὲν ξέρω γιατί, χαμηλώσει. Προσθετῶ ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτα, γιατί δὲν μπορῶ νὰ τὰ πῶ ὅλα. Δὲν μίλησα οὔτε για τὰ πορτραῖτα, πού εἶναι φοβερά μὲ τὸ βλέμμα τους πού γυρίζει καὶ κοιτᾷ τὰ πάντα κι ὥς εἶναι ἀκίνητο ! Τὸ πορτραῖτο τοῦ θείου πού κᾶκε εἶναι ἐπάνω στὴ βιτρίνα μὲ...

— Ψέματα ! φωνάζει ἡ Μαρίνα καὶ μὲ τσιμπᾷ.
 — Αὐτὰ πού λὲς εἶναι στὸ δονέζικο παραμῦθι, πού ἓνας γιατρός ἔχει βιτρίνες γεμάτες πτώματα...

— Κάτσε ἡσυχᾷ ! Στὴ βιτρίνα πού λέω δὲν ἔχει κανένα πτώμα ! Ἄν βαρέθηκες, ἂν δὲν πιστεύεις, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μιλοῦμε για τὸ πράσινο δωμάτιο...

— Τί ἔχει μέσα στὴ βιτρίνα ;
 Δὲν ἀπαντῶ ἀμέσως. Σκύβω στὸ αὐτὶ τοῦ Γιάννη καὶ τοῦ ψιθυρίζω ἄρκετὰ δυνατὰ, για ν' ἀκούσῃ ἡ Μαρίνα :

— Ἐχει μόνο μάτια...
 — Τ' ἀκουσα ! φωνάζει ἡ Μαρίνα. Μπορεῖς νὰ τὸ πῆς φωναχτὰ, εἶναι ὁμως ἀηδέστατο.

— Μόνο μάτια ; ρωτᾷ ὁ Γιάννης.
 — Μόνο μάτια. Ὅχι ἀνθρώπινα μονάχα, ἔχει καὶ ἀπὸ μαϊμούδες καὶ ἀπὸ καναρινία καὶ ἀπὸ γυναῖκες, μ' ἐπιγραφεῖ τὸ καθένα, ὅπως στὰ μουσεῖα. Καὶ ὅλα τὰ μάτια βλέπουν πρὸς τὸ ἴδιο μέρος, χωρὶς βλέφαρα.

— Θὰ εἶναι γυάλινα, λέει ἡ Μαρίνα.
 — Δὲν ξέρω, γιατί δὲν τὰ βλέπει κανείς, ὅλα τὰ πράγματα αὐτὰ, καθαρὰ ἔξ αἰτίας τοῦ φόβου.

— Θέλω νὰ τὴ δῶ, θέλω νὰ τὴ δῶ τὴν πράσινη κάμαρα, παρακάλεσε χαϊδευτικὰ ἡ Μαρίνα μὲ τὸ κεφάλι τῆς στὸν ὤμο μου.

Λίγο ἀργότερα ὁ θεὸς μου ἀποφάσισε νὰ βάλῃ στὸ σπῆτι τους κεντρικὴ θέρανσι. Οἱ θεοὶ μου πῆγαν στὸ ξενοδοχεῖο καὶ ἡ μητέρα μου ἐπέμενε νὰ πάρῃ στὸ σπῆτι τὰ ξαδέρφια μου, καὶ εἶχαμε ξετρελλαθῇ μὲ τὴν ιδέα πὼς θὰ ζούσαμε μαζί οἱ τρεῖς. Ἐβαλαν ἓνα κρεβάτι για τὴ Μαρίνα στὸ σπουδαστήριο, καὶ ὁ Γιάννης ἦρθε στὴν κάμαρά μου. Πρῶτῃ - πρῶτῃ ἡ Μαρίνα μᾶς χτυποῦσε μνημόματα στὸν τοῖχο, μὲ συνηματικὸ ἀλφάβητο, καὶ τῆς ἀπαντοῦσαμε καὶ μεῖς μὲ χτύπους ἢ μὲ σφυρίγματα, πού ἀναστάτωναν τὸ σπῆτι ξημερώματα καὶ εἶχαν κάνει τὴν ὑπηρεσία ἔξω φρενῶν. Παλεύαμε στὸ λουτρὸ ποῖος νὰ πρωτοπάτῃ, κι ἐκεῖ ἡ Μαρίνα, τυλιγμένη μεσ' στὸ μπουρνούζι, τῆς μὲ προκαλοῦσε περιέργα κι ἐγὼ εὑρίσκα τὸ μπάνιο ἀσφυκτικὰ ζεστό.

Τὰ παρακάλια τῆς Μαρίνας, οἱ δεήσεις τοῦ Γιάννη ἔδιναν κι ἐπαίρναν, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ὑποχωροῦσα.

Ὁ μεσότοιχος πού χωρίζει τὴν κάμαρά μου ἀπὸ τὸ σπουδαστήριο πού κοιμόταν ἡ Μαρίνα ἦταν λεπτότατος κι ἔτσι μιά νύχτα μισόξυπνος — θὰ ἦταν μεσάνυχτα — ἀκουσα στὸ πλάι κάτι ἐλαφροὺς κρότους ἀπὸ πατήματα, κάτι τριξίματα. Ἐπειτα σιγὰ-σιγὰ οἱ κρότοι ἀπομακρύνθηκαν καὶ μοῦ φάνηκε σὰν κάποιος νὰ περνοῦσε μπρὸς ἀπὸ τὴν πόρτα μας. Ὁ Γιάννης κοιμόταν κι ἀκουγα τὴν ἀναπνοή του.

Εἶχα τεντώσει τὸ αὐτί μου καὶ μὲ μιᾶς ἀποφάσισα, σηκώθηκα, βγῆκα στὸ διάδρομο καὶ εἶδα πὼς, ὅπως τὸ φανταζόμουν, ἡ ἐξαδέλφη μου δὲν ἦταν στὴν κάμαρά τῆς. Ἐπρεπε νὰ κάνω γρήγορα. Μὲ τὰ χέρια μπρός, ψηλαφητὰ, ἔφτασα στὴ μεγάλη σκάλα πού πήγαινε στὴ σοφίτα, ἔπιασα τὰ κάγκελα κι ἀνέβηκα τρεχάτος καί, ἀπάνω, εἶδα σὰν κάποιο φῶς καὶ κατὰλαβα πὼς ἦταν τὸ ἄσπρο νυχτικὸ τῆς Μαρίνας. Ἐκείνη προχωροῦσε, ἐγὼ παραμόνευα καὶ τὴν εἶδα νὰ καμπουριάζῃ μπρὸς στὴν κλειδαριὰ τῆς πόρτας μου. Τὴν ἀνοίξε καὶ μπῆκε καί, χωρὶς νὰ μ' ἀντιληφθῇ καὶ χωρὶς κι ἐγὼ νὰ τὴ βλέπω ἔτρεξα ἀπὸ πίσω τῆς. Θὰ ἦταν ἀκίνητη, γιατί δὲν ἀκουγα παρὰ τὴν ἀναπνοή τῆς καὶ κάποιο πασπάτεμα κουτιοῦ σπῆρτων μέσα στὸ σκονισμένο ἄερα τῆς πράσινης κάμαρας...

Ἐξακολουθῶ ν' ἀρνοῦμαι τὰ πάντα. Μὲ κάλεσαν νὰ ἐξηγηθῶ μπρὸς στὴν οἰκογένεια ὅλη. Ἀληθινὴ ἀνάκρισι κατὰ τὸ Γιάννη. Αὐτὰ πού διηγεῖται ἡ Μαρίνα δὲν τὰ πολυπιστεύουν, γιατί, ἂν ὁ πυρετὸς ἔχῃ πῆσει, εἶναι πάντα ἀπάνω ἀπὸ 37ῶ. Ὁ Γιάννης εἶναι ὁ μέγας μου συνήγορος, γιατί δηλώνει πὼς τὴ νύχτα ὅλη δὲν τὸ κούνησα ἀπὸ τὴν κάμαρά μας. Ἐνῶ, βεβαιώνει μὲ ὑπερφάνεια, ἔχει ὕπνο ἐξαιρετικὰ ἐλαφρὸ !

Ὅταν ἡ Μαρίνα γίνετα ἡσυχώτερη, ὁ γιατρός ἀφήνει νὰ πᾶμε κοντὰ στὸ κρεβάτι. Ὅσο πάει, οἱ βεβαιώσεις τῆς ἐξασθενοῦν καὶ τῆς χαμογελῶ σὰν ἀθῶος κατηγορούμενος. Μ' ἀφήνει τότε νὰ τῆς πάρω τὸ χέρι — μοῦ σφιγγί το δικό μου πού κοντεύει νὰ τὸ σπάσῃ κι ἔπειτα μὲ μιᾶς τὸ παίρνει ἀπὸ τομα πίσω.

Νὰ τί διηγεῖται.

Ὁμολογεῖ πὼς ἤθελε νὰ δῇ τὸ πράσινο δωμάτιο, πὼς μοῦ εἶχε κλέψει τὸ

κλειδί και πήγε. Ήτανε, λέει, σκοτάδι πίσσα κι ακίνητη αισθανότανε μιὰ άναπνοή πίσω της, κοντά της. Ήμεινε, λέει, ακίνητη μιὰ ώρα ολόκληρη ! Ήπειτα, όρκίζεται πώς κάποιος την πήρε από τὸ λαιμό, στην άρχή έλαφρά κι ύστερα σφιχτά, χέρια και δάχτυλα πουπουλένια που δονόντουσαν γύρω στο λαιμό της. Εκείνη τή στιγμή, λέει, φωτίστηκε τὸ δωμάτιο με ένα φῶς κόκκινο, τόσο δυνατό, σάνα τὸ γέμιζε ὁ ἦχος από μακρινές καμπάνες. Ήπειτα είδε τὸ γυάλινο ζέμπρο πὸν ξεπέταγε τις βίδες του και τὰ έλατήρια και γύριζε γύρω της σιγά, τόσο σιγά, πὸν ἡ σιωπὴ ξαναγεννιόταν φριχτή. Τὸν παρακολουθοῦσε, καθῶς γύριζε, και τὰ μάτια ὅλα τῆς βιτρίνας τὴν ακολουθοῦσαν κι αὐτά. Ήταν τρομερό ! Ὁ γιατρός τῆς χαιδεύει τὸ μάγουλο ἅμα τ' άκουει και γελά.

Ἡ Μαρίνα δὲ γελά. Ὁχι, δὲ γελά. Ξέρει πὸς τῇ βρήκαν λυποθυμισμένη τὸ πρωί, ἔξω από τὴν κάμαρα, πάνω στὰ πρώτα σκαλιά. Κανείς δὲν πιστεύει ὅσα διηγείται, γιατί ὅλοι ξέρουν πὸς τὸ δωμάτιο βρέθηκε κλειδωμένο, εκείνη λιποθυμισμένη ἔξω και τὸ κλειδί στὸ συρτάρι μου. Θυμώνει τότε, συγχίζεται και πρέπει νὰ τὴν αφήσουμε μονάχη. Μένω τελευταίος και τῆς λέω σιγανά : — Μὴν ἐπιμένεις, τῆς λέω, πὸς μπήκες. Σὲ βρήκαν ἔξω. Ποιὸς θὰ σὲ εἶχε μεταφέρει ;

Σωπαίνει. Δὲ θὰ ἤθελε, ἄλλὰ τί νὰ κάνει ; Και μοῦ χαμογελά ἄδξια και χαμηλώνει τὸ κεφάλι.

Ἀπαγόρευσι ρητὴ νὰ μιλοῦμε γιὰ τὸ πράσινο δωμάτιο μπρὸς στὴ Μαρίνα κι ὅταν ἀκόμη ἔγινε ἔντελῶς καλά. Ὅσο γιὰ μένα, δὲν ἔχω καμιὰ τύφι συνειδήσεως.

Ἐκανα ὅ,τι ἔπρεπε γιὰ νὰ σώσω τὸ Δωμάτιο. Μόνος ἐγὼ ξέρω πὸς ἡ Μαρίνα δὲν τὰ λέει ὅλα. Τὸ ψέμα και ἡ ἀλήθεια πλέκονται τόσο καλά στὴ διήγησί της, πὸν κι ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ξέρω πιά. Λιποθύμησε γιὰ πρώτη φορά στὸ δωμάτιο μέσα και συνήλθε και μένομε μαζί ὡς τὴν αὐγή. Εἶχα τὸ φανάρι μου και τὸ ἔχωσα κάτω από τὴ μύτη της και τῆς φώτιζα τὸ πρόσωπο. Αὐτὸ θὰ τὴν βοήθησε νὰ συνέλθῃ.

— Ποιὸς εἶναι ; μισοφώναζε. Ποῦ εἶναι ὁ ζέμπρος ; Δὲ θέλω νὰ τὸν ξαναδῶ ! Τὴν ἔσφιξα κοντά μου.

— Μὴ φωνάζης. Ἐγὼ εἶμαι. Ὅλα εἶναι ἐν τάξει. Ὁ ζέμπρος εἶναι μακριά. Μὴ φοβάσαι. Ἐδῶ εἶμαι.

Και τὴν πήρα στὴν ἀγκαλιά μου και τῆς χάιδενα τὰ μαλλιά της. Ήταν παγωμένη.

Πολὺ ἀργότερα ξαναλιποθύμησε. Ὁ φόβος, ἡ κούρασι, πολλές συγκινήσεις. Τί νὰ κάνω ; Εἶχε ἀρχίσει νὰ ξημερώνῃ. Πὸς νὰ τὴν συνεφέρω ; Τὴν ἔσυρα μοναχός μου ἔξω από τὴν κάμαρα. Σκέφτηκα νὰ τὴ σηκῶσω και νὰ τὴν πάω στὸ δωμάτιό της, ἄλλὰ ἄκουσα μιὰ πόρτα. Μόλις πρόφταινα νὰ τὸ σκάσω. Τὸ κυριώτερο ἦταν πὸς εἶχα σώσει τὸ Δωμάτιο. Κανείς πιά, κανείς μας — γιατί οἱ μεγάλοι δὲ λογαριάζονται — δὲ θ' ἀμφιβάλῃ γιὰ τὸ ζέμπρο, γιὰ τὴ βιτρίνα μὲ τὰ μάτια, γιὰ τοὺς θησαυροὺς ὅλους. Ἡ περιπέτεια τῆς Μαρίνας, χάρη στὸ Γιάννη πὸν φλυάρισε, ἔγινε γνωστὴ σ' ὅλη τὴν τάξι και βασιλεύω ἔτσι γιὰ ὅλους μέσα στοὺς τέσσερες ἀδιαπέραστους τοίχους τοῦ δωματίου.

Ὅλα τὰ παιχνίδια τῶν νεκρῶν μόνος ἐγὼ μπορῶ νὰ τ' ἀγγίξω.

Εἶμαι, στὸ σχολεῖο, ὁ ἀναμφισβήτητος ἰδιοκτήτης αὐτοῦ τοῦ καταπληκτικοῦ κόσμου. Ὅποτε θέλω μπορῶ νὰ τὸν ἀναφέρω . . . Και στὴ Μαρίνα ἴσως . . .

Ἡ Μαρίνα εἶναι ἔρωτευμένη μαζί μου. Εἶδε πράγματι τὸ ζέμπρο και τὴ βιτρίνα ; Χωρὶς ἄλλο, ἀφοῦ μιλά μ' αὐτὸ τὸ ἀκίνητο βλέμμα τῶν ἀνθρώπων πὸν θυμούνται.

Ἐγὼ τὴ θαυμάζω, πρῶτα γιὰ τὸ θάρρος της. Ήπειτα ὑπὴρξε ἀληθινὰ ἄξια νὰ περάσῃ τὸ κατῳφλι τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Πὸς τὴ θαυμάζω και πὸς τὴν εὐχαριστῶ γιὰ τὴ σιωπὴ της ! Ἡ σιωπὴ της εἶναι πὸν μᾶς ἐνώνει και πὸν θὰ μᾶς ἐνώνῃ ὅλο και πὸν πολὺ. Γιατί, ἂν μ' ἀγαπᾷ, ὁ λόγος δὲν εἶναι ἡ νυχτερινὴ μας περιπέτεια. Εἶναι ἄλλος — τὸν ξέρω. Μοῦ δίνει μιὰ περίεργη, δυνατὴ χαρά. Naί, εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό. Ὑποφιάζομαι, ἄλλὰ μὲ ἀπόλαυσι, πὸς τὸ μυστικὸ μου εἶναι τώρα δικό της, πὸς ξέρει, αὐτὴ μονάχη, πὸς, ἂν τὸ δωμάτιο τῆς σοφίτας εἶναι πραγματικό, τὸ Πράσινο Δωμάτιο εἶναι ἀνύταρκτο

Βαδίζουμε πρὸς διεύρυνσι τοῦ « Κυπέλλου Εὐρώπης » ;

Η "ΡΕΑΛ ΜΑΔΡΙΤΗΣ"

κέρδισε γιὰ τρίτη φορά

ΤΟ ΚΥΠΕΛΛΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τοῦ

JEAN BEAUFRET

Copyright « Ἐκλογῆς »

Ἀν τὸ Κύπελλο Νταϊνβίς ἔχη χάσει πολὺ από τὸ ἐνδιαφέρον του, αὐτὸ ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος στὸ ὅτι οἱ Αὔστραλοι παραμένουν ἀήττητοι ἐδῶ και λίγα χρόνια σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες τέννις.

Αὐτὸ πὸν γίνεται στὸ τέννις μπορεῖ νὰ συμβῇ και μὲ τὸ ποδόσφαιρο και κυρίως γιὰ τὸ Κύπελλο Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος, πὸν ἡ «Ρεάλ Μαδρίτης» πήρε τώρα τελευταία γιὰ τρίτη κατὰ συνέχεια φορά, μένοντας ἔτσι ἡ μόνη νικήτρια τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ από τὴν καθιέρωσι τοῦ Κυπέλλου.

Και λίγη ἱστορία...

Ἡ καθιέρωσι τοῦ Κυπέλλου Εὐρώπης στὰ 1956 δὲν ἔγινε δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμό. Οἱ βρετανικοὶ ποδοσφαιρικοὶ σύλλογοι τὸ εἶδαν μὲ κάποια περιφρόνησι, πιστεύοντας ὅτι ἦταν καταδικασμένο νὰ ἀποτύχῃ.

Ἡ ἐπέκτασις τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ στὴ Νότιο Ἀμερικὴ εἶναι πολὺ εὐπρόσδεκτη, γιατί θὰ ἐκλείψῃ ὁ κίνδυνος τῆς μονοτονίας.

Ἀντίθετα ὅμως μὲ τὴν ἀπαισιόδοξη αὐτὴ ὑποδοχή, τὸ Κύπελλο εἶχε ἀμέσως μεγάλη ἐπιτυχία και σ' αὐτὸ συνέβαλαν ἰδιαίτερα δύο ὁμάδες : μία γαλλικὴ, τῆς Ρέμς, και μία ἰσπανικὴ, ἡ «Ρεάλ Μαδρίτης». Οἱ δύο αὐτὲς ὁμάδες συναντήθηκαν στοὺς τελικούς, και ἡ «Ρεάλ Μαδρίτης» πραγματοποιήσε τὴν πρώτη της νίκη μὲ 4-3.

Στὰ 1957, οἱ Βρεττανοὶ θέλησαν νὰ «μποῦν στὸ χορὸ ». Εἶχαν ἐπὶ τέλους καταλάβει τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν τῶν ἀνταλλαγῶν ἀνάμεσα στὶς καλύτερες ὁμάδες τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ποδοσφαίρου. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ «Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ» ἔκανε πολὺ ὀραία ἐμφάνισι κατὰ τὴ δεύτερη περίοδο τοῦ Κυπέλλου, δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ

νίκηση στους τελικούς, γιατί η «Ρεάλ Μαδρίτης» δεν την άφησε να προχωρήσει πέρα από το 1-2.

Ύστερα ο ισπανικός σύλλογος είχε ως αντίπαλο ένα ιταλικό, τη «Φλωρεντία», την οποία νίκησε με 2-0 και διατήρησε το περίφημο Κύπελλο.

Και εκείνο που έγινε στις 28 Μαΐου 1958 στις Βρυξέλλες επιβεβαίωσε για μια ακόμη φορά την απόλυτη υπεροχή της ισπανικής ομάδας απέναντι στις καλύτερες ευρωπαϊκές και δεν επέτρεψε στην ομάδα του Μιλάνου να της πάρη το πολύτιμο Κύπελλο (3-2).

Παρατηρεί κανείς ότι καμιά χώρα σκανδιναβική, βρετανική ή της Κεντρικής Ευρώπης δεν κατώρθωσε να άμφισβητήσει τον τελικό αυτού του αγώνος, που ήταν πάντοτε πολύ λατινικός.

‘Η «Ρεάλ» είναι άήττητη;

‘Ο σύλλογος αυτός της Μαδρίτης είναι μια μεγάλη, πολύ μεγάλη ομάδα, την οποία προπονεϊ και διευθύνει ο Ντι Στέφανο, που κανείς δεν του άμφισβητεί πια τον τίτλο του μεγαλύτερου ποδοσφαιριστή της Ευρώπης και του κόσμου. Με τους Τζέντο, Κόπα, Ριάλ, Μαρσάλ ή Ματέος, ή «Ρεάλ» διαθέτει την καλύτερη γραμμή επιθέσεως του κόσμου. ‘Η άμυνά της, που τα τελευταία αυτά χρόνια αποτελούσε το άσθενές της σημείο — αν μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει αυτή την έκφραση — έχει βελτιωθεί σημαντικά: οι Σαντιστεμπάν, Σανταμαρία, Μαρκουίτος και Λέσμες, σχηματίζουν ένα σχεδόν άδιαπέραστο φράγμα άμυνας.

‘Η «Ρεάλ» ωστόσο μόνο ύστε-

ρα από μεγάλη προσπάθεια κατώρθωσε να αποσπάσει τη νίκη από την ομάδα του Μιλάνου στον τελικό του 3ου Κυπέλλου Ευρώπης. ‘Ο ιταλικός σύλλογος παρουςίασε μια πολύ κοσμοπολιτική ομάδα, γιατί είχε στις τάξεις της: δυο ‘Αργεντινούς, τον Γκριλλο και τον Κουκκιάρνι, ένα Σουηδό, τον Λήντχολτ, και τον διάσημο Ουρουγουανό Χουάν Σκιαφφίνο, που μόνος του, όπως λέει, φθάνει για να κερδίσει ένα αγώνα. Ούτε όμως η κλάσις του Σκιαφφίνο, ούτε το δώρο των τριών εκατομμυρίων φράγκων, που είχαν υποσχεθί σε κάθε ‘Ιταλό παίκτη σε περίπτωση νίκης, δεν έμποδισαν τη «Ρεάλ» να ανακηρυχθί για μια ακόμη φορά η καλύτερη ομάδα της Ευρώπης!

Αυτόματως λοιπόν θα μετάσχη στους αγώνες για το 4ο Κύπελλο Ευρώπης, με διπλό όμως τίτλο: σαν έφετειν ή νικήτρια του αγώνος και σαν πρωταθλήτρια της ‘Ισπανίας 1957-58, γιατί προπορεύεται κατά τρεις βαθμούς μιās άλλης ομάδος της Μαδρίτης, της «Ατλέτικο ντε Μαντρίντ».

‘Επειδή ο κανονισμός του Κυπέλλου Ευρώπης προβλέπει ότι ή χώρα, που αυτοδικαίως θα εκπροσωπηθί από τη νικήτρια ομάδα του Κυπέλλου, μπορεί να παρυσίαση και δεύτερη ομάδα, την ‘Ισπανία το προσεχές έτος θα εκπροσωπήση και ή «Ατλέτικο ντε Μαντρίντ», δεύτερη στο πρωτάθλημα ‘Ισπανίας.

‘Αγώνες που πρέπει να εγρυνθοῦν.

“Οπως αναφέραμε στην αρχή αυτού του άρθρου, ή μονοτονία μπορεί να είναι καταστρεπτική για ένα αγώνα. ‘Η σταθερή υπε-

ροχή μιās ποδοσφαιρικής ομάδας, π.χ., μειώνει πολύ το ενδιαφέρον των συναντήσεων στις οποίες μετέχει: αυτό βέβαια δεν ισχύει για τους οπαδούς της. Δεν υπάρχει άβελαιότης όσον άφορῶ το αποτέλεσμα, άρα υπάρχει λιγότερος φανατισμός και μικρότερες πιθανότητες στον ύπολογισμό των ευκαιριών των αντιπάλων. Μπορεί επίσης να δημιουργηθί ένα αίσθημα άδιαφορίας στους αντιπάλους της, όταν καταλαβαίνουν ότι είναι δύσκολο να νικήσουν. ‘Η κατάσταση αυτή μπορεί να οδηγήση στην καταστροφή ενός αγώνος τόσο έγκυρου, έστω και όσον άφορῶ τον καθαρά τεχνικό τομέα.

Αυτή ίσως να είναι ή τύχη του Κυπέλλου Ευρώπης εξ αίτίας της σταθερής υπεροχής της «Ρεάλ Μαδρίτης».

Οί οργανωτάι του αγώνος σκέφθηκαν ότι θα ήταν ενδιαφέρον να τον διευρύνουν και να καλέσουν σ’ αυτόν και χώρες της Νοτίου ‘Αμερικής για να τον ξαναστήσουν το ύψος που πρέπει.

‘Από τις χώρες της Ν. ‘Αμερικής θα ήταν πρόθυμες να μετάσχουν ή Βραζιλία, ή Ουρουγουάη, ή ‘Αργεντινή, αλλά ή πραγματοποίησι ενός τέτοιου σχεδίου

δεν είναι εύκολη. Παρά τις εύκολες μετακινήσεως που διαθέτει ή εποχή μας, δεν μπορεί να συζητηθί το θέμα της συμμετοχής των νοτιοαμερικανικών συλλόγων σε όλες τις φάσεις του Κυπέλλου. ‘Εκείνο που μπορεί να αντιμετωπισθί σήμερα είναι ή όργάνωσι ενός αγώνος, στον όποιο να συναντηθοῦν ή νικήτρια ομάδα του Κυπέλλου των συλλόγων Νοτίου ‘Αμερικής με τη νικήτρια του Κυπέλλου Ευρώπης.

Στην Ευρώπη, οί διευθυντάι των συλλόγων ύποστηρίζουν απόλυτα αυτή την πρότασι, πρέπει ωστόσο να προχωρήσωμε στις λεπτομέρειες, για να δούμε αν αυτό το σχέδιο είναι πραγματοποιήσιμο. Και μόνο στο οικονομικό πεδίο ή πραγματοποίησι του θα απαιτήση σημαντικά έξοδα, που δεν είναι βέβαιο αν θα μπόρουν να καλυφθοῦν από τις εισπράξεις.

“Οπως κι αν έχουν τα πράγματα, ή ιδέα μπήκε στο δρόμο της και, επειδή είναι δελεαστική, πιστεύομε ότι θα γίνη, τι πρέπει, ώστε διάδοχος του Κυπέλλου Ευρώπης να γίνη το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαιρικών Συλλόγων.

◆ “Ενας έσωτερικός μαθητής γράφει στους γονείς του: — ‘Αγαπημένοι μου, μαμά και μπαμπά. ‘Εχω καιρό να πάρω νέα σας. Στείλτε μου ένα τσέκ, ώστε να καταλάβω πώς είστε καλά.

Peggy Pohl

Μιά λειτουργία τόσο απαραίτητη
για τη ζωή, όσο και η αναπνοή.

Τὰ μυστικά του ύπνου

Του JOHN KORD LAGEMANN

Ο ύπνος και το ξύπνημα είναι λειτουργίες σύνθετες και μυστηριώδεις, στις οποίες συμμετέχουν ο νους και το σώμα σας. Ωστόσο μπορείτε να αποκτήσετε καλύτερο ύπνο και να ξυπνήσετε με καλύτερη διάθεση χάρη σε όσα σχετικά μαθαίνει τώρα η επιστήμη.

Ο κεντρικός έλεγχος που ρυθμίζει τον ύπνο και το ξύπνημα είναι δυο μικροσκοπικές περιοχές του υποθαλάμου του εγκεφάλου. Οί νευρολόγοι έχουν τώρα επισημάνει την περιοχή αυτή με πολλή ακρίβεια. Πώς όμως το κέντρο αυτό ρυθμίζει τον ύπνο και το ξύπνημα;

Ο Άμερικανός Δρ Τσάντλερ Μακκάσκυ Μπρούκς, πρόεδρος του Ίδρυματος Έρευνών για τον Ύπνο, εξηγεί πώς ο εγκέφαλος βομβαρδίζεται συνεχώς από τα μηνύματα που φέρνουν αδιάκοπα τα νεύρα από όλα τα μέρη του σώματος. Την ώρα της έγρηγόρσεως τα κέντρα ελέγχου ρυθμίζουν τα εισερχόμενα μηνύματα και τα αναμεταδίδουν στον εγκέφαλο με το δικό τους δίκτυο.

Με την ενίσχυση αυτή τα μηνύματα φτάνουν σαφή και ισχυρά και ο εγκέφαλος ανταποκρίνεται στέλνοντας μηνύματα - απαντήσεις που ρυθμίζουν την ενσυνείδητη συμπεριφορά μας.

Ωστόσο, ύστερ' από μια ώριστη περίοδο έγρηγόρσεως, τα κέντρα ελέγχου παύουν να αναμεταδίδουν. Τα μηνύματα εξακολουθούν να φτά-

νουν στον εγκέφαλο από τους άμεσους δρόμους του σώματος. Άλλά, επειδή δεν ενισχύονται από τα κέντρα ελέγχου, δεν έχουν τη δύναμη να προκαλέσουν μια συνειδητή ανταπόκριση από τον εγκέφαλο.

Όταν συμβαίνει αυτό, σημαίνει πως κοιμάστε. Άλλά τα κέντρα ελέγχου δεν είναι διακοπτες που τότε «σβήνουν» και τότε «ανάβουν» τον εγκέφαλο. Ο εγκέφαλος βρίσκεται πάντα «ανάμμενος» σε κάποιο βαθμό.

Ακόμη και κατά τον ύπνο τα κέντρα ελέγχου εξακολουθούν να χειρίζονται κατά κάποιον τρόπο τα εισερχόμενα μηνύματα. Όταν συλλάβουν ένα μήνυμα «έπειγόν» — έναν δυνατό θόρυβο, μια σειρήνα, μια κραυγή —, το αναμεταδίδουν άμέσως και το σώμα ανταποκρίνεται ευθύς. Χωρίς την πρόβλεψη αυτή της ασφάλειας, ο ύπνος θα ήταν κάτι πολύ επικίνδυνο. Η ιδιότητα αυτή εξηγεί το λεγόμενο «νοερό ξύπνητήρι», για το οποίο περφηανεύονται τόσοι άνθρωποι. Σε πολλά πειράματα οι έρευνήται, αλλά και στην καθημερινή ζωή όλοι μας παρατηρούμε πως πολλοί άνθρωποι μπορούν να ξυπνήσουν με διαφορά λεπτών από την ώρα που ώρισαν στον έαυτό τους πως θα ξυπνήσουν.

Όταν πέφτει να κοιμηθ' ο άνθρωπος, λέει: «θα ξυπνήσω την τάδε ώρα», μα η ώρα αυτή δεν είναι μια άφηρημένη ιδέα χρόνου για τα κέντρα του ύπνου, αλλά κάποια στιγμή έντυπώ-

Είναι γνωστό από καιρό πως ο ύπνος έχει είδη και κατηγορίες. Ο ύπνος του κτίστη είναι πιο ξεκουραστικός από του διανοουμένου και γι' αυτό ο πρώτος ξυπνά πιο νωρίς.

Ο γέρος κοιμάται λιγώτερο από τον ενήλικα και ο ενήλιξ λιγώτερο από τον έφηβο.

Το βάρος του σώματος, ή διάταξη των μυών, ή νευρικήτητα δημιουργούν ιδιαίτερες ανάγκες.

Για να βοηθε πως ύπνο χρειάζεστε κανονικά και φυσιολογικά διαλέξετε μια έποχή που να μην έχετε φροντίδες και προβλήματα και να μη κουράζεστε. Επί μια εβδομάδα να πλαγιάζετε το βράδι την ίδια ώρα και η ώρα που θα ξυπνάτε το πρωί φρέσκος και ευδιάθετος χωρίς να καταφεύγετε στο ξυπνητήρι θα σας δείξει ποιες είναι οι ανάγκες του οργανισμού σας. Μπορούμε όμως να παραβιάσουμε τα όρια αυτά του αναγκαίου ύπνου; Μπορούμε άτιμωρητ' να κλέβουμε την ανάπνοή μας; Μια ομάδα επιστημόνων του Πανεπιστημίου του Σικάγου έκανε πειράματα με πειραματόζωα τα ίδια τα μέλη της. Δοκιμάσανε διαδοχικά μείωσι και τέλος κατάργησι του ύπνου. Το αποτέλεσμα ήταν ότι τα ανθρώπινα πειραματόζωα δεν παρουνσίασαν καμιά μεταβολή στο κυκλοφοριακό ή το αναπνευστικό σύστημα, αλλά έχασαν την κριτική τους ικανότητα και απέκτησαν μονίμως κακή διάθεσι. Πολλοί είχαν και παραισθήσεις. Ένας κανονικός ύπνος μις νύχτας μόνο τους επανέφερε στη φυσιολογική κατάσταση. Άρα ο εγκέφαλος έπασχε κυρίως από την έλλειψη του ύπνου.

Η επιστήμη σήμερα θέλει να βοηθ' τον τρόπο να δίν' στον άνθρωπο τον ύπνο που του είναι απαραίτητος για ξεκούρασι και ανανέωσι, χωρίς όμως να κρατά πολλές ώρες. Οί μελέτες που έγιναν στην κατεύθυνσι αυτή από τον Ρώσο σοφ' Ένγκελχαρτ έπλησαν από την έργασία του νοσοκομείου Μακαρόβοσκ κοντά στο Κίεβο, όπου σε ειδικό τμήμα εφαρμόζεται η ύπνοθεραπεία για πολλές ασθένειες: νευρικές διαταραχές, άσθμα, έλκος του στομάχου, άκρόμη και φυματίωσι.

Αναζητώντας τους τρόπους της θεραπευτικής επιδράσεως του ύπνου, οί Ρώσοι επιστήμονες έκαναν διάφορες πολύτιμες παρατηρήσεις. Έτσι διαπιστώθηκε ότι μια νύχτα κανονικού ύπνου χωρίζεται σε δύο μέρη: το παθητικό και το ενεργητικό. Στο πρώτο μέρος ο κοιμισμένος άνθρωπος μένει ήσυχος και άκίνητος, στο δεύτερο αντίθετα κινείται. Το ενεργητικό τμήμα διαρκεί 2 - 3 ώρες μόνο, αλλά, σύμφωνα με τις μελέτες των Ρώσων επιστημόνων, αυτός ο ύπνος είναι ο πιο εδωκετικός και αποδοτικός. Αυτό εξηγεί γιατί συχνά, ύστερα από άρετες ώρες ύπνου, αισθανόμαστε κουρασμένοι: είναι γιατί δεν μπορούμε να εισέλθουμε στο στάδιο του ενεργητικού ύπνου που ξεκουράζει πραγματικά. Στο νοσοκομείο Μακαρόβοσκ έρευνάται με ποιά μέσα θα μπορού' να εισέλθ' ο άνθρωπος γρήγορα και θετικά στην περίοδο του ενεργητικού ύπνου. Οί σχετικές έρευνες του γιατρού Ένγκελχαρτ δεν έχουν περάσει το πειραματικό στάδιο, αλλά φαίνεται πως γρήγορα θα έχουμε οδισιδή αποτελέσματα. Έτσι, εκείνοι που κοιμούνται λίγες ώρες θα μπορού' να επωφεληθού', γιατί το σπινδαίο δεν είναι τόσο ή ποσότης του ύπνου, όσο η ποιότης του και η έντασι με την οποία εργάζεται ο εγκέφαλος για να ξαναερεδισ' και να ανανεώσ' τις δυνάμεις του οργανισμού.

σεων που παρουσιάζονται σε ώριμήν ώρα.

Οι «έντυπώσεις» αυτές έρχονται όχι μόνο από τον έξω κόσμο, αλλά και από τον οργανισμό. Γι' αυτό το λόγο άλλωστε ξυπνούμε φυσιολογικά, όταν οι σωματικές μας δυνάμεις αποκατασταθούν ύστερα από την ανάπαυσι μιάς νύχτας. Υπάρχουν ώρισμένες οργανικές αισθητηριακές έντυπώσεις που είναι σαν να λένε στα κέντρα ύπνου: «ή αποκατάσταση τελείωσε, ώρα να σηκωθείς» και οι έντυπώσεις αυτές μεταδίδονται στον εγκέφαλο.

Η διαφορά ανάμεσα στο φυσικό ύπνο και στην αναισθησία είναι ότι στην τελευταία τα μηνύματα δεν μπορούν να μεταδοθούν καθόλου, όσο επείγοντα και αν είναι.

Αν θέλετε να κοιμηήτε καλύτερα ή να απαλλαγείτε από την άπνεια, το μυστικό δεν είναι να εξουδετερώσετε εντέλως τα έξωτερικά αίτια (αυτό δεν μπορείτε να το κάνετε), αλλά να μειώσετε την έντασή τους και να απαλλαγείτε από τα πιο δυσάρεστα. Το ζωνρό φως είναι έντολχητικό, αλλά το ήμίφως είναι πιο κατευναστικό από το πλήρες σκότος. Οι κακές μυρωδιές σās έκνευρίζουν, αλλά δεν υπάρχει καλύτερη εύωδια για ώραία όνειρα από τη μυρωδιά των φρεσκοπλυμένων σεντονιών.

Η θερμοκρασία των άκρων σκοτώνει τον ύπνο, αλλά ο άερας που είναι αρκετά δροσερός, ώστε να γαργαλή τα ρουθούνια σας, είναι πιο καλός για ύπνο από τον άερα που έχει την ίδια θερμοκρασία με το σώμα σας. Ένα αναπνευστικό κρεβάτι σε ένα ήσυχο, σκοτεινισμένο και καλά αερισμένο δωμάτιο θα σας προστατέψει από τις έντολχες του έξωτερου κόσμου.

Όσο τόσο τα περισσότερα έντολχηματα πηγάζουν από το σώμα μας και περιλαμβάνουν ποικίλους πόνους και άδιαθεσίες, αλλά συνήθεστερη είναι η δυσπεψία. Το περισσό φαγητό πριν από τον ύπνο βοραίνει το πεπτικό σύστημα. Αλλά και έλαφρό θα σας βοηθήσει να κοιμηήτε καλά, αποφεύγοντας το αίσθημα της πείνας τη νύχτα. Τα πειράματα έδειξαν πώς ένα φλιτζάνι ζεστό γάλα ή κάτι γαλακτερό είναι το μόνο είδος τροφής

που έχει αποδεδειγμένως εύεργετικά αποτελέσματα.

Η μεγαλύτερη έντολχησι του ύπνου είναι η έγνοια, έγνοια για τα οικονομικά, για τη δουλειά, για τα παιδιά, για την ήλικία που άρχισε να μάς κυκλώνει.

Η μυική ένταση που σας κρατά ξύπνιο είναι τόσο φευγαλέα, ώστε είναι άπιθανο να τη νιώσετε σαν αίσθημα σωματικό. Όσο τόσο φαίνεται καθαρά σε έναν ήλεκτρομυογράφο, ένα ταλαντωτή που καταγράφει τις μεταβολές των μυών σε ήλεκτρική δυναμικότητα.

Όταν τα ήλεκτρόδια της συσκευής εφαρμοστούν σε διάφορα σημεία του προσώπου και του σώματος, ακόμη και όταν νομίζετε πώς έστε σε τέλεια χαλάρωσι, θα ήητε τη βελόνα να ταλαντεύεται ζωηρά στην όθονη της συσκευής. Αν εκείνη τη στιγμή συλλογιστήτε ένα πρόβλημα που σας άτασχολούσε τελευταία, θα ήητε άμέσως τη βελόνα να αντιδρά έντονα. Αν όνευρητήτε πώς περπατάτε, ό ήλεκτρομυογράφος θα δείξει ότι όι μύς των ποδιών, των χειρών και του κορμού σας τευτνώνονται έλαφρότατα σαν να βαδίζετε.

Τι είναι εκείνο που προκαλεί τα όνειρα;

Το μόνο πράγμα που μπορεί να αποδεδειχθεί είναι πώς ώρισμένα όνειρα, ίσως τα περισσότερα, ίσως όλα, προκαλούνται από μηνύματα που εισρέουν στον εγκέφαλο από τις πέντε αίσθήσεις και από τα διάφορα όργανα ή από μυικές συσπάσεις μετά τις φροντίδες της ήμέρας.

Ο εγκέφαλος, άπαλλαγμένος στην κατάσταση του ύπνου από την ανάγκη να συγκρίνη, να μετρά και να κρίνη σύμφωνα με τα γεγονότα, είναι έλευθερος να έρμηνεύη το σύνθημα που του δίνουν οι αίσθήσεις όπως του άρέσει.

Την ώρα του ύπνου ό έφοδιασμός του εγκέφαλου και των έσωτερικών όργάνων με αίμα συνήθως μειώνεται, ή πίεσι του αίματος πέφτει και ό μέσος φρυγμός είναι 54 παλμοί το λεπτό. Όταν ξυπνάτε, ό ρυθμός της καρδιάς έπιταχύνεται και ή πίεσι του αίματος φθάνει στο κανονικό της επίπεδο.

Ένα ένδιαφέρον σημείο των παρα-

τηρήσεων των γιατρών είναι ότι ή άποδοτικότητα του συντονισμού του σώματος, της μνήμης και της πνευματικής εύλυγσίας αυξάνεται σε άμεση άναλογία με την αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος στη διάρκεια της ήμέρας. Οι έρευνηται έχουν χωρίσει τους ανθρώπους σε «πρωινούς», δηλαδή σ' εκείνους που ξυπνούν εύκολα, εργάζονται καλύτερα το πρωί και άρχίζουν να χασμουριώνται το άπόγεμα, και σε «βραδινούς», που χρειάζονται όλη την ήμέρα για να «ζεσταθούν» και θβάνουν στην καλύτερή τους άπόδοσι τη νύχτα, όταν οι άλλοι κοιμούνται. Όλοι οι άνθρωποι άνήκουν σε κάποια άπ' αυτές τις κατηγορίες, με τις σχετικές διακυμάνσεις βέβαια.

Για να βρήτε που άνήκετε, μπορείτε να θερμομετρηήτε έπι μια έβδομάδα κάθε μια ώρα και, αν ήητε πώς ή θερμοκρασία σας άνεβαίνει σταθερά όλη τη μέρα και φθάνει στο ύψηλότερο σημείο της το άπόγεμα, τότε καλό είναι να συνήθισετε να ξυπνάτε λίγο νωρίτερα.

Το σώμα συνήθίζει εύκολα να ξυπνά ώρισμένη ώρα. Προτού φθάσετε στην ώρα που συνήθως ξυπνάτε, όλόκληρος ό οργανισμός σας άρχίζει να ζωντανεύη. Το μυαλό σας δεν ξυπνάει με μιά, αλλά λίγο - λίγο. Οι μεγάλοι μύς είναι οι τελευταίοι που παύουν να λειτουργούν καθώς αποκοιμάστε και οι πρώτοι που ξυπνούν. Μπορείτε να σηκωήτε από το κρεβάτι και να κάνετε μερικά βήματα, προτού μπορέσετε λ. χ. να κουνήσετε τα δάχτυλά σας.

Οι αίσθήσεις επανέρχονται μία - μία. Η πρώτη που ξυπνά είναι ή άφή. Ύστερα έρχεται ή άκοή. Όμιλίες, θόρυβοι, κελαιδισμι ρουλιών μοιάζουν να συκεντρώνονται γύρω σας σαν να έρχονται από μακριά.

Έπειτα έρχεται ή όρασι. Τα μάτια σας άνοίγουν και άρχίζουν να συκεντρώνονται και να διακρίνουν μέσα από ένα φωτεινό πέπλο, το δωμάτιο, τα σχήματα, τα χρώματα.

Τελευταία ξυπνά ή όσφρησι. Όταν κανεις ξυπνήση από καπνό, δεν είναι ή μυρωδιά του καπνού που τον ξυπνά, αλλά ό έρεθισμός της ρινικής του κοιλότητας.

Καθώς διαδοχικά ξυπνάνε οι αίσθή-

σεις, πλάθουν τη διάθεσί σας σύμφωνα με τα μηνύματα που φέρουν στον εγκέφαλο. Αν οι έρεθισμοί είναι εύχάριστοι, ή διάθεσι σας θα είναι καλύτερη. Αν ήητε ένα βάζο λουλούδια ή μια όμορφη είκόνα, θα ύποδεχήτε την καινούργια μέρα πιο κεφάτα, παρά αν ήητε έναν άδειο τοίχο ή ένα μάτσο λογαριασμούς πάνω στο κομείο.

Αν ή φύσι έκανε εκείνο που θέλει, το ξύπνισμα θα ήταν από τις πιο εύχάριστες στιγμές της ζωής. Το ξύπνισμα, μάς βεβαίώνει ή έπιστήμη, έχει πρακτικό σκοπό. Το σώμα χρειάζεται χρόνο για να διπλασιάση και να τριπλασιάση την παραγωγή ένεργειας του.

Ο εγκέφαλος χρειάζεται χρόνο για να άναστήση τον πολιτισμένο έαυτό μας και να τον έτοιμάση για τον πολυσύνθετο ρόλο που παίζει στο δράμα της καθημερινής ζωής. Αντιόμως να άφήσουμε να γίνη αυτό άβίαστα, πεταγόμαστε από το κρεβάτι με το ξυπνητήρι, βιαζόμαστε να ντυθούμε, τρώμε κάτι στα πεταχτά και τρέχουμε να προλάβουμε το λεωφορείο.

Και όμως, αν έπρεπε κάποια στιγμή της μέρας να τεμπελιάζουμε λίγο, είναι το πρωί. Ύστερ' από 8 - 10 ώρες χωρίς τροφή, το σώμα το πρωί έχει λίγο ζάχαρο στο αίμα. Ξυπνώντας, ό ρυθμός με τον όποίο γίνεσαι ή καύσι του ζαχάρου διπλασιάζεται. Αόμη και ό μικρός κόπος του μπάνιου και του ντυσίματος μπορεί να κατεβάση το ζάχαρο τόσο, ώστε να προκαλή μια έλαφριά ζάλη και νευρικότητα, συμπτώματα που τα παρατηρούμε άόμη και ύστερα από έναν καλό ύπνο. Ένα ποτήρι με χυμό φρούτων πρωί - πρωί θα άνανέωση γρήγορα το άπόθεμα ζαχάρου του αίματος που έπεσε την ώρα του ύπνου.

Αν δεν μπορούήτε να πιήτε το χυμό των φρούτων ή λίγο καφέ στέ κρεβάτι, θα σας κάνη καλό να άκούσετε έναν καλό δίσκο ή να κοιτάξετε λίγο έξω από το παράθυρο, άκριβως για να βρήτε λίγο καιρό να κινητοποιήσετε τους φυσικούς και ψυχολογικούς σας πόρους. Την ίδια ψυχολογική σημασία έχει μια μικρή χαλάρωσι πριν από τον ύπνο το βράδι και

κτικός πρὸς τὴ Σάνδη καὶ ἡ γεμάτη σεβασμὸ συμπεριφορὰ του δὲν ἐκολάκευε καθόλου τὴ φλογερὴ συγγραφέα.

«Δὲ θέλω νὰ παλαίψω μὲ τὴν παιδικὴν τοῦ φίλη, ἔγραφε ἡ Σάνδη στὸν Γκρζυμάλα. Ἐχὼ ἄλλωστε κοντά μου ἓνα ἄντρα ἐξοχο, τέλειο, πού ποτὲ δὲ θὰ τὸν ἀφήσω. Ἐτσι καθὼς εἶμαι γερὰ δεμένη γιὰ κάμποσα χρόνια, δὲ θέλω οὔτε ὁ «μικρός» μας νὰ κόψη τὶς ἄλυσίδες πού τὸν δένουν... Θὰ εἶμαι γι' αὐτὸν σάν τὴν Ἰταλία, πού πᾶμε νὰ τὴν ἰδοῦμε, πού χαιρόμαστε τὶς ἀνοιξιότικες ἡμέρες της, ἀλλὰ δὲ μένουμε γιὰ πάντα, γιατί ἔχει περισσότερο ἥλιο ἀπὸ τραπέζια καὶ κρεββάτια καὶ στὸ τέλος πᾶμε ἀλλοῦ νὰ βροῦμε τὶς ἀνέσεις μας. Ἄν ἡ καρδιά του μπορῇ, σάν τὴ δική μου, νὰ κλείσῃ δυὸ διαφορετικὲς ἀγάπες, ἡ μιὰ νὰ εἶναι, ὥς πούμε, τὸ σῶμα τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἄλλη ἡ ψυχὴ, αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ καλύτερο, γιατί ἡ κατάστασι αὐτὴ θὰ ταίριαζε στὰ αἰσθήματά μας καὶ στὶς σκέψεις μας... Ἐκεῖνο πού μὲ ἀνησυχεῖ εἶναι ὅτι μοῦ φαίνεται σάν μερικὸς θῆρικός πού περιφρονοῦν τὶς ἀνθρώπινες χυδαίότητες καὶ νομίζω πῶς δὲ θ' ἀφήσῃ τὶς ἐρωτικές παραφορὲς νὰ μολύνουν τὴν ἀγάπη μας. Μοῦ τὸ εἶπε, ὅτι ὠρισμένα πράγματα μποροῦν νὰ καταστρέψουν μιὰν ὥρα ἀνάμνησι. Αὐτὸ δὲν εἶναι βλακεία; Δὲ φαντάζομαι νὰ τὸ πιστεῦν στ' ἀλήθεια. Ἐπὶ τέλους, ἂν εἶναι εὐτυχιμένος μ' ἐκεῖνη, ἀφῆσέ τον. Ἄν μπορῇ νὰ εἶναι μαζί μου χωρὶς νὰ πᾶψῃ νὰ εἶναι μαζί της, μπορῶ κι ἐγὼ νὰ κάνω τὸ ἴδιο. Ἐλάτε στὸ Νοῶν τὸ καλοκαίρι. Ὅσο γιὰ τὸ «μικρό», ὥς ἔλθῃ, ἂν θέλῃ, ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ εἰδοποιηθῶ γιὰ νὰ στείλω περισσότερο τὸν Μαλφιγ στὸ Παρίσι ἢ στὴ Γενεύη.»

Σ' αὐτὸ τὸν πεζὸ καὶ λίγο ὠμό τόνο ἔγραφε ἡ μεγάλῃ συγγραφεύς, πού τὰ μυθιστορηματά της, ἰδίως τὰ ἀγορτικά, ὅπως τὸ «Τέλμα τοῦ Διαβόλου», ἡ «Μικρὴ Φαστέτα», ὁ «Φρανσουά Σιάμπι», ξεχειλίζουν ἀπὸ ἰδεαλισμὸ καὶ ποιήσι.

Ἐπὶ τέλους ὁ «Σοπίνσκυ» πῆγε μὲ τὸν Γκρζυμάλα στὸ Νοῶν καὶ ἔτσι ἄρχισε ἡ κοινὴ ζωὴ τους, πού κρά-

τησε πάνω ἀπὸ ἑννέα χρόνια. Ὁ δύστυχος Μαλφιγ λησμονήθηκε γιὰ καλὰ. Ἀλλὰ «μιὰ βαθεῖα στοργὴ πού ἔχω μέσα μου, νιώθω τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ τὴν σκορπῶ πάντα», ἔγραφε ἡ Ζωρζ. «Μοῦ εἶναι ἀπαραίτητο ἢ ν' ἀγαπᾶω ἢ νὰ πεθάνω.» Κι αὐτὴ τὴ φορὰ προτίμησε ν' ἀποφύγῃ τὸ θάνατο. Στὸ Νοῶν τὰ καλοκαίρια φιλοξενοῦσε ἡ οἰκοδόμοισα πολλοὺς φίλους της, πολιτικούς καὶ καλλιτέχνες, τὸ Λιστ μὲ τὴ φίλη του κόμισσα ντ' Ἀγκού, τὸν Μπαλζάκ, τὸν Ἀλβέρτο Γκρζυμάλα, πού τὸν ἔλεγε σύζυγό της, γιατί «ὁ Σοπὲν ἦταν ἓνα μικρὸ πού τὸ εἶχαν ἀποχτήσῃ μαζί», τὸ ζωγράφο Ντελακρουά πού ἔγινε στενὸς φίλος καὶ θαυμαστὴς τοῦ Σοπὲν, ἂν καὶ αὐτὸς δὲν πολυκαταλάβαινε ἀπὸ ζωγραφικὴ. Ἐκεῖνη δούλευε ἀκούραστα καὶ ἔγραφε ἓνα μυθιστορηματὸ πού τὸν πολὺ μέσα σὲ δύο μῆνες καὶ στὴν ἀνάγκη μέσα σὲ δεκαπέντε ἡμέρες. Τὸ βράδι στὸ μεγάλο σαλόνι τοῦ ἱσογείου ὁ Λιστ στὸ πιάνο ἐξαπέλυε τὶς τρικυμίες τῆς μεγαλόπνοης ἔμπνευστός του καὶ ὁ Σοπὲν πλανιόταν, καὶ μετέφερε καὶ τοὺς ἀκροατὲς του, στὶς φανταστικὲς χώρες ὅπου τὸν ὠδηγοῦσαν οἱ παθητικοὶ αὐτοσχεδιασμοὶ του.

Τὸ χειμῶνα στὸ Παρίσι ἐξακολουθοῦσαν τὴν ἴδια ζωὴ. Στὴν πλοτεία Ὁρλεάνης, ὅπου ἔμενε ἡ κοινὴ φίλη τους κόμισσα Μαρλιάνι, ἔγκαταστάθηκαν καὶ ἐκεῖνοι. Ὁ Σοπὲν βρῆκε ἓνα ἥσυχο διαμέρισμα ἀπέναντι ἀπὸ τὸ σπῆτι ὅπου ἔμενε ἡ Ζωρζ μὲ τὰ παιδιά της. Γιὰ νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καταπιάνεται μὲ ζητήματα κουζίνας, γινόνταν ἓνα κοινὸ μαγεῖρεμα στῆς κόμισσας Μαρλιάνι καὶ ἐκεῖ πῆγαιναν καὶ ἔτρωγαν τὸ βράδι ὅλοι μαζί. Ἡ Ζωρζ μόλις στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα σηκώνονταν ἀπὸ τὸ κρεβάτι της, πού τὸ ἀποτελοῦσαν δυὸ στρώματα ἀκουμπισμένα στὸ πάτωμα, ὅλα τούρκα. Στὶς 4 τελείωνε καὶ ὁ Σοπὲν τὰ μαθήματά του καὶ ἀνέβαινε νὰ τὴν βοῇ. Ἡ Σάνδη ἦταν μουσικὸς καὶ ἀπὸ κληρονομικότητα καὶ ἀπὸ ἀνατροφή καὶ τὴ γνῶμη της τὴ λογάριαζε πολὺ ὁ Σοπὲν. Μὲ τὸν αὐθορμητισμὸ καὶ τὴν τόλμη πού τὴν κατεῖχε, τὸν ἔσπρωξε ν' ἀφήσῃ τὴ δι-

στακτικότητα πού τὸν βασάνιζε στὴ σύνθεσι καὶ νὰ χάρισῃ ἐλεύθερο ξεπέταγμα στὸ μουσικὸ του ταλέντο.

Πολλὰ πράγματα ὅμως τοὺς χώριζαν. Καὶ πρώτα - πρώτα τὰ παιδιά τῆς Σάνδη. Ὁ Μωρίς λάτρειε τὴ μητέρα του καὶ τώρα πιά πού ἦταν ἄντρας δὲν ἀνεχόταν τὴν συνεχεῖ παρουσία τοῦ Σοπὲν στὸ σπῆτι. Ἡ Σολάνζ, πού ἦταν 16 χρόνων, ἦταν πολὺ ὁμορφὴ, ἀλλὰ εἶχε τρομερὸ χαρακτήρα. Ἐπειδὴ εἶχε μεγαλώσει σὲ ἄτακτο περιβάλλον, δὲ σεβόταν κανένα καὶ ἦταν σωστὴ ἀντάρτισσα. Ἡ μητέρα της εἶχε υἱοθετήσῃ τὴν κόρη μιᾶς ἐξιδέλης της, τὴν Αὐγουστίνια, μιὰ νόστιμη μελαχρινή. Ἡ Σολάνζ φυσικὰ τὴν ζήλευε καὶ ἄρχισε νὰ διαδίδῃ ὅτι ἡ κοπέλα εἶχε ἑνοχες σχέσεις μὲ τὸ Μωρίς. Ὁ σεμνόντυφος Σοπὲν τὸ πιστεύε, ἀγανάκτησε καὶ ἔκανε μεγάλη ἐπίθεση στὸ Μωρίς πού, ὕστερα ἀπ' αὐτὰ, δήλωσε στὴ μητέρα του ὅτι θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπῆτι. Ἡ ἐπέμβασι τῆς Σάνδη γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἔκανε τὸ Σοπὲν ἀνάστατο.

Ἄλλο κατόρθωμα τῆς Σολάνζ ἦταν ἡ τρελλὴ περιπέτεια τῶν ἀρραβῶνων της. Ἐνας νεαρὸς ἀριστοκράτης τῆς περιοχῆς τους, ὁ ὑποκόμης ντὲ Πρεώ, τράβηξε τὴν προσοχὴ της καὶ σὲ λίγες ἡμέρες ἀνάγγειλε στὴ μητέρα της ὅτι ἀποφάσισαν ν' ἀρραβωνιαστούν. Ὁ Σοπὲν πού πάντα συμπαθοῦσε τοὺς γαλαξοαίματους ἐνέκρινε τὸν ὑποψήφιο. Ἀλλὰ ὅταν ἡ Σολάνζ πῆγε στὸ Παρίσι μὲ τὴ μητέρα της γιὰ νὰ παραγγείλουν τὴν προίκα της, ἔπεσε πάνω τους ἓνα πρόσωπο «θορυβῶδες, ἄτακτο, μ' ἀνάκατα μαλλιά καὶ γένεια μπτερδεμένα, πού φερνόταν σάν νὰ ἦταν στὸ καπηλειὸ ἢ στὸ στρατῶνα». Ἐτσι ζωγραφίζει ἡ Σάνδη τὸ γλύπτη Αὐγουστο Κλεζενζέ πού ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ κάνῃ στὸ μάρμαρο τὸ μπουῖστο τῆς κυρίας βαρώνης Ντυντεβάν καὶ τῆς ὁμορφῆς κόρης της. Ἡ νέα συγκινήθηκε τόσο, πού στὶς παραμονὲς τοῦ γάμου της διάλυσε τοὺς ἀρραβῶνες μὲ τὸν ντὲ Πρεώ καὶ ἀρραβωνιάστηκε τὸ «μαρμαρά».

Γενικὰ δὲν μποροῦσαν νὰ βρεθοῦν δυὸ πράγματα πῶς ἀνόμοια ἀπὸ τὸ Σοπὲν καὶ τὴ Σάνδη. Ἐκεῖνη ἀνεξάρτητη, ζωηρή, χωρὶς προλή-

ψεις, ἐκεῖνος ἐχθρὸς κάθε τολμηρῆς διάθεσῃς καὶ μέχρι τὸ κόκκαλο «καθὼς πρέπει». Ἡ Ζωρζ ἦταν ὠρκοσμένη σοσιαλιστρία καὶ ἔπαιξε σημαντικὸ ρόλο μὲ τὰ ἄρθρα της καὶ τὴν προσωπικὴ τῆς δραστηριότητα στὴν ἐπανάστασι τοῦ 1848. Ὁ Σοπὲν, ἂν καὶ ἀπὸ τὰ 20 τοῦ χρόνι ἐξόριστος ἀπὸ τὴν Πολωνία, δὲν ἤξερε ν' ἀντιδράσῃ μὲ ἄλλο τρόπο στὴν καταπίεσι τῆς πατρίδας του παρὰ μόνο συνθέτοντας τὰ μοναδικὰ στὴ φιλολογία τοῦ πιάνου ἔργα του, μαζοῦρες, μάρς, πολωνέζες, πού ὁ Σούμαν τὰ χαρακτήριζε «κανόνια κρυμμένα κάτω ἀπὸ λουλούδια». Καὶ ἐκεῖνο πού κατάφερε τὸ τελεωτικὸ χτύπημα στὴ συμβίωσι τῶν δυὸ αὐτῶν ἀνώτερων πνευματῶν ἦταν, ὅπως φαίνεται, ἡ τρομερὴ καὶ πολλὰς φορὲς ἀδικαιολόγητη ζήλεια τοῦ Σοπὲν. Δὲν ἀνεχόταν κανένα δίπλα στὴ Ζωρζ καὶ πολὺ περισσότερο δὲ χώνευε τοὺς κακοντυμένους προλεταρίους ποιητῆς πού ὑποστήριζε ἡ φίλη του. Ἡ ποιήτρια Ἐλισάβετ Μπάρρετ Μπράουνινγκ γράφει γιὰ μιὰ βραδιά στῆς Σάνδη τὸ σπῆτι: «Πλήθῃ ἀπὸ κακοανατεθραμμένους ἄντρες τὴ λατρεύουν γονατιστοί, ἀνάμεσα σὲ καπνοὺς καὶ φτυσίματα! Ἐνας Ἕλληνας τῆς μιλοῦσε στὸν ἐνικό, τὴν ἀγκάλιαζε καὶ τὴ φιλοῦσε. Ἐνας θεατρίνος μὲ ἀπίστευτη χυδαίότητα ἦταν πεσμένος στὰ πόδια της καὶ τὴν ἔλεγε ὑπέροχη.»

Ἡ Σολάνζ εἶχε παντρευτῇ καὶ οἱ καβγάδες ἀνάμεσα σ' αὐτὴν καὶ στὸ «λιθοδό» ὅπως ἔλεγε τὸ γλύπτη ἡ μητέρα της, ἔδιναν κάποια ποικιλία στὴ μονότονη ζωὴ τοῦ Νοῶν. Ἐπειτα ἀπὸ ἓνα ἐξαιρετικὰ ἡρωϊκὸ καβγά, ὅπου ὁ Κλεζενζέ σήκωσε τὸ σφυρὶ νὰ χτυπήσῃ τὸ Μωρίς, ἡ Σάνδη τοῦς εἶπε νὰ φύγουν καὶ νὰ πᾶνε νὰ μείνουν στὸ διαμέρισμά τους στὸ Παρίσι. Πάνω στὸ Σοπὲν εἶχε ἡ Σολάνζ μεγάλῃ ἐπιρροή. Συκοφαντοῦσε τὴν μητέρα της ὅτι ἐδίωξε κι αὐτὴν καὶ τὸν ἄντρα της, γιὰ νὰ μὴν ἔχῃ τὸ Νοῶν μάρτυρες τῆς ἀταχτῆς ζωῆς πού ἔκανε. Ἡ ἐπίσκεψι στὸ Νοῶν τῆς Λουίζας, ἀδελφῆς τοῦ Σοπὲν, καὶ τοῦ συζύγου της, μὲ τὴν ἀλλαγὴ πού προκαλεσε, διώρθωσε ἀρκετὰ τὴν κατάστασι, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν κράτησε πολὺ. Ἡ Σάνδη γράφει

κάπου για το Σοπέν: «Καμιά φορά ήταν στ' αλήθεια ανυπόφορος, ειρωνικός, προσποιητός, ψεύτικος, απεισμένος με τα πάντα. Ήταν σαν να δάγκωνε σιγά-σιγά για διασκέδασι, και ή πληγή που έκανε έφτανε βαθιά ως τα σωθικά...»

Το φθινόπωρο του 1846 έφυγε ο Σοπέν από το Νοάν χωρίς να φαντάζεται πώς δεν θα ξαναγύριζε. Έξακολουθούσε να γράφει φιλικά γράμματα στη Ζωρζ, αλλά όταν έγραφε σε άλλους κατηγορούσε την οικογένεια που όχτω χρόνια τον είχε φιλοξενήσει. Με τη μεγάλη του λεπτότητα και ευθιξία, ήταν πρόθυμος να πιστέψει κάθε άυστατη συκοφαντία εις βάρος της παλιάς του φίλης. Κάνοντας νύξι για την ανάμιξι της στην πολιτική, έγραφε σ' ένα φίλο:

«Τον τελευταίο καιρό χώθηκε μέσα σ' όλες τις λάσπες και παρέσυρε πολλούς μαζί της.» Και όταν, στη διαμάχη της Σολάνζ με τη μητέρα της, ο μουσικός πήρε το μέρος της κόρης, ή ρήξις με τη Ζωρζ έγινε αναπόφευκτη. Σ' ένα γράμμα της στον Γκρζυμάλα γράφει: «Τόν βλέπω να χάνεται και δε βλέπω τρόπο να του κάνω καλό... Τώρα και έπτά χρόνια ζω μαζί του και με τους άλλους σαν παρθένος. Γέρασα πριν την ώρα μου και μάλιστα δίχως προσπάθεια, ούτε θυσία, τόσο είχα βαρεθθί τα πάθη και είχα αθεράπευτα χάσει κάθε αυταπάτη. Άνόμεσα σ' όλα αυτά, ήταν τόσο σημαντικό και λεπτό για μένα να διατηρήσω το σεβασμό που έπρεπε να έμπνέω στα παιδιά μου και στους φίλους μου.» Έπρεπε, κατά τη γνώμη της, να της χρωστάει υποχρέωσι ο Σοπέν που έξ αιτίας του έζησε τόσα χρόνια «πνιγμένη στην άρετή». Η έκφρασι είναι δική της.

Το 1847 χώρισαν οριστικά. Τον επόμενο Μάιο ο Σοπέν, ανεβαίνοντας μια μέρα στις κόμσας Μαριάνι, συνάντησε στη σκάλα τη Ζωρζ, που κατέβαινε. Σταμάτησε για να τη χαιρετήσει και να της αναγγείλη

ότι τώρα και μια εβδομάδα ήταν γιαγιά. Η Σολάνζ είχε αποκτήσει ένα κοριτσάκι. Μετά την αποχαιρέτηση και ανέβηκε τη σκάλα. Έτσι τελείωσε το ρομάντο του Σοπέν και της Γεωργίας Σάνδη. Εκείνος πέθανε ύστερα από δυό χρόνια, τον Οκτώβριο του 1849.

Το 1851 ο Άλέξανδρος Δουμάς υιός ανακάλυψε στη ρωσπολωνική μεθόριο τις επιστολές Σάνδη - Σοπέν. Η αδελφή του Σοπέν Λουίζα, που είχε παρευρεθθί στο θάνατο του αδελφού της στο Παρίσι, τις είχε πάρει φεύγοντας μαζί της, αλλά τις άφησε σε μια φιλική της οικογένεια πριν να μπη στην Πολωνία, για να μη διαβαστούν στο Τελεωνείο. Αυτοί οι φίλοι της, για να διασκεδάσουν το νεαρό Δουμά, του έδειξαν αυτή την έρωτική αλληλογραφία, χωρίς να ξέρουν ποιά ήταν ή Σάνδη.

Το κοριτσάκι της Σολάνζ, ή Νινή, δεν έζησε περισσότερο από δυό χρόνια. Ο θάνατός της τσάκισε ήθικα τη Ζωρζ και της έδωσε την ευκαιρία να ξαναϊδθί, ύστερα από τόσα χρόνια, το βαρύνον Ντυντεβάν και να διαπιστώσει ότι ούτε και στα γεράματα θα μπορούσαν να ζήσουν μαζί. Η Ζωρζ πέθανε 72 χρόνων και ο θάνατός της ήταν μεγάλο πένθος για τη Γαλλία και πιο πολύ για την περιοχή του Νοάν, όπου την λάτρευσαν όλοι. Το πολυτάραχο ζεύγος Κλεζενζέ απόκτησε αλλά δυό κορίτσια και έπειτα χώρισε. Η Σολάνζ έκανε την άτακτη ζωή της μητέρας της, χωρίς όμως να έχη τη μεγαλοφυΐα της. Η μια από τις κόρες της, ή Αύγη Λότ - Σάνδη, ζή ακόμη και έχει τα μάτια και το βαθιά στοχαστικό βλέμμα της γιαγιάς της. Όταν πριν από τον πόλεμο παίχτηκε μια γαλλική ταινία που ιστορούσε τους έρωτες του Σοπέν και της Σάνδη, ή εύλαβική έγγονή έκανε άγωγή στην κινηματογραφική εταιρία, ζητώντας άποζημίωσι και άποκατάστασι της φήμης της γιαγιάς της. Δεν μπόρεσε όμως να βρή το δικιο της.

ΖΩΗ ΦΡΑΝΤΖΗ

— Η Έλλάδα είναι φως! — είπε ο Σώμπερσετ Μώμ, όταν πριν από μερικά χρόνια επισκέφθηκε τη χώρα μας.

Κι ο λόγος του, εκείνη την ώρα, δεν άξιζε μόνο για τη συμβολική του σημασία, μα και για τη σωστή, την απλή κι ολοφάνερη αλήθεια του.

Πλημμυρισμένη από φως βλέπουν την Έλλάδα οι ξένοι που έρχονται κυνηγημένοι από τις καταχνιές. Άδελφωμένες με τον χρυσό, πυρωμένο ήλιο θέλουν τις στεριές και τις θάλασσές μας. Γι' αυτό, ίσως, καμιά άλλη εποχή δε χαρακτηρίζει τόσο καλά την πατρίδα μας όσο το καλοκαίρι, αφού μάλιστα ή άνοιξι έδω δεν διαρκεί πολύ κι έχει μονάχα τη μαγεία του παροδικού και του εφήμερου. Το καλοκαίρι είναι για μας το μεγάλο δώρο του Θεού, Άμέτρητα είναι τα τραγούδια που έχουν γραφθί για το δώρο αυτό. Η «Έκλογή» θα δώση μιá μικρή άνθολογία με στίχους έμπνευσμένους απ' το φως, τις αγάπες, τα σύμβολα του ελληνικού θέρους. Με αυτήν κλίνει τον κύκλο των «εποχιακών», ως πούμε, ποιητικών Άνθολογιών που έχει κατά καιρούς παρουσιάσει.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΟ

- Ένα πουλί θαλασσινό κι ένα πουλί βουνήσιο,
φωνάζει το θαλασσινό, και λέει το βουνήσιο:
— Τι με φωνάζεις, βρ' αδελφέ, και τι με παραγγέλνεις;
— Σύρε, πουλί μ', στον τόπο σου, σύρε και στη γυναίκα μ'.
— Γώ καρτερώ την άνοιξη, το Μάη, το καλοκαίρι,
να μπουμπουνιάσουν τα βουνά, να ισκιώσουν τα λαγκάδια,
να βγούν οι βλάχοι στα βουνά κι οι βλάχες στα λαγκάδια,
να πάρω το τουφέκι μου, να βγώ να κυνηγήσω
και να βρω την αγάπη μου, να τη γλυκοφιλήσω.

Λημοτικό ΘΑΣΟΥ

ΗΛΙΕ ΜΟΥ

Ήλιε μου, για χαμήλωσε και μην πολυαγγήσεις.
Σε καταριέτ' ή άογατιά κι οι ξενοδουλεντάδες,
σε καταριέται και μιá νιά, μιá μικροπαντορέμνη,
πού 'χε άρρωστο τον άντρα της, πολύ βαθιά στο στομάχι
κι ήθελε από λαγό τυρί και τσ' αλαφίνας γάλα.
Κι όσο να πάει στο βουνό, να κατεβεί στους κάμπους,
να φτιάσει στρουγγα και μαντοί, ν' άρμεξει τη λαφίνα,
δ' άντρας της ξαρώσθησε κι άλλη γυναίκα πήρε.
Δεν τό 'χει πώς την άφησε κι άλλη γυναίκα πήρε,
μόν' τό 'χει πώς την κάλεσε για να τον στεφανώσει.

Λημοτικό ΗΠΕΙΡΟΥ

Η ΚΟΡΗ ΚΙ Ο ΗΛΙΟΣ

Ἀνάμεσα τρεῖς θάλασσεσ πύργος θεμελιωμένος,
 κι ἀπάνου κόρη ἐκάθονταν καὶ τὰ φλωριά ἀρμαθιάζει.
 Ἀρμαθίαζε, ξαρμάθιαζε, δώδεκα ἀρμάθες φτιάνει,
 τίς ἔξι βάνει στὸ λαιμό, τίς ἔξι στὸ κεφάλι
 καὶ μὲ τὸν ἥλιο μάλωνε, μὲ τὸν ἥλιο μαλώνει :
 — Γιὰ ἔβγα, ἥλιε μ', γιὰ νὰ βγῶ, γιὰ λάμψε γιὰ νὰ λάμψω!
 Καὶ σὸν σὰν λάμπεις, ἥλιε μου, μαραίνεις τὰ χορτάρια,
 κι ἐγὼ σὰν λάμπω, ἥλιε μου, μαραίνω παλληκάρια...

(Ἀπὸ χειρόγραφο ΜΟΝΗΣ ΚΑΣΤΡΙΟΥ)

ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ

(Ἀπόσπασμα)

...Κοιτάχτε αὐτὴ τὴ θάλασσα ποὺ δίχως
 ἀχτὴ λαμποκοπᾷ κι αὐτοῦ τοῦ δέντρον
 τὸ λύγισμα μὲ πόση ἐμπιστοσύνη
 δὲν κρέμεται στὸν ἀνεμό! Κοιτάχτε
 τὰ ράμφη τῶν πουλιῶν ποὺ ἀκινήτουνε
 τὸ μεσημέρι, τοὺς σχισμένους βράχους...

Ἀσύγκριτη εἶναι ἡ μέρα ποὺ ἀπ' τὸ βάθος
 μὲ κυκλικὲς ψηλώνει παρελάσεις
 κι ἀπέραντος ὁ κόσμος! Σηκωθῆτε!
 Ἡ θάλασσα ἀνεβαίνει στὴν αὐλὴ μας!
 κ' οἱ ὀρίζοντες χτυποῦν τίς πόρτες μας!

ΝΙΚΗΦ. ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ "INTERMEDIA,"

Καίει ὁ ἥλιος καὶ δὲν σιεῖται
 οὐδὲ φύλλο ἀπὸ τὰ δέντρα
 κι ὁ βοσκός, θαρρεῖς, βαριέται
 νὰ σηκώσει τὴ βουκέντρα.

Πηλαλᾶνε, κι ὅλο βλέπουν
 πότε μπρός τους θ' ἀντικρύση
 ἀπ' τίς λεῦκες ποὺ τὴ σκέπουν
 τῆς Καλῆς Κερᾶς ἡ βρύση.

Δὲ χονγιάζει, δὲ σουρίζει
 καὶ μονάχα τους τὰ κριάρια
 ποὺ ἡ δίψα τὰ θερίζει
 μὲ τὰ χίλια τους ποδάρια

Ὅσο κουρνιαχτὸ ἔχει ἡ στράτα
 τὸν σηκώνουνε καὶ μοιάζει
 ὅσο πᾶνε — νάτα, νάτα —
 πῶς ξεπίσω τους βραδυνάει.

Τώρα φτάνουν — πόσα — πόσα!
 κι ὅλο ἡ δίψα καὶ τὰ σφίγγει
 ποὺ κολλάει ξερὴ τὴ γλῶσσα
 στὸ στεγνὸ τους τὸ λαυγγί.

Τὸ νερὸ ποὺ αἰώνια βγαίνει
 κάθε δίψα τους θὰ σβύση.
 Τρέχουν, βρίσκουν στερεμένη
 τῆς Καλῆς Κερᾶς τὴ βρύση...

Ι. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΗ"

Ἡ μέρα σήμερα εἶναι γαλάζια,
 τὰ φύλλα τῆς εἶναι πράσινα,
 τὰ τριαντάφυλλά τῆς εἶναι κίτρινα,
 τὰ νύχια τῆς κατακόκκινα,
 στὸν ἀνεμὸ τῆς πλαταγίζουν οἱ σημαῖες τῶν μπαλκονιών,
 στὰ μπαλκόνια λύνουν τὰ μαλλιά τους οἱ χθεσινὲς ἐσπερίδες...

ΑΝΤΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΤΙΚΟ

Στὰ κλώνια οἱ διάφοροι καρποὶ
 τρεμάμενα ὄνειρα στὸ φῶς,
 κόμποι λαλιάς μὲς στὴ σιωπῇ.

Ἄλυτες ἔδεσε θηλιές
 κ' ἔγινε κέντημα ὁ κισσὸς
 στίς γκριζὲς γέρικες ἐλιές.

Δειλὰ σκιερήματα πουλιοῦ
 καὶ πῶες λαχτάρες μυστικῆς
 στὰ δέντρα τοῦ περιβολιοῦ.

Κ' ἡ στέργα, ξωτικὸ γυαλί,
 στὸ μαγεμένο τῆς βυθὸ
 ζωγραφισμένους ἰσκιους κλεῖ.

Ἐνα τζιτζίκι τραγουδεῖ...

Κάτω ἀπ' τὸν ξέθωρο οὐρανό,
 ἕνα τζιτζίκι τραγουδεῖ...

ΔΙΑΛΕΚΤΗ ΖΕΥΓΩΛΗ - ΓΛΕΖΟΥ

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Καὶ νᾶρχετ' ἔτσι ἀπὸ μακρὰν τ' ὁλόδροσο τραγούδι
 Τῆς νύχτιας σιγαλιάς,
 Στὴν ἀμμουδιά νὰ ξεγλωστῶ σὰ λαμπισμένο χροῦδι,
 Σὰ φύλλο ξεσυρμένο τῆς ἐλιάς.
 Κι ὅλος γυρμένος στὸ νερὸ μὲ τ' ἀστρα τ' ἀναμμένα
 Νὰ λάμπει ὁ οὐρανός,
 Καὶ νᾶναι πλήθος, σύσμιχτα, ζευγαρωτά, ἕνα, ἕνα.
 Σὰ νὰ μὴ λείπει τ' ἀστρὸ κανενός...

Ὅμως ἀπάνω κι ἀπ' τὸ φῶς καὶ ἀπὸ τὴ σιωπῇ σου,
 Ὡ γαλήνια ὁμορφιά!
 Νὰ τρῶζον τὰ θυρόφυλλα τῆς σκοτεινῆς ἀβύσσου,
 Καὶ ὅπως χτυπᾷ, ν' ἀκούγεται ἡ καρδιά...

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Μέσα στὸ φῶς σου γίνωμαι πουλί
 καὶ τραγουδῶ ὀλημέρα σὰν τὸ σπῖνο
 μιᾶς πεταλούδας παίρνω τὰ φτερά
 τὰ θεῖα κι ὀλόασπρα σὰν τὸ νεὸ τὸ κρήνο.

Σφαλῶ τὰ βλέφαρά μου ἐντὸς μου φῶς.
 Τ' ἀνοίγω φῶς παντοῦ, ὅλο φῶς τοιγύρα.
 Καὶ λέω : Ἥλιε, τί θάνατος λαμπρός
 μὲς σὲ μιὰ θεῖα φωτοπλημμύρα.

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

(Απόσπασμα)

Τὸ περασμένο καλοκαίρι,
πὸν δὲ θὰ τῶρω ἄλλη φορὰ,
ἀπὸ τὰ πιδ συνηθισμένα
ἐγὼ εἶχα πλάσει τῇ χαρᾷ.

Στὸν ὄχτο ἀνέβαινα. Τὸν ἔχει
στὴ ρίζα του ὁ Λυκαβητός.
Στὰ πόδια πάντοτε τοῦ ἀφέντη
σὰν σκύλος βρίσκεται στρωτός.

Καὶ τὴν Ἀθήνα ὁ ὄχτος ἔχει
γονατιστὴ καὶ τὴν κρατεῖ
καὶ τήνε χαίρεται σὰν κόρη
κάτου ἀπὸ τὸν ἴσκιό του δετῇ.

Κι ἀπὸ τὸν ἴσκιό εἶναι δροσᾶτος
κι ἀπὸ τοὺς πλάτανους χλωρός,
γύρω μιάς πλάσης ἡ ἄσπρη γύμνια
καὶ ἀπάνον ὁ ἥλιος καίει σκληρός.

Κι ἐνῶ τῆς χώρας εἶναι ὅλα
κι ἀσάλευτα καὶ φλογερὰ
στὸν ὄχτο σάλεμα, ἀπὸ δέντρα,
κι ἓνα τραγούδι ἀπὸ νερά.

Καὶ μοναχὰ στὸ νοῦ ἀπομένει
τὸ βράδιασμα, ὥρα διαλεχτῇ,
μιά μέρα θέλει ν' ἀποφύγῃ,
μιά μέρα ν' ἀργοτιναχτῇ.

Καὶ κάθε ἀντίκρουσμα εἶναι τότε
σοφοῦ τεχνίτη ζωγραφιὰ
μὲ τ' ἀπαλότατο κοντύλι,
νάτην ἡ ἀφάνταστη ὁμορφιά.

Καὶ πέρα, ἀπάνον ἀπ' ὅλα, ὁ Πάρνης
τῆς Θεῆς Πεντέλης ὁ ἀδελφός;
Ρήγας μὲ ὁλόχρυσή κορώνια,
στὸ ἡλιοβασίλεμα ἀπὸ φῶς.

Μὰ ἔχει τὸ φῶς του τέτοια γλύκα,
πὸν σὲ χτυπᾷ μὲς στὴν καρδιά
σὰν ἀπὸ πρώτη ἀγάπη χείδιο,
σὰν ἀπὸ γιούλι μουρουδιά.

Τὸ περασμένο καλοκαίρι
(τάχα θὰ τῶρω ἄλλη φορὰ ;)
ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα ἐγὼ εἶχα πλάσει
μιὰν ἀσυνήθιστη χαρὰ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΥΔΙΑ

* Ἦρθε ἓνας ἥλιος μὲς τὸ σπίτι
κ' εἶχαμε ἀπολησμονηθεῖ.
* Ἦρθε ἓνας ἥλιος μὲς τὸ σπίτι
ἀπὸ τὸ διάπλατο φεγγάτι
μὲς στὴ στενὴ μας φυλακὴ.

Αἰθρία γαλάζια, αἶρα δροσάτη
σὰν ἀπὸ φλόουτο ἢ βιολί.
Αἰθρία γαλάζια. Αἶρα δροσάτη
ἐρωτικὴ μανία γεμάτη,
πρὸς νέα ταξίδια μᾶς καλεῖ.

* Ἀχ! ἓνα ῥόδο ἄς ἦμουν — Θεέ μου!
σὲ μιὰ ἀνοιξιὰτικὴ φραγῇ.
* Ἀχ! ἓνα ῥόδο ἄς ἦμουν — Θεέ μου!
νὰ γέρονω στὴν πνοὴ τοῦ ἀνέμου,
νὰ πέφτω στὴ νεροσυρμῇ.

* Ἡ κάλλιο ἄς ἦμουν ἓνα ἀηδὸν
στῆς λεύκας τὸ ἱσκιερὸ κλαδί,
ἢ κάλλιο ἄς ἦμουν ἓνα ἀηδὸν,
μιά δίρα ὁδόνης νὰ μὲ λιώνει
καὶ νὰ μὲ καίει μιὰ προσμονή.

* Ἦρθε ἓνας ἥλιος μὲς τὸ σπίτι
κ' εἶχαμε ἀπολησμονηθεῖ
* Ἦρθε ἓνας ἥλιος μὲς τὸ σπίτι
ἀπὸ τὸ διάπλατο φεγγάτι —
μὲς στὴ στενὴ μας φυλακὴ.

Σὰ βέλος χτύπησε ἡ ἀχτίνα
πὸν ὅλο στ' ἀφτιά μας ἀνηχεῖ.
Σὰ βέλος χτύπησε ἡ ἀχτίνα,
κι ἀνθισαν ἄσπρα, ἐράσματα κλῖνα
μὲς στὴ στενὴ μας φυλακὴ.

Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

* Ἐξω ἡ κατάχρυση μεσημβρία
καίγεται στῆς φλέβες
τῶν τζιτζικιών.

* Ἀκούμε τίς φωνές τῶν παιδιῶν
πὸν λουζοῦνται στὸν ἥλιο
καὶ στὴ θάλασσα.

* Ἐγὼ ἀσφαλισμένος μέσα στὸ οἶκος
γεύομαι τὸν οὐρανό.

Σφίγγω τὸ χέρι σου.

* Ἀραγμένα τ' ἄσπρα καίτνια
κ' οἱ σκιές τῶν γλάρων
γράφονται
στὴν ὑγρὴν ἀμμουδιά
καὶ στὴ σάρκα μας.

Καμιά σειρήνα δὲ σφυρίζει.
Κανένας δὲν ἀποδημεῖ.

Ζεστὴ χρυσὴ μεσημβρία.
Σταθμός τοῦ Ἀπείρου
ἡ καρδιά μας.

... Ἡ καλοκαιρινὴ βραδυνά
ἐμπαινε ἀπ' τὸ παράθυρο

στὴ λευκὴ κάμαρα
τοῦ πατρικοῦ μου σπιτιοῦ.

Μιά μυρωδιά χόρτου νωποῦ καὶ για-
[σεμιοῦ]
κυμάτιζε στὸν ἥλιο ἄερα.
Κ' ἓνα βῆμα ἐλαφρὸ
σὰν ἀπὸ ἀκτινοβόλο πόδι Ἀγγέλου
τριγύριζε τὸ σπίτι μας.

* Ἦταν τὸ βῆμα σου, ὦ Ἀγάπη,
πὸν ἔφαχνε τόσα χρόνια πρὶν
κάτω ἀπ' τὴ θερινὴ σελήνη
νὰ μ' ἀνταμώσει.

* Ὅλη μου ἡ ὁμορφιά συνάζεται
νὰ στολίσῃ τὰ μαλλιά σου.
Κι ὅτι γλυκὸ καὶ τρυφερὸ
ποῦταν δικό μου κ' ἔμενε σὰν ξένο
καὶ μ' εἶχε λησμονήσει
ξανόχεται στὰ χέρια σου νὰ ζεσταθεῖ
νὰ ξαναζήσει καὶ νὰ σὲ φιλήσῃ.

Δὲ θέλω νὰ φύγω.
Κράτησέ με.
Φοβοῦμαι σιμὰ σου
κι ὅμως ἀγαπῶ τὸ δέος μου.

ΡΙΤΣΟΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΘΕΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΜΥΣΤΙΚΟΥ ΑΣΤΑΧΟΥ

(Απόσπασμα)

* Ω Ἱστορία,
κομμάτι μόνο τῆς γιγάντειας μελωδίας
πὸν βουίζει μὲς στὰ βάθη τῶν φλεβῶν μου,
ἀκατανίκητος οὐθμός καὶ ὠκεανός!
βαθιά μου μόνο
θ' ἀναστήσω τὴ σβησμένη σου Ἀρμονία
ἀκαταδούλωτη κι ἀντιδονούσα
μὲς στὸ αἷμα μου
τὸ μυστικὸ σου ἀσώπαστο παλμό!

Βαθιά μου
καὶ μὲς τὴν ἀνέφρατη τοῦ λαοῦ μου ἀνάσα
θε νὰ πῶ τ' ἀντίρροχο τοῦ Χάρου
γιὰ νὰ στήσω ἀντίκρουμο τὸ πνεῦμα μου
στὸν ξεπεσμό,
γιὰ νὰ φωνάξω, ἀργατολόγος
τοὺς σκαφτιάδες, τοὺς σποριάδες
γιὰ τὴ νέα πὸν καρτερεῖ
τ' ἀστάχναστό μου χῶμα
ἀρχισπορά.

Για να ιδώ, και πάλι
 όχι πιά δραμα, μιὰ ζωὴ καρπὸ και ἀλήθεια
 μπρὸς στὰ μάτια μου
 τὸ μυστικὸ Ἑλευσίνιο Στάχυν,
 πὺδ μεγάλο, πὺδ μεστὸ ἀπ' τὸ στάχυν τοῦ Ἀπελλῆ
 ποὺ ἀπάνω του πιθόνονταν βαρὺ ἓνα περιστέρι,
 καὶ τὸ κραταίει ἐκεῖνο ὥστόσο
 ἀλύγιστο καὶ ὀρθό!

Καὶ γιὰ νὰ σκύψω, τέλος,
 Ἱεροφάντης,
 καὶ νὰ τὸ θερίσω σιωπηλὸς.
 καὶ νὰ ὑψώσω ἀνάμεσα ἀπ' ὀλόκληρο τὸ λαό.
 τὸ Λαὸ - Ἀνθρωπότητα,
 ἀρραβώνα τοῦ καινούργιου
 νικητήριου πλέον Ἀπόλλωνα
 πάνω ἀπ' τὸ Φίδι - Χρόνο,
 τοῦ ἀνοιχτοῦ ἀβασίλευτοῦ σου αἰῶνα,
 τοῦ καινούργιου σου ἀρραβώνα,
 "Ω, Ἑλλάδα, μὲ τὴ Ζωή!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ "ΑΠΟΛΛΩΝΕΙΟΝ ΑΣΜΑ,"

Τὸ καλοκαίρι μελετῶ στὴ βρύση πλαῖ γυρτὸς
 ποὺ περιζώνει ἡ φτέρη
 καὶ καθεμιὰ φροντίδα μου καὶ κάθε μου καημὸς
 σκορπίζεται στὸ ἀγέρι.
 Τὸ φύλλο ὅμως, ποὺ βιάστηκε νὰ μαραθῇ κι ἀργὸ
 πέφτει μὲ κούφιο χτύπο,
 μοῦ φέρνει ἄθελα τὸραμα τὸ φθινοπωρινὸ
 κ' ὀλόγυμνο τὸν κήπο.
 Ἔτσι μισὰ νὰ χαίρομαι τὴν κάθε μου ἡδονή
 πάντα μοῦ εἶναι μοιραῖο,
 ὅμως ἀκέραιο τὸν πονῶ τὴν ἄλλη τὴ στιγμή
 τὸν πόνο μου τὸ νέο.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΦΩΤΟΛΑΤΡΗΣ

Τὸ φῶς ἐπόθησε ὁ τυφλὸς
 καὶ τοῦγινε θρησκεία...

Προσκυνητὴς ἐμίσησα στὸ μακρινὸ ἐρμολοκλήσι,
 ποὺ ἀπὰ στὸ βράχο ὑψώνεται λευκὸ σὰν περιστέρι,
 κι ἦγια νερὸ στὴ βρύση του, πλαῖ στὸ κυπαρίσσι,
 ποὺ ἡ Μοῖρα τὸ θεμέλιωσε μὲ τὸ λευκὸ τῆς χέρι.

Τοῦ κάκου κι ἂν ξεδίψασα στὸ κάμα τ' Ἀλωνάρη,
 κι ἂν ἦρα μπρὸς μου δλάνοιχτη τοῦ ἐρμολοκλήσιου τὴ θύρα.
 Φτερόνομαι σὰν τὸ πουλὶ στὸ πὺδ ψηλὸ κλωνάρι
 πρὸς μιᾶς θρησκείας ὑπέρκосμης τὴ φωτεινὴ πλημμύρα.

"Ω! Φῶς... σὲ σένα ἡ προσευχὴ κι ἡ δέηση κι ἡ λατρεία,
 ποὺ νέο ρυθμὸν ἀντιάζομαι σ' ὀλόλαμπρὸ σου θάμα,
 τὰ βάρυντα τὰ μάτια μου ποὺ κάθε ἀγὴν ἀνοίγεις,
 νὰ κοιωνήσω ἐπόθησα τὸ φωτεινὸ σου νάμα...

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΘΕΡΙΝΟ ΔΕΙΛΙ

Σιγὰ ἡ πηγὴ στὴ λαγκαδιὰ κυλᾷ μὲς στὰ χαλίκια,
 σιγὰ κι ἀργὰ τὰ ἱσκιώματα γλιστροῦν τοῦ δειλινοῦ,
 στὰ θάμνα σκόρπια βόσκουνε πηδώντας τὰ κατσίκια
 στὸ βράχο τὸν ὀρθόψηλο τοῦ ἀπόγκρεμου βουνοῦ.

Κι ἀνάρια τὰ κουνούνια τους ἀκούονται στὰ ράχη,
 ὀλόγη ἐδῶ, κομμένα ἐκεῖ, βραχνόφωνα ἄλλα ἤχουν,
 λὲς σήμαντρα πολὺλαλα καὶ κρέμονται στὰ βράχη
 κι οἱ ἀχοὶ τους φεύγουνε ψηλὰ κι ἀνέροι ξεφυχοῦν.

Καὶ τ' ἀεράκι ἀνάλαφρο τὰ πεῦκα ἀγοαναθεύει
 καὶ ἱσκιώνουν κι ὅλο ἱσκιώνουνε τὰ πλάγια χαμηλά,
 καὶ μιὰ κατσικὰ ἀπ' τίς πολλὰς παρήμερα ἀλαργεύει
 καὶ πάει ὀλόρθη στέκεται σὲ μιὰ κορφὴ ψηλά.

Κι ἀκίνητη, σὰ χάλκινη στημένη ἐκεῖ, καρφώνει
 ἀσάλευτο τὸ βλέμμα τῆς σὰν πρὸς τὸν οὐρανὸ,
 ὅθι τὸ βράδν πὺδ χλωμὰ τὰ γιούλια τὸν ὅλο ἀπλώνει
 κι ὅλο πὺδ ἀχνὰ τὰ ρόδα τὸν σκορπίζει στὸ βουνό.

Κι εἶναι καθὼς ἐκεῖ θωρεῖ σὰν κάτι νὰ κοιτάξῃ,
 κάτι στὰ μάκρη ἀλαργινὰ ποὺ δὲ θωρεῖς ἐσθ,
 κι ὀλόρθη πάντα στέκεται — καὶ τὸ βουνὸ χλωμιάζει,
 μιὰ λάμψη μόνον τὴν κορφὴ τώρα φωτὰ χρυσή.

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥΣ

Ἄ ἥλιος φέγγει μόνον σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὰ μάτια ἀ-
 νοιχτά.

Lord Sheffield

ΜΙΑ ΑΝΩΤΕΡΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Διήγημα

Του

Α. ΤΣΕΧΩΦ

Στην πρώτη θέσι του σιδηρόδρομου, στο ντιβανάκι το ταπετσαρισμένο με βυσσινί βελούδο, κάθεται μισοξαπλωμένη μια νόστιμη κυρία. Κρατάει μια πολύτιμη βεντάλια σφιγμένη στα δάχτυλά της, ἐὼς ἡ καρφίτσα πάνω στο στήθος της ανεβοκατεβαίνει σὰν ἀκυβέρνητη βαρκούλα πάνω στα κύματα. Ἡ κυρία φαίνεται πολύ ταραγμένη... Ἀπέναντί της κάθεται στο ντιβανάκι ἕνας διοικητικὸς υπάλληλος ειδικῶν υποθέσεων, ἕως νεαρὸς πρωτόβγαλτος συγγραφέας πού ἔχει ἀρχίσει κιόλας νὰ δημοσιεύη σὲ μιὰ ἐπαρχιακὴ ἐφημερίδα μικρὰ διηγήματα ἧ, ὅπως τὰ ὀνομάζει ὁ ἴδιος, (αὐοβέλλες) ἀπὸ τῆ ζωῆ τῆς ὑψηλῆς ἀριστοκρατίας... Τὴν παρατηρεῖ στο πρόσωπο μ' ἐπιμονή. Μελετάει, σπουδάζει τούτη τὴν αἰνιγματικὴ ὑπαρξί, τὴ νιώθει, τὴ φτάνει... Ἡ ψυχὴ της, ὅλη της ἡ ψυχολογία εἶναι γι' αὐτὸν σὰν ἕνα ἀνοιχτὸ βιβλίο.

— "ὦ, πόσο σὰς καταλαβαίνω, λέει ὁ υπάλληλος τῶν ειδικῶν υποθέσεων, φιλώντας τὸ χέρι της. Ἡ ἀνώτερη κι εὐγενικὴ σὰς ψυχῇ

ζητεῖ διέξοδο ἀπὸ τὸ λαβύρινθο ὅπου βρίσκεται... Ναί, ναί, καὶ ἡ πάλῃ εἶναι τρομερὴ, φριχτή. Ὅμως, μὴν ἀπελπίζεστε. Σεῖς θὰ εἴσατε ἡ νικητριά. Ναί.

— "ὦ, περιγράψτε με, Βαλδεμάρ, λέει ἡ νόστιμη κυρία μ' ἕνα μελαγχολικὸ χαμόγελο. Ἡ ζωὴ μου εἶναι τόσο γεμάτη, τόσο ἔντονη... Καὶ ὅμως εἶμαι δυστυχισμένη... Εἶμαι ἕνα θῦμα, σὰν τίς ἡρωίδες τοῦ Ντοστογιέφσκου... Δεῖξτε στὸν κόσμον τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου, Βαλδεμάρ, γυμνώστε τὴν αὐτὴ τὴ φτωχὴ ψυχὴ. Εἴστε ἕνας ψυχολόγος, σεῖς... Δὲν πέρασε ἀκόμα μιὰ ὥρα πού καθόμαστε σὲ τοῦτο τὸ βαγόνι, καὶ σεῖς μ' ἔχετε νιώσει ὁλόκληρη, ὁλόκληρη...

— "ὦ, μιλήστε μου, σὰς ἰκετεύω, μιλήστε μου.

— Ἀκοῦστε λοιπὸν. Γεννήθηκα παιδὶ μὲς φτωχῆς οἰκογένειας δημοσίων υπαλλήλων. Ὁ πατέρας μου ἦταν καλὸ παλληκάρι, ἐξυπνο, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς... βλέπετε, καὶ οἱ ἀντιλήψεις τῆς τάξεως μας... καταλαβαίνετε... Δὲν τοῦ ρίχνω ἄδικο, τοῦ φτωχοῦ πατέρα... Ἐπινε, ἔπαιζε χαρ-

τιά... ἔκανε χρέη... Ἐνῶ ἡ μητέρα... Μὰ τί νὰ τὰ θυμᾶται κανεὶς!

Ἡ μιζέρια, ὁ ἀγῶνας γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμί, ἡ συναίσθησι τῆς μηδαμινότητος... Ἀχ, φίλε μου, μὴ μ' ἀναγκάζετε νὰ τὰ θυμῶ. Βρέθηκα λοιπὸν στὴν ἀνάγκη ν' ἀνοίξω μόνῃ μου τὸ δρόμον τῆς ζωῆς μου... Ἐπειτα, ἡ ἐλαττωματικὴ μου μόρφωσι, τοῦ παραθαναγωγείου, τὸ διάβασμα ἀνόητων μυθιστορημάτων, τὰ λάθη τῆς νιότης, ἡ πρώτη ἀγάπη... Καὶ ἡ πάλῃ μὲ τὴ στενοκεφαλιά τοῦ κόσμου. Φρίκη! Καὶ οἱ ἀμβιβολίες... Καὶ ἡ ἔλλειψι ἐμπιστοσύνης στὸν ἑαυτό σου, πού ἀρχίζει νὰ γεννιέται στὴν ψυχὴ σου... Ἀχ, εἴσατε συγγραφέας καὶ μᾶς ξέρετε καλά, ἐμᾶς τίς γυναῖκες. Θὰ μὲ νιώσετε καὶ μένα... Δυστυχῶς εἶμαι μιὰ φύσι ἀνήσυχη... Περίμενα νὰ βρῶ τὴν εὐτυχία, καὶ τί εὐτυχία... Ποθοῦσα νὰ γίνω ἄνθρωπος. Ναί, ναί. Νὰ γίνω πρὸ πάντων ἀνθρώπων, γιατί μόνο σ' αὐτὸ ἔβλεπα τὴν πραγματικὴν εὐτυχία.

— "ὦ, θαυμάσια, ψελλίζει ὁ συγγραφέας φιλώντας τὰ χέρια κοντὰ στο βραχιόλι. Δὲ φιλῶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸ χέρι σας, θεῖα γυναῖκα, ἀλλὰ τ' ἀνθρώπινα βάσανα. Θυμᾶστε τὸ Ρασκόλνικωφ. Ἐτσι φιλοῦσε ἐκεῖνος.

— "ὦ, Βαλδεμάρ! Εἶχα τότε ἀνάγκη ἀπὸ δόξα, ἀπὸ θόρυβο, ἀπὸ πολυτέλεια, ὅπως κάθε — γιατί νὰ ντραπῶ — κάθε ἐκλεκτὴ ἀνώτερη φύσι, ποθοῦσα κάτι ἀσυνήθιστο... ὅχι γυναικεῖο. Καὶ νά, καὶ νά... Τότε βρέθηκε στὸ δρόμον μου ἕνας πλούσιος γεροστρατηγός... Θέλω νὰ μὲ νιώ-

σετε, Βαλδεμάρ. Κι αὐτὸ πού ἔκανα ἦτανε μιὰ αὐτοθυσία, αὐτοεγκατάλειψι, νιώστε με. Δὲν μποροῦσα νὰ κάνω ἄλλιως. Πλούτισα τὸ σπῖτι μου, ἄρχισα νὰ ταξιδεύω, νὰ σκορπῶ γύρω μου τὸ καλὸ... Ὅμως πόσο ὑπόφερα! Πόσο ἀνυπόφορα, ποταπὰ καὶ χυδαῖα ἦταν τὰ χάδια αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ, ἂν καὶ πρέπει νὰ τοῦ δώσουμε δίκιο : στὴν ἐποχὴ του εἶχε πολεμήσει γενναῖα. Ἦταν στιγμές... στιγμές φοβερὲς γιὰ μένα... Ἀλλὰ μὲ συγκρατοῦσε μονάχα ἡ σκέψι πὼς ὁ γέρος σήμερα - αὔριο θὰ πεθάνῃ, πὼς θ' ἀρχίζα τότε νὰ ζῶ ὅπως ἤθελα, πὼς θὰ διόκουν στὸν ἄνθρωπον πού θ' ἀγαποῦσα, πὼς θάμουνα μιὰ μέρα εὐτυχισμένη... Καὶ ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος αὐτός, μάρτυς μου ὁ Θεός, ὑπάρχει!

Ἡ νόστιμη κυρία κουνάει ζωηρὰ τὴ βεντάλια της. Ἡ μορφὴ της παίρνει ὅψι παραπονιαρική.

— Καὶ νά, ὁ γέρος πέθανε... Μ' ἄφησε κάτι, εἶμαι πιά ἐλεύθερη σὰν τὸ πουλί. Τώρα πιά θάπρεπε ἡ ζωὴ μου νὰ εἶναι εὐτυχισμένη... Δὲν εἶναι ἔτσι, Βαλδεμάρ; Ἡ εὐτυχία μου χτυπάει στὸ παράθυρο. Δὲν ἔχω παρὰ νὰ τῆς ἀνοίξω, ἀλλὰ... ὅχι! Βαλδεμάρ, ἀκοῦστε με, σὰς ἐξορκίζω! Θάπρεπε τώρα πιά νὰ παραδοθῶ στὸν ἄνθρωπον πού ἀγαπῶ, νὰ γίνω φίλη του, ὁδηγός του, βοηθός του, ν' ἀφοσιωθῶ στὰ ἰδανικά του, νὰ γίνω εὐτυχισμένη... νὰ ξεκουρασθῶ... Μὰ πόσο ὅλα στὴ ζωὴ εἶναι ποταπὰ, ταπεινά, πρόστυχα, χυδαῖα κι ἀνόητα! Τί ταπεινά πού εἶναι ὅλα σὲ τοῦτο τὸν κόσμον, Βαλδεμάρ! Εἶμαι δυστυχισμένη, δυστυχισμένη, δυστυχισμένη! Στὸ δρόμον μου

πάλι βρίσκεται ένα μεγάλο έμπο-
διο. Καί πάλι νιώθω πώς ή εὐτυ-
χία μου κινδυνεύει, πώς είναι
μακριά, πολύ μακριά! "Αχ, τί
μαρτύριο, αν ξέρατε! Τί βάσανο!
— Μὰ γιατί; Τί είναι πάλι
πού σᾶς φράζει τὸ δρόμο; Σᾶς
ίκετεύω, μιλήστε!

— "Ενας ἄλλος πλούσιος γέ-
ρος...

"Η σπασμένη πιά βεντάλια

σκεπάζει τ' ὁμορφο προσωπάκι.
"Ο συγγραφέας στηρίζει πάνω
στή σφιγμένη του γροθιά τὰ πάν-
σοφο κεφάλι του, ἀναστενάζει
καί, με ὕφος γνώστη καὶ ψυχολό-
γου, βυθίζεται σὲ βαθειὰ συλλογή.

Τὸ τραῦνο σφυρίζει κι ἀγκο-
μαχᾶ, καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιο πού γέρ-
νει στὸ βασίλεμά του ζωηρεύουν
καὶ χρυσώνονται τὰ κουρτινάκια
τῶν παραθυριῶν...

Εἶναι πάντα σωστά τὰ ἑλληνικά σας;

1) "Εχω τρομερὸ πονοκέ-
φαλο, μ' αὐτὴ τὴ ζέστη σήμερα.

2) Κάνω ὅ,τι μοῦ ἀρέσει. Εἶμαι
ἐφταξοῦσιος τοῦ ἑαυ-
τοῦ μου.

3) Δεκαπέντε βουλευταὶ ἤρουν
τὴν ἐμπιστοσύνην των πρὸς τὴν
κυβέρνησιν.

4) Οἱ σταῦλοι τοῦ Ἱππο-
δρόμου.

5) "Ας περάσουν οἱ ἕτεροι
δύο γιὰ ἀνάκρισι.

6) "Ηταν τελειῶς ἀμελέτητος καὶ
θὰ ἀπερρίπτετο ἐὰν ἦθελε
μετάσχη τῆς ἐξετάσεως.

7) "Εζήτησε τὴν χεῖραν
τῆς κόρης μου.

8) Ὑποφέρει ἐξ ἐπαιτιό-
τητός του.

9) Θὰ τελεσθῇ μέγας ἐσπερινὸς
μετ' ἄρτοπλασίας.

10) Γιατί δὲν τοῦ μιλάς; "Εχεις
δεδόμενα μαζί του;

11) Μ' ἀρέσει τὸ Φάληρο,
προπάντος τὸ βραδάκι.

12) Κάθισαν, πού λές, στὸ πάγ-
κάκι τοῦ ἄλσους καί... (ἀπο-
σιωποητικά).

13) Αὐτὸ θὰ προξένη κα-
λὴν ἐντύπωσιν καὶ θὰ ὑπε-
βοήθη πολὺ τὴν κατάστασιν.

14) Γιασεμί καὶ κατηφέ μου,
δὲν σὲ λησμονῶ ποτέ μου.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ

Η ΟΡΡΑ

◆ Μία ἡλικιωμένη κυρία κάθεται στὸ ζωολογικὸ κήπο σὲ μιὰ
καμήλα πού ὁ ιδιοκτήτης της μάταια προσπαθεῖ νὰ τὴν κἀνὴ νὰ ση-
κωθῇ. Με τὰ πολλὰ ἡ κυρία σηκώνεται καὶ ἀρχίζει νὰ καλοπιάνη
τὴν καμήλα καὶ νὰ τὴν χαϊδεύη. "Οπου, ξαφνικά, τὸ ζῶο σηκώνεται
καὶ ἀρχίζει νὰ τρέχη.

"Ο ιδιοκτήτης γυρίζει στὴν κυρία :

— Τί τῆς κάνετε ;

— Τὴ γαργάλισα στὰ πιασινά της, λέει ἡ κυρία.

— Καλὰ θὰ κάνετε νὰ γαργαλήσετε καὶ μένα τώρα, φωνάζει
ὁ καμηλιέρης, γιατί πῶς θὰ τρέξω νὰ τὴν πιάσω !

Constellation

◆ Δυὸ μητέρες συζητοῦν γιὰ τὰ παιδιά τους :

— Σὲ παιδεύει ὁ δικός σου γιὰ νὰ σηκωθῇ τὸ πρῶτῃ ; ρωτᾷ
ἡ μία.

— "Οχι ἀπαντᾷ ἡ ἄλλη. "Εγὼ ἀνοίγω τὴν κάμαρά του καὶ πετᾶω
στὸ κρεβάτι του τὴ γάτα.

— Καὶ αὐτὸ τὸν ξυπνάει ;

— "Αμέσως. Κοιμᾶται ἀγκαλιὰ μ' ἓνα σκυλάκι πού ἔχουμε.

Pageant

◆ — Βλέπω, λέει ἡ κυρία στὸ γκαρσόνι — πῶς ἐδῶ ἀπαγο-
ρεύεται τὸ φιλοδώρημα.

— Μάλιστα, κυρία μου. "Οπως τὸ μῆλο στὸν Παράδεισο !

Argosy

◆ "Ενας Ἀμερικανὸς γυρίζει στὸ γραφεῖο του ὕστερα ἀπὸ μιὰ
ἀδεια μερικῶν ἡμερῶν, με μάγουλα ἡλιοκαμένα.

— Τί νέα ; τὸν ρωτοῦν οἱ συνάδελφοί του. Μπάνια ;

— Μπά, ὄχι ! "Η κουζίνα μας εἶναι δυτικὴ, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

Pourquoi Pas ?

◆ Μία νεαρὴ κυρία πηγαίνει νὰ δῇ ἓνα ἐπιπλωμένο δωμάτιο
γιὰ νὰ τὸ νοικιάσῃ.

— Δὲν δέχομαι γυναῖκες μοναχές, λέει ἡ ιδιοκτήτρια.

— Κυρία μου, διαμαρτύρεται ἡ ὑποψήφια ἐνοικιάστρια, αὐτὸ
μοῦ συμβαίνει πολὺ σπάνια.

Boston Star

Ἡ ἀποκατάστασι ἐνὸς ἀδικημένου τῆς Ἱστορίας.

ΒΑΣΙΛΙΑΗ: ἡ ἰδεώδης φυλακὴ

Τοῦ F. BRENTANO

Ο θρύλος θέλει τὴ Βαστίλλη σύμβολο τῆς σκληρότερης τυραννίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν νὰ βλασταίνει πάνω στὰ ἑρείπιά της. Ἡ ψυχρὴ ἱστορικὴ ἐρευνα ὅμως ἐρχεται τώρα νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὴ Βαστίλλη σάν τὴν ἰδανικώτερη, τὴν ἀνεκτικώτερη καὶ τὴν πιὸ φιλελεύθερη φυλακὴ τῶν αἰώνων, μιὰ φυλακὴ ὅπου οἱ κρατούμενοι περνοῦσαν καλύτερα ἀπὸ τὸ σπιτί τους.

Τὸ Παρίσι στὰ τέλη τοῦ 1382, ἐπὶ Καρόλου τοῦ 5ου, γιόρτασε μὲ ὑπερηφάνεια τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγάλου καὶ ἐπιβλητικοῦ φρουρίου τῆς Βαστίλλης. Καὶ ποίος θὰ τὸλεγε τότε, πὼς ὕστερα ἀπὸ χρόνια τὸ ἴδιο τὸ Παρίσι θὰ ντρεπόταν γιὰ τὴν ὑπαρξί της, θὰ ξεσηκωνότανε ὁλόκληρο καὶ θὰ γκρέμιζε μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὸ προπύργιο αὐτὸ τῆς ντροπῆς, τὴν κηλιδωνε ὁλόκληρες σελίδες τῆς ἱστορίας του!

Πράγματι σάν στρατιωτικὸ φρούριο ἡ Βαστίλλη δὲν ἔζησε πολὺ. Σὲ λίγο καιρὸ ἔγινε κρατικὴ φυλακὴ καὶ ἔτσι ἔμεινε ὡς τὴν ἡμέρα τῆς καταστροφῆς της.

Ἡ φυλακὴ ὅμως αὐτὴ στὴν καρδιά τοῦ 17ου αἰῶνα δὲν ἔχει καθόλου ὄψι φυλακῆς. Εἶναι σάν ἓνας πύργος ὅπου γιὰ τὸν ἄλφα ἢ βῆτα λόγο ὁ βασιλιάς περιώριζε μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους του. Ἐκεῖ μέσα ζοῦσε ὁ καθένας ὅπως ἤθελε. Εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιπλώσῃ τὸ κελλί του ὅπως τοῦ ἄρεσε, νὰ τρώῃ καὶ νὰ ντύνεται ὅπως ἤθελε μὲ δικά του ἐξοδα καὶ νὰ κρατᾷ

μαζί του τοὺς ὑπηρετές πού εἶχε ἐλεύθερος. Ἄν ὁ κρατούμενος ἦταν ἄπορος, ὁ βασιλιάς βέβαια οὔτε τὸν ἔτρεφε οὔτε τὸν ἐντυνε, ἀλλὰ τοῦ ἔδινε χρήματα νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ ὅπως ἐκεῖνος ἤθελε. Ἄπ' αὐτὰ τὰ χρήματα, ἂν τοῦ περισσεύαν, μπόρουσε νὰ τὰ φυλάξῃ — πράγμα πού ἀρκετοῖ τὸ ἔκαναν — καὶ αὐτὲς οἱ οἰκονομίες ἦταν πιά κτῆμα δικό του. Στὰ τέλη τοῦ 17ου καὶ στὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνα, αὐτὸς ὁ κανονισμὸς ἄρχισε νὰ μετατρέπεται καὶ νὰ πλησιάζῃ — χωρὶς ποτέ νὰ τὸν φτάσῃ βέβαια — στὸν κανονισμὸ τῶν σημερινῶν φυλακῶν. Ἔτσι, ὁ βασιλιάς, ἀντὶ νὰ δίνῃ ἐπίδομα στὸν καθέναν ἄπορο κρατούμενο, ὥρισε σταθερὸ ἀριθμὸ ἐπιδομάτων γιὰ τοὺς ἀπόρους κρατούμενους τῆς Βαστίλλης. Οἱ κάτοχοι αὐτῶν τῶν ἐπιδομάτων θεωροῦνταν τυχεροί, γιὰτὶ εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσουν καὶ νὰ λάβουν τὰ χρήματα πού περισσεύαν ἀπὸ τὴ συντήρησί τους. Γι' αὐτὸ καὶ βλέπουμε πολλοὺς πού ἦταν ἐντελῶς φτωχοί, νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴ Βαστίλλη μὲ μιὰ μικρὴ περιουσία. Μερικοὶ μάλιστα κρατούμενοι, πού ἡ ποινὴ τους εἶχε λήξῃ, ζητοῦσαν μιὰ μικρὴ παράτασι, ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ στρογγυλέψουν τὸ ποσὸ πού εἶχαν μαζέψῃ. Συχνὰ τοὺς γινόταν αὐτὴ ἡ χάρι.

Ἀρχικὰ ἡ Βαστίλλη, σάν κτίριο δὲν εἶχε ὄψι φυλακῆς. Οἱ συχνὲς ἀποδράσεις ὅμως τὴν ἔκαναν νὰ ἀλλάξῃ

σημαντικά. Συγκεκριμένα οἱ ἐξωτερικὲς διακοσμήσεις καταστράφηκαν, γιὰτὶ ἀπ' αὐτὲς δένονταν τὰ σχοινιά πού χρησιμοποιοῦσαν οἱ κρατούμενοι γιὰ τὶς ἀποδράσεις τους. Πιὸ ὕστερα μπῆκαν καὶ κάγκελα στὰ τζάμια τῶν κελλίων, γιὰτὶ κι ἀπὸ κεῖ κατ'ὠρώσαν μερικοὶ νὰ τὸ σκάσουν.

Κάθε ἓνας ἀπὸ τοὺς ὀκτὼ πύργους τῆς Βαστίλλης εἶχε 4 ἕως 5 ὀρόφους κελλίων. Τὰ χειρότερα κελλιά ἦταν τοῦ ἰσογείου. Ἡμιγυμνασία ὕγρα, μικρά, μὲ φῶς λιγοστὸ πού ἔμπαινε ἀπὸ μικροὺς φεγγίτες. Στὶς πλημύρες τοῦ Σηκουάνα, τὸ νερὸ τὰ γέμιζε, ἀλλὰ τότε ἔβγαζαν ἀπὸ κεῖ τοὺς φυλακισμένους. Ἀργότερα καὶ ἐπὶ Λουδοβίκου 15ου δὲν ἐφυλάκιζαν σ' αὐτὰ παρὰ τοὺς ἀτίθαστους κρατούμενους, γιὰ τιμωρία. Ὅταν ἔφτασε ἡ ἐπανάστασι, τὰ ὑπόγειοι εἶχαν πάψει πιά νὰ χρησιμοποιοῦνται.

Ἀμέσως πάνω ἀπ' αὐτὰ ὑπῆρχαν τὰ θολωτὰ κελλιά. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι ἡ ζέστη ἦταν ἀνυπόφορη, τὸ δὲ χειμῶνα τὸ κρύο τρομαχτικό, μ' ὅλες τὶς θερμάστρες πού ἀνάβανε. Αὐτὰ τὰ κελλιά εἶχαν ὀκταγωνικὸ σχῆμα καὶ θολωτὴ ὀροφή. Ἀλλὰ ἦταν τόσο χαμηλοτάβανα, πού μόνο στὸ κέντρο μποροῦσε κανεὶς νὰ σταθῇ ὀρθος.

Πάνω ἀπὸ τὰ θολωτὰ κελλιά ὑπῆρχαν ἄλλοι 2-3 ὀροφοι μὲ δωμάτια εὐάερα καὶ εὐήλια. Ἦταν κι αὐτὰ ὀκταγώνια μεγάλα καὶ ψηλοτάβανα. Αὐτὰ τὰ δωμάτια μόνον ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου μετατράπηκαν σὲ κελλιά φυλακῆς μὲ κάγκελα στὰ μεγάλα παράθυρά τους καὶ μὲ σύρτες στὶς πόρτες τους.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰῶνα, αὐτὰ τὰ δωμάτια ἦταν πολὺ ἁπλὰ ἐπιπλωμένα, σχεδὸν γυμνά. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως ἄρχισαν ἓνα-ἓνα νὰ ἐπιπλώνονται πιο ἀνετα καὶ πλουσία καὶ φτάσαμε στὶς μέρες τοῦ Λουδοβίκου 16ου, ὅπου ὅλα τὰ κελλιά εἶχαν μιὰ ἀρκετὰ εὐχάριστη ὄψιν.

Ἰδιαίτερη φροντίδα εἰδεῖσαν γιὰ τὰ κελλιά πού προωρίζονταν γιὰ τοὺς ἐπιστήμιους καὶ τοὺς ἀριστοκράτες. Σὲ ἐμφανὲς σημεῖο καὶ πάνω ἀπὸ τὸ τζάκι, ἦταν πάντα κρεμασμένο τὸ πορτραῖτο τοῦ βασιλιά, γιὰ νὰ δείχνῃ ποίος ἦταν ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ποίος ὁ κρατούμενος, ἓνας φιλοξενούμενος τοῦ ἀρχόντα, καὶ ὄχι φυλακισμένος.

Ὅπως εἶπαμε, εἶχε ἐπιτραπῇ στοὺς κρατούμενους νὰ μεταφέρουν ἐπιπλα δικά τους. Ἔτσι, βλέπουμε τὸν κόμητα Μπέλ-Ἰλ νὰ ἔχῃ πλουσιοπάροχα ἐπιπλώσει τὸ κελλί του καὶ ἀνάμεσα σὲ ἄλλα νὰ ἔχῃ καὶ μιὰ βιβλιοθήκη μὲ 333 τόμους καὶ 10 Ἀτλαντές, κηροπήγια χρυσοποικίλτα, ἀσημικά καὶ ἄλλα μπιμπελῶ ἀξίας. Ἡ Μαντὰ ντὲ Στάλ ἐντυσε μὲ ταπεταρίες τοὺς γυμνοὺς τοίχους καὶ ὁ Μαρκήσιος τοῦ Σὰδ ἔβαλε πολὺτιμες κουρτίνες στὰ παράθυρά του. Οἱ κρατούμενοι συνήθως ἔπρεπε νὰ ἀνακριθοῦν στὶς 24 ὥρες πού ἀκολουθοῦσαν τὴ σύλληψί τους. Οἱ ἀνακριταί, ἀντίθετα μὲ τὴ γνώμη πού εἶχε ἐπικρατήσῃ, δὲν εἰδεχναν κοιμᾷ σκληρότητα καὶ κακία στοὺς ἀνακρινόμενους. Μάλιστα πολὺς φορὲς — σύμφωνα πάντα μὲ ἐπίσημα ἔγγραφα — ἐλευθερώνονταν ἀμέσως. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερο — καὶ ἀπ' αὐτὸ πρέπει νὰ πάρῃ μάθημα ἡ σημερινὴ Δικαιοσύνη — ὅταν ἀποδεικνυόταν πὼς ὁ κατηγορούμενος ἔκρατεῖτο ἀδίκως, τοῦ ἔδιναν μιὰ γερὴ ἀποζημίωσι. Μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε πολλὰ τέτοια περιπτώσεις. Ἔτσι κόποιος Περέιρα, πού κρατήθηκε ἀδίκως 6-7 μῆνες στὴ Βαστίλλη, πῆρε ἀπὸ τὸ βασιλιά ἓνα ἰσόβιο ἐπίδομα 1200 λίρες. Ἄλλος ἓνας, ὁ δικηγόρος Σουμπῆ, μετὰ τὴ δεκαοκτάμηνη ἀδίκην κράτησί του, πῆρε ἀποζημίωσι 3.000 λίρες. Ἄλλες φορὲς, ἂν ὁ κρατούμενος ἦταν ὁ μόνος προστάτης τῆς οἰκογενείας του, ὁ βασιλιάς ἀνελάμβανε τὴν οἰκογένειαν ὑπὸ τὴν προστασίαν του.

Ἡ κράτησι στὶς φυλακὲς τῆς Βαστίλλης δὲν ἀμαύρωνε τὴν προσωπικότητα τοῦ κρατουμένου γιὰ πάντα. Ἐχεῖ μάλιστα παρατηρηθῇ πὼς ἀρκετὰ πρόσωπα, μετὰ τὴν ἀποφυλάκισί τους ἀπὸ τὴ Βαστίλλη ξανάπαιρναν τὴν πάλαι δημόσια θέσι τους καὶ ἀνέβαιναν ἀνενόχλητοι ὅλα τὰ σκαλοπάτια τῆς κρατικῆς ἱεραρχίας.

Κατὰ τὴν ἀνάκρισι ὁ κρατούμενος ἦταν ἐντελῶς ἀπομονωμένος. Συχνὰ ὅμως τοῦ ἐπιτρεπόταν νὰ ἔχῃ ἓνα ὑπηρετὴ γιὰ συντροφίαν, γιὰτὶ τὸ μόνο ἀνυπόφορο στὶς φυλακὲς τῆς Βαστίλλης ἦταν ἡ μοναξιά. Ἀπ' αὐτὴν καὶ μόνο μερικοὶ εἶχαν περλασθῇ. Γι' αὐτὸ καὶ σιγὰ-σιγὰ δόθηκε ἡ ἀδεια νὰ ζοῦν δύο καὶ τρία άτομα μαζί κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀνακρι-

σεων. Έχουμε παραδείγματα που πάτεραι και παιδιά, μάννα και κόρη, θεία και ανιψιά ζούσαν στο ίδιο κελί. Μια κυρία μάλιστα που υπέφερε πολύ από τη μοναξιά, ζήτησε και το πέτυχε, να της φέρουν το σύζυγό της — πρὸς λύπη μεγάλη ἴσως τοῦ τελευταίου. Μόλις τελειώνουν οι ἀνακρίσεις, μεγαλύτερη ἐλευθερία δίδονται στους κρατούμενους. Έρχονται σὲ ἐπικοινωνία με τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους και δέχονται ἐλεύθερα στὰ κελιά τους τοὺς συγγενεῖς τους. Ἡ συνομιλία ὁμως ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ φυλάκα ἦταν ἀρκετὰ περιορισμένη. Μόνο γιὰ οἰκογενειακὰ θέματα μπορούσαν νὰ συζητήσουν. Ἀργότερα, ἐπὶ Λουδοβίκου 15ου τὸ θέμα συζητήσεως ὥριζόταν ἀπὸ πρῖν.

Ὡστόσο, γιὰ νὰ ἔχουμε μιὰ γενικὴ ἰδέα πῶς ἦταν ἡ ζωὴ πίσω ἀπὸ τοὺς τοίχους τῆς Βασιλῆς ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου, πρέπει νὰ διαβάσουμε τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς Μαντὰμ ντε Στάλ ἢ καὶ τοῦ Δουκὸς τοῦ Ρισελιέ. Σύμφωνα λοιπὸν με τὶς μαρτυρίες αὐτές, πολλοὶ κρατούμενοι εἶχαν ἀπόλυτη ἐλευθερία κινήσεως. Ἐπισκέψεις μεταξύ τους, διάφορα παιχνίδια, προσκλησεις σὲ δείπνο φίλων καὶ συγγενῶν, περίπατοι στὴν πόλι, με μόνη τὴν ὑπόσχεσι, ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς τους, ὅτι θὰ γυρίζαν τὸ βράδι πίσω στὴ Βασιλῆ. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ δικαίωμα πού δόθηκε σὲ δύο κρατούμενα ἀδελφία νὰ βγαίνουν στὴν πόλι ἐκ περιτροπῆς, ἀρκοῦσε νὰ βρισκεται στὸ κελί τους ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο σὰν ὁμηρος. Ὅσο γιὰ τὸ ζήτημα τῆς διατροφῆς καὶ τῆς περιποιήσεως τῶν κρατουμένων τῆς Βασιλῆς, μένει πράγματι κανεὶς ἐκπληκτος ἀπὸ τὶς ἀφηγήσεις τους.

Ὁ διοικητὴς τῆς φυλακῆς εἰσέπραττε γιὰ ἕνα κοινὸ ἀστὸ 3 λίρες ἡμερησίως, γιὰ ἕναν ἀριστοκράτη 5 λίρες, γιὰ ἕνα χρηματιστὴ, δικαστὴ ἢ διανοούμενο 10 λίρες, γιὰ σύμβουλο τοῦ Κοινοβουλίου 15 λίρες καὶ γιὰ στρατάρχην 36.

Μὲ μεγάλη μας ἐκπληξὶ ἐπίσης διαβάζουμε τὴν περιγραφὴ τοῦ πρώτου του γεύματος στὴ Βασιλῆ, πού ἄφησε στὰ ἀπομνημονεύματά του ὁ Ρενεβίλ. Ἀλλὰ τὸ πῶς ἐκπληκτικὸ εἶναι ὅτι ὅλο γενικὰ τὸ ἔργο εἶναι ἕνα μεγάλο «κατηγορὼ» ἐναντίον τῆς φυλακῆς αὐτῆς.

«Ὁ ὑπηρέτης ἔστρωσε — γράφει — μιὰ πετσέτα στὸ τραπέζι, ὅπου καὶ ἀρδίασε τὰ φαγητά. Καὶ πρῶτα — πρῶτα, εἶχε μιὰ σούπα ἀπὸ μπιζέλια, με ἕνα τέταρτο πουλερικοῦ, ἀρκετὰ ἐμφανισιμὴ καὶ νόστιμη. Σ' ἄλλο πιάτο ὑπῆρχε μιὰ φέτα βοδινοῦ κρέατος με σάλτσα μπόλικη, σ' ἄλλο πάλι μεζεδάκια μοσχάρισα, σπαράγγια καὶ μανιτάρια, σ' ἄλλο γλῶσσα ἀρνίσια γιαχνί, κι ὅλα αὐτὰ καλοφτιαγμένα. Γιὰ φρούτο μοῦ ἔφεραν μπισκότα καὶ δύο ἐκλεκτὰ μήλα.

Ὁ ὑπηρέτης μοῦ σέρβιρε κρασί. Ἦταν ἕνα θαυμάσιο κρασί τῆς Βουργουνδίας. Τοῦ εἶπα νὰ πιῇ καὶ ἐκεῖνος, ἀλλὰ με βεβαίως πῶς ὁ κανονισμὸς τοῦ τὸ ἀπαγορεύει. Τὸν ρώτησα, στὸ τέλος, ἂν ἔπρεπε νὰ πληρώσω αὐτὸ τὸ γεῦμα, καὶ ἐκεῖνος μοῦ ἀπάντησε πῶς εἶναι πρόθυμος νὰ ἐκτελέσῃ κάθε μου ἐπιθυμία καὶ πῶς ὁ βασιλιάς τὰ ἔχει πληρώσει ὅλα.»

Ὁ βασιλιάς, πολὺ θρησκός, ἤθελε τὶς Παρασκευὲς τὰ γεύματα νὰ εἶναι νηστέσιμα, ὅχι ὁμως κατώτερα ἀπὸ τῶν ἄλλων ἡμερῶν. Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ Ρενεβίλ :

«Τὴν Παρασκευὴ εἶχα 6 φαγητὰ καὶ μιὰ σούπα ἀπὸ θαυμάσιες καρβίδες. Ὅσο γιὰ τὰ ψάρια, ἦταν ἐκλεκτὰ, καλομαγειρεμένα καὶ φρεσκότατα.»

Τέτοιες περιγραφὲς γευμάτων τῆς Βασιλῆς ἔχουν βρεθῇ πολλές, καὶ ὅλες εἶναι ἀπόλυτα ἐξακριβωμένες, γιὰτὶ συμφωνοῦν καὶ με τὰ ἀρχεῖα πού βρέθηκαν ἐκεῖ.

Καὶ γιὰ τὸ ντύσιμο, λαμβανόταν ἡ γνώμη τῶν κρατουμένων καὶ σύμφωνα με τὰ γούστα τους γίνονταν ἐπὶ παραγγελία τὰ ρούχα. Ὁ βασιλιάς ἀναλάμβανε τὸ ντύσιμο τῶν πολὺ ἀπόρων κρατουμένων. Τοὺς ἔδινε ρούχα πολυτελείας, καὶ φορεσιὲς φοδραρισμένες με δέρμα κουνελίων γιὰ νὰ μὴ κρυώνουν.

Ὁ διοικητὴς τῆς φυλακῆς ἐπέδωκε ἰδιαίτερα νὰ διώξῃ τὴν ἀνία ἀπὸ τοὺς φυλακισμένους. Στους φτωχοὺς — ὅπως μαρτυροῦν τὰ ἀρχεῖα τῆς Βασιλῆς — δίνονταν 2 οὐγγίες καπνοῦ τὴν ἑβδομάδα ἢ καὶ περισσότερες, ἂν χρειαζόταν.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 17ου αἰῶνα, ἕνας Ναπολιτάνος κρατούμενος πῆθανε στὴ φυλακὴ ἀφοῦ εἶχε ἰδρῦσει μιὰ καλὴ

βιβλιοθήκη. Αὐτὴ ἡ βιβλιοθήκη, ὅλο καὶ πλουτιζόταν με κρατικὴ φροντίδα καὶ με διάφορες δωρεές. Τὰ βιβλία πού ὑπῆρχαν ἦταν διάφορα. Φιλοσοφικά, ἐπιστημονικά, φιλολογικά, θρησκευτικά, ἀλλὰ καὶ λαϊκὰ μυθιστορήματα. Οἱ κρατούμενοι, ὁμως, μπορούσαν νὰ φέρουν καὶ βιβλία ἀπ' ἑξῶ, καὶ δὲν ἦταν λίγοι ἐκεῖνοι πού εἶχαν δημιουργήσει καὶ ἀτομικὲς βιβλιοθηκὲς. Τέλος, ἐπὶ Λουδοβίκου 16ου, ἐπιτράπηκε καὶ ἡ ἀνάγνωσις ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν.

Ἰδιαίτερη εὐχάριστη εὐρίσκαν οἱ κρατούμενοι στοὺς περιπάτους στὶς ταράτσες τῶν πύργων, ἀπ' ὅπου ἡ θεὰ ἦταν περίφημη, ἡ στὴν αὐλὴ τῆς Βασιλῆς, ἀκομὴ καὶ στοὺς προμαχῶνες, πού εἶχαν μετατραπῇ σὲ ἀντισμένους κήπους.

Στὰ δωμάτια τους, γιὰ νὰ περνοῦν πρὶ ἐσχάτως τὶς ὥρες τους, οἱ κρατούμενοι μπορούσαν νὰ τρέφουν κάθε εἶδους ζῶα, γάτες, σκυλιὰ καὶ ἄλλα. Ἄλλοι πάλι γύμναζαν ἀκροβατικὰ σκυλιὰ, πολλοὶ ἐπαιζαν ὄργανα ἢ τραγουδοῦσαν, ἄλλοι κεντούσαν, ἔραβαν, ἔπλεκαν ἢ ὑφαίναν. Ὅταν ἦταν πολλοὶ κρατούμενοι σ' ἕνα κελί, ἐπαιζαν χαρτιά, τάρβι ἢ σκάκι. Ἀναφέρεται πῶς 12 νεαροὶ ἀριστοκράτες πού τοὺς εἶχαν συλλάβει καὶ κλείσει σ' ἕνα κελί, ζήτησαν νὰ τοὺς ἐγκαταστήσουν ἕνα τραπέζι μπιλιάρδου γιὰ νὰ παίζουν καὶ νὰ σκοτώνουν τὴν ὥρα τους. Μερικοὶ πάλι, πού εἶχαν καλλιτεχνικὲς κλίσεις, ἔγραφαν ποιήματα ἢ καὶ ζωγράφιζαν ἐλεύθερα στοὺς τοίχους.

Τοὺς κρατούμενους πού πῆθαιναν στὴ φυλακὴ, τοὺς ἔθαβαν στὸ νεκροταφεῖο τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἡ κηδεὶα γινόταν πάντοτε με ὅλους τοὺς τύπους

καί, μάλιστα, στὴν ἀνακοίνωσι ἀναφερόταν καὶ τὸ πραγματικὸ ὄνομα τοῦ ἀποθανόντος. Ἀκόμη καὶ ὁ περίφημος «ἄνθρωπος με τὸ σιδερένιο προσωπεῖο» ἔχει γραφτῇ στὰ ἀρχεῖα με τὸ πραγματικὸ του ὄνομα. Μόνο οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Διαμαρτυρόμενοι καὶ οἱ αὐτοκτονοῦντες θάβονταν στὸν κήπο τῆς Βασιλῆς, γιὰτὶ, σύμφωνα με τὰ ἔθνη τῆς ἐποχῆς, δὲν ἔπρεπε νὰ βεβηλωθῇ ἡ εὐλογημένη γῆ τῶν καθολικῶν νεκροταφείων με σώματα ἀμαρτωλῶν ἢ ἀπίστων.

Παρ' ὅλ' αὐτὰ, ὅλοι περίμεναν με ἀγωνία τὴν ὥρα τῆς ἀπελευθέρωσής τους. Καὶ ὅταν αὐτὴ ἡ ὥρα ἔφτανε, ἐρχόταν στὸν κρατούμενο ἡ ἀνακοίνωσι τῆς ἀποφυλάκισής του καὶ ἔπειτα τοῦ ἐπιστρέφονταν ὅλα τὰ ἀντικείμενα πού εἶχε ἐπάνω του ὅταν μπῆκε στὴ φυλακὴ. Ἐπειτα ὑπέγραφε μιὰ δήλωσι πῶς δὲν θὰ κάνῃ λόγο σὲ κανένα γιὰ ὅσα εἶδε καὶ ἀκούσε στὴ Βασιλῆ.

Ἡ κράτησι λοιπὸν στὴ φυλακὴ αὐτὴ δὲν ἦταν τόσο φοβερὴ, ὅσο μᾶς ἔχει κάνει νὰ τὴ φανταζόμαστε ἢ παράδοσι, ἀφοῦ μερικοὶ διατείνονται στὰ ἀπομνημονεύματά τους πῶς τὰ καλῶτερα χρόνια τῆς ζωῆς τους ἦταν αὐτὰ πού περάσανε φυλακισμένοι στὴ Βασιλῆ.

Κάποιοι μάλιστα τὴν ἐποχῆς, ὁ Σερμάν, ἔδινε τὸν ἀκόλουθο ὀρισμὸ γιὰ τὴν περίφημη αὐτὴ φυλακὴ :

«Μιὰ Βασιλῆ εἶναι κάθε σπῆτι στερεὰ χτισμένο, κολὰ κλειστό, αὐστηρὰ φυλαγμένο, ὅπου κάθε ἄνθρωπος, ὁποιασδήποτε κοινωνικῆς τάξης, ἡλικίας ἢ φύλου, μπορεῖ νὰ μπῇ, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιὰτὶ, νὰ μείνῃ χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ πόσο καὶ νὰ περιμένῃ νὰ βγῇ χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ πῶς.»

♦ Στους περισσότερους ἀνθρώπους ἀρέσει νὰ ὑποφέρουν σιωπῆ — ἀρκεῖ νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι τὸ ξέρουν ἑλοῖ !

David Levenson

♦ Ἡ θεὰ Μάρθα θαυμάζει τὸ ρολοὶ τοῦ Γιαννάκη καὶ τὸν ρωτᾷ :
— Λέει τὴν ὥρα ;
— Ὅχι. Πρέπει νὰ τὸ κοιτάζω ! ἀπαντᾷ ὁ Γιαννάκης.

BIZE - ΛΕΜΠΡΕΝ

Μια κυρία από τις Βερσαλλίες

Πολλοί βέβαια θ' αναρωτηθούν αν στη σειρά των κορυφαίων ζωγράφων έχει αξία θέσι και η Βιζέ-Λεμπρέν. Άς θεωρήσουν όμως τ' άρθρα αυτά σά μια φανταστική δεξίωσι που σμίγει στον ίδιο χώρο καλλιτέχνες πληθείους και πατρίκιους, καλλιτέχνες κλασικούς και καλλιτέχνες σύγχρονους, καλλιτέχνες με αντιμαχόμενα αισθητικά «πιστεύω», για να δούν τις σελίδες της Βιζέ-Λεμπρέν σά μια ευγενική πρόσκλησι προς κάποια άβρη εκπρόσωπο της γυναικείας άριστοκρατίας. Άλλωστε, τούτη η κυρία βγαίνει μέσα από τις Βερσαλλίες και πίσω της αφήνει ανοιχτές τις θύρες μιās εποχής επιπόλαιης, όπου η κομψή χαριτόβρυτη τέχνη ανατράφηκε πάνω στην πολυστέναχτη άνεχεια των λαϊκών τάξεων. Δεν θα έπρεπε λοιπόν ν' αποστρέψουμε το βλέμμα μας από μια τέτοια αστόχαστη και κρίσιμη περίοδο.

Παριζιάνα είναι η Βιζέ-Λεμπρέν. Κι όχι μονάχα γιατί γεννήθηκε σέ τούτο τόν πολυθόρυβο κέντρο, μά και γιατί τόν πνεύμα της κοσμικότητας και της άνεμελης χάρης του τόν έnsαρκώθηκε τέλεια. Σέ μια εποχή μάλιστα που οί Λουδοβίκοι και οί ευνουμένους τους είχαν μεταφέρει τή γαλλική πρωτεύουσα έξω άπ' αυτήν, έκει στις Βερσαλλίες, η Βιζέ-Λεμπρέν τόσο πολύ συμμερίστηκε τή μοίρα του άγαπημένου της Παρισιού, ώστε δεν άργησε νά βρεθί μέσα στην Αύλη πρώτη πρόσωπο-γράφος.

Ό πατέρας της, ένας μέτριος πορτραίτιστας, δεν της έδωσε μόνο τ' ωραιότερο, τόν έξαισιόν πρόσωπο που

για μια φορά στή ζωή του μπόρεσε νά δημιουργήσι, αλλά κι ένα θερμό καλλιτεχνικό περιβάλλον, που πολύ νωρίς άρχισε νά της πυρώνη τόν πνεύμα και τόν έμφυτο ταλέντο της. Δεν ήταν άκόμη δέκα χρόνων ή Άννα-Μαρία-Έλισάβετ, όταν, φλογισμένη από τις συζητήσεις που γίνονταν μέσα στο έργοστήριο του πατέρα της, στάθηκε μπροστά στον όκρίβαντά του και ζωγράφισε τόν πρώτον της έργο. Δίπλα της βρισκόταν τήν ώρα εκείνη κι ένας άλλος καλλιτέχνης, ό Ντοβέν, που

Η Μαρία Άντωνέττα με τόν ρόδο.

ένθουσιάστηκε μαζί της και προθυμοποιήθηκε νά της δώσι συστηματικά μαθήματα για νά ώριμάσι τόν ταλέντο της.

Σπουδαίος ζωγράφος δεν ήταν ό πρώτος αυτός δάσκαλός της. Τόν κάταλαβε κι ή ίδια και τόν άφησε γρήγορα. Τότε βρέθηκε κοντά στον Βερνέ, τοπιογράφο με άρκετή πέραςι για τόν ώραία λιμάνια που ζωγράφιζε. Άλλά κι αυτόν δεν τόν τιμούσε ιδιαίτερα μέ τήν ύπακοή της σέ ό,τι της διάδασκε. Οί μεγάλοι της δάσκαλοι στάθηκαν σέ όλη τή νεότητά της ό Ντουαγκέν και ό Κρέζ. Αυτοί της έδειξαν τόν σωστό δρόμο και τήν ώδηγήσαν πολύ νωρίς στην έπιτυχία.

Δεν ήταν άκόμη δεκαπέντε χρόνων όταν άρχισε νά γίνεται γνωστή στους κύκλους της βασιλικής αύλης. Οί κυρίες της άριστοκρατίας που για νά ποικίλουν τή ρηχή κοσμική ζωή τους παρουσιάζονταν σαν προστάτριες φτωχών καλλιτεχνών και πρόωρων ταλέντων, δέ δίστασαν νά έμπιστευθουν τή ματαιοδοξία, τήν κενότητα και τήν άμφίβολη όμορφιά τους στα χέρια της παιδούλας ζωγράφου. Αυτή πάλι, έτσι νέα καθώς ήταν και μέ άναφτερωμένη τήν αίσθησι της όμορφιάς, έδινε στα πρόσωπά τους μιάν άνοιξιάντικη φρεσκάδα και κολλάκεν τήν κούφια φιλαρέσκεία τους. Φυσικό λοιπόν ήταν ν' άγαπηθί πολύ από τόν κόσμο της Αύλης και νά κερδίσι τήν άπόλυτη εύνοια του. Κι αυτή ή άγάπη, αυτή ή εύνοια ύψωσαν τόν ταλέντο της για τις μεγάλες πτήσεις του. Δεκαεννέα χρόνων ή Άννα-Μαρία-Έλισάβετ έλέγεται μέλος της Άκαδημίας του Σαιν Λύκ. Στην έπισημη τελετή της εισόδου της παρευρίσκονται ό βασιλιάς της Σουηδίας, ύψηλός έπισκέπτης της Γαλλίας, και ή δούκισσα του Σάρτρ. Πρώτοι αυτοί χειροκροτούν τόν La Hare που σαν πρόεδρος της Άκαδημίας στον πανηγυρικό λόγο της ύποδοχής παρομοιάζει τή Βιζέ μέ τή Ροζάλβα της Ιταλίας. Οί άλλοι παριστάμενοι — ευγενείς φορτωμένοι μέ τίτλους, ματαιοδοξίες, και γιατί όχι και μέ φιλοτεχνία ; — τους μιμούνται άμέσως. Ό κόμης Όρλώφ, ή κόμηση ντέ Μπριόν και ή δούκισσα της Όρλεάνης μαζί μέ τόν συγχαρητήριό τους δίνουν στή

νεαρή ζωγράφο και τήν παραγγέλναι για τόν πορτραίτα τους.

Τόν επόμενο χρόνο παντρεύεται τόν ζωγράφο Λεμπρέν που σέ κάποιο έλληνικό μελέτημα «έκλεκτού τεχνοκρίτη» φιγουράρει σαν ίδρυτής της Βασιλικής Άκαδημίας Καλών Τεχνών, στή Ρώμη. Σφάλμα μεγάλο. Ό ίδρυτής της Άκαδημίας αυτής μπορεί βέβαια νά ήταν ζωγράφος και νά λεγόταν Λεμπρέν. Μά έζησε σχεδόν ένα αιώνα πριν — είχε τήν εύνοια του Λουδοβίκου 14ου — και ώνομαζόταν Κάρολος. Ένώ αυτός που πήρε τήν πορτραίτίστα της Αύλης ήταν περισσότερο τεχνοκρίτης παρά καλλιτέχνης ό ίδιος. Κι έπειτα, ώνομαζόταν Ιωάννης-Βαπτιστής-Πέτρος. Η Βιζέ τόν έγνώρισε στό κατάστημά του — πουλούσε έργα Τέχνης — όταν μια μέρα πήγε ν' αγοράσι ένα παιδικό σχέδιό της που βρέθηκε τυχαία εκεί. Ό Λεμπρέν ήταν άντρας γοητευτικός και ή ζωγράφος δεν άργησε νά τόν άγαπήσι. Μά ό γάμος τους στάθηκε άτυχος. Γρήγορα κατάλαβε αυτή πώς ένα βαθύ κενό τούς χώριζε. Ήταν δυό άλλοι άνθρωποι, δυό έξχωροι κόσμοι. Δεν μπόρεσε νά τους ένώσι μήτε κι ένα χαριτωμένο κοριτσάκι που γεννήθηκε από τόν γάμο αυτό. Έτσι καθένας από τούς δυό συζύγους τράβηξε τόν δικόν του δρόμο και έγινε για τόν άλλον ένας ξένος, που τόν άπάντησε κάποτε σέ κάποιο σταυροδρόμι. Τίποτα περισσότερο. Μά ή Άννα-Μαρία-Έλισάβετ ήταν νέα και ώραία. Είχε μια άπαλή λευκορρόδινη έπιδερμίδα σαν πρωινή δροσιά. Είχε χάρι κι άέρα. Και περιστοιχιζόταν από ένα κόσμο που είχε κάνει φινέτσα ζωής τόν έρωτικό παιγνίδι, ευπρόληπτο βίωμα τόν παραστράτημα και τήν άσούδοτη χαρά των αισθήσεων. Δίχως άλλο μέσα σ' ένα τέτοιο κόσμο και ή άρετή της Όμηρικης Πηνελόπης θά δοκιμαζόταν σκληρά. Έπειτα, άκόμη κι αν μια ζωγράφος, νέα και ώραία σαν τή Βιζέ, που ζούσε δίχως τόν άντρα της μέσα σ' αυτό τόν μεθυσμένο περιβάλλον, ζητούσε νά δανεισθί τόν ρουχό της μοναχικής εγκράτειας, δυσκόλα οί πολυάρθμοι «μνησιήρες» θά σεβόνταν τήν άπόφασί της και θά ξεμάκραναν από τόν σκαλοπάτι της... Γιατί λοιπόν νά έπαναλάβουμε τόν κατήγορο λόγο που άκούστηκαν για

τήν πορτραίτιστα της Γαλλικής Αύλης ;

Ώστόσο, τὰ χρόνια φέρνουν ιστορικά γεγονότα μέσα στις Βερσαλλίες. Στο θρόνο ανεβαίνει ο νωθρός και ιδιόρρυθμος Λουδοβίκος ο 16ος και μία από τις κόρες της Αυστριακής Μαρίας Θηρεσίας. Η άκαταλόγηστη Μαρία Άντουανέττα στέφεται βασίλισσα της Γαλλίας. Τούτη, η πρώτη γυναίκα της πρώτης ευρωπαϊκής χώρας του καιρού εκείνου είναι ένα πλάσμα χαϊδεμένο κι επιπόλαιο. Άγαπάει τις θωπείες και τις φιγούρες, κρυφοπαίζει μ' έρωτικές ενοχές, θέλει να νιώθι πώς είναι βυθισμένη στη χλιδή και σ' ό,τι κάνει την άνεμελη τρέλλα. Βλέπει πώς μία ζωγράφος με τὰ δικά της χρόνια είναι πολύ της μόδας στην Αύλη της και την φωνάζει να της φτιάξει και τὸ δικό της πορτραίτο. Η Βιζέ - Λεμπρέν δέχεται την πρόσκληση σαν ύψιστη δικαίωση της ζωής της. Μὲ απόλυτη εὐπρέπεια κι ἀκρίβεια βρίσκεται την ώρα που πρέπει μέσα σ' ένα φωτεινό σαλόνι τῶν Βερσαλλιών. Έχει μαζί της τὰ συνεργά της και περιμένει. Σὲ λίγο ἀνοίγει ἡ πόρτα και δυὸ αὐλικοὶ ἀναγγέλλουν τὴν εἴσοδο τῆς βασίλισσας. Η Μαρία Άντουανέττα παρουσιάζεται με ἕνα γαλάζιο φόρεμα με τολμηρὸ ντεκολτέ κι ἕνα ἀμέριμνο ἐγκάρδιο χαμόγελο. Η ζωγράφος ὑποκλίνεται μπροστὰ της, ἀσπάζεται τ' ἄβρα δάχτυλό της κι ἀρχίζει ἀμέσως νὰ ἔργάζεται. Ἀλλὰ γιὰ λίγο. Η νεαρή ἐστεμμένη κουράζεται μετὰ ἀπὸ λίγα λεπτά ἀπὸ τὸ ποζάρισμα και ζητάει νὰ διακόψουν γιὰ κείνη τὴν ἡμέρα. Τὴν ἐπόμενη φορὰ ἡ ζωγράφος τῆς ζητάει νὰ φορέσει ἕνα καπέλο με φτερά πάνω ἀπὸ τὸ αἰθέριο σύννεφο τῶν μαλλιών της και νὰ κρατήση ἀνέμορο στὰ δάχτυλα ἕνα κλαδί τριανταφυλλιάς. Ἐτσι τὸ πορτραίτο θὰ ἔχη μεγαλοπρέπεια περισσὴ κι ἴσως θὰ ἐκφράζει συμβολικὰ ὅλη τὴ ρομαντικὴ ὠραιολατρεία πού ἀσφοδῶς θὰ ἔχη τὸ ὑψηλὸ μοντέλο. Τελειώνει τὸ ἔργο και ἡ Μαρία Άντουανέττα ἐνθουσιάζεται, μαγεύεται. Δὲν χορταίνει νὰ τὸ καμαρώνει.

— Α, θὰ μοῦ κάνετε ἀκόμη ἕνα, λέει στὴ Βιζέ - Λεμπρέν. Ἐκείνο θὰ τὸ στείλω στὴ μάμὰ, πού μοῦ ζητάει μιὰ εἰκόνα μου νὰ τὴν κρεμάσει στ' ἀνάκτορα τοῦ Σέμπρουν, στὴ Βιέννη.

Η ζωγράφος δέχεται πρόθυμα κι ἀρχίζει γρήγορα τὸ δεύτερο πορτραίτο. Δίνει και σ' αὐτὸ τὴν ἴδια πόζα, τὴν ἴδια κίνηση. Μόνο πού αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ Μαρία Άντουανέττα φοράει ἄλλο καπέλο με πλάτυ μπόρι κι ἕνα κλειστὸ σουρωτὸ φόρεμα ἀπὸ ἀφθονὴ αἰθέρια ὄργαντινα. Μὰ οὐτε και σὺν τελειώνει τὸ ἔργο αὐτὸ παύει ἡ ἐπαφή τους. Τὸ ὑψηλὸ μοντέλο δείχνει γρήγορα μιὰ ἐγκάρδια ἀγάπη γιὰ τὴ ζωγράφου. Βασίλισσα και καλλιτέχνης συνδέονται με στενὴ φιλία, γίνονται ἀχώριστες. Στὰ χρόνια πού ἀκολουθοῦν, τὰ πορτραίτα τῆς Μαρίας Άντουανέττας πού φιλοτεχνεῖ ἡ Βιζέ - Λεμπρέν ξεπερνοῦν τὰ εἰκοσιπέντε, λένε πὼς φτάνουν τὰ τριάντα. Ἀλλὰ ἀπ' αὐτὰ τὴ δείχνουν μόνη, ἄλλα με τὰ παιδιὰ της μῆτερα στοργικὰ, ἄλλα με πρόσωπα διάφορα. Η ζωγράφος, ὡπλισμένη με τὴ δύναμη τῆς φιλίας, ξέρει κάθε φορὰ πού ζωγραφίζει τὴ βασίλισσα νὰ καταλαβαίνει τὴ ρόλο θέλει νὰ παραστήσει στὸ νέο πορτραίτο της κι ἔτσι ἄλλοτε τὴν εἰκονίζει παρθενικὴ κι ἄπραγη, ἄλλοτε παιχιδιὰρα και πρόσχαρη, ἄλλοτε ρομαντικὴ και μουσικοπάθη, ἄλλοτε περίπαθη ἡ μετομελημένη. Μονάχα αὐτὴ πού ἦταν γυναίκα συνομηλικὴ της, δοξασμένη κι ὠραία και πού σὲ πολλὰ τῆς ἐμοιαζε, θὰ μπορούσε ἔτσι τέλεια νὰ παρακολουθεῖ στὶς διαφορές ψυχικὲς φάσεις τῆς τῆς ἐπιπόλαιης ἐστεμμένης τῆς Γαλλίας και νὰ τὴν δείχνει ἀνάλογα, χωρὶς και ν' ἀμελῇ νὰ κολακεύει με χρώματα παστὲλ τὴ φιλαρέσκειά της.

Οἱ ὥρες πού γινόντουσαν τοῦτο τὰ πορτραίτα ἦταν γιὰ τὶς δύο γυναῖκες ὥρες ἀπόλυτης ψυχικῆς ἐπαφῆς. Η Μαρία Άντουανέττα ἐκμυστηρεύταν στὴν Ἄννα - Μαρία - Ἐλισάβετ τὰ συζυγικὰ μυστικά της, τῆς φανέρωνε τὶς κρυφὲς περιπέτειες πού εἶχε σὲ κάποιο δημόσιο χορὸ μεταμυριεσμένων, ζητούσε τὴ γνώμη της γιὰ τὰ ὑφάσματα τῶν νέων τουαλετῶν της και τὴν κρίσι της γιὰ τὸ παίξιμο τῆς Μολέ Ραῦμὸν στὸ νέο ἔργο τῆς Κομεντί Φρανσαίς. Αὐτὴ πάλι τῆς μίλαγε ἐλεύθερα γιὰ τὴν κορούλα της και γιὰ τὴν τέχνη της, πού ἀποτελοῦσαν τὶς δύο μεγάλες ἀγάπες τῆς ζωῆς της. Ἀλλοτε πάλι ἡ συζήτησι πλανιόταν σὲ ὑψηλότερα ἐπίπεδα, γύρω ἀπὸ τὸν

Μπουαλώ και τὸ Βολταίρο, τὸ Ροῦμπενς και τὸ Βαττώ. Συχνὰ ἀκόμη — καθὼς ἀναφέρει ὁ βιογράφος τῆς τραγικῆς βασίλισσας Πιέρ ντε Νολάκ — ὅταν κουράζονταν, ἔπαιζαν σ' ἕνα μικρὸ λεπτοδουλεμένο ὄργανο ἀποσπάσματα ἀπὸ τὶς ἀρχαῖκες ὅπερες τοῦ ἀγαπημένου τους Γκλουκ ἡ τραγουδοῦσαν μελωδίες τοῦ Γκρετρύ. Η Βιζέ - Λεμπρέν εἶχε πάρει πιά ἐπίσημα τὸν τίτλο τῆς προσωπογράφου τῆς Μαρίας Άντουανέττας. Εἶχε γίνῃ ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ οἰκεία, τὰ πιὸ πιστὰ κι ἀγαπητὰ πρόσωπα τοῦ παλατιοῦ. Καὶ σχεδὸν χρειάστηκε τὴ φιλικὴ ἀδεια τῆς βασίλισσας, γιὰ νὰ μπορέσει ν' ἀπομακρυνθεῖ γιὰ κάμποσο καιρὸ ἀπὸ τὶς Βερσαλλίες και νὰ πάει στὴ Φλάνδρα.

Τὸ παξίδι στὴ Φλάνδρα ἦταν ἡ ἐκπλήρωσι ἐνὸς χρέους. Ἀπὸ χρόνια ἡ νεαρὴ ζωγράφος εἶχε βάλει σκοπὸ νὰ πάει και νὰ μείνει γιὰ λίγο στὴν πατρίδα τοῦ Ροῦμπενς. Ἦθελε νὰ γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ τὸ κλίμα πού ἀνάθρεψε τὸν « τιτάν τῆς εὐζώας », νὰ μελετήση σὲ πινακοθήκες και ναοὺς τὰ ἔργα του, νὰ συνειδητοποιήσει τὶς ἀρετὲς και τὴ βαθύτερη ἀξία τους. Αὐτὸς ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς βήματα στάθηκε ὁ μεγάλος ὁδηγὸς και θεὸς της. Αὐτὸς τὴν ἐμάγεψε με τὴ χαρὰ τῆς χλιδῆς και τὴν αἴσθησι τῆς ὕλης. Μόνο πού αὐτὴ σὲ τοῦτα τὰ προσόντα ἔδωσε τὴ θηλυκότητα, τὴν ἄβρότητα και τὴν ἐξιδανίκευσι πού ἀναζητοῦν οἱ λυρικὲς γυναῖκες. Ἐτσι, στὰ ἔργα της, τὰ χρώματα ἔπαιρναν ἕνα αἰθέριο στίλβωμα, σὰ νὰ εἶχαν μὴ πάνω σὲ πορσελάν διάφανη, τὰ σχήματα τραβοῦσαν ἀνεπαίσθητα σὲ ὕψος, σὰν ἀπὸ κομψότητα, χάρι και φιλαρέσκεια.

Στὴ Φλάνδρα ἡ Βιζέ - Λεμπρέν ἐνθουσιάζεται μ' ἕνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικότερα πορτραίτα τοῦ Ροῦμπενς. Εἶναι αὐτὸ πού εἰκονίζει μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀγαπημένες Ἡγερῖες του, τὴν ὀπάλινη Ἐλένη Φουρμάν, κι ἔχει πάρει ἀπὸ τὸ μεγάλο Φλαμανδὸν τὸν ἀπλὸ τίτλο « Τὸ ψάθινο καπέλο ». Τόσος εἶναι ὁ ἐνθουσιασμός τῆς Βιζέ - Λεμπρέν γιὰ τὸ ἔργο αὐτό, πού δὲ διαφέρει νὰ κάνει μιὰ παρόμοια αὐτοπροσωπογραφία της.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ βρίσκεται στὴ μεγάλη καλλιτεχνικὴ τῆς ὠριμότητα, στὴν ὥρα τῆς χρυσῆς φήμης της.

Γυρίζει στὴ Γαλλία και ἡ Βασιλικὴ Ἀκαδημία τῆς ἀνοίγει τὶς πύλες της γιὰ νὰ τὴν κάνει μέλος της. Ἀνοίγει κι αὐτὴ τὸ εὐρύχωρο σαλόνι της και τὸ μεταβάλλει σὲ καλλιτεχνικὸ και κοσμικὸ ἐντευκτήριο. Σ' αὐτὸ συναντῶνται δίδασχοι ζωγράφοι, συγγραφεῖς, μουσικοὶ, ἡθοποιοὶ μ' εὐγενεῖς και κορυφαίους ἐκπροσώπους τῆς πολιτικῆς και τῆς διπλωματίας. Κι ὅπως εἶναι ἐπόμενο, σ' αὐτὴ τὴν κοσμικώτατη κίνησι, οἱ παραγγελίες διαδρόμων ἡ μὴ τὴν ἄλλη. Τότε μάλιστα σοφίζεται νὰ ξανακάνει τοῦ συρμού τὸ « μυθολογικὸ πορτραίτο », πού με τὴν ἐπιτυχία εἶχε λανσάρει πρὶν ἀπὸ μερικὲς δεκαετίες στὴ γαλλικὴ ἀριστοκρατία ὁ Νατιέ. Ζωγραφίζει λοιπὸν τὴ Λαίδη Χάμιλτον ὡς κοιμισμένη Βακχίδα, τὴν πριγκίπισσα τοῦ Λιχτενστάιν ὡς Ἰριδα, κι ἀκόμη, με τὴν ἴδια ἀνεσι, ντύνει ἄλλα γνωστὰ πρόσωπα τῆς ἐποχῆς της με διάφορα μυθικὰ ὀνόματα.

Η Μαρία Άντουανέττα σ' ὅλο αὐτὸ τὸ δίδασγμα τὴν παρακολουθεῖ μ' ἐνδιαφέρον και δὲν παύει νὰ τῆς προσφέρει τὴν ὑψηλὴ φιλία της. Δωρὸ πολὺτιμο βεβαίαι, ἀλλὰ και τρομερὰ ἐπικίνδυνο, ὅταν ὁ πεινρασμένος ὄχλος τοῦ Παρισιοῦ φτάνει ὡς τὰ κιγκλιδῶματα τῶν ἀνακτορικῶν κήπων κι ἀλαλάζει γιὰ λίγο φωμὶ. Γιατὶ μιὰ τέτοια φιλία στὰ μάτια τῶν ἐξοθλιωμένων και τῶν ἀδίκαιων εἶναι τὸ τεκμήριο μιᾶς ἀντιλαϊκῆς συνεργασίας, ἰσοδυναμεῖ με κοινωνικὴ ἐνοχὴ. Η πολιτικὴ ἐπανάστασι, ὅταν ξεσπάει τὸ 1789, διψάει γιὰ τιμωρία κι ἐκδίκηση, ζητάει μανιασμένα τὰ κεφάλαια ὧν ὅσων περιφέρονταν στὶς Βερσαλλίες.

Εἶναι ἡ κρίσιμη ὥρα πού ἡ προσωπογράφος τῆς Μαρίας Άντουανέττας πρέπει νὰ πληρώσει τὸ τραγικὸ τίμημα τοῦ δεσμοῦ της με τὸ παλάτι. Ἀλλὰ, τὰ μεσάνυχτα τῆς 5ης Ὀκτωβρίου, λίγο πρὶν σημάνουν οἱ μοιραῖοι χτύποι, κατορθώνει ν' ἀποφύγει τὴ δοκιμασία. Ἀρπάζει τὴν κόρη της και, κρυφὰ, με κίνδυνο τῆς ζωῆς τους, παίρνουν μαζί τὸ δρόμο τῆς φυγῆς σ' ἄλλες χώρες. Γιὰ ἄλλους, ἴσως, τοῦτος ὁ δρόμος τῆς ἐκούσιας ἐξορίας θὰ ἦταν τροχὺς και δύσβατος, ἡ ζωὴ πού θ' ἀρχίζει προβληματικὴ κι ἀβέβαιη. Ὅμως ἡ Βιζέ - Λεμπρέν εἶχε

πάντα δύο όπλα, πού και σ' αυτή την περίοδο της χάρισαν τη σωτηρία και τη νίκη : Τη φήμη της και τó ταλέντο της.

Γρήγορα ή φυγή της από τη Γαλλία παίρνει την έννοια μιός θριαμβευτικής καλλιτεχνικής περιοδείας. Από τη Βιέννη, όπου πρωτοφτάνει, βρίσκεται στο Βερολίνο, μετά στην Πετρούπολι. Έκει ζωγραφίζει σε τιμές υπέρογκες 47 πορτραίτα ευγενών και γίνεται επίσημα δεκτή στην τσαρική Ακαδημία. Ακολουθεί τó Λονδίνο με τά πορτραίτα του Γεωργίου του 4ου και του λόρδου Μπάυρον. Τέλος ή 'Ελβετία, πού της προσφέρει θέματα για 200 περίπου τοπία και τη Μαντάμ ντε Στάλ, πού της ποζάρει ως Καρολίνα.

Φορτωμένη πλούτη και τιμές, όταν πιά έχη κοπάσει ή επαναστατική θύελλα κι έχουν σιγήσει τά πάθη, γυρίζει στην πατρίδα γή της. Είναι πενήντα χρόνων κι έχει παντρεύει την κόρη της. Σε λίγο όμως δέχεται την πιο σκληρή δοκιμασία, αυτή πού ούτε ή δόξα της, ούτε και τó ταλέντο της

θά μπορούσαν νά ξεουδετερώσουν : τó θάνατο της μονακριβής της.

Από τότε τó πένθος κι ó μητρικός πόνος της έγιναν ή μοίρα της. Αποτραβήχτηκε από τη ζωή και, κουρασμένη, περίμενε τó ήρεμο τέλος της. Μόνη χαρά της ήταν νά κοιτά σιωπηλά μία παλιά εικόνα της πού την έδειχνε την ίδια άγκαλιασμένη με την πολυφίλητη παιδούλα της και ν' αναθυμάται παρόμοιες στιγμές μητρικής ευδαιμονίας. 'Ο πίνακας τούτος — τó « ποίημα της στοργής », καθώς τον άποκάλεσε σ' ένα μελέτημά της ή 'Αθηνά Ταρσούλη — στάθηκε ως τά βαθειά γεράματά της τó πιο αγαπημένο της έργο. Μπρός στη σεραφική μορφή του παιδιού της έχασαν την αϊγλή τους βασιλιάδες, βασιλίσσες, ποιητές, ευγενείς και κυρίες φιλάρεσκες, πού πλάστηκαν από τά αϊθήρια χρώματα της παλέτας της. Με τούτο έννοουμε πώς τίτλος στερνός της άρμόζει ή αγιότητα του μητρικού της πόνου.

Πέθανε τó 1842 σε ήλικία 87 χρόνων...

Νέα για τούς φίλους των σπόρ

ΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΜΑΤΤΑ

Στó Πάρκο Παραμμάττα, 14 μίλια έξω από τó Σίντνεϋ της Αυστραλίας, άρχισε ή άνέγερσις του μεγαλύτερου κολυμβητικού κέντρου πού υπολογίζεται ότι θά κοστίση περί τις 400.000 λίρες.

Τó κέντρο θά περιλαμβάνη πέντε δεξαμενές : μία 'Ολυμπιακή με μήκος 50 μέτρα και πλάτος 25· μία δεξαμενή ειδική για καταδύσεις και γουώτερ-πόλο· μία για τούς μαθητευομένους με βάθος περίπου ένα μέτρο· μία δεξαμενή για κωπηλασία και μία θερμαι-

νόμενη στεγασμένη δεξαμενή για την εξάσκηση των κολυμβητών κατά τó χειμώνα.

Η δεξαμενή της κωπηλασίας θά παγώνη τó χειμώνα και θά είναι κατάλληλη για παγοδρομίες.

Όλες οι δεξαμενές, έκτός από την προοριζόμενη για κωπηλασία, θά έχουν υποβρύχιο φωτισμό.

Η στέγη της χειμερινής δεξαμενής θά άνοιγη και οι κολυμβητά θά μπορούν νά χρησιμοποιούν τη δεξαμενή αυτή και τó καλοκαίρι.

Η Αύτου Μεγαλειότης ΤΟ ΚΡΕΒΒΑΤΙ

Του J. G. DUMONT

Τώρα τελευταία σε μία έκπομπή με τον τίτλο « Σταματώ ή πάω για τά διπλά » ένας από τούς διαγωνιζομένους έκανε τούς άκροατάς νά ξεσπάσουν σε γέλια, όταν στην έρώτησι : « Ποιά είναι ή πιο έπειγούσα ανάγκη σας ; » άπάντησε : « Δυό μονά κρεββάτια ». Έξήγησε ότι είχε κουρασθή νά κοιράζεται ένα μεγάλο κρεββάτι με τη γυναίκα του, ή όποια κάθε βράδι του τραβούσε τά σκεπάσματα. Στην πραγματικότητα, ό δυστυχής αυτός σύζυγος έκπροσωπούσε πλῆθος παντρεμένων, πού βασανίζονται από τó ίδιο πρόβλημα και πού υιοθετούν τά δυό κρεββάτια. Τó κρεββάτι είναι τó επιπλο για τó όποιο γίνονται οι περισσότερες συζητήσεις στο νοικοκυριό. Οι διακοσμητά τονίζουν ότι ή κρεββατοκάμαρα είναι τó δωμάτιο πού αλλάζει πιο συχνά διακόσμηση : ή ιδιαίτερη ζωή των συζύγων χρειάζεται πολλές φορές νά ξανανθίση σε καινούργιο περιβάλλον. Τó κρεββάτι έχει κι αυτό τούς χρυσούς και τούς άργυρούς του γάμου. Και, άλλωστε, οι στατιστικές μάς βεβαιώνουν ότι ό μέσος άνθρωπος περνά 125 ήμέρες κάθε χρόνο, περίπου δηλαδή τó 1/3 της ζωής της χρονιάς, ξαπλωμένος στο κρεββάτι του, και αυτό άκριβώς τον κάνει νά είναι τόσο άπαιτητικός

στην έκλογή των μαξιλαριών, των σεντονιών, των παπλωμάτων, και εξηγεί γιατί μία κρεββατοκάμαρα υφίσταται κάθε τόσο αλλαγή.

Όταν αποφασίστηκε νά άσκευασθή για τόν κινηματογράφο τó περίφημο άγγλικό θεατρικό έργο « Τó Νυφικό Κρεββάτι », ό παραγωγός αποφάσισε νά κάνει μιá διεθνή έρευνα, για νά λύση τó πρόβλημα του μονού ή του διπλού κρεββατιού. Η έρευνα απέδειξε ότι τά περισσότερα ζευγάρια (70%) προτιμούσαν νά κοιμούνται σε διπλό κρεββάτι. Κατά γενικό κανόνα, οι νεαρές σύζυγοι στην άρχή προτιμούν τά δυό κρεββάτια, ύστερα, βαθμιαία, κλίνουν προς την ιδέα του διπλού κρεββατιού· ενώ οι άνδρες, αντίθετα, στην άρχή θέλουν τó διπλό κρεββάτι και άργότερα προτιμούν τó μονό· όλοι σχεδόν συμφωνούσαν ότι τó διπλό κρεββάτι ήταν ό ιδεώδης τόπος για συμφιλίωσης, έκμυστηρεύσεις, κρυφομαλώματα, σχέδια για τó μέλλον. Τó κρεββάτι παραμένει, φαίνεται, όπως άλλοτε, τó φρούριο του σπιτιού.

* * *

Πολύ βέβαια απέχει τó σύγχρονο κρεββάτι ή τó κοινό

ντιβάνι από τὰ τέρατα τοῦ παρελθόντος, τὰ στολισμένα μὲ βαρεῖα μεταξωτά, τὰ τριγυρισμένα μὲ παραπετάσματα σὰν πόρτες φυλακῆς, πού ὑψώνονταν γύρω του μὲ τίς κολόνες καὶ δημιουργοῦσαν μιὰ ἐπαλξί, μυστικό-τητος καὶ σιωπῆς. Τὸ κρεββάτι ἦταν ἄλλοτε ἓνας θεσμός, ἓνας τρόπος ζωῆς. Ὁ Λουδοβίκος 11ος ἀπὸ κεῖ ἀπένειμε δικαιοσύνη, ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ κρεββατιοῦ της μὲ τὰ πολλὰ πατώματα κυβερνοῦσε μιὰν αὐτοκρατορία. Ὁ Λουδοβίκος 14ος εἶχε 413 κρεββάτια, πού τ' ἄλλαζε τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, ὅπως ἀλλάζει κανεὶς παπούτσια, ἐνῶ ὁ Ριχάρδος 3ος δὲν μετεκινεῖτο ποτὲ χωρὶς νὰ πάρῃ μαζί του τὸ κρεββάτι του, πού δὲν τὸ ἄλλαζε μὲ τίποτε. Ἕνας γάμος, βασιλικὸς ἢ ὄχι, δὲν εἶχε ἰσχύ, ἀν τὸ συζυγικὸ κρεββάτι δὲν τὸ εἶχε εὐλογῇσει ἓνας ἱερεὺς καί, ὡς τὸν 16ο αἰῶνα, ὁ «οἰκοδεσπότης» δεχόταν ἀκόμη τοὺς καλεσμένους του ξαπλωμένος, ἀκουμπισμένος στὰ μαξιλάρια. Ἡ ἀγγλικὴ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς Γεωργιανῆς ἐποχῆς τοποθετοῦσε τὰ ὑπνοδωμάτια σὲ μιὰ μεγαλοπρεπῆ σειρά: δὲν μπορούσε νὰ πάῃ κανεὶς στὸ κρεββάτι του, ἀν δὲν παρήλαυνε μπροστὰ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, χωρὶς ἐξαίρεσι. Ἐχουν κατασκευασθῇ κρεββάτια παράξενα ἢ τρελλά: τὸ κρεββάτι τῆς Βρεττάνης, ὅπου κλειόταν κανεὶς σὰν σὲ ντουλάπι· τὸ κρεββάτι Οὐέαρ, ὅπου μπορούσαν νὰ πέσουν δώδεκα πρόσωπα τὸ ἓνα πλάι στὸ ἄλλο, σὰν σαρδέλλες· τὸ κρεββάτι τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας, πού εἶχε

σχῆμα καθεδρικοῦ ναοῦ. Τὸ ἀποκορύφωμα ὅμως ἦταν τὸ μεγάλο κρεββάτι μὲ οὐρανὸ τοῦ γιαιτροῦ Τζαίμης Γκράαμ, πού ἐστήθηκε στὸ Ἀντέλφι τοῦ Λονδίνου τὸ 1789, ἓνα μνημεῖο «ιατρικο - μαγνητικο - μουσικο - φωτεινὸ», ἓνας πραγματικὸς ναὸς τῆς υγείας. Ὁ γιαιτρὸς Γκράαμ, πρόγονος, ὅπως θὰ δοῦμε, συγχρόνων διακοσμητῶν, εἶχε ἐμπνευσθῇ αὐτὸ τὸ μέσον «ὄχι μόνο γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἡττα τῆς στεριότητος, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ βελτιώσῃ, νὰ ἐξάψῃ καὶ νὰ ἐνδυναμώσῃ τίς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς λειτουργίαι». Τὸ μεγάλο αὐτὸ κρεββάτι μὲ οὐρανὸ ἐνοικιαζόταν γιὰ μία νύχτα ἀντὶ τῆς τρομερῆς τιμῆς τῶν 12 λιρῶν κατὰ ζεύγος. Εἶχε μῆκος 4 μ. καὶ πλάτος 3 μ., ὑποβασταζόταν ἀπὸ 40 πόδια ἀπὸ ταγίαισιμένο κρύσταλλο καὶ εἶχε ἓνα θόλο μὲ καθρέφτες «πού ἔδειχναν τίς χάρες καὶ τίς διαφορὰς στάσεις τοῦ εὐτυχισμένου ζευγαριοῦ». Ἐπάνω στὸ θόλο ὑπῆρχαν τὰ ἀγάλματα τῆς Ψυχῆς, τοῦ Ἐρωτα καὶ τοῦ Ὑμεναίου, πού κρατοῦσαν ἀπὸ τὸ ἓνα τοὺς χερί μιὰ ἀναμμένη δάδα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μιὰ κορόνα στολισμένη μὲ τριαντάφυλλα καὶ δύο ζωντανὰ λευκὰ περιστέρια. Σωλῆνες ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου ἐπαιζαν μιὰ «οὐράνια μελωδία», πού ρυθμιζόταν ἀπὸ τίς κινήσεις τοῦ κρεββατιοῦ. Τὰ στρώματα ἦταν γεμισμένα μὲ ροδοπέταλα, λεβάντα, μπαχαρικά καὶ τρίχες ἀπὸ οὐρὲς καθαροῦ αἵματος ἀλόγων. Ἐπάνω στὰ μυρωμένα σεντόνια ἦταν γραμμένο τὸ σύνθημα: «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε.»

Τὸ λαμπρὸ αὐτὸ κατασκεύασμα ἄξιζε νὰ βρῇ μιμητὰς, φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν κράτησε γιὰ πολὺ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἡ ἀναλαμπὴ τοῦ πουριτανισμοῦ ἔδωσε στὸ κρεββάτι μιὰ χροιά ἀνηθικότητος καὶ ἐνοχῆς. Τὸ ὑποπτο αὐτὸ ἀντικείμενο σκεπαζόταν ὅσο γινόταν καλύτερα καὶ καμουφλαριζόταν κάτω ἀπὸ μπερζέρες, ἀπὸ τραπέζια ἢ ἀπὸ πολυθρόνες. Τὸ καλουφλάξ αὐτὸ ἐξυπηρετοῦσε τὴ μάστιγα τῶν μοντέρνων διαμερισμάτων, δηλαδή, τὴν ἔλλειψι χώρου. Τὸ πτυσσόμενο κρεββάτι ἐγίνε ἐξαιρετικὰ τῆς μόδας. Ἐφθανε νὰ πατήσῃ κανεὶς ἓνα κρυφὸ κουμπί, γιὰ νὰ δῇ νὰ πέφτουν κρεββάτια σχεδὸν ἀπὸ παντοῦ: ἀπὸ τὸ μπάρ, ἀπὸ μιὰ ψεύτικη βιβλιοθήκη στολισμένη μὲ κενὲς θήκες βιβλίων, ἀπὸ ἓνα ντουλάπι, ἀπὸ ἓνα ψεύτικο τζάκι. Ἐμπνεύσθηκαν ἀκόμη καὶ τὴ μετατρέπομενη μπανιέρα, μὲ τὴν ὁποία τὸ λουτρὸ γίνεται μιὰ ἐρωτικὴ φωλιά, καὶ τὸ αὐτοκίνητο, πού τὰ πίσω του καθίσματα μετατρέπονται σὲ ἓνα μεγάλο κρεββάτι. Τὸ παραλήρημα ὅμως αὐτὸ κράτησε μόνο μιὰ ἐποχὴ. Οἱ δυσκολίες τοῦ πολέμου, οἱ νύχτες μέσα στὰ χαρακώματα ἐπάνω σ' ἓνα στρῶμα ἢ ὁ ὕπνος μὲ μιὰ μόνο κουβέρτα κατάχαμα, ἡ ἔλλειψι θερμάνσεως καὶ ἡλεκτρικοῦ, δημιούργησαν στίς νέες γενεὲς μιὰ δίψα ἀνέσεως, πού ἐκδηλώνεται κυρίως στὴν ἐκλογὴ τοῦ κρεββατιοῦ. Μέσα στὰ κενὰ ἀκόμη διαμερίσματα τῶν νέων ζευγαριῶν, θρονιάζονται πρῶτ' ἀπ' ὅλα πολυτελῆ κρεββάτια, μὲ στρώματα μὲ ἀεροθαλάμους, ἡλεκτρικὰ σκεπάσματα, κούβρ-

λι ἀπὸ ὠραῖο ὕφασμα. Οἱ διακοσμηταὶ σημειώνουν ὅλοι τὴν ἴδια τάσι. Ὁ κόσμος παραγγέλλει γιγαντιαῖα κρεββάτια. Οἱ πωλήσεις ἐξαιρετικὰ μεγάλων στρώματων ἔχουν ὑπερδιπλασιασθῇ. Ὁρισμένα καταστήματα πωλοῦν κρεββάτια πού μπαίνει τὸ ἓνα πάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀνάλογα μὲ τὴν ὀργάνωσι τοῦ νοικοκυριοῦ. Τὰ κρεββάτια τῶν γονέων μας μᾶς φαίνονται ἀπηρηχαιωμένα: ὁ μέσος ἄνθρωπος εἶναι σήμερα πολὺ πιὸ ψηλὸς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τοῦ περασμένου αἰῶνα, τὰ σώματά μας ἀκολουθοῦν καινούργιες γραμμὲς, καινούργια βάρη καί, ἐνῶ τοὺς προγόνους μας τοὺς ἱκανοποιούσε ἀπλῶς τὸ ὅτι ἦταν ξαπλωμένοι, ἐμεῖς θέλουμε νὰ μπορούμε νὰ ἀπλώνουμε τὰ πόδια μας, νὰ διπλώνουμε τὰ χέρια μας κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ νὰ στρίβουμε ἐλεύθερα πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις.

Μήπως ξαναγύρισε ἡ ἐποχὴ τοῦ κρεββατιοῦ μὲ τὸν οὐρανὸ; Ἴσως. Τὰ κρεββάτια ἄλλοτε εἶχαν μερικὲς φορὲς ντουλάπα, συνεχόμενη βιβλιοθήκη καὶ πόρτα μυστικὴ· οἱ οὐρανοὶ ὅμως τῶν μοντέρνων κρεββατιῶν εἶναι τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἐπιστήμης τῆς φαντασίας: μποροῦν νὰ περιέχουν κατὰ βούλησιν ἓνα ραδιόφωνο ἢ μιὰ συσκευὴ τηλεοράσεως, ἓνα ρολοὶ ἢ ἓνα ἀναπτήρα, ἓνα τηλέφωνο ἢ ἓνα μικροσκοπικὸ μπάρ μὲ τὸ ψυγεῖο του, ἓνα φαρμακεῖο, ἓνα καμινέτο γιὰ καφέ, μιὰ λάμπα ἡλιοθεραπείας, μιὰ κασσετίνα τοῦ μακιγιάζ, ἓνα ἡλεκτρικὸ ξυράφι. Ἐχουν κατασκευασθῇ ἡλεκτρικὰ σεντόνια, στρώματα πού παίζουν τζαζ μόλις κανεὶς ξα-

πλώση, ταλαντευόμενα σομιμέ, που λικνίζονται αυτόν που πέφτει να κοιμηθῇ, καθρέφτες όροφῆς, στρώματα που χωρίζονται, λικνίζονται και παίρνουν τὸ σχῆμα τοῦ κοιμωμένου, πλαστικές μάσκες ἐναντίον τοῦ ροχαλητοῦ, ραδιόφωνα με ἀκουστικά που ἐπιτρέπουν στοὺς κοιμωμένους νὰ μὴν ξυπνοῦν συγχρόνως, καὶ μάλιστα νὰ χρησιμοποιοῦν διαφορετικά μήκη κύματος, θερμοφόρες γιὰ τὰ πόδια, πλαστικά μαξιλάρια γεμισμένα με κρύο νερό γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς μεγάλης ζέστης, φίλτρα σκόνης γιὰ τοὺς ἀλλεργικούς. Ὑπάρχουν σεντόνια που τυλίγουν τὸν κοιμώμενο σὰ λουκάνικο καὶ δὲν ξεστρώνονται ποτέ. Ὁρισμένα κρεβάτια ἔχουν πραγματικὸ πῖνακα ἐλέγχου, που ἐπιτρέπει τῇ ρύθμισι τῆς θερμάνσεως, τοῦ ἀερισμοῦ, τὸ ἀνοιγμα ὀρισμένης πόρτας, τὸ κλείσιμο τοῦ τὰδε παραθύρου χωρὶς νὰ σηκωθῇ κανεὶς ἀπὸ τὸ κρεβάτι του. Ὅλα αὐτὰ τὰ καταπληκτικὰ μέσα κάνουν βέβαια τὸν συζυγικὸ καβγά πιδ πιθανὸ ἀπὸ ἓνα βραχυκύκλωμα. Τὸ δῖλμημα τῶν δύο κρεβατιῶν ἐλύθηκε με ἓνα διπλὸ στρώμα που χωρίζεται στὰ δύο με τὸ τράβηγμα ἐνὸς φερμουάρ ἢ, ἀκόμη καλύτερα, που χωρίζει στὴ μέση μόλις γυρίση κανεὶς μίαν λαβή. Γιὰ ν' ἀποφεύγουν οἱ διαφωνίες, ἡ λαβὴ λειτουργεῖ μόνο με τὴ συγκατάθεσι καὶ τῶν δύο... συνεταίρων. Οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ διπλοῦ κρεβατιοῦ ξέρουν ὅτι με τὸν καιρὸ τὸ στρώμα φθεῖρεται καὶ βουλιάζει στὸ κέντρο του καὶ οἱ σύζυγοι γλιστροῦν μοιραίως ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο καὶ... τρακάρουν.

Γιὰ νὰ διορθωθῇ αὐτὸ τὸ σοβαρὸ ἐλάττωμα, κατασκευάστηκαν « στρώματα με οὐδετέρα ζώνη » : μιὰ ἐξαιρετικὰ σκληρὴ ἀφθαρτὴ ταινία που διατρέχει τὸ κρεβάτι στὴ μέση του καὶ ἀποτελεῖ ἓνα φράγμα, ἃ ὅχι ἀδιαπέραστο, τουλάχιστο ἰσχυρὸ. Μπορεῖ κανεὶς νὰ παραγγεῖλη κρεβάτια ὅσο μαλακὰ ἢ σκληρὰ θέλει. Εἶναι γνωστὴ ἡ περίπτωσι ἐνὸς πολυεκατομμυριούχου, ὁ ὁποῖος παρήγγειλε στὸ διακοσμητὴ Μπορνυετὲ ἓνα στρώμα σχεδὸν ἀπραγματοποίητο : ἔπρεπε νὰ εἶναι ὅμοιο σὲ ὅλα με τὸ παλαιὸ του στρώμα, ὡς καὶ πρὸς τὸ παραμικρότερο ἐξόγκωμα, πρὸς τὸ παραμικρότερο βαθύλωμα που εἶχε συνηθίσει. Χρειάστηκε νὰ κατασκευαστῇ πρῶτα ἓνας... τοπογραφικὸς χάρτης τοῦ στρώματος, ἓνα καλούπι με τὶς παραμικρότερες λεπτομέρειες, που ὁ πελάτης ἐπαλήθευσε πολλὰς φορές ξαπλώνοντας, μέχρις ὅτου ἡ ὁμοιότης ἦταν τέλεια. Οἱ στρωματάδες παίρνουν παράξενες παραγγελίες : ἓνας πελάτης παρήγγειλε τὸ πιδ ἄβολο στρώμα που γίνεται, γιὰ νὰ κάνη τὴν πεθερά του νὰ σταματήσῃ τὶς συχνὲς ἐπισκέψεις της στὸ σπίτι του. Ἡ ἄλλη πλευρὰ τοῦ στρώματος, ἢ ἐξαιρετικὰ μαλακὴ, ἦταν γιὰ τὴν μητέρα τοῦ πελάτου. Ὁ δραστήριος μεγαλοεπιχειρηματίας Χάουαρντ Χιούς, ὕστερα ἀπὸ ἓνα ἀεροπορικὸ δυστύχημα, παρήγγειλε ἓνα τροχοφόρο κρεβάτι, που τὸ προωθοῦσαν 30 κινητήρες, καὶ ἓνα πῖνακα ἐλέγχου, που τοῦ ἐπέτρεπε νὰ μετακινῆται ἐλεύθερα καὶ ἀκόμη νὰ ἐξυπηρετῇ τὶς φυσικὲς του ἀνάγ-

γκες ! Μία ἡθοποιὸς τοῦ κινηματογράφου παρήγγειλε ἓνα κρεβάτι σὲ σχῆμα καρδιάς, με τὰ ἀνάλογα σεντόνια : ἓνας διάσημος πολιτικὸς ἔχει ἓνα κυκλικὸ κρεβάτι με κυκλικά σεντόνια. Ἀναρωτιέται κανεὶς που θὰ σταματήσουν αὐτὲς οἱ καινοτομίες. Ὅστόσο τώρα φαίνεται βέβαιο ὅτι τὸ κρεβάτι ἔχει ξαναγίνει τὸ κάστρο μας. Ἡ ἐποχὴ τῶν ἀνέσεων που μᾶς ὑπόσχεται ὁ αὐτοματισμὸς θὰ μᾶς κἀνὴ ἀραγε ν' ἀπομονωθοῦμε, νὰ ξυπνοῦμε συνεχῶς ἀργά ; Τότε θὰ ξαναγυρίσουν οἱ βικτωριανὲς υπερβολές, ἡ ἐποχὴ που ἡ Ἐλίζαμπεθ Μπάρρετ, ἡ Φλόρανς Νάιτινγκεϊλ καὶ ἀκόμη καὶ ὁ Τσάρλς Ντάρβιν περνοῦσαν μιὰ ὁλόκληρη ζωὴ στὸ κρεβάτι ἢ στὸν καναπέ τους, ὅχι γιατί ἦταν ἀρρώστοι, ἀλλὰ ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὴν ὀριζόντια στάσι καὶ τὴν ἐλκυστικὴ ἐκείνη συγκέντρωσι τῶν κατὰκοιτων στὰ προσωπικά τους προβλήματα, που μερικὲς φορές καταλήγει σὲ ἔργα μεγαλοφυῆ.

Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ διατυπωθῇ μιὰ « ἐθιμοτυπία τοῦ κρεβατιοῦ », που νὰ βασιζέται στὶς πιδ πρόσφατες ἀνακαλύψεις τῶν ἰδρυκῶν. Πρέπει νὰ ξέρουμε π.χ. ὅτι ἓνα στρώμα ὀφείλει νὰ εἶναι 18 πόντους μακρύτερο ἀπὸ ἐκεῖνον που τὸ χρησιμοποιοῖ, ὅτι ἓνα καλὸ στρώμα πρέπει νὰ βουλιάζῃ στὴν πῆσι τοῦ δακτύλου καὶ, μόλις πάψουμε νὰ τὸ πιέζουμε, νὰ ἐπανέρχεται στὴ θέσι του. Ὅτι πρέπει νὰ σηκώνῃ τὸ βάρος τοῦ σώματος χωρὶς νὰ βουλιάζῃ πολὺ καὶ μάλιστα σ' ἓνα σημεῖο περισσότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα. Πρέπει νὰ εἶναι ἀθόρυβο,

γιατὶ ἓνα στρώμα που τρίζει εἶναι συμφορὰ χειρότερη ἀπὸ τὴ φλύαρη σύζυγο. Πρέπει οἱ ἄκρες του νὰ εἶναι καλὰ ἐνισχυμένες : πρέπει νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ κάθεσαι στὴν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ του χωρὶς νὰ βουλιάζῃ πολὺ. Πρέπει, ἂν εἶναι δυνατὸν, νὰ ἔχῃ μερικὲς ὀπὲς ἀερισμοῦ, γιὰ νὰ εἶναι πάντοτε καλὰ ἀερισμένο. Κεφαλαϊώδης ἐπίσης εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ μαξιλαριοῦ : ἂν εἶναι πολὺ παχὺ ἢ πολὺ σκληρό, μπορεῖ νὰ ἐκτοπίσῃ τοὺς σπονδύλους τοῦ αὐχένος. Οἱ παιδίατροι ἀπαγορεύουν ἐπίσης νὰ βάζουμε μαξιλάρια στὰ βρέφη, ἕως ὅτου ἀποκτήσουν ἀρκετὸ ἔλεγχο τῶν μυῶν τους γιὰ νὰ κινοῦν τὸ κεφάλι κατὰ βούλησι, ὅπως ἐπίσης ὅλοι που τὸ κρανίον τους εἶναι πλατὺ καὶ οἱ ὄμοι στενοὶ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν λεπτὸ μαξιλάρι. Ἀντιθέτως, ἓνας που ἔχει φαρδεῖς ὤμους καὶ κυρίως ὅταν κοιμᾶται γυρισμένος δίπλα, πρέπει νὰ ἐφοδιασθῇ με μαξιλάρι πολὺ φουσκωτό. Ὅσοι προτιμοῦν νὰ κοιμοῦνται μπρούμυτα, ὀφείλουν νὰ χρησιμοποιοῦν πολὺ λεπτὸ μαξιλάρι ἢ, ἀκόμη καλύτερα, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν καθόλου. Ἐνῶ ἓνα στρώμα πρέπει νὰ εἶναι γεμισμένο με βαμβάκι, λατεξ ἢ ντακρόν, πολὺ ἐλαφρὸ, ἄοσμο καὶ ἄκαυστο, τὸ μαξιλάρι πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ πούπουλο. Τὰ καλύτερα πούπουλα κατὰ σειρὰν εἶναι, ὅπως λένε, τῆς χήνας, τῆς πάπιας, τῆς γαλοπούλας καὶ τελευταία τῆς κόττας. Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἀκόμη δὲν πρέπει νὰ διαλέγῃ κανεὶς μιὰ κοινὴ κόττα, γιατί τὰ φτερά της λυγίζουν γρήγορα καὶ γίνονται

σάν σοῦστες καὶ τελικὰ σκίζουν τὸ κάλυμμα τοῦ μαξιλαριοῦ.

Ὁρισμένοι στρωματάδες ἐφτιαξαν τὰ στρώματα τῶν δύο ἐποχῶν : ἀπὸ τὴ μία ὀψι τους εἶναι γεμισμένα μὲ τρίχα γιὰ νὰ εἶναι δροσερά καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ βαμβάκι ἢ λατέξ πού δίνει ζέστη. Ὑπάρχουν ἐπίσης στρώματα πού χωρίζονται στὸ μάκρος τους σὲ δύο ζῶνες, γιὰ νὰ ικανοποιοῦν τὰ διάφορα γούστα τῶν συγκοιμωμένων· ζεστά ἢ σκληρά ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, δροσερά καὶ μαλακά ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὅταν φθάσῃ κανεὶς σ' αὐτὸ τὸ βαθμὸ τελειότητος, ὁ δρόμος

εἶναι ἀνοικτός γιὰ ἓνα νέο ἐπικουρισμὸ τῆς κατακεκλιμένης στάσεως. Τὸ κρεβάτι, πού θὰ ἔχῃ γίνῃ ξανά τὸ θεμέλιο τῆς συζυγικῆς εὐτυχίας, θὰ εἶναι καὶ τὸ καταφύγιο τοῦ ἀνθρώπου, πού ἢ ὁμαδική του ζωὴ τοῦ στερεῖ μερικὲς φορὲς τὴ μοναξιά. Θὰ εἶναι, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωσι, καὶ μὲ τὰ κατάλληλα ἔξαρτήματα, τόπος ὄνειροπολήσεων, μπουντουάρ, ἀναγνωστήριο, καπνιστήριο, αἰθουσα παιγνιδιῶν καὶ θεαμάτων ἢ γραφεῖο. Καὶ τὸ σύνθημα τῆς αὔριον μπορεῖ νὰ εἶναι : « Γιὰ νὰ ζοῦμε εὐτυχεῖς, ἅς ζοῦμε ξαπλωμένοι ! »

Κ α λ ῆ ς φ ί λ η ς.

Ἡ νεαρή μὲ τὰ ἀήτητα θέλγητρα λέει στὴ φίλη της :

— Τὴν ἡμέρα πού θὰ παντρευτῶ θὰ κάνω πολλοὺς ἀνδρες δυστυχισμένους.

Καὶ ἡ φίλη :

— Εὐτυχῶς πού σὲ μιὰ μέρα δὲν μπορεῖς νὰ πάρῃς παραπάνω ἀπὸ ἓνα !

Constellation

— Ἦθελα νὰ ἤξερα ποῖος εἶναι αὐτὸς πού δὲν ξεκολλάει τὰ μάτια του ἀπὸ πάνω μου τόση ὥρα τώρα.

— Ἀρχαιολόγος, ἐξηγεῖ γλυκιά ἢ ἄλλη.

Woman's Day

Σ' ἓνα μοδιστράδικο.

Ἡ Μαρί διηγεῖται γιὰ τὴ γιορτὴ τῶν γενεθλίων της :

— Μὰ νὰ δῆτε μιὰ τούρτα ! Μὲ δέκα ἐπτὰ κεριά !

— Δεκαεπτὰ κεριά ; κάνει ἡ Ζινέτ. Ἀναμμένα κι ἀπὸ τίς δύο μεριὲς μήπως ;...

Up

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τῆς

AGATHA CHRISTIE

Εἶναι περιττὸ νὰ παρουσιάσωμε τὴ γνωστότατη συγγραφέα ἀστυνομικῶν Ἀγάθα Κρίστι. Ἡ μικρὴ ἱστορία πού δημοσιεύομε σήμερα, μὲ τὴν εὐφύεστατη πλοκή καὶ τὸ ἀπρόοπτο τέλος, εἶναι χαρακτηριστικὴ τοῦ ταλέντου της.

— Θὰ ἤθελα, κυρία, νὰ σὰς πῶ δυὸ λόγια.

Ἡ κυρία Μάρλπ δέχθηκε ἀμέσως.

— Τί τρέχει, Ἐντνα ;

Καὶ καθὼς ἡ μικρὴ ὑπηρετρία δίσταζε :

— Λοιπόν ;

— Νά, εἶναι γιὰ τὴν ἐξαδέλφη μου τὴν Γκλάντυς... Ἐχασε τὴ θέσι της στὶς κυρίες Σκίννερ. Καὶ εἶναι πάρα πολὺ στενοχωρημένη.

— Μὰ μοῦ φαίνεται πὼς ἡ ἐξαδέλφη σου δὲ μένει ποτὲ πῶς καὶ στὴν ἴδια θέσι...

— Ναι, τῆς ἀρέσει ἡ ἀλλαγὴ, ἀλήθεια. Μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν ἔφυγε ἐκεῖνη...

— Τὴν ἐδιώξαν ;

— Ναι. Καὶ εἶναι ἀπελπισμένη, γιὰτὶ ἡ κυρία Ἐμιλυ ἔχασε μιὰ καρφίτσα καὶ χάλασε τὸν κόσμο, κι ἡ Γκλάντυς ἔφαξε παντοῦ καὶ ἡ κυρία Λαβίνια φώναζε πὼς θὰ καλέσουν τὴν Ἀστυνομία, κ' ἔπειτα βρῆκαν τὴν καρφίτσα σ' ἓνα παλιὸ συρτάρι. Τὴν ἄλλη μέρα ἔτυχε ἡ Γκλάντυς νὰ σπάσῃ

ἓνα πιάτο καί, σάν νὰ ἦταν κάτι τρομερό, ἡ κυρία Λαβίνια εἶπε τῆς Γκλάντυς νὰ φύγῃ ! Ἡ Γκλάντυς εἶναι βέβαιη πὼς δὲν εἶναι γιὰ τὸ πιάτο, παρὰ γιὰτὶ τὴν ὑποψιάζονται πὼς ἔκλεψε τὴν καρφίτσα καὶ πὼς φοβήθηκε ἔπειτα καὶ τὴν ἔβαλε στὸ συρτάρι καὶ βέβαια ἡ ἱστορία θὰ κάνῃ τὸ δρόμο της καὶ ἡ Γκλάντυς θὰ βγῇ κλέφτρα !

— Ἄν δὲν τὴν ἔχῃ κλέψει, ἅς μὴ φοβᾶται τίποτα. Ἰστιά-Ἰσία ἔλεγα νὰ πάω στὶς κυρίες Σκίννερ σήμερα τ' ἀπόγευμα καὶ θὰ τοὺς μιλήσω.

— Εὐχαριστῶ, κυρία.

* * *

Οἱ κυρίες Σκίννερ καθόντουσαν στὸ Ὀλντ Χώλ, μὲ τὰ τέσσερά του διαμερίσματα. Στὸ ἓνα ἔμενε μιὰ γριὸ παράξενη μὲ τὴν ὑπηρετριά της. Ἐνας δικαστὴς συνταξιούχος μὲ τὴ γυναῖκα του στὸ ἄλλο. Τὸ τρίτο τὸ εἶχαν δύο νεόνυμφοι καί, δυὸ μῆνες πρὶν, τὸ τέταρτο εἶχε νοικιασθῇ

στις κυρίες Σκίννερ. Ἡ μικρότερη, ἡ κυρία "Εμιλυ, ἦταν διαρκῶς στὸ κρεβάτι. Ὑπόφερε ἀπὸ ἓνα σωρὸ πράματα, ἀλλὰ γιὰ τὸν κόσμον μὲ τὴ φαντασία της μονάχα. Θὰ φώναζε ἀλλιώτικα τὸν γιὰτὸ Χέυντοκ, νὰ δῇ τί θὰ πῇ! "Αμα τῆς τὸ ἔλεγαν τῆς κυρίας "Εμιλυ, σήκωνε τὰ μάτια της μ' ἀπελπισία, γιὰτὶ ἐκεῖνη τὸ ἤξερε πὼς ἦταν ἀνίατη. Ἡ κυρία Λαβίνια ἦταν μιὰ φιλή πενηντάρια μὲ χοντρή φωνή κι ἀπότομες κινήσεις.

— Καλῶς ἤρθατε, ἔκανε τῆς κυρίας Μάρλπ, ἅμα μπῆκε μέσα. Ἡ "Εμιλυ εἶναι πλαγιασμένη πάλι. Δὲν αἰσθάνεται καλά, θὰ μπορέσει ὅμως, ἐλπίζω, νὰ σᾶς δεχθῇ. Ἐχει ἀληθινὰ ἀγγελικὴ ὑπομονή!

"Αμα τῆς μίλησε ἡ κυρία Μάρλπ, ἡ κυρία Λαβίνια παραδέχθηκε πὼς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ὑποψιάζεται κανεὶς κάποιον χωρὶς ἀποδείξεις, ἀλλὰ ὅ,τι εἶχε γίνει, εἶπε, εἶχε γίνει καὶ ἡ Γκλάντυς δὲν μπορούσε πιά νὰ μείνῃ ἐκεῖ καὶ ὠδήγησε τὴν κυρία Μάρλπ στὸ δωμάτιο τῆς ἀδελφῆς της. Ἡ κυρία "Εμιλυ αἰσθάνοταν, εἶπε, πολὺ ἄσχημα κι ἔπειτα ψιθύρισε:

— Τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα, ἅμα εἶσαι ἄρρωστη, εἶναι τὸ αἰσθημα τοῦ βάρους πού δίνεις στοὺς δικούς σου!

— Τί λόγια εἶναι αὐτά; διαμαρτυρήθηκε ἡ Λαβίνια.

— Ἡ Λαβίνια εἶναι χρυσή, εἶπε ἡ "Εμιλυ. Λάβι, ἀγάπη μου, μοῦ εἶναι ἀνυπόφορο νὰ παραπονιέμαι, μὰ θὰ ἤθελα, ἂν ἦταν δυνατόν, ἡ μπουγιότα νὰ ἦταν γεμισμένη ὅπως μ' ἀρέσει. Ἄν εἶναι πολὺ, μὲ βαραίνει σὰν μο-

λύβι. Ἄν πάλι δὲν εἶναι, κρυώνει ἀμέσως.

— Λυποῦμαι πολὺ, "Εμιλυ, δὲς τη μου νὰ σοῦ κάνω ἄλλη.

— Εὐχαριστῶ. Θὰ ἔπαιρνα ἓνα φλιτζάνι τσαΐ μ' ἓνα παξιμαδάκι... Καλὰ, καλὰ, δὲν πειράζει! Χωρίς! Καὶ μιὰ φλούδα λεμόνι... Τὸ γάλα ἦταν νομίζω, ξυνοσμένο καὶ γι' αὐτὸ δὲν πῆρα τὸ πρωτὶ τὸ τσαΐ μου. Μὴ στενοχωριέσαι. Καὶ τώρα μπορῶ νὰ μὴν πάρω... Δὲν πειράζει... Αἰσθάνομαι τόσο ἄσχημα... Δὲν ἔχω ὄρεξι γιὰ τίποτα! Ἴσως στρεΐδια... Λένε πὼς εἶναι δυναμωτικά. Ἀλλὰ οὔτε λόγος βέβαια ν' ἀνησυχῇς.

Ἡ Λαβίνια βγῆκε ἀπὸ τὴν κάμαρα μὲ τὴν μπουγιότα, μουρμουρίζοντας πὼς θὰ ἔπαιρνε τὸ ποδήλατό της νὰ κατέβῃ στὴν πόλι.

* * *

"Επειτα ἀπὸ μερικὲς μέρες οἱ κυρίες Σκίννερ πῆραν μιὰ καινούργια ὑπηρετρία, πού ἀποδείχθηκε πραγματικὸ μαργαριτάρι, ὅπως εἶπε ἡ Λαβίνια στὴν κυρία Μάρλπ, ὅταν πῆγε πάλι νὰ τὴν δῇ.

— Ἡ Μαίρη εἶναι πραγματικὸ μαργαριτάρι! Μ' ἔχει σημαντικὰ ἀνακουφίσει. Μαγειρεὺν καλά, ἔχει τρόπους, εἶναι καθαρὴ, περικοιμητικὴ μὲ τὴν "Εμιλυ...

— Πὼς εἶναι, ἀλήθεια;

— Καθόλου καλὰ καί, ἀναμεταξύ μας, λίγο παράξενη. Ζητᾷ κάτι κι ὕστερα δὲν τὸ θέλει. Εὐτυχῶς ἡ Μαίρη ἔχει καλὸ χαρακτήρα. Τὰ δέχεται ὅλα, γιὰτὶ ξέρει, λέει, ἀπὸ ἄρρώστους...

— Θὰ μπορούσα νὰ τὴν δῶ;

— Ὁχι, σήμερα, εἶπε ἡ Λα-

βίνια κουνώντας τὸ κεφάλι. Δὲν εἶναι εἰς θέσιν ἡ καίμενη...

Τὴν ὥρα πού σηκώθηκε νὰ φύγῃ ἡ κυρία Μάρλπ, ἡ Μαίρη, τὸ μαργαριτάρι, μιὰ μελαχροινὴ σαραντάρια, τύπος τῆς παλιᾶς ὑπηρετίας, εἶπε τῆς Λαβίνιας πὼς ἡ κυρία "Εμιλυ τὴ ζητοῦσε καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ σαλονιοῦ στὴν κυρία Μάρλπ καὶ τῆς ἔδωσε τὸ παλτό της καὶ τὴν ὁμπρῆλα της. Ἡ κυρία Μάρλπ ἔκανε νὰ τὴν πάρῃ, τὴν ἄφησε νὰ πέσῃ καὶ, σκύβοντας νὰ τὴν σηκώσῃ, ἔπεσε ἡ τσάντα της καὶ χύθηκε τὸ περιεχόμενό της καὶ ἡ Μαίρη ἄρχισε νὰ μαζεύῃ ἓνα μαντήλι, ἓνα σημειωματάρια, ἓνα πορτοφόλι, δυὸ σελίνια, μιὰ-δυὸ καραμέλες κι ἓνα καθρεφτάκι. "Επειτα ἀπὸ τίς καραμέλες, ἡ Μαίρη ἔπιασε τὸ καθρεφτάκι καὶ φώναξε:

— Εὐτυχῶς δὲν ἔσπασε!

Ἡ κυρία Μάρλπ εὐχαρίστησε τὴ Μαίρη κι ἔφυγε.

* * *

"Επειτα ἀπὸ καμιά δεκαριά μέρες μαθεύτηκε τὸ τρομερὸ νέο! Τὸ μαργαριτάρι ἡ Μαίρη εἶχε ἐξαφανισθῇ! Καὶ ὅχι μόνο τὸ μαργαριτάρι, παρὰ καὶ δυὸ καρφίτσες καὶ τρία δαχτυλίδια τῆς Λαβίνιας καὶ δυὸ δαχτυλίδια, ἓνα βραχιόλι καὶ τέσσερες καρφίτσες τῆς "Εμιλυ, τὰ διαμαντικὰ τῆς νιόνυμφος καὶ οἱ γούνες τῆς, δώρα τοῦ γάμου, μερικὰ κοσμήματα καὶ χρήματα τοῦ δικαστῆ κι ἓνα μεγάλο χρηματικὸ ποσὸν τῆς ἡλικιωμένης κυρίας καὶ πολὺτιμα διαμαντικὰ της! Ἡ κυρία Λαβίνια τὴν εἶχε τόσο ἐπαινεῖσι τὴ Μαίρη, τὴν εἶχε τόσο

ἐκθειάσει, πού τὸ νέο ἔγινε δεκτὸ μὲ κάποια κακεντρέχεια. Καί, τὸ χειρότερο, φαίνεται πὼς τ' ὄνομά της, τῆς Μαίρης, δὲν ἦταν δικό της, γιὰτὶ τὸ μεσιτικὸ γραφεῖο πού τὴν εἶχε συστήσει ἔμαθε πὼς ἡ πραγματικὴ Μαίρη Χίγγινς ζοῦσε σὲ κάποιο χωριὸ ἄλλο! Τῆς εἶχαν κλέψῃ τὰ χαρτιά της, τὴν ταυτότητά της καὶ τὸ γραφεῖο εἶχε πέσει θύμα πλαστοπροσωπίας.

* * *

Ἡ κυρία Μάρλπ παρουσιάσθηκε στὴν Ἀστυνομία καὶ ζήτησε νὰ δῇ τὸν ἀστυνόμον κ. Σλάκι, πού δὲν τὴν πολυσυμπαθοῦσε. Τὴν δέχθηκε ὅμως.

— Τί τρέχει;

— Σᾶς ἐνοχλῶ, χωρὶς ἄλλο...

— Εἶμαι πολὺ ἀπησχολημένος, ἀλλὰ ἀφοῦ ἤρθατε...

— Ἐφέρετε, δὲν ἔχω τὴ μόρφωσίν σας, δὲν ξέρω νὰ ἐκφράζωμαι... Μποροῦσα βέβαια νὰ ἐξηγήσω στὰ παιδιὰ, ὅταν ἤμουν παιδαγωγός...

— Γι' αὐτὸ ἤρθατε νὰ μοῦ μιλήσετε;

— Ὁχι, ὅχι βέβαια. "Ηθελα νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὴν ὑπηρετρία τῶν δεσποινίδων Σκίννερ, τὴ Γκλάντυς, ξέρετε...

— Τὴ Μαίρη Χίγγινς, θέλετε νὰ πῆτε;

— Ὁχι, τὴ Γκλάντυς. Εἶναι τίμιος κορίτσι καὶ πρέπει ν' ἀναγνωρισθῇ δημοσίᾳ ὅτι κακῶς τὴν εἶχε ὑποψιασθῇ ἡ μὲς Λαβίνια.

— Μὰ δὲν τὴν κατήγγειλε...

— Δὲν τὴν κατήγγειλε, μὰ ὁ κόσμος φλυαρεῖ καὶ... δὲν

ξέρω νὰ ἐκφρασθῶ, νά, θά ἔπρεπε νὰ βρεθῇ ἡ Μαρία Χίγγινς.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία!

— Ἐχετε νὰ προσθέσετε τίποτα;

— Νομίζω. Μπορῶ νὰ σᾶς ρωτήσω; Τὰ δακτυλικά ἀποτυπώματά της θά σᾶς βρηθοῦσαν;

— Βέβαια! Ἀλλὰ μᾶς τὴν ἔφτιασε! Δὲ βρήκαμε οὔτε ἓνα! Δὲν ἀφῆκε οὔτε ἓνα πουθενά!

— Θά σᾶς βοηθοῦσαν ἂν τὰ εἶχατε;

— Ἀκοῦτε ἐκεῖ!

Ἡ μὲς Μάρλπ ἄνοιξε μ' εὐχαρίστησι τὴν τσάντα της, πῆρε ἓνα κουτάκι ποὺ εἶχε μέσα ἓνα καθρεφτάκι.

— Ἐχετε ἀπάνω τ' ἀποτυπώματα καθαρῶτατα, γιατί εἶχε πιάσει λίγο πρὶν καραμέλες!

Ὁ ἀστυνόμος τὰ ἔχασε.

— Εἶχατε πάρει τ' ἀποτυπώματα ἐπίτηδες;

— Βέβαια.

— Τὴν ὑποψιάζοσαστε λοιπόν;

— Ἦταν ὑπερβολικὰ τέλεια, γιὰ νὰ εἶναι ἀληθινή! Τὸ εἶχα πῆ στὴ μὲς Λαβίνια, πὼς δὲν πολυπίστευα στὰ μαργαριτάρια...

— Σᾶς εἶμαι εὐγνώμων. Θὰ τὰ στείλω στὴ Σκότλαντ Γυάρντ νὰ παραβληθοῦν...

— Δὲν νομίζετε πὼς θὰ μποροῦσατε νὰ μὴν ψάξετε τόσο μακριά;

— Τί ἐννοεῖτε;

— Δὲν ξέρω καλά... Μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι γιατί νὰ κατηγορήσουν τὸ τίμιο κορίτσι, τὴν Γκλάντυς. Δὲν εἶχε κλέψει! Γιατί ἡ μὲς Λαβίνια νὰ τὴν διώξῃ; Νὰ διώξῃ μιὰ καλὴ ὑπέρτρια; Περίεργο μοῦ φάνηκε. Καὶ τότε σκέφτηκα... Τὸ ἓνα, βλέπετε, φέρνει τὸ ἄλλο... Γιατί

ἡ μὲς Ἐμιλυ δὲν ἤθελε ποτὲ νὰ δῇ γιατρό; Εἶναι περίεργες γυναῖκες καὶ οἱ δύο. Ἡ μὲς Ἐμιλυ εἶναι διαρκῶς στὸ κρεβάτι, σὲ σκοτεινὴ κάμαρα μέσα. Ἀσφαλῶς φορεῖ περούκα! Ποιὸς μπόρουσε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ γίνετα ὑπέρτρια ἅμα ἤθελε; Εἶμαι βέβαιη πὼς ἡ μὲς Ἐμιλυ καὶ ἡ Μαίρη Χίγγινς εἶναι ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπο! Οἱ δύο ἀδελφές πῆραν τὸ ἀποτύπωμα τῶν κλειδωνιδῶν, μελέτησαν τίς συνήθειες τῶν συγκατοίκων τους καὶ ἔπειτα ἐδιώξαν τὴν ὑπέρτριά τους. Ἡ μὲς Ἐμιλυ βγαίνει ἓνα βράδι καὶ γυρίζει Μαίρη Χίγγινς. Ἐπειτα ἡ Μαίρη Χίγγινς ἐξαφανίζεται... Θὰ τὴν βρῆτε στὸ κρεβάτι τῆς μὲς Ἐμιλυ. Πάρτε μαζί τὰ δακτυλικά της ἀποτυπώματα. Ἐχω δίκιο, θὰ δῆτε. Οἱ κυρίες Σκίννερ εἶναι δύο κλέφτρες, αὐτὸ εἶναι! Δὲν μποροῦσα ν' ἀφήσω ἓνα καλὸ κορίτσι, τὴν Γκλάντυς, μὲ τὴν ρετινιὰ ποὺ τῆς εἶχαν κολλήσει! Οὔτε βελόνα δὲ θὰ ἔκλεβε ἡ Γκλάντυς. Ὅλος ὁ κόσμος πρέπει νὰ τὸ μάθῃ! Χαίρετε, κ. ἀστυνόμε!

Ὁ ἀστυνόμος τὰ εἶχε χαμένα.

— Βρὲ τὴ διαβόλισσα! μουρμούρισε.

Ἡ μὲς Μάρλπ εἶχε δίκιο. Ὁ ἀστυνόμος Σλάκ ἀνέφερε στὸν προϊστάμενόν του καὶ δέχθηκε τὰ θερμὰ του συγχαρητήρια, ἐνῶ ἡ μὲς Μάρλπ εἶπε τῆς μικρῆς Ἐντνας νὰ καλέσῃ τὴν ἐξαδέλφη της νὰ πάρουν τσαὶ στὴν κουζίνα, γιὰ νὰ γιορτάσουν τὴν πανηγυρικὴ ἀπόδειξι « τοῦ ἀνυποστάτου τῶν ὑποψιῶν τῶν δεσποινιδῶν Σκίννερ »!

«Οἰκία Μαξίμου»

Κατεβαίνοντας τὴν ὁδὸ Ἡρώδου Ἀττικοῦ, ἀπέναντι ἀπὸ τὸν Βασιλικὸ Κῆπο καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ Παλάτι, ὑπάρχει ἓνα λευκὸ μέγαρο πνιγμένο στὴν πρασιὰδα. Ἡ ἀπλόγραμμη ἀρχιτεκτονικὴ του, ποὺ ὀφείλεται στὸν ἀείμνηστο Ἀν. Μεταξᾶ, κρύβει τὸ μέγεθος τοῦ κτιρίου καί, ἀπὸ διωροφο ποὺ εἶναι, τὸ παρουσιάζει μονόροφο, γιατί ὁ τοῖχος μιᾶς μεγάλης βεράντας ἀποτελεῖ τὴν προσέκτασι τῆς προσόψεως. Οἱ μαρμάρινες κολόνες, ἡ σκάλα καὶ ἡ βαρεῖα του πόρτα, ποὺ θυμίζουν ἀρχαῖο παλάτι, σὲ μεταφέρουν σ' ἐποχές ὅπου τὸ ἐσωτερικὸ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι διακοσμημένο μὲ ἀγάλματα, πανοπλίες, ἀγγεία. Μὰ σὰν περάσῃς τὸ κατώφλι, ὁ ἐνθουσιασμός ἀπὸ τὴ χαρὰ τοῦ ἡλίου καὶ τὸ ἀγλάισμα τοῦ μαρμάρου παγώνει καὶ ἐξαφανίζεται στὴ μοναστηριακὴ ἐμφάνισι τοῦ τεράστιου χώλ. Κάτω μεγάλες μαυρόασπρες πλάκες, ἀριστερὰ μερικὰ στασίδια, δεξιὰ οἱ πόρτες τοῦ γραφείου καὶ τῶν δύο σαλονιῶν, ποὺ συγκοινωνοῦν μὲ τὴν τραπεζαρία. Ἀριστερὰ βρίσκονται ἓνα ὑπνοδωμάτιο, τὸ βεστιάριο καὶ παρέκει ἡ πόρτα ποὺ ὀδηγεῖ στὴ σκάλα γιὰ τὸν ἄνω ὄροφο. Ἀκόμη καὶ ἐδῶ πλανιέται τὸ πνεῦμα τοῦ αὐστηροῦ μονα-

στηριακοῦ βίου, τόσο ζωντανό, ποὺ σὲ κάθε βῆμα λές καὶ θ' ἀντικρύσῃς τοὺς μοναχοὺς μὲ τὴν ἀργὴ περπατησιὰ καὶ τὴ σοβαρὴ ἔκφρασι. Περισσότερα εἶναι τὰ κερὰ στοὺς τοίχους ἀπὸ τὰ μαῦρα ἐπιπλα τῶν δωματίων ποὺ μοιάζουν σὰν κελιά. Ἡ τόση ἐρημιὰ προκαλεῖ δέος. Ἀπορεῖ κανεὶς πὼς δὲν μυρίζει λιβάνι. Στενοὶ διάδρομοι καὶ ἓνα τεράστιο δωμάτιο — σύνορο ἀπὸ τὸ σκότος πρὸς τὸ φῶς — ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἡλιόλουστη βεράντα.

Αὐτὲς ὅμως οἱ ἐντυπώσεις ἀνήκουν στὴν πρώτη ματιὰ ποὺ ρίχνει ὁ περίεργος. Μόλις μείνεις λίγο μέσα στὸ μέγαρο, τότε τίποτα δὲν σὲ ξενίζει. Ἀντίθετα μάλιστα. Παραξενεύεσαι γιὰ τίς μεταπτώσεις ποὺ εἶχες ὅταν περνοῦσες τὸ κατώφλι.

Μήπως ἡ δωρικὴ ἀτμόσφαιρα δὲν εἶναι αὐστηρὴ καὶ ἀπλή, ὅπως καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς πρώτης περιόδου τῆς Ἀναγεννήσεως; Δύο παλαιᾶς ἐποχές, χωρισμένες μεταξὺ τους ἀπὸ 1500 χρόνια περίπου, ξαναζωντανεῖουν στὸ μέγαρο « Ἡρώδου Ἀττικοῦ ». Μιὰ εἰκόνα ποὺ συνδυάζει σὲ ἄρμονικὸ ἀγάλγμα δύο τόσο διαφορετικοὺς κόσμους, ἐμφανίζεται στὸ σπίτι τοῦ ἀείμνηστο Μαξίμου. Ἐκεῖ φιλοξενοῦνται οἱ ξένες προσωπικότητες

πού εἶτε προσκαλοῦνται εἶτε περ-
νοῦν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἔκανε τὸ
κράτος ν' ἀγοράσῃ τὸ θέρος τοῦ
1952 τὴν «οἰκία Μαξίμου» γιὰ
νὰ τὴ χρησιμοποιήσῃ ὡς ἐπί-
σημο ξενῶνα. Καμιά σημαντικὴ
ἀλλαγὴ δὲν ἔγινε στὸ ἐσωτερικὸ
τοῦ σπιτιοῦ, πού τίς ἡμέρες πού
φιλοξενεῖ τοὺς ξένους μας παίρ-
νει ὅψι χαρωπὴ, μὲ τίς φωταψίες,
τὰ λουλούδια καὶ τοὺς θαυμάσιους
συνδυασμοὺς τόνων καὶ χρωμά-
των τοῦ ἐσωτερικοῦ του διακό-
σμου.

Ὡς σήμερα φιλοξενήθηκαν
πολλές ξένες προσωπικότητες.
Τὸν ἐπίσημο ἑλληνικὸ «ξενῶνα»
ἐγκαινίασε ὁ πρόεδρος τῆς Τουρ-
κικῆς Δημοκρατίας Τζεζάρ Μπα-
γιάρ. Ἀκολούθησαν ὁ αὐτοκρά-
τωρ τῆς Αἰθιοπίας Χαϊλέ Σελα-
σιέ, ὁ Φεϋζάλ, ὁ πρωθυπουργὸς
τῆς Ἰταλίας Ντὲ Γκάσπερι, ὁ
καγκελάριος τῆς Δυτικῆς Γερ-
μανίας Ἀντενάουερ, ὁ πρῶην
πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας Μπιν-
τῶ καὶ ἄλλες πολλές διεθνεῖς
προσωπικότητες.

Ὅσοι ἀπὸ τὸ προσωπικὸ τοῦ
«ξενῶνος» γιῶρισαν τοὺς ἀν-
θρώπους αὐτοὺς χωρὶς τὴν πανο-
πλία τῆς ἐπίσημης ιδιότητάς τους
καὶ τὴν ἐτικέτα τῶν κοσμοπολι-
τῶν, σὰν ἀνθρώπους ἀπλοῦς, μὲ
ἀδυναμίες, χαρές, στενοχώριες,
καλωσύνες καὶ ὅ,τι ἄλλο διακρί-
νει τὸν ἄνθρωπο ὅταν νομίζῃ
ὅτι βρίσκεται μόνος, ἔχουν νὰ
ποῦν πολλά καὶ διάφορα ἀνέκ-
δοτα γιὰ τοὺς ὑψηλοὺς μας
ἐπισκέπτες.

Π.χ. ὁλόκληρη στρατιὰ συνώ-
δευε τὸν πρόεδρο Τίτο, ἴσως γιὰ
νὰ τὸν προστατεύσῃ ἀπὸ κάθε
ἐνδεχόμενο. Καὶ ὁ «ξενῶν»
μετεβλήθη σὲ... στρατῶνα.

Ὁ πιὸ ταιριαστὸς ἐπισκέπτης
στὴ μοναστηριακὴ ἀτμόσφαιρα
τοῦ «ξενῶνος» ἦταν ὁ κ. Ἀντε-
νάουερ. Ξυπ.οῦσε πολὺ πρῶτ' καὶ
ἀναπαύοταν ἀμέσως μετὰ τὸ
δεῖπνο. Τὸ ἴδιο ἀπλὴ στὴ ζωὴ,
ἀλλὰ καὶ στὸ ντύσιμό της, ἦταν
καὶ ἡ κόρη του. Καὶ ἔτσι με-
γάλη ἀπογοήτευσί κατέλαβε τίς
... καμαριέρες τοῦ «ξενῶνος»,
πού δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν
πῶς ἡ κόρη ἐνὸς καγκελάριου
καταδέχθηκε νὰ φορέσῃ στὸν
ἀνακτορικὸ χορὸ ἓνα ἀπλὸ κίτρι-
νο φόρεμα χωρὶς... φιδόχου,
σύμφωνα μὲ τὴ μόδα τῆς ἐπο-
χῆς. Τότε μὲ νοσταλγία θυμή-
θηκαν τίς πάμπολλες τουαλέ-
τες τῆς κυρίας Μπιντῶ μὲ τὴ
γνήσια παριζιάνικη κομψότητά
τους.

Ὁ τότε πρίγκιψ Φεϋζάλ καὶ
τέως βασιλεὺς τοῦ Ἰράκ, πε-
ριούσιος ἄρχοντας μιᾶς πλούσιας
χώρας, σκόρπαγε ἀφθονο χρῆμα
— δολάρια ἦσαν — στὸ προ-
σωπικὸ, μὲ τὴ χαρὰ πού ἔχουν
τὰ παιδιὰ ὅταν παίζουσιν μὲ... και-
νούργια παιγνίδια. Τὸ μικρότερο
φιλοδώρημά του πρὸς τὸ προ-
σωπικὸ — ἐπρόκειτο γιὰ 100
δολάρια, δηλαδὴ γιὰ 3000 δρχ.—
τὸ προσέφερε σὲ μιὰ καμαριέρα,
ἡ ὁποία παρ' ὀλίγο νὰ πάθῃ
συγκοπὴ ἀπὸ τὴν... εὐχάριστη
ἐκπλήξι.

Κανεὶς ἐπίσης δὲν ξεχνᾷ τὸν
κ. Ντὲ Γκάσπερι, πού «ξεπάρτι-
σε» χωρὶς νὰ τὸν πάρουν εἰδησι,

λὲς καὶ φόραγε τὸ δαχτυλίδι
τοῦ Γύγγη. Πολὺ ἀργὰ κατάλαβε
τὸ προσωπικὸ ὅτι ὁ Ἰταλὸς πρω-
θυπουργὸς ἐξαφανίσθηκε καὶ ἀ-
νίσχυο ζήτησε τὴ βοήθεια τῆς
Ἀστυνομίας. Τὸν ἀνεκάλυψαν στὸ
...Στάδιο, νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν
πύλη καὶ νὰ τραβᾷ κατὰ τὸν
Ἀρδηττό. Τὸν πλησίασαν οἱ ἀρ-
μόδιοι καὶ τὸν παρακάλεσαν νὰ
γυρίσῃ. Ὁ ξένος μας ὅμως ἦταν
ἀνένδοτος. Ἀδύνατον, ἔλεγε, δὲν
μπορῶ νὰ ζήσω κλεισμένος σ'
ἓνα παλάτι. Θέλω νὰ περπατήσω
μόνος κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Θέλω
ν' ἀναπνεύσω ἀθηναϊκὸ ἀέρα,
θέλω νὰ θαυμάσω τὴν πόλι.

Εἰδικὴ μελέτη γίνεται κάθε
φορὰ στὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς χῶ-
ρας τοῦ ἐκάστοτε ἐπισκέπτη.
Τίποτα δὲν παραβλέπει ἡ φιλο-
ξενία τοῦ μεγάρου Ἡρώδου
Ἀττικοῦ. Ἀφοῦ κι ὁ πνευματι-
κὸς ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων ἔμεινε
εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴ δεξίωσι
πού δόθηκε πρὸς τιμὴν του,
ὅπου ὅλοι ἐπὶ πᾶσι παρτοκαλάδα
καὶ γάλα (!!), γιὰ αὐτὸ ὑπα-
γορεύουν οἱ συνήθειες.

Μόνο λοιπὸν σ' ἓνα τέτατο
μέγαρο, ἔτσι ὅπως εἶναι ὀργανω-
μένο, θὰ μπορούσε νὰ προσφερθῇ
ἡ «ἑλληνικὴ» φιλοξενία. Βέβαια
ἡ πολυτέλεια ἐνὸς ξενοδοχείου
μπορεῖ νὰ εἶναι ἄπειρες φορὲς
μεγαλύτερη, τίποτε ὅμως δὲν
θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ ἀπὸ τὴ
θαλπωρὴ τοῦ «ξενῶνος», ἀπὸ τὸ
αἶσθημα ὅτι ὅχι σὲ ξενοδοχεῖο,
ἀλλὰ στὸ ἴδιο τοῦ τὸ «σπιτικὸ»

βρίσκεται ὁ κάθε προσωρινὸς
τοῦ κατοίκου.

Υπάρχει ὅμως ἓνα ἐρώτημα :
συμφέρει οἰκονομικῶς νὰ διατη-
ρηθῇ ὁ κρατικὸς «ξενῶν», ὅταν
σὲ 2000 περίπου μέρες — τὸ μέγα-
ρο ἀγοράσθηκε ἀπὸ τὸ Δημόσιο
ἀκριβῶς πρὶν ἀπὸ ἑξὶ χρόνια —
φιλοξενήθηκαν μόνο δεκαεπτὰ
ἐπίσημοι ξένοι ; Ἡ ἀπάντησι
εἶναι εὐκολή. Μία προσωπικό-
της, φιλοξενούμενη σ' ἓνα δια-
μέρισμα ἀνάλογο μὲ τὴ θέσι
πού κατέχει ἔστω καὶ 3-4
μέρες — τόσο μόνον συνήθως —,
θὰ στοίχιζε πολὺ περισσότερα
χρήματα ἀπ' ὅσα ξοδεύονται στὴν
«Οἰκία Μαξίμου» γιὰ τὴ διατή-
ρησι τοῦ κτηρίου, τοὺς μισθοὺς
τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴ φιλοξενία
τῶν προσκεκλημένων. Μὲ 10.000
δρχ. περίπου τὸ μῆνα προϋπολο-
γισμὸ συντηρεῖται τὸ κτήριο.
Πληρώνονται οἱ μισθοὶ — ἓνας
διευθυντῆς, ἓνας θαλαμηπόλος, ἓ-
νας καμαριέρης, μιὰ καμαριέρα
κι ἓνας κηπουρὸς. Τὸ μόνο ἐπὶ
πλέον ἔξοδο πού γίνεται ὅταν
φθάσῃ ὁ ξένος εἶναι ἡ ἀγορὰ
τῶν λουλουδιῶν καὶ ἐπὶ πλέον τὸ
πρωϊνὸ τοῦ ρόφημα, πού κι αὐτὸ
δὲν ξεπερνᾷ τὸν λογαριασμὸ τῶν
χιλίων πεντακοσίων δραχμῶν.

Τὰ ἔξοδα τῶν γευμάτων τὰ
δίνει τὸ Υπουργεῖο Ἐξωτερικῶν,
ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα πληρώνονται
ἀπὸ διάφορες κρατικὲς πηγές.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἀπὸ τὰ
πιὸ παλιὰ χρόνια ὡς σήμερα
ὁ νόμος τῆς φιλοξενίας γιὰ τὴν

Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνες ἦταν Ἕλληνα νὰ προσπαθῇ ὄχι μόνο καὶ παραμένει ἱερός. Νόμος ἄ- νὰ περιποιηθῇ τὸν ξένο σὰν ξένο, γραφός, ἀναγκαῖος ὅμως στὴν ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν κἀνῃ νὰ νιώσῃ ψυχρὸν θείας μας, πὺ κἀνῇ τὸν ὅτι τὸ σπῖτι τοῦ τοῦ ἀνῆκει.

I.K.Π.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΛΗΨΕΩΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

ΚΟΡΝΑΡΟΥ 4 — ΤΗΛ. 35-772

ΚΟΛΥΜΒΗΤΑΙ :

1. Μὴ κολυμβάτε σὲ ἀκτὲς ἀκάθαρτες. Προσέχετε νὰ μὴ ὑπάρχῃ κοντὰ στὸ μέρος πὺ κολυμβάτε ὑπόνομος.

2. Μὴ κάνετε βουτιὲς σὲ μέρος πὺ ἔχει ὁ βυθὸς βράχια, διότι θὰ τραυματισθῇτε. Μὴ παραβγαίνετε σὲ μακροβούτια μένοντας στὸν βυθὸ πὺ πολὺ ἀπ' ὅσο ἐπιτρέπει ἡ ἀναπνοή σας.

3. Μὴ ἀπομακρύνεσθε σὲ βαθειὰ νερά, ὅταν μάλιστα δὲν ξεύρετε καλὸ κολύμπι. Καὶ οἱ δεινοὶ κολυμβηταί, μὴ ὑπερτιμᾶτε τὴς δυνάμεις σας. Ὅταν ἀνοίγεσθε, σκεφθῇτε ὅτι ἔχετε τὴν ἐπιστροφή, πὺ εἶναι πὺ κοπιαστική, ἀν μάλιστα φυσᾷ ἀέρας ἀπὸ τὴν ξηρὰ.

4. Μὴ κολυμβάτε μὲ γεμᾶτο στομάχι. Πρέπει νὰ περάσουν 3 - 4 ὥρες μετὰ τὸ φαγητό.

5. Μὴ μπαίνετε στὴν θάλασσα, ὅταν εἴσθε πολὺ κουρασμένοι ἢ ἰδρωμένοι. Ἄν αἰσθανθῇτε ρίγος ἢ τρεμούλα ἢ παλμούς ἢ ζάλη, βγῇτε ἀμέσως, ξαπλωθῇτε στὴν ἄμμο καὶ ἀναπαυθῇτε. Αὐτὴν τὴν ἡμέρα μὴ ξαναμπῇτε στὴν θάλασσα.

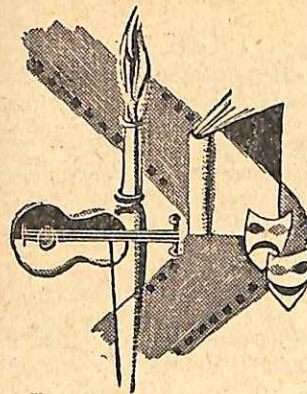
6. Μπαίνοντας στὴν θάλασσα βουτῇτε ἀμέσως ὅλο τὸ σῶμα σας καὶ τὸ κεφάλι. Ἔτσι ἀποφεύγετε τὴς κεφαλαλγίες.

7. Ἄν πάθετε « κράμπα » μὴ φοβηθῇτε. Χαλαρῶστε τὸ μέρος πὺ πιάστηκε καὶ βγῇτε στὴ στεριά, κολυμβώντας σιγὰ - σιγὰ καὶ κινώντας τὸ ἄλλο χερί ἢ πόδι. Ξαπλώστε ἀνάσκελα καὶ ἀναπαυθῇτε λίγο. Μὴ ξαναμπῇτε αὐτὴ τὴν ἡμέρα στὴν θάλασσα.

8. Ἄν κουρασθῇτε στὰ βαθειὰ, μὴ χάσετε τὴν ψυχραιμία σας. Κρατηθῇτε ἀνάσκελα, κἀνοντας μικρὲς κινήσεις ὥσπου νὰ ξεκουρασθῇτε, καὶ συνεχίζετε σιγὰ τὴν ἐπιστροφή. Ἡ θάλασσα θέλει σύνεσι καὶ ψυχραιμία.

9. Μάθετε πῶς γίνεται ἡ τεχνητὴ ἀναπνοή, γιὰ νὰ μπορῇτε νὰ βοηθήσετε συνάνθρωπό σας, σὲ ὥρα ἀνάγκης, ὅταν ἔχῃ πάθει ἀπὸ πνιγμὸ ἢ ἠλεκτροπληξία. Μάθετε πῶς σώζεται ἄνθρωπος πνιγμένος. Χρειάζεται τέχνη καὶ μέθοδος. Θὰ βρεθῇ ἕνας φίλος σας πὺ ἦταν ἢ εἶναι πρόσκοπος, νὰ σᾶς διδάξῃ αὐτὰ.

10. Μὴ μένετε στὸν καυτερὸ ἥλιο τὴς μεσημβρινῆς ὥρες. Κινδυνεύετε νὰ πάθετε ἥλιασι καὶ ἐγκαύματα. Καλύτερες ὥρες γιὰ μπάνιο εἶναι τὸ πρωῒ ὡς τὴς 11 καὶ τὸ ἀπόγευμα 4-8, πὺ ἡ θάλασσα εἶναι καὶ πὺ ζεστή.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — ΣΧΟΛΙΑ — ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στὴς γραμμὲς αὐτὲς, σκόρπια καὶ μὲ λίγα λόγια, κλείνεται ἡ πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνησι τοῦ μηνὸς καὶ λίγο... φιλολογικὸ κουτσομπολιό.

ΔΙΑΚΟΠΕΣ στὴν Ἑλλάδα. Νὰ ἔνα ἐντυπωσιακὸ καὶ γοητευτικὸ σύνθημα πὺ κυκλοφορεῖ ἔξω, ὄχι μόνον ἀνάμεσα στοὺς μικροὺς « ἄστους » πὺ θέλουν νὰ περάσουν ἐδῶ λίγες χαρούμενες ἡμέρες γεμᾶτες φῶς, ἥλιο καὶ ξενοιασιά. Τὸ ἴδιο σύνθημα κυκλοφορεῖ κι ἀνάμεσα στὴς προσωπικότητες τῆς Τέχνης καὶ τῶν Γραμμάτων πὺ ὀνειρεύονται μὲ πλαίσιο τὴν Ἑλλάδα νὰ ζήσουν τὸ « Σάμερτάιμ » τους κοντὰ στὴς γαλᾶζιες ἀκτὲς ἢ στὴς ἀπομερες ἀκρογιαλίες, ἐκεῖ πὺ θὰ ξεχάσουν γιὰ λίγο τὴν πυκνὴ καὶ τυραννικὴ ἐποχὴ μας, τὴς πολλὲς καὶ ποικίλες ἀσχολίες τους. Ὁ τελευταῖος μεγάλος φιλοξενούμενός μας εἶναι ὁ Ἑλίτ Καζάν.

Λίγα λόγια μαζί του.

ΚΙ Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ μας τοῦ λεπτοῦ : Σκοπὸς του ; Ἑπτὰ ἐβδομάδες διακοπῶν. Τελευταῖο του φιλμ ; « Μιὰ μορφή μέσα στὸ πλῆθος ». Ἐντυπώσεις ἀπὸ αὐτὸ τὸ φιλμ ; 1.500.000 παθητικὸ ! Προοπτικὲς του ; Μιὰ καινούργια ταινία μὲ σενάριο τοῦ Οὐίλλιαμ Ἰνκ. Μελλοντικὰ σχέδιά του ; Ἐνα φιλμ στὴν Κάλυμνο μὲ θέμα τὴ ζωὴ τῶν σφουγγαράδων. Ἐντυπώσεις του ἀπ' τὸν ἑλληνικὸ Κινηματογράφο ; Ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴ

« Στέλλα » καὶ τὸ « Κορίτσι μὲ τὰ μαῦρα » πὺ εἶδε στὴν Ἀμερικὴ. Οἰκογενειακοὶ δεσμοί ; Μιὰ γυναίκα πολὺ ἔξυπνη καὶ τέσσερα παιδιὰ πὺ φιλοδοξοῦν ν' ἀκολουθήσουν τὰ δοξασιμένα ἀχνάρια τοῦ πατέρα τους.

Κι ἔνα ἐπίγραμμα τοῦ Καζάν :

— Στὴν τέχνη πρέπει νὰ μὴν διστάζῃς νὰ λὲς τὴν ἀλήθεια. Συχνὰ ἡ ἀλήθεια αὐτὴ εἶναι δυσάρεστη, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται νὰ εἰπωθῇ. Ἐγὼ προσωπικὰ οὔτε στὸ Θέατρο, οὔτε στὸν Κινηματογράφο δίστασα ποτὲ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, ὁσοδήποτε σκληρὴ κι ἂν ἦταν αὐτή.

Ἀπὸ τὴς ταινίες πὺ εἶδε τελευταῖα ἐκείνη πὺ τοῦ ἔκανε τὴν ζωηρότερη ἐντύπωσι ἦταν « Ἡ Γέφυρα τοῦ Ποταμοῦ Κβάι ». Ἀντίθετα, δὲν τοῦ ἄρεσαν καθόλου, παρὰ τὴν τεράστια διαφήμισι πὺ τοὺς ἀκολουθεῖ, « Οἱ ἀδελφοὶ Καρμαζώφ ».

Περιπέτειες ταινίας — περιπέτειες συγγραφῆς.

ΛΥΠΑΜΑΙ ΠΟΛΥ ἀλλὰ θὰ σᾶς μιλήσω πάλι γιὰ τὴν πολὺκροτη Φρανσουά Σαγκάν. Ὅπως θὰ ξέρετε ἴσως, ὁ Ἀμερικανὸς σκηνοθέτης Ὀττο Πρέμιγκερ ἐγύρισε ἕνα φιλμ μὲ θέμα τὸ

πολυδιαβασμένο μυθιστόρημά της «Καλημέρα Θλίμι».

Το φιλμ αυτό κρίθηκε από την παγκόσμια κριτική με συμπάθεια, αλλά κανένας δεν τόλμησε να γράψει ότι είναι μια μεγάλη ταινία, όπως φιλοδοξούσε προφανώς η Φρανσουάζ Σαγκάν, δεδομένου ότι βασιζόταν στο άριστουργηματικό, κατά τη γνώμη της, βιβλίο της.

Τώρα ένα άλλο γεγονός ήρθε να την ένκενυρήσει ακόμη περισσότερο και να προκαλέσει θύελλα διαμαρτυριών. Η λογοκρισία του Βιετνάμ απαγόρευσε την προβολή της ταινίας σ' όλη τη χώρα και την έχαρακτήρισε «επικίνδυνη για τα δημόσια ήθη και άσεμνη».

Αυτό ήταν! Ποιος είδε το Θεό ή μάλλον ποιός είδε την Σαγκάν και δεν την φοβήθηκε; Ζητάει ούτε λίγο-ούτε πολύ να ξεγεληθεί ο ελεύθερος κόσμος «γιατί μερικοί ανόητοι δεν είναι σέ θέσι να καταλάβουν την αλήθεια και να εκτιμήσουν τον ποιητικό ρεαλισμό του έργου της».

— Είναι περίεργο, λέει η νεαρά συγγραφέας, ότι αρκετοί άνθρωποι εξακολουθούν ακόμη και στην εποχή μας να βλέπουν τη ζωή και τον έρωτα με μάτια ιεροεξεταστών του Μεσαίωνα.

Φυσικά δεν χρειάζονται σχόλια.

Ο Μοριάς.

ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΛΑ τα ενδιαφέροντα βιβλία που κυκλοφορούν στο Έξωτερικό με θέμα την Ελλάδα, την ιστορία της και τις όμορφιές της. Υπάρχουν μερικοί συγγραφείς, όπως π.χ. ο ξαίρετος εκείνος φίλος μας Ζάν Πιέρ Λωυαί, που αφιερώνουν όλη τους τη ζωή για να παρουσιάσουν στο παγκόσμιο κοινό τη χώρα μας και να το κάνουν να την αγαπήσει, όπως εκείνοι την αγαπούν.

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα βιβλία αυτού του είδους που κυκλοφόρησαν τελευταία, είναι ο «Μοριάς» του Ρόμπερτ Λίντελ.

Ο καλός αυτός φίλος μας περιώδευσε γωνιά προς γωνιά το Μοριά, τον γνώρισε, τον αγάπησε και προσπάθησε να κλείσει στο βιβλίο του όλη τη βαθεία συγκίνηση που ένιωθε ο ίδιος.

Ο Λίντελ έγραψε κατά βάσιν ένα

όδηγό. Άλλα τί οδηγό! Ένα βιβλίο που πλημμυρίζει από αγάπη και από γνώση της ιστορίας και των παραδόσεων του Μοριά. Και κλείνοντας λέει πολύ χαρακτηριστικά:

— Το ελληνικό τοπίο αποτελεί την ωραιότερη παρηγοριά για τον άνθρωπο που θρηνεί το χαμένο του παράδεισο.

Κινηματογραφικές ειδησούλες.

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ παρένθεσι για να ρίξουμε μερικές ματιές στον Έβδομο Ουρανό.

Η Τζίνα είναι ένθουσιασμένη με τον Ντασέν, ο Ντασέν είναι ένθουσιασμένος με τη Τζίνα. Σ' αυτό το κλίμα του... αμοιβαίου ένθουσιασμού γυρίζονται έξω από τη Ρώμη οι σκηνές της νέας ταινίας του δημιουργού του «Ριφιφι», στην οποία, εκτός από τη Λολομπρίτζιτα, πρωταγωνιστούν ο Υβ Μοντάν και η δικιά μας Μελίνα Μερκούρη. Η Τζίνα λέει πολύ χαρακτηριστικά:

— Έχω γυρίσει ως την ώρα τόσες πολλές ταινίες, που δεν θυμάμαι πια τον αριθμό. Όμως για πρώτη φορά ένωσα, κοντά στον Ντασέν, τί σημαίνει Κινηματογράφος. Ξέρει να παίρνει από τον κάθε ήθοποιό το καλύτερο που μπορεί να του δώσει.

Την επομένη αυτής της δηλώσεως ο Ντασέν έστειλε στη Τζίνα ένα μεγάλο μπουκέτο κόκκινα φλογερά τριαντάφυλλα.

Η «Ωραία Ελένη» του Κινηματογράφου θα έλθι εδώ τον προσεχή Σεπτέμβριο, για να γυρίσει μια ταινία που θα της δώσει την ευκαιρία, εκτός από τα αναμφισβήτητα θέλητρά της, να δείξει και το... αμφισβητούμενο ταλέντο της! Θα καταλάβατε ασφαλώς για ποιά μιλάω; Για το «Γλυκύτερο κορίτσι της Ευρώπης», τη Ροσσάνα Ποντεστά.

Η Ποντεστά, με παρτενσάιρ το σύζυγό της Μάριο Βικάριο, θα γυρίσουν εδώ ένα φιλμ που το σενάριο του έχει γράψει γνωστός Έλληνας συγγραφέας και που το θέμα του εξελίσσεται στους υποβλητικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδος. Καθώς γράφει, η Ποντεστά είναι ένθουσιασμένη που θα γυρίσει μια ται-

νία στη χώρα μας, απ' την οποία διατηρεί τις καλύτερες αναμνήσεις. Όπως είναι γνωστό, η «Ωραία Ελένη» είχε έπισκεφθή την Ελλάδα πέρυσι, στην Έβδομάδα του Ιταλικού Κινηματογράφου.

Ο Ζεράρ Φιλίπ, που μάς είχε δώσει τον καταπληκτικό εκείνο «Ηλίθιο», έρμηνεύει τώρα έναν άλλο Ντοστογιεφσκικό ήρωα. Τον «Παίκτη».

Ο Ζεράρ, για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις αυτού του ρόλου, άφησε μια μικρή γενειάδα και μακριά μαλλιά, στοιχεία και τα δυο που υπογραμμίζουν τον ασκητικό τύπο του. Έτσι στην προσεχή περίοδο θα δούμε τον Ζεράρ σε δυο μεγάλους ρόλους: Στον «Μοντιλιάνι», που το γύρισμά του τέλειωσε προ μηνός, και στον «Παίκτη».

Και κάτι ακόμη: Η Κατίνα Παξινού πιθανόν να είναι η πρωταγωνίστρια της καινούργιας ταινίας του Όρσον Γουέλλες.

Όπως είναι γνωστό, η μεγάλη Έλληνis ήθοποιός είχε παλιότερα παίξει στην ταινία του Γουέλλες «Κύριος Άρκαντιν» και είχε σημειώσει μεγάλη επιτυχία. Έτσι το «Τρομερό παιδί» του Κινηματογράφου θέλει και στο νέο φιλμ που θα γυρίσει να έχει την Παξινού για πρωταγωνίστριά του, με την οποία τον συνδέει στενή φιλία από τα χρόνια του πολέμου, όταν η Έλληνis ήθοποιός έφθασε κυνηγημένη στην Αμερική και κατόρθωσε σ' ένα χρόνο μέσα να τιμηθεί με το Όσκαρ για την εκπληκτική έρμηνεία της στην ταινία «Για ποιόν χτυπά η καμπάνα».

Υποψήφιοι του Νόμπελ.

ΣΑΣ ΕΓΡΑΨΑ παλαιότερα ότι το Νόμπελ λογοτεχνίας 1958 διεκδικούν δυο Έλληνες υποψήφιοι. Ο Ηλίας Βενέζης και ο Στράτης Μυριβήλης.

Τώρα, καθώς διαβάζω στα ξένα φιλολογικά περιοδικά, υπάρχουν κι άλλοι αξιολογοί υποψήφιοι. Σας αναφέρω πληροφοριακά τα ονόματά τους. Πρώτος και καλύτερος είναι ο διάσημος Γάλλος συγγραφέας Αντρέ Μαλρώ, τον οποίον υποστηρίζει ο βασιλεύς Γουσταύος, που είναι θερμός

θαυμαστής και μελετητής του έργου του. Ένα άλλο μεγάλο φαβορί του έφετείνου Νόμπελ είναι ο Σαιν-Τζών Πέρς, που έχει πολλούς φίλους στη Σουηδία και που το έργο του είναι ευρύτατα γνωστό στις σκανδιναβικές χώρες. Ο Σαιν-Τζών Πέρς είναι σήμερα 70 ετών και ζή αποτραβηγμένος από κάθε θόρυβο, γράφοντας από καιρό σε καιρό στίχους ή μελετήματα.

Τέλος λέγεται ότι και η Γιουγκοσλαβία θα προτείνει δύο υποψήφιους, ενώ δεν αποκλείεται, σύμφωνα με τις πληροφορίες γαλλικού περιοδικού, να υποβάλει υποψηφιότητα και ο μεγάλος Αμερικανός πεζογράφος Τζών Στάινμπεκ.

Το Νόμπελ θα απονεμηθεί σε τέσσερες μήνες, αλλά από τώρα τα μέλη της Βασιλικής Ακαδημίας της Σουηδίας συνεδριάζουν και μελετούν τα έργα των υποψηφίων.

Ένας παλιός ζωγράφος.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ για ένα καλλιτεχνικό πένθος:

Πριν από λίγες μέρες πέθανε ένας από τους αξιολογότερους ζωγράφους της περασμένης γενεάς: Ο Λουκάς Γεραλής. Ο Γεραλής ήταν ηλικίας 87 ετών, γεννήθηκε στη Μυτιλήνη και σπούδασε στη Σμύρνη. Το 1897 ήρθε στην Αθήνα και μπήκε στη Σχολή Καλών Τεχνών, στην οποία άριστευσε και τιμήθηκε με το Χρυσόβέργειο βραβείο.

Ο Γεραλής είχε την τύχη να παρακολουθήσει μαθήματα κοντά στους μεγάλους δασκάλους της νεοελληνικής ζωγραφικής, τον Λύτρα, τον Ίακωβιδη και τον Ροϊλό. Το έργο του παλιού αυτού ζωγράφου ήταν ευρύτατα γνωστό και στο Έξωτερικό και σε πολλές μεγάλες ιδιωτικές συλλογές υπάρχουν πίνακές του.

Ό,τι χαρακτηρίζει τη ζωγραφική του Γεραλή, είναι μια γνήσια συγκίνηση, μια απλότητα και μια ευγένεια χρωμάτων.

Ο Γεραλής δεν ανεξήτησε τις μεγάλες πτήσεις. Του έφταναν τα μικρά, αλλά σίγουρα πετάγματα που του έδιναν τη δυνατότητα να χαρή την όμορφη της φύσεως και των απλών και ταπεινών πραγμάτων.

Ένα συγκλονιστικό βιβλίο.

Εύθυμο στιγμιότυπο.

ΠΟΛΥ συζητείται στο Έξωτερικό ένας νέος συγγραφέας που έγραψε ένα από τα συγκλονιστικότερα βιβλία με θέμα τη φρίκη του πολέμου. Ο συγγραφέας λέγεται Αϊνριχ Μπόλ και το βιβλίο του «Ο θάνατος του Λόεγκριν».

Ο Μπόλ έζησε από κοντά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και την προδοσία των νέων της Γερμανίας, που γοητεύθηκαν απ' τα φονταχτερά πυροτεχνήματα του Χίτλερ, για να διαπιστώσουν στο τέλος με αφάνταστη πικρία, ότι πίσω απ' όλα αυτά υπήρχε ένα πνεύμα πάθους και παραφροσύνης. Το θέμα του βιβλίου του είναι η μοίρα των αποστράτων που, αφού έζησαν στιγμή προς στιγμή όλες τις ανατάσεις και τις πτώσεις του πολέμου, σέρνονται θλιβεροί και απογοητευμένοι στις διάφορες χώρες για να βρουν μια θέσι στον ήλιο. Το βιβλίο του Μπόλ, γραμμένο με βαθύτατη ανθρωπιά, αποτελεί ένα από τα «φιλολογικά γεγονότα» της Εύροπης.

Η ΜΙΚΡΟΥΔΑ Λούση Σαρογιάν, κόρη του διάσημου Αμερικανού συγγραφέα Γουίλλιαμ Σαρογιάν, διατηρεί από την πρόσφατη επίσκεψή της στην Ελλάδα τις καλύτερες εντυπώσεις.

Η Λούση, που κληρονόμησε από τον ένδοξο πατέρα της την πλούσια συγγραφική του φλέβα, έχει ήδη γράψει ένα γεμάτο ευαισθησία μυθιστόρημα και τώρα προσπαθεί να πείσει τον πατέρα της να γράψουν μαζί ένα βιβλίο εμπνευσμένο από την Ελλάδα...

— Αυτό που μου ζητάς είναι πολύ, της είπε χαριτολογώντας ο διάσημος πατέρας της. Πώς τολμάς να θέλεις να συνεργαστής με τον Γουίλλιαμ Σαρογιάν;

Και η Λούση απάντησε:

— Έσύ θα βάλεις τη φίρμα σου κι εγώ το ταλέντο μου. Ο συνδυασμός είναι πρώτης τάξεως!

Αλλά ο Σαρογιάν απέφυγε τα σχόλια.

N. M.

Όσοι ασχολείσθε με την ναυτιλιαν, ενημερώνεσθε αντικειμε-

νικώς στα ζητήματά της, όταν διαβάσετε τα

“**ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ**,”

Ανεξάρτητος ναυτιλιακή εφημερίς, εκδιδόμενη εν Αθήναις

από του 1950 ανά 150ήμερον. — Γραφεία: Ευριπίδου 4.

ΤΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μια κατατοπιστική εικόνα της πνευματικής ζωής ενός τόπου δίνουν ασφαλώς τα βιβλία που κυκλοφορούν. Για τους φίλους λοιπόν των Γραμμάτων ή «Εκλογή» αφιερώνει λίγο χώρο, ώστε να τους ενημερώνη γύρω από τις νέες εκδόσεις.

Κάθε μήνα στις σελίδες αυτές αναφέρονται τα αξιολογώτερα καινούργια βιβλία, τα ελληνικά και τα ξένα, τα μεταφρασμένα στη γλώσσα μας.

Όσοι από τους συγγραφείς και τους εκδότες επιθυμούν ν' αναφέρονται τα νέα βιβλία τους στη στήλη αυτή, ας στέλνουν ένα αντίτυπο στην «Εκλογή» (Σωκράτους 57).

Μανώλη Γιαλουράκη: «Πέτρες και χώματα» (Άλεξάνδρεια, 1958, κυκλοφ. από το «Πράκτοριο Πνευματικής Συνεργασίας»).

Ταξιδιωτικές εντυπώσεις εξαισίες από την Ιταλία έχει γράψει ο «λυρικός οδοιπόρος» της λογοτεχνίας μας ο Κώστας Ουράνης. Κι αρκετά αγαπείται και το «Φθινόπωρο στην Ιταλία» του Η. Βενέζη. Όποιος λοιπόν έχει διαβάσει τα δυο αυτά βιβλία, βασικά το πρώτο, και άγνοει συγχρόνως πώς ο κ. Γιαλουράκης είναι λογοτέχνης προικισμένος με ταλέντο, με δυσπιστία θα πάρη στα χέρια του το νέο έργο του «Πέτρες και χώματα». Άδικα όμως. Γιατί το βιβλίο αυτό, που είναι μια σειρά εντυπώσεων από πολίτες και δρόμους της Ιταλίας, κατακτά τον αναγνώστη από τις πρώτες σελίδες του. Έχει ρέμβη και αναπόλησι, βιώματα από το καυτό σήμερα και ιστορικές μαρτυρίες γραμμένες έτσι,

που ν' αναδίδουν την ποίησι και τη βαθύτερη μαγεία του παρελθόντος.

Αύσονία: «Αφιέρωμα στην Ελλάδα» (Σιέννα Ιταλίας, 1958).

Η «Αύσονία» — λέξη ελληνοπρεπέστατη που τόσο πολύ την αγαπούσε ο Κάλβος — είναι ένα από τα σοβαρότερα λογοτεχνικά περιοδικά της Ιταλίας. Τελευταία λοιπόν έκκυκλοφόρησε ένα τεύχος με περιεχόμενα ειδικά για την Ελλάδα. Φυσικά δεν θα το αναφέραμε στη σελίδα αυτή, αν το αφιέρωμα τούτο δεν είχε το σχήμα ενός πολυσέλιδου βιβλίου, κι ακόμη αν δεν έδινε στον αναγνώστη μια πλήρη κατατόπισι για όσα έχουν πραγματοποιηθή στη χώρα μας από τα μετεπαναστατικά χρόνια ως τώρα στον τομέα της λογοτεχνίας, της μουσικής και της ζωγραφικής. Την επιμέλεια του τόμου αυτού την ανέλαβε ο διευθυντής του έδω Ιταλικού Ίνστιτούτου Μπρούνο

Λαβανίνι που εργάζεται πάντοτε ακούραστα και δημιουργικά για την πνευματική και καλλιτεχνική προβολή της πατρίδας μας στην Ιταλία. Εκτός από ενδιαφέροντα δικά του άρθρα, το τεύχος αυτό της «Αύσονιας» περιέχει μελέτες του Γκιουζέπε Ρεγκάλντι, του Μανώλη Καλομοίρη, του Σπύρου Μελά, του Γιάννη Χατζίνη, του Σπύρου Παναγωγόπουλου, άφηγηματικές σελίδες του Στράτη Μυριβήλη — τα λογοτεχνικά σωματεία τον προτείνουν τώρα επίσημα για το βραβείο Νόμπελ —, καθώς και του 'Ηλια Βενέζη. Επίσης περιέχει μεταφρασμένους στίχους των κυριωτέρων ποιητών μας από τον Βιτσέντζο Κορνάρο ως τον Σεφέρη. Γενικά το έπιμελημένο αυτό αφιέρωμα, που περιέχει και φωτογραφίες έργων κορυφαίων ζωγράφων μας, είναι ένα βιβλίο που τιμάει και την 'Ελλάδα και αυτούς που εργάστηκαν για την έκδοσή του.

Γλαύκου 'Αλιθέρηση: «Νίκος Νικολαΐδης» ('Αλεξάνδρεια, 1958, κυκλοφορεί από το «Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας»).

Μιά εύσυνειδητη και κατατοπιστική κώστατη σύντομη μελέτη — «προσφορά αγάπης» θα την χαρακτηρίζαμε — για έναν απόδημο Έλληνα λογοτέχνη που πέθανε δίχως να γνωρίσει τη δικαίωση που του άξιζε. 'Ας ελπίσουμε πως το βιβλιαράκι αυτό θα συμβάλει για να πάρει επί τέλους ο παραγνωρισμένος Νίκος Νικολαΐδης την πρόπουσα θέση του στα νεώτερα γράμματά μας.

Τατιάνας Μιλλιέξ: «'Αλλάζουμε;» ('Αθήναι, 1957, έκδ. «Δίφρος»).

Λίγα βιβλία απ' όσα έκυκλοφόρησαν τον τελευταίο καιρό διαβάζονται τόσο άνετα όσο το νέο αυτό μυθιστόρημα. 'Η κ. Μιλλιέξ κατώρθωσε με χάρη και γυναικεία κομψότητα να στήσει έναν ενδιαφέροντα μύθο, χωρίς και να τον προβάλλει σαν πρώτη άρετή του βιβλίου της. Χαίρεται κανείς το σβέλτο, το ανάλαφρο, το γεμάτο αφαίρεσι γράψιμό της. Και μάταια θα προσπαθήσει να βρῇ τα πρότυπα της στη λογοτεχνία μας. 'Η κ. Μιλλιέξ έχει ένα δικό της στυλ

που αξία άποσπᾶ την προσοχή και την εκτίμησή μας.

Παν. Τσινᾶ: «'Ο Πετροκόσφυας» ('Αθήναι, 1958).

'Ενας νέος ποιητής από την ταπεινή χορεία των «άσπουδαχτων καλλιτεχνών» — καθώς τουλάχιστον μάς πληροφορούν — πιάνει την παραγκωνισμένη φλογέρα του Κρυστάλλη, για να συνεχίσει το ποιμενικό και καθάριο τραγούδι του. Οί στίχοι που μάς παρουσιάζει στο λεπτό βιβλιαράκι του μάς θυμίζουν και με τη μορφή και με το περιεχόμενό τους τον άγνο 'Ηπειρώτη ποιητή που πέθανε τόσο νέος. Κι είναι αληθινά μια παρηγορία και μια άνακούφιση για τους σημερινούς φίλους του ποιητικού λόγου ν' ακούν τέτοιους ελκρινείς και μελωδικούς τόνους σαν κι αυτούς που βγάζει απ' τη φλογέρα του ο Παναγιώτης Τσινᾶς.

Αύγης Σακαλή: «'Ασπρο φῶς» ('Αθήνα, 1958, έκδ. «Δίφρος»).

'Εχει παρουσιάσει ως τώρα αρκετές συλλογές ή ποιήτρια του βιβλίου αυτού. Κι όμως — πῶς να το εξηγήσουμε; — δεν είναι ακόμη αρκετά γνωστή. Το «'Ασπρο φῶς», που κυκλοφορεί από το «Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας», είναι το τελευταίο και συνάμα το πιο ώριμο βιβλίο της. 'Υπάρχουν μέσα σ' αυτό στίχοι που μάς υποβάλλουν, μάς συγκινούν και μάς θέλγουν με το λυρισμό και τη βαθύτερη μουσικότητά τους. 'Ωστόσο, μαζί με την πνευματικότητα και την ευαισθησία της ποιήτριας, χαιρέται κανείς και την φίνα καλαισθησία της που έκδηλώνεται στην έπιμελημένη εμφάνισι του βιβλίου της.

'Ελπινίκης Σταμούλη - Σαραντή: «'Από την 'Ανατολική Θράκη: 'Η Σηλυβρία και τὰ γύρω της χωριά» (Τόμος Β', 'Αθήναι, 1958).

Βιβλίο περισπούδαστο και συναρπαστικό, απλό σαν την άληθινή ζωή, γραμμένο σαν προσωπικό αφήγημα στην καθημερινή πορεία του χρόνου σε τύπο ήμερολογίου, που καταφέρει να δώσει μια ώλοκληρωμένη εικόνα της καρτυρικής ζωής των έλλη- νικών πληθυσμών της 'Ανατολικής

Θράκης και ιδιαίτερα της Σηλυβρίας, την εποχή των Βαλκανικών πολέμων. «Οι τελευταίες μέρες στη Σηλυβρία» είναι σαν μαύρες τραγικές πινελιές που βάζουν τη θλιβερή τους σφραγίδα στον ξεριζωμό του πληθυσμού της 'Ανατολικής Θράκης. Λαογραφικό υλικό, παραμύθια, δημοτικά τραγούδια, παροιμίες, πληροφορίες, κάνουν το βιβλίο της κ. 'Ελπινίκης Σταμούλη - Σαραντή ένα μνημείο του Θρακικού 'Ελληνισμού.

Μαίρης Ι. Μπουσμπουρέλη: «'Επί του πλωτού νοσοκομείου Δόξα» ('Αθήναι, 1958).

Μυθιστοριογραφία συναρπαστική για τὰ συνταρακτικά γεγονότα της εποχής του 1940-41 που άγγίζει. Σελίδες που μάς ζωντανεύουν παραστατικά την πολεμική εκείνη περίοδο του 'Εθνους μας και μάς γεμίζουν έθνική περηφάνεια. Είναι χρήσιμο από καιρό σε καιρό να διαβάζουμε τέτοια βιβλία. Πολλά συμπεραίνουμε.

Νέστορα Παπαχρήστου -

Πλαπούτα: «'Η δόξα της άμάθειας» ('Αθήναι, 1958).

'Ο συγγραφέας του βιβλίου αυτού εύσυνειδητα και με κάποια προσωπική πείρα κάνει μια ενδιαφέρουσα έρευνα γύρω από «τὰ αίτια της κακοδαιμονίας του έλληνικού Κράτους», για να καταλήξει σε μερικά χρήσιμα συμπεράσματα. Γενικά πρόκειται για μία έργασία αξία να προσεχτή από ώρισμένους «ειδικούς».

Δέσπας 'Αννίνου - Καβαλιέρτου: «Κλεοπάτρα» ('Αλεξάνδρεια, 1958, κυκλ. από το «Πρακτ. Πνευμ. Συνεργασίας»).

'Ιστορικά μελετήματα του παλιού «Μπουκέτου» μάς θυμίζει τοῦτο το βιβλιαράκι. Πάντως για τὰ κάποια ιστορικά του στοιχεία διοβάζεται μ' ενδιαφέρον. Στο ίδιο τομίδιο υπάρχουν και δυο ανάλογες έπιφυλλίδες για δυο Βυζαντινές βασιλίσσες που διεδραμάτισαν ρόλο ουσιαστικό στην ιστορία: τη Θεοδώρα και τη Θεοφανώ.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ

«'Εκλογής»

Ειδοποιούνται όσοι ζητούν παλαιά τεύχη της «ΕΚΛΟΓΗΣ» ότι τα τεύχη αυτά πωλούνται με την τρέχουσα τιμή των 8 δραχμών, στο βιβλιοπωλείο της «ΕΚΛΟΓΗΣ» Σωκράτους 57.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ - ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ -

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

έπιστημονικών κειμένων από έπιστήμονα

Κα ΑΘΗΝΑΙΟΥ, Τηλ. 665-904, 8-10 π.μ.

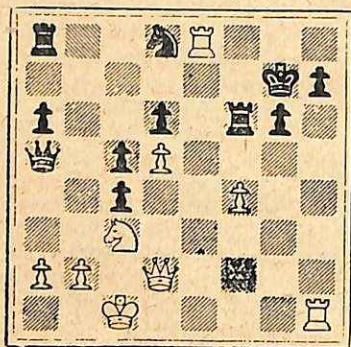
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

*Ασκήσις άρ. 762

ΜΑΥΡΑ (11)

ΛΕΥΚΑ (9)

Λευκά (9) : Ργ1. Βδ2. Πε8. θ1. Ιγ3. Σα2. β2. δ5. ζ4.

Μαύρα (11) : Ρη8. Βα5. Πα8. ζ6. Ιδ8. Σα6. γ4. γ5. δ6. η6. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν παίζουν τὰ Λευκά.

Πώς συνεχίζει έδώ την παρτίδα ο πεπειραμένος σκακιστής ;

*Ασκήσις άρ. 763. *Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρη1. Βγ2. Πγ1. δ1. Αε2. ε3. Ιε4. θ4. Σβ3. δ4. ζ2. η2. θ2.

Μαύρα (14) : Ρθ7. Βε7. Πα8. ζ8. Αγ8. η7. Ιβ6. δ7. Σα5. β7. γ6. ε6. η6. θ6.

Είναι ή σειρά τών Λευκών νά παίξουν.

Μέ μίαν ωραίαν κίνησιν των κρίνεται ή τύχη τής παρτίδας ύπέρ τών Λευκών.

Μέ ποίον συνδυασμόν κερδίζουν λήϊπόν τὰ Λευκά ;

*Ασκήσις άρ. 764. *Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (11) : Ρη1. Βη3. Πε1. ε3. Αβ3. θ6. Σα4. γ2. ζ3. η2. θ2.

Μαύρα (12) : Ρη8. Βγ6. Πβ8. ε8. Αβ7. Ιδ4. Σα6. β4. γ7. ζ7. η6. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν ή τελευταία κίνησις τών Μαύρων ήτο Ιε6 - δ4.

Είναι τώρα ή σειρά τών Λευκών νά παίξουν.

*Η τελευταία κίνησις τών Μαύρων δέν ήτο καλή.

Μία και μόνον κίνησις τών Λευκών, ώς ανταπάντησις, κρίνει την τύχην τής παρτίδας ύπέρ τών Λευκών.

Ποία είναι ή κίνησις αυτή, τί άπειλεί και διατί δέν είναι καλή ;

*Ασκήσις άρ. 765. Πρόβλημα G. Richardson.

Λευκά (9) : Ρθ7. Βα3. Πη4. Ιγ1. δ3. Αδ7. ε1. Σδ2. ζ6.

Μαύρα (4) : Ρζ3. Βγ2. Αθ1. Ιδ6. Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

*Ασκήσις άρ. 766. Πρόβλημα J. Mieses.

Λευκά (4) : Ρδ2. Βε1. Αγ3. ε8. Μαύρα (4) : Ρδ5. Σγ5. γ7. δ6.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

ΠΑΡΤΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΤΣ
ΔΙΑ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΤΙΤΛΟΝ
(1958)

12η παρτίδα (σύστημα Ρέτι)

Λευκά : Μ. BOTVINNIK

Μαύρα : V. SMYSLOV.

1) γ4, Ιζ6. 2) η3, γ6. 3) Ιζ3, δ5! 4) β3, Αζ5. 5) Αη2, ε6. 6) Αβ2, Ιβ-δ7. 7) 0-0, θ6. 8) δ3, Αε7. 9) Ιβ-δ2, 0-0. 10) α3, α5. 11) Βγ2, Αθ7. 12) Αγ3, β5. 13) γ×β5, γ×β5. 14) β4, Βγ7. 15) Ββ2, Ιβ6. 16) Αε5, Βδ7. 17) Ιβ3, α×β4. 18) α×β4, Π×Πα1. 19) Π×Π, Ια4. 20) Βδ2, Πγ8. 21) Πγ1, Π×Π+. 22) Ι×Π, Ιε8. 23) Ιδ4! Ρζ8. 24) Αθ3, Αη8. 25) Ιδ-β3, ζ6. 26) Αα1, Βα7. 27) δ4, Ιδ6. 28) Βα2, Ιγ4. 29) Ιγ5, Α×Ι. 30) δ×Α, ε5. 31) Ββ1. δ4. 32) Βζ5, Βγ7. 33) Ιδ3, Αζ7. 34) Βθ7, Αη8. 35) Βε4, Αζ7.

36) Βα8+, Αε8. 37) Αη2, Ρε7. 38) ζ4! Ιε3. 39) ζ×ε5, ζ×ε5. 40) Βε4, Ι×Αη2. 41) Ι×ε5! και τὰ Μαύρα έγκαταλείπουν.

Παρτίδα 13η

(Σλαβική άμυνα, βαριάντα MERAN)

Λευκά : SNYSLOV.

Μαύρα : BOTVINNIK.

1) δ4, δ5. 2) γ4, γ6. 3) Ιζ3, Ιζ6. 4) Ιγ3, ε6. 5) ε3, Ιβ-δ7. 6) Αδ3, δ×γ4. 7) Α×γ4, β5. 8) Αδ3, β4. 9) Ιε4, Ι×Ι. 10) Α×Ι, Αβ7. 11) 0-0, Αδ6. 12) Αδ2, 0-0. 13) Πγ1, Πγ8. 14) Βε2, Ββ6. 15) Πζ-δ1, Αε7. 16) Αε1, Ιζ6. 17) Αβ1, γ5. 18) δ×γ5, Π×γ5. 19) Π×Π, Β×Π. 20) Ιδ4, Πδ8. 21) Ιβ3, Ββ6. 22) Π×Πδ8+, Α×Π. 23) ζ3, Αδ5. 24) Αζ2, Α×Ιβ3. 25) α×Α, Αε7. 26) Αδ3, Αγ5. 27) Αγ4, Ιε8. 28) Ρζ1, Ιδ6. 29) Αδ3, η6. 30) Βδ2, ζ5. 31) Αγ4, Ρζ7. 32) Αη3, Βγ6. 33) Ββ3, α5. 34) Ρε2, Ρε7. 35) Αθ4+, Ρζ7. 36) Αη3, Ρε7. 37) Αζ4, Αβ6. 38) Α×Ιδ6+, Β×Α. 39) Β×Β, Ρ×Β. 40) Αβ5, Αδ8. 41) ζ4. Νούλα.

Παρτίδα 14η

Λευκά : BOTVINNIK.

Μαύρα : SMYSLOV.

1) γ4, Ιζ6. 2) Ιγ3, δ5. 3) γ×δ5, Ι×δ5. 4) η3, η6. 5) Αη2, Ι×Ιγ3. 6) β×Ι, Αη7. 7) Ββ3, Ιγ6. 8) Ιζ3, 0-0. 9) 0-0, Ιο5. 10) Βγ2, γ5. 11) δ3, Αζ5. 12) ε4, Αδ7. 13) Αη5, Πγ8. 14) Βδ2, Αβ5, 15) Πζ-δ1, Αα4. 16) Πδ-ε1, ζ6. 17) Αθ6, Α×Α. 18) Β×θ6, Β×δ3. 19) ε5, Ιγ6. 20) Πε3, Βγ2. 21) ε×ζ6, ε×ζ6. 22) Πα-ε1, Πγ-δ8. 23) Αθ3, Ιε5. 24) Ι×ε5, ζ×Ι. 25) ζ4, Αγ6. 26) Βη5, Πδ-ε8. 27) Π×ε5, Β×γ3. 28) Π×ε8, Α×Π. 29) Βε5, Β×Β. 30) Π×Β, β6. 31) Πε7, α5. 32) Πβ7, Πζ6, 33) Πβ8, Ρζ7. 34) Ρζ2, Πδ6. 35) Ρε3, Αα4. 36) Πβ7+, Ρη8. 37) Πβ8+, Ρζ7. 38) Πβ7+, Ρη8. 39) Πβ8+, Ρζ7. 40) Πβ7+, Ρζ8. 41) Π×θ7, γ4. 42) Πγ7, β5. 43) Ρε4, β4. 44) Π×γ4, Πδ2.

45) Ρε5, Π×α2. 46) Πγ8+, Αε8. 47) Αδ7, Πε2+. 48) Ρζ6, η5. 49) ζ×η5, Πζ2+. 50) Ρε5, Πε2+. 51) Ρζ4, β3. 52) Πβ8, β2. 53) Α×ε8, Π×Α. 54) Π×β2, α4. 55) Πα2, Πα8. 56) Πα3, Ρζ7. 57) θ4, Ρη6. 58) Ρε4, Ρθ5. 59) Ρε5, Πε8+. 60) Ρδ4, Πδ8+. 61) Ρε5, Πα8. 62) Ρδ5, Πδ8+. 63) Ργ5, Πβ8. 64) Π×α4 και τὰ Μαύρα έγκαταλείπουν εις την 74ην κίνησιν.

ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΗΣ
MAR DEL PLATA

(Σικελική άμυνα)

Λευκά : LARSEN (Δανίο).

Μαύρα : PANNO (*Αργεντινή).

1) ε4, γ5. 2) Ιζ3, Ιγ6. 3) δ4, γ×δ4. 4) Ι×δ4, Ιζ6. 5) Ιγ3, δ6. 6) Αη5, ε6. 7) Βδ2, α6. 8) 0-0-0, Αδ7. 9) ζ4, Αε7. 10) Ιζ3, β5. 11) ε5, β4. 12) ε×δ6, β×Ιγ3. 13) Β×γ3, Αζ8. 14) ζ5, Βα5. 15) ζ×ε6, ζ×ε6. 16) Α×Ιζ6, η×Α. 17) Β×ζ6, Πη8! 18) Αγ4, Αη7. 19) Βθ4, Πβ8. 20) Αβ3, Π×Α. 21) α×Π, Βα1+. 22) Ρδ2, Β×β2. 23) Β×θ7, Πζ8. 24) Βθ5+, Ρδ8. 25) Βθ4+, Ρε8. 26) Βθ5+, Πζ7. 27) Βγ5, Πζ5. 28) Βγ4, Ιε5. 29) Ι×Ι, Αθ6+. 30) Ρδ3, Π×Ιε5 και τὰ Λευκά έγκαταλείπουν.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΗΜΙΤΕΛΙΚΟΥΣ
ΠΑΝΕΛ. ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ 1958

Λευκά : Π. ΣΑΡΡΗΣ (Π.Ε.Σ.).

Μαύρα : Κ. ΧΑΤΖΙΩΤΗΣ (Π.Ο.Σ.).

1) ε4, ε5. 2) Ιζ3, Ιζ6. 3) Ι×ε5, δ6. 4) Ιζ3, Ι×ε4. 5) δ4, Αε7. 6) Αδ3, ζ5. 7) 0-0, 0-0. 8) Πε1, δ5. 9) Ιε5, Ιδ7. 10) ζ3, Ι×Ιε5. 11) δ×Ιε5, Ιγ5. 12) Αζ1, ζ4. 13) β4, Ιε6. 14) γ3, γ5. 15) α3, α5. 16) β5, γ4. 17) α4, Αγ5+. 18) Ρθ1, Αζ2. 19) Πε2, Βθ4. 20) Βδ2, Αη3. 21) θ3, Ιη5. 22) Αα3, Α×θ3. 23) η×Α, Ι×θ3. 24) Α×Ι, Β×Α+. 25) Ρη1, Πζ5. 26) Πα2, Πθ5. 27) Πθ2, Α×Π+. 28) Β×Α, Βζ5. 29) Βγ2, Πη5+. 30) Ρθ2, Βε6. 31) Βη2, Π×Β+ και τὰ Λευκά έγκαταλείπουν σέ λίγες κινήσεις.

Ι. Χ.

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

Ἀγαπητή μου «Ἐκλογή»,

Ἀπευθύνομαι σέ σένα, γιατί ξέρω δι, καλή ὥπως εἶσαι, θά θελήσης νά λύσης τήν ἀπορία μου. Δοιπόν: ὅταν ἕνα περιοδικό ἢ ἐφημερίδα δημοσιεύει ἄρθρα ἢ μυθιστορήματα καί διηγήματα ξένων καλλιτεχνῶν καί λογοτεχνῶν, πληρώνει ποσοστά; Καί ἂν ναι, ὑπάρχουν διεθνεῖς κανόνες ἢ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἴδιου τοῦ συγγραφέα; Καί ὅταν πρόκειται γιὰ συγγραφέα πού ἔχει πεθάνει, καί πάλι πληρώνονται δικαίωματα καί γιὰ πόσα χρόνια μετὰ τὸ θάνατο γίνεται αὐτό; — ἂν γίνεται, ἐνοεῖται. Ἡ, ὅταν πρόκειται γιὰ Ἕλληνες νεκροὺς λογοτέχνες, τί γίνεται καί τότε; Καί τί συμβαίνει ὅταν πρόκειται γιὰ τίς «Εἰκόνας» ἢ τὴ «Νέα Ἑστία» καί τὸν «Θησαυρό», τὴν «Καθημερινή», τὸ «Βῆμα», τὴν «Ἐλευθερία» ἢ τὴν «Ἀκρόπολη» καί τὰ «Νέα» ἢ τέλος γιὰ ἐφημερίδες καί περιοδικὰ τῶν ἐπαρχιῶν; Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπορία μου. Σὲ παρακαλῶ πάρα πολὺ δώσε μίαν ἀπάντησιν κατατοπιστικήν.

Ματθίλδη Δαπόντε, ὁδὸς Ἀμερικῆς 33

Ἡ ἐπιστολή σας θίγει ἕνα ἀπὸ τὰ ἀρκετὰ πολὺπλοκα θέματα, πού ἐπεκράτησε νὰ ὀνομάζεται γενικά «πνευματική ἰδιοκτησία». Μὲ τὸν ὅρον αὐτὸν ἐννοοῦνται τὰ διάφορα μέτρα πού ἔχουν ληφθῇ ἀπὸ τίς ἐσωτερικὲς νομοθεσίαις ὅλων τῶν πολιτισμένων χωρῶν ἀλλὰ καί δυνάμει διεθνῶν συμβάσεων γιὰ τὴν προστασία τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς. Ἡ προστασία στηρίζεται στὴ σύγχρονη προτίθησιν ὅτι ὁ δημιουργὸς ἐνὸς πνευματικοῦ ἔργου ἔχει, αὐτὸς μόνον, τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ τὴν δημοσίευσιν, τὴν «διάδοσιν» τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας του. Συνεπῶς αὐτὸς δικαιοῦται ν' ἀπολαύσῃ καί τὴν ὁποιαδήποτε τυχόν ἀμοιβὴ ζητεῖ ἢ ν' ἀπαγορεύῃ τὴν δημοσίευσιν ὅταν κατὰ τὴν γνώμη του ὑφίσταται ἀπὸ αὐτὴν ὁποιαδήποτε ἠθικὴν ἢ ὕλικήν ζημίαν. Οἱ νομικοὶ λένε ὅτι τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἀπορρέει ἀπὸ τὸ γενικὸ «δικαίωμα ἐπὶ τῆς προσωπικότητος» πού ἀναγνωρίζεται καί διασφαλίζεται μὲ διάφορες κυρώσεις ὁ Ἀστικός μας Κώδιξ (ἄρθρον 57).

Τὸ περιεχόμενον τῆς προστασίας τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας εἶναι πολλαπλό. Ἡ προσβολὴ του δη-

μιουργεῖ ἀξίωση πρὸς ἀποζημίωσιν. Ὅταν ὑπάρχῃ καί δόλος, τότε ἡ προσβολὴ εἶναι ποινικὸ ἀδίκημα καί τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν. Ἀλλὰ καί ἂν ἀκόμη λείπῃ ὁ δόλος, ὁ δημιουργὸς δικαιούται νὰ ζητήσῃ βάσει τῶν ἄρχων τοῦ ἀδικαιολογήτου πλουτισμοῦ ὅσα κέρδισε ὁ προσβαλὼν, σφετερισθεὶς παρανόμως τὴν ξένη πνευματικὴ περιουσία. Δικαιώματα κατασχέσεως καί ἄλλων ἐπείγοντων μέτρων ὀλοκληρώνουν τὴν προστασίαν τοῦ πνευματικοῦ δημιουργοῦ.

Στὴν Ἑλλάδα ἡ νομοθεσία πού ρυθμίζει τὸ θέμα δὲν διακρίνεται γιὰ τὴν τελειότητα καί τὸν συγχρονισμό της. Εἶναι ταυτόχρονα περίπλοκη καί βρίσκεται ἐγκατεσπαρμένη σὲ πολλὰ κείμενα νομοθετικά, ὅπως ὁ Ν. ΓΥΠΓ' τοῦ 1909 — πού ἰσχύει ἐν μέρει μέχρι καί σήμερα —, ὁ Ν. 2387 τοῦ 1920, τὸ Ν.Δ. τῆς 12/15-6-1926 περὶ ἐρμηνείας τοῦ Ν. 2387, ὁ Ν. 4301 τοῦ 1929, περὶ τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τῶν Ν. ΓΥΠΓ' καί 2387, ὁ Ν. 5257 τοῦ 1930, ὁ Ν. 3483 τοῦ 1929, τὸ Ν.Δ. 2906 τοῦ 1954, τὸ Ν.Δ. 3565 τοῦ 1956 κ.ά.

Τὸ τελευταῖο ἀπὸ τὰ παραπάνω νομοθετικὰ διάταγμα ἐκύρωσε καί κατέστησε ὑποχρεωτικὴ γιὰ τὴν

Ἑλλάδα τὴν διεθνὴ σύμβασιν τῆς Βέρνης. Ἡ σύμβασιν αὕτη ὑπεγράφη ἀρχικὰ στὴν ἐλβετικὴ πρωτεύουσα στὶς 9 Σεπτεμβρίου 1886, ἀλλ' ἀναθεωρήθηκε τελικὰ στὶς Βρυξέλλες στὶς 26 Ἰουνίου 1948, τιτλοφορεῖται δὲ «Σύμβασιν γιὰ τὴν προστασίαν τῶν φιλολογικῶν καί καλλιτεχνικῶν ἔργων», δεσμεύοντας τίς ἐξῆς χώρες πού τὴν ὑπέγραψαν: Αὐστράλια, Αὐστρία, Βέλγιο, Βραζιλία, Καναδὰ, Δανία, Ἰσπανία, Φινλανδία, Ἀγγλία, Γαλλία, Ἑλλάδα, Οὐγγαρία, Ἰνδίες, Ἰρλανδία, Ἰσπανία, Ἰταλία, Λίβανο, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάρκο, Μονακό, Νορβηγία, Νέα Ζηλανδία, Πακιστάν, Ὁλλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ἑλβετία, Συρία, Τσεχοσλοβακία, Τύνιδα, Νοτ. Ἀφρικανικὴ Ἑνώσις, Πόλι τοῦ Βατικανοῦ καί Γιουγκοσλαβία. Οἱ χώρες αὗται ἔχουν συστήσει τὴν «Ἑνώσιν» καί ἔχουν ἰδρύσει «Διεθνὲς Γραφεῖο γιὰ τὴν προστασίαν τῶν φιλολογικῶν καί καλλιτεχνικῶν ἔργων».

Σύμφωνα μὲ τὴν σύμβασιν (ἄρθρ. 7) ἡ προστασία τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἐκτείνεται καθ' ὅλη τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τοῦ δημιουργοῦ καί 50 ἔτη μετὰ τὸν θάνατό του. Γιὰ τὰ ἀνώνυμα ἔργα ἢ γιὰ τὰ ἔργα πού δημοσιεύονται ὑπὸ ψευδώνυμο (χωρὶς νὰ εἶναι γνωστὸ ποῖος κρύβεται κάτω ἀπὸ αὐτό) ἡ προστασία διαρκεῖ 50 χρόνια μὲ ἀφετηρίαν τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἔργου.

Γιὰ νὰ συγχρονισθῇ καί νὰ κωδικοποιηθῇ ἡ σχετικὴ νομοθεσία στὴν Ἑλλάδα συνεστήθη πέρυσιν, μὲ ἀποφασί τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, μιά ἐιδικὴ ἐπιτροπὴ, πού θὰ συντάξῃ τὸν Ἑνιαῖο Κώδικα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Στὴν Ἐπιτροπὴ μετέχουν 3 καθηγητὰ Πανεπιστημίου — τῆς Νομικῆς βέβαια Σχολῆς —, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπ. Παιδείας, ἕνας λογοτέχνης — Ἀκαδημαϊκός, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων, ὁ διευθυντὴς Γραμμάτων καί Τεχνῶν τοῦ Ὑπ. Παιδείας, ἕνας δικηγόρος ὁ ὁποῖος εἶχε ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα ἐκδόσεως σχετικῆς μονογραφίας καί ἕνας διευθυντὴς τοῦ Ὑπ. Δικαιοσύνης. Ἡ πρώτη συνεδρίασις τῆς Ἐπιτροπῆς ἔγινε στὶς 2 Αὐγούστου 1957.

Τώρα ὅσον ἀφορᾷ τίς πρακτικώτερες ἐρωτήσεις σας: Τὰ περιοδικὰ καί οἱ ἐφημερίδες πού δημοσιεύουν ἄρθρα γνωστῶν ἢ καί ἀγνώστων συγγραφέων πληρώνουν τὸ ποσὸ πού ζητοῦν ὁ ἀντιπρόσωποι τῶν συγγραφέων. Διατίμησι (ταρίφα) τῆς πνευματικῆς ἐργασίας οὔτε στὴν Ἑλλάδα οὔτε διεθνῶς ὑπάρχει (καί θὰ ἦταν ἀσυμβίβαστη πρὸς τὴν ὑφὴ τοῦ ἐμπορεύματος, ἀφοῦ μετὰ τοῦ ἐνὸς καί τοῦ ἄλλου πνευματικοῦ προϊόντος ὑπάρχει συχνὰ διαφορὰ ὅση μετὰξὺ νύχτας καί ἡμέρας). Συνήθως ὁμως οἱ συγγραφεῖς καί ἰδιαίτερα οἱ δημοσιογράφοι ἀναθέτουν τὴν πρακτικὴν ἐργασίαν τοὺς σὲ διεθνεῖς ὁργανισμοὺς ἢ ἄλλοτε διὰ συμβάσεως παρέχουν σ' ἐναντὶ ὁργανισμοῦ τὸ δικαίωμα τῆς διαδόσεως τῆς πνευματικῆς τους παραγωγῆς. Μὲ μερικώτερες ἀνὰ τίς διαφορὰς χώρες συμβάσεις τὸ Πρακτορεῖο μεταβιβάζει τὸ δικαίωμα τῆς ἀναδημοσίευσιν σὲ μίαν ἢ περισσότερες ἐφημερίδες ἢ περιοδικὰ σὲ κάθε χώρα. Ἔτσι ἡ ἀμοιβὴ τῆς πνευματικῆς ἐργασίας μπορεῖ νὰ λάβῃ χίλιες - δυὸ μορφές. Π.χ. ποσοστὰ ἐπὶ τῶν κερδῶν πού θὰ πραγματοποιήσῃ ὁ ἐκδότης ἢ τὸ Πρακτορεῖο. Ἐφ' ἀπασ ποσὸ, ὁπότε ὁ ἐκδότης ἢ τὸ Πρακτορεῖο ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τῆς ἀποκλειστικότητος γιὰ ὀρισμένη χρονικὴ περίοδο, γιὰ μίαν χώρα ἢ σ' ὅλην τὴν ὑφήλιον. Συνδρομὴ μίας ἐφημερίδος κλπ. γιὰ ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὅποιο ὁλόκληρη ἡ πνευματικὴ παραγωγὴ τοῦ συγγραφέως (συνήθως ἡ δημοσιογραφική) δημοσιεύεται, χωρὶς ἄλλην ἀμοιβή, στὴν ἐφημερίδα — ἀπαγορευμένης τῆς δημοσίευσιν σ' ἄλλο ἐντυπὸ, στὴν ἴδια χώρα κλπ. κλπ. Ἡ ποικιλία εἶναι ἀπέραντη, ἀλλὰ καί τὰ προβλήματα πού δημιουργοῦνται εἶναι συχνὰ δυσεπίλυτα. Ὅταν ὁ συγγραφεὺς πεθάνῃ, τὸ δικαίωμα μεταβιβάζεται — γιὰ μίαν πεντηκονταετίαν, ὅπως σημειώσαμε παραπάνω, — στοὺς κληρονόμους του.

Βέβαια δὲν ἀποκλείεται — ἐκ τῶν πραγμάτων — ἡ «πειρατία», ὅπως ἀποκαλεῖται στὴ δημοσιογραφικὴ γλῶσσα ἡ δημοσίευσιν ἄρθρων κλπ. χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ ὁ συγγραφεὺς καί χωρὶς νὰ τοῦ δοθῇ, ἀμέσως ἢ

έμμέσως, ούτε πεντάρα. Το φαινόμενο δεν είναι σπάνιο. Κάθε άλλο! Και την κατάσταση αυτήν ευχεραίνει το γεγονός ότι είναι πολύ δύσκολη ή παρακολούθησι εκ μέρους του συγγραφέως της τύχης ενός έργου του ανά τα εκατομμύρια των εντύπων που κυκλοφορούν σ' όλον τον κόσμο. Το πρόβλημα όμως αυτό, πρόβλημα περισσότερο τεχνικό παρά νομικό, προσπαθεί ν' αντιμετωπίσει το Ειδικό Γραφείο που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην 'Ελβετία, καθώς και η καθημερινώς αυξανόμενη δραστηριότητα των οργανωμένων δημοσιογραφικών πρακτορείων. "Όπως είναι φυσικό, όσο μεγαλύτερο κύρος και διάδοση έχουν τα έντυπα, τόσο δυσκολώτερα μπορούν να καταφύγουν σ' αυτόν τον παράνομο τρόπο σφετερισμού της ξένης πνευματικής εργασίας.

"Ας σημειωθεί τέλος — για να ολοκληρώσουμε στις γενικές του γραμμές το θέμα — ότι πίσω από κάθε δημοσίευση δεν υπάρχει απαραίτητως και καταβολή αμοιβής, χωρίς να παραβιάζονται τα διεθνή ή ε-

σωτερικά νόμιμα. Πρώτα γιατί κανείς δεν εμποδίζει τον δημιουργό να επιδιώκει την δημοσίευση του έργου του δωρεάν. "Υστερα γιατί η αναδημοσίευση, ή δημοσίευση περιλήψεως, ή ανακοίνωση, ή αναφορά αποσπασμάτων, ή κριτική κλπ. κλπ. δημοσιογραφικές εργασίες, που σκοπό έχουν να καταστήσουν γνωστό ένα έργο, δεν αποτελούν πάντοτε προσβολή της πνευματικής εργασίας, άλλ' αντίθετα συχνά την εξυπηρετούν, στο ουσιαστικό της περιεχόμενο και σκοπό. "Ιδιαίτερα η ανυπόληψη, ιδίως κειμένων, όπως π.χ. ποιημάτων — όπου, δυστυχώς ίσως, άλλ' αληθώς, λείπει κάθε έννοια κέρδους υλικού — σπάνια δημιουργεί αξιώσεις χρηματικής ικανοποίησης του δημιουργού.

Πάντως πρέπει να τονισθεί ότι το κατατοπιστικό αυτό σημείωμα δεν είναι δυνατόν να λύσει όλες τις απορίες σας για ένα θέμα που παρουσιάζει μύρια όσα προβλήματα — προβλήματα με λύσεις που ακόμη δεν έχουν τελικά κατασταλάξει και απασχολούν τους νομικούς και στην χώρα μας και στο 'Εξωτερικό.

2) 'Εδώ γίνονται δύο λάθη: το αὐτεξούσιος (: πού εξουσιάζει τον εαυτό του) έγινε ἐφταξούσιος με παρετυμολογία ἀπὸ τὸ ἐφτά (ὅπως καὶ αὐτόζυμος ἄρτος έγινε ἐφτάζυμος) καὶ ἕνας πλεονασμός (τοῦ ἐαυτοῦ μου) πού ἡ ἐννοία του ὑπάρχει μέσα στὸ πρώτο συνθετικό αὐτός.

3) Τὸ ρῆμα αἶρω ἔχει ὀρίστο ἦρα καὶ ὄχι ἦρον πού εἶναι παρατατικός.

4) Δὲν ἔχει λόγο ἱστορικό νὰ γράφεται μὲ υ, ἀφοῦ γίνεται ἀπὸ τὸ λατινικὸ *stabilum*. Ἡ μεταβολὴ έγινε γιὰ νὰ ἐξευγενιστῇ ἡ λέξι.

5) Ἡ λέξι ἑτερος σημαίνει καλονικά τον ἄλλο ἀπὸ τοὺς δύο: ὁ ἕνας (τὸ πρῶτος) καὶ ὁ ἑτερος. Ἐπρέπε λοιπὸν νὰ λέμε, προκειμένου περὶ πολλῶν, οἱ λοιποὶ ἢ οἱ ἄλλοι.

6) Τὸ ἐάν, ἐφόσον προηγείτα' βοηθητικὸ ρῆμα (τὸ ἤθελε) δὲν ἐπηρεάζει τὸ κύριο ρῆμα (μετάσχει). "Ομοία, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ γράφωμε ἂν ἔχεις πᾶρη, ἀλλὰ ἂν ἔχῃς πᾶρει κλπ.

7) Στὰ τριτόκλιτα ὀνόματα (ἡ χεῖρ — ἡ μήτηρ κλπ.) δὲν μποροῦμε νὰ χῶμε ἐνική αἰτιατική σέ -αν ἀλλὰ σέ -α. Λέγετε καὶ γράφετε τὴν χεῖρα — τὴν μητέρα κλπ. ἀλλὰ τὴν χῶραν, πορεῖαν (τῆς πρώτης κλίσεως).

8) Τὸ σωστὸ εἶναι ἐξ ὑπαίτιότητος ἢ ὑπαιτιότητι. Ἡ... ἐπέτειος δὲν ἔχει καμιά δούλειά ἐδῶ.

9) Μὲ παρετυμολογία ἀπὸ τὸ πλάθω, ἡ ἄρτοκλασία (ἀπὸ

τὸ κλῶ = κόβω, τὸν ἄρτο) ἔγινε ἄρτοπλασία.

10) Οὔτε τὰ δεδομένα οὔτε τὰ διδόμενα εἶναι σωστά, ἀλλὰ τὰ δεδομένα, πού ἀναφέρονται, σὰν αἷτια, στὸν παρακείμενο, στὸ παρελθόν.

11) Ἡ προπάντος θὰ ποῦμε ἡ προπάντων. Τὸ προπάντος εἶναι κοκταίηλ καὶ τῶν δύο, γιατί ἡ γενική τοῦ πᾶς (μὲ τὴν ὁποία συντάσσεται ἡ πρόθεσις πρὸ) εἶναι παντός στὸν ἐνικό καὶ πάντων στὸν πληθυντικό.

12) Ἀπὸ τὸ ρῆμα ἀποσιωπῶ γίνονται τὰ ἀποσιωπητικά. Τὸ ποιοῦ εἶναι... ἀνεύθυνο γιὰ τὴν γένεσι τῆς λέξεως.

13) "Όπως τὸ ἐάν, ἔτσι καὶ τὸ θὰ δὲν ἐπηρεάζει τὴν κατάληξι τοῦ ὑποθετικοῦ παρατατικοῦ: θὰ προυξένει — θὰ ὑπεβοήθει, λοιπόν, τὰ σωστά.

14) Ἡ τουρκικὴ λέξι *kati fe* μὲ παρასυσχετισμὸ πρὸς τὸ... κατηφῆς γράφεται μὲ ἀδικαιολόγητο ἡ ἀντί ι.

Ο ΚΕΙΤΟΥΚΕΙΤΟΣ

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 122.

'Αριθ. 762. 1) Π × θ7 +, Ρ × Π. 2) Βθ2 +, Ρη7. 3) Βθ8 +, Ρζ7. 4) Βζ8 + μάτ!

'Αριθ. 763. 1) Ιθ4 × η6! Ρ × Ι. 2) Αε2 - θ5 +!! καὶ τὰ Μαῦρα πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν.

'Αριθ. 764. 1) Βη3 × γ7!! μὲ τὴν διπλὴν ἀπειλὴν Β × Αβ7! καὶ Β × ζ7 +!

'Αριθ. 765. 1) Ββ3! 'Εξαναγκασμός κινήσεως.

'Αριθ. 766. 1) Ββ1! 'Εξαναγκασμός κινήσεως.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΛΩΡΡΑΙΝΗΣ — ΣΤ'. 2) ΕΝΟΙΚΟΥΣ — ΕΑΡ. 3) ΔΑΚΟΣ — ΙΝΤΑ. 4) ΚΙΑΛΙ — ΤΕΟ — ΠΙ. 5) ΟΣ — ΤΣΙΑΝΟ — ΝΕ. 6) ΠΑΛΟΜΑ — ΤΟΡΕΖ. 7) ΩΛΕ' — Ο «ΤΣΑ-Ι-Σ». 8) ΓΟΝΤΙΚΑΣ — Ε.Ο (Δέος). 9) ΩΣΤΕ — ΑΡΕΣΚΩΝ. 10) Ο «ΜΗΛΙΩΝΗΣ». 11) ΣΥΝ — ΛΑΣΚΑ. 12) ΨΙ — ΜΙ — ΜΗΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΛΕΥΚΟΠΩΓΩΝ. 2) ΩΝ — ΙΣΑΛΟΣ — ΣΙ. 3) ΡΟΔΑ — ΛΕΝΤΟΥ. 4) ΡΙΑΛΤΟ — ΤΕΜΝΩ. 5) ΑΚΚΙΣΜΟΙ. 6) 100 — ΜΑΛΑΚΤΑΙ. 7) ΝΥΣΤΑ — ΣΑΡΙΚΙ. 8) ΗΞ — ΕΝΤΑΣΕΩΣ. 9) 10001 — ΜΑΝΣ. 10) ΕΝ — ΡΣ — ΚΗΛΗ. 11) ΣΑΤΙΝΕ — ΕΩΣ. 12) ΤΡΑΠΕΖΙΟΝ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 60.

1) ΕΥΘΥΓΑΥΛΟΣ = 35. 2) ΖΥΘΟΠΟΙΟΣ = 35. 3) ΘΥΡΩΡΕΙΟΝ = 46. 4) ΕΥΛΟΥΡΓΟΣ = 40. 5) ΑΧΩΡΙΣΤΟΣ = 38. 6) ΘΗΛΥΓΟΝΟΣ = 38. Σύνολον = 232 βαθμοί!

ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΣΩΣΤΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΑΣ; ἀπὸ σελίδα 90.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) "Όπως δὲν λέμε πονοστόμαχος ἀλλὰ στομαχόπονος, ἔτσι πρέπει νὰ λέμε κεφαλόπονος, ὀδοντόπονος, κοιλόπονος κλπ. Τὸ προσδιοριστικὸ τοῦ πόνου οὐσιαστικὸ πάει μπροστὰ — ἀσχέτως ἂν ἔχουν ἐπικρατήσει τὰ ἐσφαλμένα.

ΑΝΘΗ - ΦΥΤΑ

Φλεριανός

Η ΜΑΥΡΗ ΠΕΝΝΑ (ΣΤ' συνέχεια)

Περίληψις τῶν προηγουμένων. Μετὰ ἀπὸ ἑνα ἀεροπορικοῦ ἀτύχημα ὁ Τζέροου Μπρέττον ἐγκαθίσταται μαζί με τὴν ἀδελφή του Τζοάννα σὲ μιὰ μικρὴ ἐξοχικὴ πόλι, τὸ Λύμστοκ, ὅπου νοικιάζει τὸ σπίτι τῶν γηραιῶν δεσποινίδων Μπάρτον. Τὸ μέρος εἶναι ἡσυχο καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ γνωρίζουν σιγὰ - σιγὰ τὰ δυὸ ἀδελφία εἶναι φιλήσυχοι ἀνθρώποι με μικροαστικά ἐνδιαφέροντα. Τὴν ἡρεμία ὅμως ποὺ ἀρχίζουν νὰ ἀποκοτοῦν ἔρχονται νὰ ταράξουν κάτι ἀνώνυμα γράμματα ποὺ κατηγοροῦν διαφόρους γιὰ φοβερὰ πράγματα. Τὰ δυὸ ἀδελφία γνωρίζουν τὴ Μέγκαν, μιὰ ἀδέξια, παράξενη κοπέλα καμιά εἰκοσαριά χρόνων, προγονὴ τοῦ συμβολαιογράφου Σύμμινγκτον ποὺ ἡ γυναῖκα του αὐτοκτονεῖ ὕστερα ἀπὸ ἑνα ἀνώνυμο γράμμα. Γνωρίζουν ἀκόμη τὸν κύριο Πάι, μανιώδη συλλέκτη καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων, τὴν κυρία Γκρίφφιθ καὶ τὸν ἀδελφὸ της τὸν γιατρὸ Ὅουεν Γκρίφφιθ, τὸν αἰδεσιμώτατο καὶ τὴν γυναῖκα του κυρία Κάλθροπ καὶ μερικά ἄλλα πρόσωπα. Ἡ αὐτοκτονία τῆς κυρίας Σύμμινγκτον εἶναι ἡ πρώτη σοβαρὴ συνέπεια τῶν ἀνώνυμων ἐπιστολῶν ποὺ ἔχουν πιά ἀρχίσει νὰ ρίχνουν τὴ σκιά ἐνὸς κινδύνου στὸ ἄλλοτε ἡσυχο Λύμστοκ.

Οἱ Μπρέττον προτείνουν στὴ Μέγκαν νὰ τὴν φιλοξενήσουν λίγες μέρες στὸ σπίτι τους, γιὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ θλιβερὸ περιβάλλον τοῦ σπιτιοῦ της μετὰ τὴν αὐτοκτονία τῆς μητέρας της. Ἐκείνη δέχεται. Τὴ φιλοξενία αὐτὴ δὲν τὴν ἐγκραίνει ἡ κυρία Γκρίφφιθ, ποὺ ἀφήνει νὰ ἐνοηθῇ ὅτι ἡ κατηγορία τῆς ἀνώνυμης ἐπιστολῆς δὲν ἦταν ἐντελῶς ἀβάσιμη. Ἐκείνη γνώριζε τὸν Ντίκ Σύμμινγκτον ἀπὸ παλιὰ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι προσπάθησε νὰ καλύψῃ τὴν γυναῖκα του δὲν τῆς ἔκαμε ἐντύπωση. Ἡ Αἰμιέ Γκρίφφιθ ἰσχυρίζεται πὼς ὁ κ. Σύμμινγκτον κάλυψε τὴν γυναῖκα του γιὰ νὰ σώσῃ τὰ κοινωνικά προσήματα. Ἡ κουβέντα γυρίζει πάλι στὴ Μέγκαν καὶ ἡ Γκρίφφιθ ἐκφράζει καὶ πάλι τὴν ἀντιπάθειά της.

Στὸ Λύμστοκ φθάνει ὁ ἐπιθεωρητὴς Γκρέης καὶ μετ' αὐτὴν τὴ βοήθεια τοῦ ἀστυνόμενου Νᾶς προσπαθεῖ νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἐπιστολῶν. Ὁ ἐπιθεωρητὴς πιστεύει πὼς τὰ γράμματα εἶναι γραμμένα ἀπὸ μορφομένην γυναῖκα καὶ χτυπημένα στὴν παλιὰ γραφομηχανὴ ποὺ εἶχε χαρίσει στὸ Σύλλογο Κυριῶν ὁ Σύμμινγκτον. Γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἀστυνομία ὁ Μπρέττον βρίσκει στὸ σπίτι τὴν γυναῖκα τοῦ ἐφημέριου κ. Κάλθροπ ποὺ ὁμολογεῖ ὅτι λυπάται τὸν ἐπιστολογράφο. Ἐνα τηλεφώνημα ἀπὸ τὴν ὑπηρετρία τοῦ Σύμμινγκτον Ἄννα, ποὺ παίρνει ὁ Μπρέττον, εἰδοποιεῖ τὴν ὑπηρετριά τους Πάρτριτζ, ὅτι ἡ Ἄννα θέλει νὰ τῆς μιλήσῃ καὶ θὰ ἔρθῃ τὸ ἴδιο ἀπόγευμα. Αὐτὸ στενοχωρεῖ κάπως τὴν Πάρτριτζ, ποὺ ζητεῖ τὴν ἄδεια τῆς Τζοάννα, γιὰ νὰ δεχθῇ τὴ φίλη της. Ἡ ἄδεια βέβαια τῆς δίδεται καὶ τὸ ραντεβου κανονίζεται γιὰ τὴν Τετάρτη τὸ ἀπόγευμα.

Γυρίζοντας ἑνα ἀπόγευμα στὸ σπίτι ἀπὸ τῆς Ἐμιλυ Μπάρτον μαθαίνουν ὅτι ἡ Ἀγνή δὲν ἦρθε. Τὴν ἄλλη τὸ πρωτὶ, ἡ Μέγκαν τηλεφωνεῖ ὅτι βρῆκε τὴν Ἀγνή σκοτωμένη σ' ἑνα ντουλάπι.

Ἡ ἀστυνομία πιστεύει τώρα πὼς ὁ ἐγκληματίας πρέπει νὰ εἶναι γυναῖκα, καὶ μάλιστα καλῆς κοινωνικῆς τάξεως. Ἀπὸ τὴν ἀνάκρισιν ἐπίσης ἀποκαλύπτεται ὅτι ἡ Μίς Χόλαντ δὲν εἶχε πᾶρει κανένα ἀνώνυμο γράμμα. Ὁ Μπρέττον κάνει μιὰ βόλτα καὶ γυρίζει στὸ σπίτι, ὅπου ἡ Τζοάννα τοῦ λέει ὅτι εἶχε δεχθῇ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Γκρίφφιθ.

→